

קנא

רעיא מהימנא

תד וּבְמַאי וַחַמַּת הַמֶּלֶךְ שְׂכָכָה. ^ח בְּגִין ^ט וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל, דָּא קוֹל תּוֹרָה, ^י קוֹל דְּק"ש. וַיְדַבֵּר אֵלָיו, בְּצִלּוֹתָא יְדִפּוּמָא, דְּאִיהוּ ^{יא} אֲדָנִי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתְךָ.

תה וַהֲהוּא רִחָא דְנִשְׁיב בְּכַנְפֵי רִיָּאָה, אִיהוּ אִפִּיק קְלָא בְּקַנְיָה, דְּאִיהוּ קְנָה חֲכָמָה קְנָה בִינָה. וְאַתְמַר בְּה, ^א כֹּה אָמַר יְי' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאֵי הַרוּחַ. דְּאִינוּן אַרְבַּע אַתְוּוֹן יְדָנִי. וְהַאי אִיהוּ רוּחַ דְּרַפִּיק בְּכָל עֲרָקִין דְּלָבָא, דְּאַתְמַר בְּהוּן, ^א אֶל אֲשֶׁר יְהִי שְׁמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ.

תו אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְדַאי רַעֲיָא מְהִימְנָא, דְּרַגָּא דִּילָךְ אִיהִי, דְּבִיָּה

מטרת הזהר

(III) (במדרב ז) אחרי גת יח צ"ב. ת) (תהלים נא) לעיל אות רסא צ"ח. א) (יחזקאל לו) לעיל אות רסח צ"ש. ב) (שם א) פקודי קסא צ"ש.

חלופי גרסאות

ח מסיף בגין (יחזקאל א') דואשמע את קול כנפיהם. ט ל"ג קול דק"ש. י ל"ג דפומא.

הסולם

מאמר אכרים הפנימים

אלא בזמן הופעת דינים קשים. שז"ס והמלך קס, בהארת חכמה, בהמתו. בדינים קשים. ממושתה היין, דאיהו יינא דאורייתא, יורה, שהמדובר הוא בהארת חכמה, שז"א, שנקרא תורה, ממשיך אותה. שהוא חכמה דשמאל של הבינה. והדינים אינם נשקטים אלא בזמן שמתחלת שליטת החסדים כנ"ל. וז"ש, ובזמנא דכנפי ריאה נשבין על לבא, וחמת המלך שככה. דהיינו בזמן שליטת הרוח דכנפי ריאה, שהוא חסד.

תד וּבְמַאי וַחַמַּת הַמֶּלֶךְ וכו': ובמה וחמת המלך שככה, משום וישמע את הקול, זה קול תורה, קול דקריאת שמע, שהוא קו האמצעי, שהוא חסדים, המיוחד ימין ושמאל זה בזה, תחת שליטת החסדים. ואז נשקטים הדינים כנ"ל בדבור הסמוך. וידבר אליו, שה"ס גילוי חכמה שבמלכות. הנקראת דבור, הוא בתפלה שכפה, שהוא אדני שפתי תפתח, ופי יגיד תהלתך. שהיא המלכות.

תה וַהֲהוּא רִחָא דְנִשְׁיב וכו': ורוח הוא הנושב בכנפי ריאה, דהיינו החסדים המתגלים ע"י חכמה שבימין, כנ"ל בסמוך, הוא מוציא הקול דרך הקנה, שהוא קנה חכמה קנה בינה. כי הקול שהוא ז"א, דהיינו ז', הוא בן י"ה שהם חכמה ובינה. ונאמר בו כה אמר הויה, מארבע רוחות באי הרוח, שהם ארבע אותיות הוי"ה דז"א. וזה הוא רוח הדופק בכל עורקי הלב. שנאמר בהם, אל אשר יהיה הרוח ללכת ילכו.

תו אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וכו': אמר המאור הקדוש לרעיא מהימנא, ודאי רעיא מהימנא

(דפו"י דף רל"ד ע"א)

מראות הסולם

עצמו הוא מתקן כל העולמות כולם. ומחמת זה גם בנין גופו מרמז אל הויה הכוללת כל ד' העולמות אבי"ע, כנ"ל. ויש הויה הכוללת ה' עולמות, שהם א"ק ואבי"ע, (כנ"ל בפתחה לחכמת הקבלה אות ג') אמנם אין מעשה האדם מגיע לעולם אדם קדמון. ואפילו בעולם האצילות, אינו מגיע אלא לז"א דאצילות. ולפיכך הראש רק כנגד ז"א דאצילות. ומפה עד החוזה כנגד הבריאה וכנגד הנוקבא דז"א דאצילות. כי הבריאה היא אשת האצילות. ומתוזה ולמטה כנגד ב' העולמות יצירה ועשיה כנ"ל.

ד וצריכים להבין כאן בדיוק איך ומה היא צורת התפלה, ואיך היא עולה למעלה לנוקבא דז"א ונעשתה למאכל בשביל הנוקבא ובשביל ז"א, בסו"ה את קרבני לחמי וגו', שהרי התפלה היא במקום קרבן. והענין הוא, כי המקריב או המתפלל הרי הוא בשביל איזה מבוקש שיש לו להקב"ה, שעל זה אמרו אין תפלה אלא בלב. והרצון הזה, מתלבש בחלקי נפשו, וחלקי נפשו הם העולים ממש למעלה שבוקעים כל האוירים עד שמגיעים להנוקבא דז"א דאצילות. כמו שנתבאר זה באורך (לעיל ויקהל אות קל"א בהסולם עש"ה) באפן, שהמבוקש מלוכש בחלקי נפשו, וחלקי נפשו עולים ונעשים מ"ן לזווג ז"א ונוקביה, שה"ס אבי"ה, כי הזווג נקרא לחם ומאכל, כמ"ש, ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל (בראשית ל"ט ז). ובוה תבין ג"כ למה התפלה או הקרבן נעשה למ"ן לעורר הזווג. כי אין דבר ניתן מלמעלה אלא ע"י זווג וזו"ן. כנודע

קנב

רעיא מהימנא

ותמת המלך שְׁכָכָה. אֲשֶׁרִי הָעַם שְׁכָכָה, בְּגִימְטְרִיא מִשָּׁה. אָמַר לִיָּה, בְּרִיךְ אַנְתָּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, בּוֹצִינָא דְדִלִיק קָמִי מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא. גַּר יִי, כִּי אֵיחִי נְשָׁמָה דִּילָךְ. תַּז) א"ל, הָא אַמְרַת מוֹחָא וְלָבָא וְכַנְפֵי רִיָּאָה, יִתְרִי כּוּלְיִין מֵאִי נִיהוּ. אָמַר רִעְיָא מְהִימְנָא, הָא אוֹקִימְנָא בְּכַנְפֵי רִיָּאָה, עוֹשָׂה מְלָאכְיוּ רוחות, כּוּלְיִין מְשַׁרְתִּין אֵשׁ לוֹהֵט. וְאֵינוֹן תְּרִין כַּנְפֵי רִיָּאָה, וְתִרְיִן כּוּלְיִין, לְקַבֵּל ד' חִיּוֹן דְכְרִסְיָא. כְּרִסְיָא, אִיהוּ לָבָא בְּאִמְצָעִיתָא.

תח) וְכֵן מוֹחָא, אֵית לִיָּה אַרְבַּע חִיּוֹן, דְאִיהוּ כְּרִסְיָא דְרַחֲמֵי. וּמֵאִי נִיהוּ רִאֲיָה שְׁמִיעָה רִיחָא דְבוּר. רִאֲיָה: אַרְיָה. שְׁמִיעָה: שׁוּר. רִיחָא: נְשָׂא. וְד'

מסורת הזהר

(1) (תהלים קמד) הקסתיז נ צ"ג.

חלופי גרסאות

כ ל"ג איהי ל ל"ג תרי.

מאמר אברים הפנימיים

הסולם

מראות הסולם

מהימנא, המדרגה שלך היא, שבה, וחמת המלך שככה. כי מדרגת רע"מ, שהוא קו האמצעי שהוא ז"א הנקרא קול, שעל ידו נשקטו הדינים כנ"ל. אשרי העם שככה, בגימטריא משה. אמר לו רע"מ, ברוך אתה מאור הקדוש, כי אתה גר הדולק לפני המלך ומטרוניתא, גר ה', היא הנשמה שלך.

תז) א"ל הָא אַמְרַת וכו': אמר לו, ר"ש לדע"מ, הרי אמרת פירוש המוח והלב וכנפי ריאה, ב' כליות מה הם. אמר רעיא מהימנא, הרי העמדנו בכנפי ריאה, עושה מלאכיו רוחות, שה"ס חסדים הנקראים רוחות, הכליות, הן, משרתיו אש לוהט. דהיינו דינים. ואלו ב' כנפי ריאה וב' כליות הם כנגד ד' חיות הכסא, שכנפי ריאה ה"ס אריה ונשר שהם חסדים, וב' כליות הם שור ואדם, שהם גבורות. והכסא, הוא הלב שבאמצע, שהוא כסא הדין.

תח) וְכֵן מוֹחָא אֵית וכו': וכן המוח, יש לו ארבע חיות, שהמוח הוא כסא רחמים. ומי הן. הן, ראייה שמיעה ריח דבור. ראייה, היא אריה, דהיינו חכמה. שמיעה היא שור, דהיינו בינה. ריח, הוא נשר, דהיינו ז"א, וד' פנים וד' כנפים יש לכל אחת. דבור הוא אדם, דהיינו מלכות. הוא אחוז למעלה דהיינו בפה דראש, ולמטה בגוף. כי הזרועות שבגוף, בהם נאמר, וידינו פרושות כנשרי שמים. גוף הוא אדם (כצ"ל ול"ג אריה) כלומר, שהוא בחינת מלכות, הדבוקה בקו האמצעי שהוא גוף. ושוקים, נאמר עליהם וכף רגליהם ככף רגל עגל. שנוטים לפני שור שהוא גבורה. ועל הגוף שהוא אדם, נאמר מרכבת המשנה. דהיינו מרכבת

(1) וז"ש (באות ת"מ) מואלין אשים נפקי דרגין דאקדמי ונמלי בקדמיתא מכבד. ומאן

(דפו"י דף רל"ד ע"א)

קנג

פנחס

אנפין וְד' פנפין לְכָל חַד. דבור: אָדָם אִיהוּ. אָחִיד עֵילָא וְתַפָּא, ׀ דְרוּעִין דְּבַהוֹן וְיַדִּינוּ פְרוּשׁוֹת פְּנֻשְׁרֵי שְׁמַיִם. גּוּף אַרְיָה, וְשׁוֹקִים, ׀ וְכַף רְגְלֵיהֶם כְּכַף רְגֵל עֵגֶל. וְעַל גּוּפָא אַתְמָר, ׀ מִרְכַּבַּת הַמְשֻׁנָּה. מְשֻׁנָּה פְתִיב, לִישְׁנָא דְמַתְנִיתִין. (ע"כ רעיא מהימנא).
תט) וְטָחֹל, פִּתַּח בּוּצִינָא קְדִישָׁא וְאָמַר, ׀ וְאַרְאָה אֶת כָּל הָעֲשׂוּקִים שְׁנַעְשׂוּ פִתַּח הַשְּׁמַשׁ וְהִנֵּה דְמַעַת הָעֲשׂוּקִים. מֵאֵן אֵינּוֹן עֲשׂוּקִים. אֵלֵין יְנוּקִין דְּאֵינּוֹן כְּתוּקָפָא דְאַמְהוֹן. דְסִלְקִין מְעֵלְמָא, ע"י מְלֶאךָ הַמְּנוֹת. וְכִי מְלֶאךָ הַמְּנוֹת קָטִיל לֹוֹן, ׀ דְאִיהוּ עוֹשֵׁק. אֵלָא הַדֵּר וְאָמַר, וּמִיד עוֹשְׁקֵיהֶם כַּח וְאֵין לְהֶם מְנַחֵם. מֵאֵן הַהוּא

חלופי גרסאות

ו ודרועין בהון. ו מוסף ובהבורא קדמא טחול. ו ל"ג דאיהו עושק.

מסורת הוהר

ט (יחזקאל א) לעיל אות שיה צ"ר. ה) (בראשית מא) מקץ יט צ"ה. ו) (קהלת ד) משפטים טו צ"ל.

מראות הסולם

ומאן אינון. אליו המוהנות, אכלי קרבנין וטחני. כי אחר שהמאכל קבל שליטת קו השמאל, אז נהפך לדם, והכבד לוקחו תחילה, ונתן ללב (כנ"ל באות ב') אמנם מקודם לזה צריכים לשליטת קו ימין כנ"ל, וז"ס המדרגות שהן מכוונות שינים טוחנות המקבלים המ"ן לפני הכבד, שהם יוצאות מכת אלו האשים שבקו ימין, והיינו הדינים שבנקודת החולם, מכת עלית המלכות לבינה (כנ"ל ב"א דף ט"ו ד"ה הח"א) ואשים האלו פועלות באלו השינים, וע"כ בטחינתם, שה"ס מלחמת ימין ושמאל זה בזה כנ"ל, גובר קו ימין. וז"ש, (באות תמ"א) כיון דאתטחנן, דהיינו אחר שנגמרה המלחמה בין ימין ושמאל הנקראת טחינה, והימין ניצח, אז אינון דשליטי עלייהו, דהיינו הדינים דקו ימין הנקראים אשים, שהם ניצחו ושולטים על המ"ן, בלעי ונטלי, הם לוקחים ובלועים את המ"ן, ואקרוין ושט. הדינים ההם דקו ימין הבלועים את המ"ן הם נקראים ושט.

ז) וז"ש (באות תל"ט) ושט דבלע מיכלא ומתמן עאל לבלהו שייפין, דאיהו בדרגא דאשים. כי מטרם שהמ"ן נכללים באשים דקו ימין, שאשים אלו באים ממיתוק המלכות בכינה, אינם ראויים להכלל בגוף הנוקבא, ולקבל מהארת הזווג (כנ"ל ב"א דף ז' ד"ה וכבד) לפיכך נחשבת אש המיתוק הזה, לבליעה שכולעת המ"ן ומכניסם בגוף הנוקבא. וע"כ אש המיתוק הזה שמקו ימין, נקרא, ושט דבלע מיכלא. כי מכניסו להכלל בגוף הנוקבא, וז"ש, ומתמן עאל לבלהו שייפין. ומפרש דבריו, אשים אינון קרבין מיד, שאשים אלו הנקראים ושט, קרבים תחילה אל המ"ן, ובלעי, שמכניסים אותם לגוף, ונטלי כלא מנו אשא עלאה

הסולם

מאמר אכרים הפנימים

מרכבת המלכות הנקראת משנה. משנה כתוב, כלומר שאפשר לקרותו בנ' קמוצה. שהוא לשון מתניתין. דהיינו משנה, שהוא המלכות. פירוש. שמבאר לפנינו ג' מרכבות. א) מרכבת המוח, שהוא כסא רחמים. שד' חיות חו"ב תו"מ שלו, הם ראה שמיעה ריח דבור. ב) מרכבת הלב, שהוא כסא דין, שד' חיות שלו חו"ג תו"מ הן ב' כנפי ריאה, ששתייהן חסדים, אלא ימין ושמאל חסדים. וב' כליות, ששתייהן גבורות, אלא ימין ושמאל דגבורה. ג) מרכבת הגוף, שיש לו ב' פיצולים בסוד הזרועות, ששתייהן הן רחמים, וע"כ נקראים שתייהן נשרי שמים. והם דומים לכנפי ריאה הנ"ל. ויש לו ב' שוקים ששתייהן גבורות, בדומה לב' כליות, וע"כ נאמר על שתייהן וכף רגליהם ככף רגל עגל. שהוא שור, גבורה. והגוף הכולל את כולם ה"ס המלכות שהיא פני אדם הרוכבת על הזרועות ועל השוקים. ואומר, שע"כ נקרא הגוף מרכבת המשנה אע"פ שהוא מרכבה ג', מפני שהשם משנה, סובב על המלכות שנקראת משנה. ואין פירושו מרכבה שניה. ומה שאינו חושב מרכבת ז"א. הוא משום שאין בו חידוש. כי חושב כסא א' שהוא המוח שהוא כסא רחמים. וגם ז"א הוא בחינתו. כסא ב' הוא כסא דין, שהיא הבינה. שבה שורש קו שמאל. כסא ג' הוא כסא המלכות. שבה קו השמאל מתוקן בקו האמצעי. ובוה כבר נתבארו כל הבחינות, ואינו צריך לחשוב יותר. (ע"כ רעיא מהימנא).

תט) טחול. פתח בוצינא וכו': טחול מוח. פתח בוצינא קדישא דהיינו ר"ש, ואמר, ואראה את כל העשוקים שנעשו תחת השמש והנה דמעט העשוקים. מי הם אלו העשוקים. אלו

(דפו"י דף רל"ד ע"א)

קגד

פנחס

כח. דָּא הוּא דְקִתְיב, "יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם. וְדָא הוּא מְאֹרֶת תְּסֵר וְאוּ, וְדָא לַיְלִית, דְּאִיהִי מְמַנָּא דְהַהוּא עוֹשֶׁק.

ת(י) וְאִיהִי אֶקְרִי טְחוּל, וְאִיהִי אֲזֵלַת וְחִיִּיכָא בְּיַנּוּקִי, וְכִתְרַ עֲבָדַת בְּהוּ רִוְגָנָא וְדַמְעָה, לְמַכְפֵּי עֲלִיָּהּ. טְחוּל לְזִינָא דְכִבְד "אֲזֵלָא. דָּא אֶבְרִי בְּשָׁנִי, וְדָא בְּרַבִּיעִי

מסורת הזהר

(ז) (בראשית א) לעיל אות שעה צ"ג.

חלופי גרסאות

ע ל"ג אלא.

הסולם

מאמר אברים הפנימיים

עֲלֵאָה דְכִלְיָא לְאִשִּׁיב, דְּהֵינּוּ הָאֵשׁ דְּנִקְוֶדַת הַתּוֹלָם שְׁמַהֵם הָאִשִּׁיב, וְרִזָּא דָא אִשִּׁי ה' וְנַחֲלָתוּ יַאֲבֹלוּן. כִּי הִכְהִנִּים שְׁהֵם בְּחִינַת קוּ יָמִין הֵם הָאוֹכְלִים וּמְקַבְלִים אִשִּׁים הָאֵלוּ. וְמִי שְׁאִין לֹא אֵשׁ הַזֶּה דְקוּ יָמִין לֹא יוֹכֵל לְקַבֵּל אֶת הַמִּיץ, לְהִיּוֹתוֹ בְּלִי מִיתוּק הַבֵּינָה, וְז"ש, אֲלִין אֶכְלִין וּבְלָעִין, דְּהֵינּוּ הָאִשִּׁים הַנְּכַלְלִים בּוֹשֵׁט, וְשֹׁאֵר לָא אֶכְלִין הַכֵּן, כִּי שֹׁאֵר הָאֶבְרִים שְׁאִין לְהֵם אֵשׁ קוּ יָמִין הַזֶּה, לֹא יוֹכֵלוּ לְקַבֵּל הַמִּיץ וּלְכַלּוֹל אוֹתָם בְּגוּף. וְהֵינּוּ אוֹתָם הָאֶבְרִים שְׁאִין בְּהֵם אֵלָא כַח קוּ הַשְּׂמָל, שְׁהֵם בְּחִינַת חִיצוֹנִיּוֹת הַמּוֹחִין, שְׁהֵם אֵינֵם מְשִׁיגִים אֶפְּלוּ שֵׁשׁ בְּחִי' אֵשׁ הַזֶּה הַבּוֹלֵעַ הַמִּיץ. וְז"ש, (בָּאוֹת ת"מ) וּכְפֹל בְּנֵי עֲלָמָא לְבַר לָא יִדְעִין אִיךְ אֶכְלִין כִּי אוֹתָם שְׁלֹא זְכוּ לְפִנְיָמוּת אֵינֵם יוֹדְעִים שֵׁשׁ אֵשׁ הַמִּיתוּק הַזֶּה הָאוֹכֵל הַמִּיץ, כְּנִל. אֲלָא דְרַגְזִין דְּלָגוּ, דְּהֵינּוּ אוֹתָם שׁוֹכְנוּ לְפִנְיָמוּת הַמּוֹחִין, אֵינּוּן יִדְעִין וְנִטְלִין מְנִיָּהּ. הֵם יוֹדְעִים וּמְשִׁיגִים אֶת אִשִּׁים הָאֵלוּ. וְז"ש, וְשֵׁט לִית לִיהּ בְּדִיקָה מִבְּחִין, דְּלָא יִדְעִי וְכוּ'. כִּי מִבְּחִינַת חִיצוֹנִיּוֹת, אֵין אֶפְּלוּ מוֹשֵׁג מִמְּצִיאוֹת אֵשׁ הַזֶּה. וְנִמְצָא שְׂרָאשִׁית הַתְּכַלְלוֹת בְּפִנְיָמוּת הַמּוֹחִין הוּא ע"י קַבְלַת אֵשׁ הַזֶּה.

ח) וְז"ש (בָּאוֹת ת"מ) בְּהָאִי וְשֵׁט עֲלָא, כִּי הַכְּנִיסָה לְגוּף הִיא בְּכַח הָאֵשׁ שְׁבָקוּ יָמִין שְׁהוּא הוֹשֵׁט, וְאִשְׁתַּאֲיֵב בְּרִיָּאָה כְּלוֹמַר עַד שְׁהַמִּיץ בָּא לְאַצְטוּמְכָא וּלְכַבְד, וְלֵלֵב שְׁכַנְפֵי רִיָּאָה נוֹשְׁבוֹת עֲלִיו, וְאֵז נִשְׁאֵב וְנַכְלָל הַמִּיץ בְּרִיָּאָה, אֲלִין שְׂרַפִּים, הֵינּוּ הַמִּיץ שְׁנֵהֲפֵךְ לְדָם בְּלֵב, שְׁהוּא שֵׁם כַּאֲשׁ שׁוֹרֵף מַחְמַת הַדִּינִים בְּקוּ שְׂמָל (כַּמ"ש בָּאוֹת ב') בְּשִׁלְהוֹבִיתָא דְלָהוּן נְטִלֵי מוֹשְׁתִּיא, שְׁהֵם נְכַלְלִים בְּמִים שְׁהֵם חֲסִדִים, וְאֶקְרוּן רִיָּאָה בְּחִבּוּרָא חֲדָא, הֵינּוּ שְׁלֵהֲבוֹת הַלֵּב שְׁהֵם חֲכָמָה אַחוּ שְׁבָאִים בְּחִבּוּר אַחוּ עִם הַמִּים שְׁהֵם חֲסִדִים נְקָרָאִים בִּיחַד רִיָּאָה, שְׁהוּא אוֹתִיוֹת רִיָּאָה, דְּהֵינּוּ שְׂמֵאִירִים בְּהֵם הָאֵרֶת חֲכָמָה הַכּוֹלֵה בְּחֲסִדִים הַמְּכַוְנָה רִיָּאָה. וְז"ש (בָּאוֹת ת"מ) אֲלָא וְשֵׁט דִּיקְנָא

אלו הם ילדים שהם עוד צריכים לאמם, שהולכים מן העולם ע"י מלאך המות. שואל, וכי מלאך המות הורג אותם, שהוא עושק אותם. ומשיב, אלא חזר ואמר ומיד עושקיהם כח ואין להם מנחם. מי הוא אותו הכח שהורגם. ז"ש, יהי מארת ברקיע השמים, וזה הוא מארת חסר ו', וזו היא לילית, שהיא הממונה על עושק ההוא. כי מארת חסר ו' משמעותו קללה.

ת(י) וְאִיהִי אֶקְרִי טְחוּל וְכוּ': וְלִילִית נִקְרָאָת טְחוּל. וְהִיא הוֹלֶכֶת וְצוֹחֶקֶת עִם הַיְלָדִים, וְאַחַר כֵּךְ הוֹרֶגֶת אוֹתָם, וְעוֹשָׂה בְּהֵם רִוְגוּ וְדַמְעָה לְבַכּוֹת עֲלֵיהֶם. טְחוּל הוּא לְמִינּוּ שֶׁל הַכְּבֵד הוֹלֵךְ, שְׁהוּא שְׂמָל, שְׁהוּא מְלַאךְ הַמוֹת, זֶה, הַכְּבֵד, נִבְרָא בְּיוֹם שְׁנֵי דַמְעָה בְּרֵאשִׁית. זֶה, הַטְּחוּל, נִבְרָא בְּיוֹם רְבִיעִי שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. וּמִשׁוֹם זֶה אֵין סִימָן טוֹב לְהַתְּחִיל דְּבַר בְּשָׁנִי וּבְרַבִּיעִי. כְּבֵד, הוּא מוֹת לְגִדּוּלִים. טְחוּל, הוּא מוֹת לְקִטְנִים.

ביאור הדברים יום ב' דמעשה בראשית הוא גבורה, דהיינו קו שמאל, שנאמר עליו לפתח חטאת רובץ. שבסוף קו שמאל יצא סמאל, שהוא מלאך המות, והוא נקרא כבד, ועם המרה שבכבד לוקח נשמות בני אדם וממיתם. כי המרה היא חרבו של מלאך המות (כנ"ל אות טס"ד) כי הכבד, הוא דינים דרכורא והמרה היא בחינת דינים דמנעולא, שממנה המיתה (כנ"ל ויצא דף ט"ז ד"ה וזוהו) וזה יצא בסופו של קו שמאל, שהוא יום שני דמעשה בראשית. ויום רביעי של מעשה בראשית בו נאצלה המלכות, ותחילה יצאה בבחינת קו שמאל, בסוד ב' מאורות הגדולים. והיתה כמו יום ב', שה"ס מצב הא' של המלכות. ואחר זה, נתמעטה עד לנקודה תחת יסוד, וחזרה ונבנתה מבחינת מחזה ולמטה דו"א, כמ"ש לעיל (ב"א מאות ק"י עד אות קט"ו) וממיעוט הירח שנעשה יצאה הקליפה הנקראת לילית. שהיא תחת המלכות, כמו סמאל שמתחת קו שמאל.

ואלו

(דפויי דף רל"ד ע"א)

קנה

פנהם

בְּעוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית. ובג"ד, לִית סִימְנָא טָבָא פִּשְׁנִי וּבְרִבְעִי. * פְּכַד מוֹתָא דְרִבְרִבִּי, * טְחול מוֹתָא דְזוּרְטִי.

רעיא מהימנא

תיא יוכתבוֹרָא קְדָמָאָה אָמַר רַעְיָא מְהִימְנָא, וְדַאי הָכִי הוּא, דְכָבֵד אִיהוּ דְרָגָא דְעֵשׂוֹ. עֵשׂוֹ הוּא אָדוּם. הוּא פְּנִישׁ פֶּל דְמִיָּן, בֵּין צְלוּלִין, בֵּין עֲכוּרִין. וְלֹא

ח'לופי גרמאות

פ ל"ג בשני וברביעי. צ ל"ג כבד. ק ל"ג טחול. ד ל"ג ובחבורא קדמאה.

מראות הסולם

הסולם

מאמר אכרים הפנימים

דְיוֹקְנָא דוֹי אִיהוּ וְשֵׁט כְּפוֹף, דְהֵיִינוּ שְׁהוּא צוֹרֵת קו כְּמוּ ו', אֲלֵא לֹא קו פְּשוֹט כְּמוּ הוּי שְׁהוּא קו אֲמַצְעִי, אֲלֵא קו כְּפוֹף, דְהֵיִינוּ קו יִמִּין, שְׁהוּא בְּכַחֲנִית ו"ק בְּלִי רֵאשׁ, (כְּנ"ל ב"א דף ט"ו ד"ה הֵיִיא ע"ש) שְׂרָאשׁוּ כְּפוֹף. וְלִבְתֵּר שֵׁט לְמִיכָל וכו', כִּי עֵי"ו שְׁהוּא כְּפוֹף הוּא כּוֹלֵעַ הַמַּאכֵל וּמְכַנְיֵסוּ לַתּוֹךְ הַגּוֹף כְּנ"ל. וז"ש, וּמְדַהַרְבֵּי בֵי מְקַדְשָׁא וּבְטַלּוֹ הַטּוֹחַנּוֹת, כִּי חוֹרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה מְפִנִי שְׁנַתְּגַבְרַי הַשְּׁמַאל עַל הַיְמִין, וְאוּ נַבְטַלּוּ הַטּוֹחַנּוֹת, שְׁה"ס מִלְחַמַת יִמִּין וְשְׁמַאל שְׁבַשְׁיָנִים, כִּי הַיְמִין נַבְטַל, וְע"כ אֵין הַמ"ן, שְׁמַעֲלִים יִשְׂרָאֵל, נִכְנַס לְגוֹף הָעֲלִיּוֹן, וז"ש, דְּאֲזַעֲרִיו דְּיוֹקְנֵיהּ כִּי צוֹרֵת הַיְמִין נַבְטַלָּה, וְע"כ אֲזַעֲרִיו מוֹזְנֵיהּ, שְׁהַמ"ן לֹא נִכְנַס לְגוֹף הָעֲלִיּוֹן.

ואלו הילדים הצריכים לאמם, הם סוד אותם שקבלו מוחין ממצב הא' של המלכות, שה"ס מוחין דיניקה, ששלטו בה אז ג"ר דקו שמאל, שה"ס ג"ר דחכמה, אשר בעת מיעוט הירח, מתגברת עליהם אותה לילית, והורגתם ונוטלת נשמותיהם. והם נבחנו לעשוקים, שהם ילדים שאין בהם שום פגם. ולילית מושלת עליהם מטעם מיעוט הירח בלבד. משא"כ אותם שמלאך המות שולט עליהם, הוא מחמת פגם שבהם ממנועולא. כמ"ש לעיל (ויצא דף ט"ז ד"ה וזהו) ולפיכך קורא עליהם והנה דמעת עשוקים וגו'. והיא נקראת טחול.

ונמצא שטחול וכבד הם מין אחד, כי שניהם הם מזוהמא שבקו שמאל, אלא הכבד שהוא סמאל ומלאך המות, הוא מיום ב' שהוא מקו שמאל בעצמו. אבל הטחול שהיא לילית, היא מזוהמא של המלכות הנבנית מקו שמאל, שהיא בחינת יום רביעי. וז"ש, טחולִי לִינָא דְכַבֵּד אֲזַלָּא, כִּי שְׁנֵיהֶם מוֹזְהַמָּא דְקו שְׁמַאל, דָּא אַבְרִי בְּשֵׁנִי הֵיִינוּ מִקּו שְׁמַאל עֲצֻמוּ, וְדָא בְּרִבְעִי, הֵיִינוּ מִמְלַכּוֹת הַנְּבִנִית מִשְׁמַאל. וּבְג"ד לִית סִימְנָא טָבָא בְּשֵׁנִי וּבְרִבְעִי, כִּי בְּשֵׁנֵיהֶם יֵצְאוּ מִלֹּאכֵי הַמּוֹת, כְּבֵד שְׁהוּא מִלֹּאךְ הַמּוֹת, סְמַאל, מוֹתָא דְרִבְרִבִּי, שְׁמִית כָּל אַנְשֵׁים הַגְּדוּלִים. כְּנ"ל. טחולִי, שְׁהִיא לִילִית, מוֹתָא דְזוּרְטִי, שְׁהִיא מִמִּיתָה רַק הַקְּטָנִים שְׁהֶם בְּכַחֲנִית מוֹחִין דִּינִיקָה, כְּנ"ל.

רעיא מהימנא

תיא וּבְחַבּוּרָא קְדָמָאָה אָמַר וכו':
ובחבור הראשון אמר רעיא מהימנא, ודאי כך הוא, שכבד הוא מדרגת עשו, עשו הוא אדום, דהיינו שכולו דם, הוא מקבץ כל הדמים בין צלולים ובין עכורים, ואינו מבחין בין טוב לרע, בין דם טמא לדם טהור כי אינו עושה הבדל

(דפו"י דף רל"ד ע"א)

ט) ואחר שנעשתה טחינה ראשונה בשנינים בהתגברות קו הימין, להבליע המ"ן בגוף העליון, יורד המ"ן לטחינה שניה אל האצטומכא, שבטחינה זו השמאל גובר (כנ"ל במראות הסולם אות ב') ע"ש. וז"ש (באות תי"ח) אֲצֻמוּמְכָא וכו' טוּחֵן, דְּאִיהוּ נְטִי"ל כ"א וְשׁוּדָק, וּמְשַׁדֵּר וכו', שְׁבַטְחִינָה זו הַשְּׁמַאל גּוֹבֵר וּמַהֲפֵכוּ לְבַחֲנִית דֶּס, שְׁה"ס חֲכֵמָה דְשְׁמַאל שְׁהִיא בְּגוּוֹן אָדוּם, בְּסוּד כִּי הַדֶּם הוּא הַנֶּפֶשׁ. וְמָה שְׁאִינוּ מִתְּהַפֵּךְ לְדֶם יוֹצֵא לַחוּץ בְּסוּד פְּסוּלָת, וז"ש (באות תכ"ב) מֵאִינּוֹן שְׁתִּין שְׁמֵרִים לְתַתָּא, דְהֵיִינוּ הַפְּסוּלָת.

י) אמנם צריך שתרע שעצם האכילה היא הארת החסדים, ואינה באה לאצטומכא להטחן ולבא בשליטת אש השמאל, אלא כדי להשתלם ולהכליל מן החכמה שבשמאל. ועצם השתיה, דהיינו שתית היין, היא הארת החכמה שבשמאל, אלא שאינה נשלמת אלא אם כן שבאה תחת שליטת הימין, ונכללת בחסדי הימין

רעיא מהימנא

קנו

אכחין בין טב לביש. לא עביד אפךשוטא בינייהו. לבא איהו ישראל, דאכחין בין טב לביש, בין דם טמא לדם טהור, ולא נטיל אלא ברירו ונקיו דההוא דמא, כבורר אוכל מגו פסולת.

תיב ולכתר דנטיל לבא, דאיהו יעקב, ברירותא דדמים, דאיהו לעילא. ואשתאר כבד דאיהו * עשו בפסולת. * איהו פעיס עליה במרה, דאיהי גיהנם, * דאתבריאצת ביומא תנינא, מותא דרברבי, ואיהי נוקבא בישא, אש זרה, עבודה קשה, ע"ז קרינן לה.

תיג ובגין דמינה אתער פעס לכבד, אוקמוה רבנן במתניתין, פל הפועס כאילו עובד ע"ז. ולא עוד, אלא דלית שריפה וחמימות בכל מרעין דאברין דגופא, אלא מרה. דאיהי אדליקת בשלהובין על ערקין דכבד, וכעי לאוקדא פל גופא. ואיהו פגוונא דימא, פד איהו פעיס, דגלי ימא סלקין עד רקיעא, וכעו לנפקא מגבוליהו, * לתרכא עלמא. אי לאו שכנינא, דאיהי * לחולה פחול דאסחר לימא, דלא נפקת מפומהא, אוף הכי שכנינא אסחרת לגופא, וסמיק ליה, * כד"א, * יי' יסעדנו על ערש דוי.

חלופי גרסאות

ש ל"ג איהו. ת דאתמר. א לתברא. ב ל"ג לחולה. ג ל"ג כד"א.

מסורת הזהר

(ח) (תהלים מא) בשלח קז צ"מ.

הסולם

מראות הסולם

הימין. וז"ש (באות תכ"ג) **אצטומכא** וכו' **נטיל כלא עד שית שעתין ואופה**, כי המין הבא לאצטומכא, נכלל בשש ספירות חג"ת נה"י שבגוף המלכות, והאש שבאצטומכא אופה את המ"ן. פירוש, כמו האופה הנותן הלחם על האש, אין כונתו לשרוף משהו מן הלחם, אלא כדי שהלחם יתמתק בחום האש, כן עצם המ"ן דאכילה, הם חסדים ובאים באש השמאל של הקרקבן רק להתכללות ולהשתלמות בלבד, כמו אפית הלחם על האש. וז"ש, **קרקבן איהו אופה וריאה איהו משקה**, שהקרקבן שהוא האצטומכא אופה המ"ן, כדי לכלול בהם הארת החכמה שבה. והריאה, שהיא ימין והיא חסדים מקבלת היין שהוא הארת החכמה, כדי לכלול בהם הארת החסדים. **לבא מלכא, ואינון תרין, הקורבן והריאה, אינון ודאי אופה ומשקה למיהב למלכא**, כי הלב שהוא עצם בנין המלכות שמשמאל דבינה, הוא לוקח מהם מה שראוי לו, ואחר שקבל הלב, הוא נותן ומחלק לכל האברים, והיינו **דכתיב, אריתי מורי וכו' לבתר אכלו רעים וכו' ע"י שר האופים**, דהיינו ע"י מיתוק השמאל שבאצטומכא. **שתו ושכרו דודים, ע"י שר המשקים**, דהיינו ע"י מיתוק הימין שבריאה. ואי

מאמר אברים הפנימיים

הבדל ביניהם. הלב, שהוא ישראל, שמבחיין בין טוב לרע בין דם טמא לדם טהור, אינו לוקח אלא הברור והנקי שבדם ההוא, כמו הבורר אוכל מתוך הפסולת (ועי' במדרה"ס אות י"ב).

תיב ולכתר דנטיל לבא וכו': ואחר שהלב, שהוא יעקב, דהיינו ז"א, לוקח הברור שבדם שהוא למעלה, ונשאר הכבד, שהוא עשו, דהיינו סמאל, בפסולת הדם, הוא כועס עליו במרה, שהיא הגיהנם שנברא ביום ב' דמעשה בראשית, שהוא, מות של הגדולים (כנ"ל באות ת"י) והיא, המרה, היא נוקבא רעה של סמאל, וקוראים לה אש זרה, עבודה קשה, עבודה זרה. (ועי' במראות הסולם אות י"ד).

תיג ובגין דמינה אתער וכו': ומשום שממנה, ממרה, מתעורר הכעס אל הכבד, העמידו חכמים במשנה, כל הכועס כאלו עובד עבודה זרה. ולא עוד, אלא שאין שריפה וחמימות בכל המחלות של אברי הגוף, אלא ממרה, שבשעת מחלה, היא מדלקת בלהבות על עורקי הכבד, ורוצה לשרוף כל הגוף. והיא כמו הים כשהוא זועף, שגלי הים עולים עד לרקיע

(דפו"י דף רל"ד ע"א * דף רל"ד ע"ב)

קנז

רעיא מדימנא

תיד) ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, המבקר את החולה, לא ליתב למראשותיו, משום דשכינתא על רישיה. ולא לרגלוי, דמלאך המות לרגלוי. האי לאו לכל ב"נ, אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור, יי' יסעדנו על ערש דוי, על רישיה. ושכינתא אסחר גופיה, עד רגלוי. ובג"ד אתמר ביצקב, ויאסף רגליו אל המטה, ודא שכינתא דאתמר בה, ויהאריך הדום רגלי. לרשע גמור, מלאך המות אסחר ליה בכל סטרא. ודמ"ה אסחר ליה בכל סטרא, תרבא דיליה, דפניו מוריקות, בטפה וחדא מאינון ג' טפות, דנריק ביה. הה"ד ונאחריתה מרה כלענה. פכד דא דכורא. יותרת הפכד נוקבא. (עד כאן).

תמו) קיבה, איהו דרגא חד משתי דמותא. ודא אתקרי תרדמה. יעסירטא, דרגא שתיטא דמלאך המות. ומגו דאתי מרחיק, איהו מסטרא דמותא. ואלאו מותא. רמזא, חד משתי דמותא.

חלופי גרמאות

ד מרת דתיק, ה ליג מן ורא עד חרבא. ו דמרת דתיק, ז ליג חרא, ח מוסף ביה מרה. ט ליג כבד. י עסטירא; עסטיראה. כ ליג מן ולא עד סוף האות.

ממורת הזהר

(בראשית מט) שמיני לט צ"ע. י' (ישעיה סו) יתרו קב צ"ש. כ' (משלי ה) לעיל אות רע צ"א.

מראות הסולם

הסולם

מאמר אברים הפנימים

יא) ואין הפירוש שהמ"ן באים מאצטומכא ישר אל הלב, שהוא המלך, אלא מאצטומכא יורדים המ"ן אל הקיבה, וכו' ואל הכבד, והכבד נותן אל הלב. וסוד הקיבה, רומזת אל בחינת הסתלקות המוחין המגיעים ע"י שליטת קו השמאל, משום שאו החכמה נמצאת בלי חסדים, ומלבד שמסתלקת הארת החסדים, הנה גם הארת החכמה שבשמאל נכחנת כמו שנסתלקה. מחמת שהחכמה אינה יכולה להאיר בלא חסדים (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפק) וז"ש (באות תט"ו) קיבה איהו דרגא חד משתי דמותא ודא אקרי תרדמה. כי בכל מקום שזכר תרדמה הכוונה על בחינה זו. עסירטא דרגא ו' דמלאך המות. ושם בבחינת תרדמה הזו, שולט הרוח רע הנקרא עסירטא שהיא מדרגה ר' של מלאך המות, (כמ"ש לעיל פקודי אות תתק"ט ע"ש) ועסירטא הזה שולט על אותם שאינם רוצים להפרד מקו שמאל, שה"ס לפתח חטאת רובץ. אבל אותם הבאים להתדבק בימין, נבחן כח הזה של מלאך המות לבחינת תקון החכמה בסו"ה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני. (כנ"ל ויגש י"א ד"ה ביאור עש"ה) וז"ש, ומגו דאתי מרחיק, כלומר ומשום שכח הזה בא לתקן החכמה שתהיה מרחוק, איהו מסטרא דמותא, אפשר רק לומר עליו שהוא מן הצד של בחינת המיתה, ואלאו מותא, אבל אינו מיתה

לרקיע ורוצים לצאת מגבולם להחריב העולם. אם לא השכינה שהיא לחולה, כמו החול המסבב את הים שלא יצא מפיו, אף השכינה כך, שמסבבת את הגוף וסועדת אותו, כש"א, ה' יסעדנו על ערש דוי. (וע"י במדה"ס אות י"ד).

תיד) ובג"ד אוקמוה מארי וכו': ומשום זה העמידו בעלי המשנה, המבקר את החולה לא ישב למראשותיו, משום שהשכינה על ראשו. ולא לרגליו משום שמלאך המות הוא לרגליו. וזה אינו לכל אדם אלא לבינוני. אבל לצדיק גמור, ה' יסעדנו על ערש דוי, על ראשו, והשכינה מסבבת גופו עד רגליו. ומשום זה נאמר ביצקב, ויאסף רגליו אל המטה, שזו היא השכינה, שנאמר בה, והארץ הדום רגלי. וכן השכינה נקראת מטה. ולרשע גמור, מלאך המות מסבב אותו מכל צד, וזה הוא יצר הרע. כי מלאך המות הוא היצר הרע. שמלאך המות מסבב אותו מכל צד, והחריב שלו, שהיא מרה (כנ"ל אות שס"ד) שפניו מוריקות בטפה אחת מאלו ג' טפות שהמרה זורקת בו, (כנ"ל פקודי אות תתקט"ז) ז"ש ונאחריתה מרה כלענה. כבד הוא זכר. שהוא סמאל. ויותר הכבד היא נקבה שלו. (ע"כ רעיא מדימנא) (וע"י במדה"ס אות י"ד).

תטו) קיבה איהו דרגא וכו': הקיבה היא מדרגה אחת מששים שבמות, והיא נקראת תרדמה

(דפו"י דף רל"ד ע"ב)

קנה

רעיא מהימנא

תטז) אמר רעיא מהימנא, בְּתַר דְּגוּפָא אִיהוּ מְאִילְנָא דְטוֹב וְרַע, לִית אֲבָר בְּגוּפָא, וְדִלָּא אִית בֵּיה זְעַר הָרַע וְיִצְר טוֹב, לְבִינְוֹנִיִּים. וְלְצַדִּיקִים גְּמוּרִים, תְּרִין צִירוֹת, דְּכַר וְנוֹקְבָא, תְּרוּוֹיְהוּ טוֹבִים. כְּגוֹוְנָא דְחַתָּן וְכֻלָּה. לְרַשְׁעִים גְּמוּרִים, תְּרִין צִירוֹת בִּישִׁין, דְּכַר וְנוֹקְבָא, בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר, מִסְטְרָא דְסַמָּאל וְנַחֲשׁ.

תיז) ובג"ד מסטרא דאילנא דטוב ורע, קיבה אית בה תרין דרגין. דהכי אוקמוה רבנן, קיבה ישן. ואית שינה אחת משתין במותא, ושינה אחת משתין בנבואה. ובג"ד אוקמוה רבנן מארי מתיבתא, ו החלומות שוא ידברו, והפתיב בחלום אדבר בו. לא קשיא, כאן על ידי שד. כאן על ידי מלאך. חלום ע"י מלאך, חד משתין בנבואה. חלום על ידי שד, איהו שוא, מסטרא דמותא. ואיהו תבן, דהכי אוקמוה, פשם שאי אפשר לבר בלא תבן, כף אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים.

חלופי גרסאות
ל בכל גופא. מ דלית.

מסורת הזהר
(7) (זכריה י). (8) (במדבר יב) וישב כו צ"ב.

הסולם

מאמר אברים הפנימיים

מראות הסולם

מיתה ממש, וע"כ, רמזא, חדא משתין דמותא, וע"כ בא הרמז, אחד מס' שבמיתה. להורות שאינו מות ממש, כמבואר.

תרדמה. כי הקיבה ישנה (ברכות טא): והיא עסירטא שהיא מדרגה ששית של מלאך המות. (כנ"ל פקודי אות תתקי"ט) ומשום שבאה מרחוק היא מצד המות, אבל לא מות ממש. והרמז, אחד מששים במות. (ע"י במראות הסולם אות י"א.) (ע"כ זהר).

יב) ואחר שהמין נהפכים לדם על ידי האצטומכא והקיבה וכו' נוטל אותם הכבד, וכבר ידעת, שהדם מורה על הארת החכמה שמשמאל, בסוד כי הדם הוא הנפש, שיש בו חלק האסור, שהוא הג"ר דשמאל, ויש בו חלק המותר, שהוא ו"ק דשמאל, והם מכונים דם טהור ודם טמא. וכיון שהלב, ה"ס המלכות הקדושה נוקבא של ז"א דאצילות, איך תוכל לגעת בדם טמא, ולפיכך היא צריכה לאמצעי, מס"א, שהוא הכבד, שיקבל דם הטהור והטמא יחדיו, ויתן לה. והמלכות מבוררת ממנו דם הנקי והברור, שה"ס ו"ק דשמאל, והג"ר דשמאל היא משאירה בכבד, ואינה נוגעת בו. וז"ש (באות תי"א) ודאי הכי הוא דכבד איהו דרגא דעשו וכו', דהיינו שרו של עשו, שהוא סמאל (כנ"ל אות ד"ה) הוא כניש כל דמין בין צ'ולין בין עכורין וכו', דהיינו מג"ר דשמאל האסור שהוא דם עכור ובין מ"ק דשמאל המותר, שהוא צלול. לבא איהו ישראל, כלומר שהוא המלכות, שממנה מקבלים ישראל, דאבחין בין טב לביש בין דם טמא לדם טהור, ולא נטייל אלא בריו ונקיו וכו'. דהיינו רק הו"ק דחכמה, שהם ברויים ונקיים. כנ"ל.

רעיא מהימנא

תטז) אמר רעיא מהימנא וכו': אמר רע"מ, מאחר שהגוף הוא מעץ הדעת טוב ורע, אין אבר בגוף שלא יהיו בו יצר הרע ויצר הטוב, וזה לבינוניים. ולצדיקים גמורים יש ג"כ בכל אבר ב' יצרים, שהם זכר ונקבה, אלא ששניהם טובים, שהם כמו חתן וכלה. ולרשעים גמורים יש בכל אבר ואבר ב' יצרים רעים, זכר ונקבה מצד סמאל ונחש.

תיז) ובג"ד מסטרא דאילנא וכו': ומשום זה מצד עץ הדעת טוב ורע, שהם לבינוניים, יש בקיבה ב' מדרגות טוב ורע. כי כך העמידו חכמים קיבה ישנה. ויש שינה שהיא אחת מששים במות, ויש שינה שהיא אחת מששים בנבואה. ומשום זה העמידו ראשי הישיבה, שכתוב, החלומות שוא ידברו. והרי כתוב, בחלום אדבר בו. לא קשיא, כאן על ידי שד, דהיינו הסטרא אחרא שהוא מצד הרע שבשניות האדם. וכאן על ידי מלאך, שהוא מצד הטוב שבשניות האדם. חלום על ידי מלאך הוא

(דפו"י דף רל"ד ע"ב)

וז"ש

קנט

רעיא מדימנא

תיח) אצטומכא דא קרקבן ינקלף. ואוקמוה רבנן, קורקבן טוחן, דאיהו נטיל פלא, ושוחק, ומשדר לכל אברין, אי אברין בלא חובין. פגוונא דאוקמוה רבנן, דאית מלין דמעפבין ית קרבנא, דלא נחית לקבלא ליה, ההוא דשדר קב"ה לקבלא דורונא דיליה. דאית דמקבל ליה קב"ה על ידי אריה, דאתמר ביה ופני אריה אל הימין לארבעתן. וקב"ה נכיב עליה, ונחית ביה, לקבלא ההוא דורונא. ואית דורונא דמקבל ליה על ידי שור, דאתמר ביה ופני שור מהשמאל לארבעתן.

תיט) ואית דורונא, דמקבל על ידי דנשר, דאתמר ביה ופני נשר לארבעתן, דאינון שתי תורים או שני בני יונה. ואית דורונא דמקבל ליה ע"י

מסורת הזהר (יחזקאל א) ב"א פה צ"א. (0) (שם) ש.ס. (1) (שם) 1 ל"ג נקלף. 0 דמתעבבין. 11 מוסיף דשרר ליה. 9 ל"ג חלופי גרסאות דורונא.

מאמר אברים הפנימיים
הוא אחד משישים בכנראה. חלום ע"י שר, הוא שוא, מצד המות, והוא תבן. שכן העמידו, כשם שאי אפשר לכו בלא תבן, כך אי אפשר לחלום בלא דברים בטלים.

הסולם
תיח) אצטומכא דא קרקבן וכו': ההמסס זה הוא קרקבן נקלף, כלומר, שהוא דומה לקרבן הנקלף שבעוף (כמ"ש ברש"י ברכות ט"א): והעמידו חכמים (שם) קורקבן טוחן, שהוא לוקח הכל, ושוחק ושולח המאכל לכל האברים. אם האברים הם בלי עונות. כמו שהעמידו חכמים, שיש דברים המעכבים את הקרבן, ואותו ששולח הקב"ה לקבל המתנה שלו, שהיא הקרבן, אינו יורד לקבלו. כי יש מתנה שהקב"ה מקבל אותה ע"י אריה. שנאמר בו ופני אריה אל הימין לארבעתן, והקב"ה רוכב עליו, ויורד בו, לקבל אותה מתנה. ויש מתנה שמקבלה ע"י שור, שנאמר בו ופני שור מהשמאל לארבעתן. אצטומכא פירושו המסס, והיינו לפי פירש"י (ברכות ט"א): אמנם בויקרא רבא פ"ג כתוב, מושטא לאיסטומכא מאיסטומכא להמסיסא וכו' משמע שאיסטומכא הוא פי הכרס ואינו המסס. ע"י במדאות הסולם אות יוד.

תיט) ואית דורונא דמקבל וכו': ויש מתנה שמקבלה על ידי נשר, שנאמר בו ופני נשר לארבעתן. שהם ב' תורים או ב' בני יונה. ויש מתנה שמקבלה ע"י אדם, שכתוב בו אדם כי יקריב מכס קרבן לה', בצורת אותו שכתוב בו, ודמות פניהם פני אדם. שד' חיות אלו ה"ס ד' אותיות הויה. כי אריה שור, הם

(דפוי דף רל"ד ע"ב)

קם

רעיא מהימנא

דאָדס, דכתיב ביה, ⁹ אָדָם פִּי יַקְרִיב מִכֶּם קִרְבָּן לַיָּי. בְּדִיּוּקָנָא דְהֵהוּא דְאַתְמָר בִּיה, ¹⁰ וּדְמֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם. יְדוּד נְחִית עֲלֵיהוּ, לְקַבְּלָא דִּירוּנָא.

תכ וְאִית חִיּוֹן טְבַעֵיּוֹת, מְמַנְן עַל גּוֹפִין, דְּאִינוּן מְאַרְבַּע יְסוּדִין, וְאִינוּן דְּכִינִין. וְלְקַבְּלֵיהוּ אַרְבַּע חִיּוֹן דִּוְרָסִין, ¹¹ מְסַאֲבִין, מְמַנְן עַל ד' ¹² מְרִינִין, דְּאִינוּן: מְרָה תְּוֹרָא, מְרָה סוּמְקָא, מְרָה יְרוּקָא, מְרָה אוּכְמָא.

תכא וְאִית חִיּוֹן ¹³ שְׁכָלִיּוֹת, דְּסַחְרִין לְכַרְסֵיָא. וְאִית לְעֵילָא מְנִיָּהוּ, וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְאִינוּן חִיּוֹן אֱלֹהִיּוֹת, מְסַטְרָא דְקְדוּשָׁה. וְאִית חִיּוֹן דְּסַטְרָא אַתְרָא. וְאַתְקְרִיאוּ אֱלֹהִים אַתְרִים. וְאַלְהִיּוֹת דְקוּדְשָׁא, אֱלֹהִים חַיִּים. וְאַלִּין אֱלֹהִיּוֹת דְקְדוּשָׁה, אַתְקְרִיאוּ אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִיּוֹת, וְעַלְת עַל כְּלָא, אַל אָדוֹן עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים. וְכָל זִנְא אָזִיל לִזְנִיָּה. וּבְגִין דְּאִית אֱלֹהִים אַתְרִים, אָמַר עֲלֵיהוּ, ¹⁴ זֹכַח לְאֱלֹהִים יַחְרָם בְּלִתי לִדְוִד לְבָדוּ. בְּגִין דְּלֹא יִתְעַרְב אֱלֹהִים חַיִּים עִם אֱלֹהִים אַתְרִים. (עד כאן).

תכב ¹⁵ אַצְטוּמְכָא דָא, ¹⁶ נְטִיל וְשַׁחִיק, וּמְשַׁדֵּר לְכָל סַטְרִין דְלַתְתָּא,

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

(9) ויקרא א) יתרו קר צ"ח. (צ) יחזקאל א) לעיל אות תיח צ"ג. ק) (שמות כב) משפטים קמח צ"ל. צ ליג מסאבין; ליג ממנן; מוסיף מלאכין ממנן. ק מרין. ר ליג ואית; ואינון. ש ליג שכליות. ת מוסיף ובחבורא קדמאה אצטומכא. א מוסיף נטיל כלא.

מאמר אברים הפנימים

הסולם

מראות הסולם

י"ה, ונשר אדם הם ו"ה. כי הויה יורר עליהם לקבל הקרבן. שה"ס ד' חיות.

תכ וְאִית חִיּוֹן טְבַעֵיּוֹת וכו': ויש חיות טבעיות, דהיינו מלאכים הממונים על גופים שהם מארבעה יסודות, ארמ"ע, והם טהורים. וכנגדם ארבע חיות דורסות, דהיינו מלאכי חבלה, טמאות הממונים על ד' מרות, שהם מרה לבנה, מרה אדומה, מרה ירוקה, מרה שתורה, שהם מוזיקי העולם, (כנ"ל אות תי"ג) שכל החום בכל המחלות באות ממרה.

תכא וְאִית חִיּוֹן שְׁכָלִיּוֹת וכו': ויש חיות שכליות, שהם ד' מלאכים מיכאל גבריאל אוריאל רפאל, המסבכים את הכסא שהוא המלכות. ויש למעלה מהם וגבוהים עליהם, והם חיות אלקיות מצד הקדושה, דהיינו חו"ג תו"ם דו"א, ויש חיות דסטרא אתרא ונקראות אלהים אחרים, ואלקיות דקדושה נקרא אלקים חיים. ואלו אלקיות דקדושה, נקראים אלקי האלקיות, ועלת על הכל, אל אדון על כל המעשים. וכל מין הולך למינו. ומשום שיש אלהים אחרים, נאמר עליהם זוכח לאלהים יחרם בלתי להו"ה לברו. כדי שלא יתערב אלקים חיים עם אלהים אחרים. (ע"כ רע"מ).

תכב אַצְטוּמְכָא דָא נְטִיל וכו': אסטומכא

(דפו"י דף רל"ד ע"ב *) (דף רל"ה ע"א)

קסא

פנחס

ב ומניה אתגנו תתאי. מאיגון שתינ שמרים לתתא, כל איגון רוחין וסטרין
אתרנין דאיתגנו בלילא, מאיגון אברים ופדרים. ושאר נטלין כל שייפין,
ונטיל פלא פכד, וקריב ללב, פמה דאתמר. ודא איהו דכתיב, ופני אריה אל
הימין. ועל דא אתתזי על מדבחה, פגוונא דאריה אכיל קרבנין. מפאן ולהלאה כל
שאר שייפין, פרוז דגופא פגוונא דלעילא.

רעיא מהימנא

תכג אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, ודאי אצטומכא בקדמיתא נטיל
ופלא, עד שית שעתינ, ואופה. קרקבן, איהו אופה. וריאה, איהו משקה. לפא
מלכא. ואיגון תרין, איגון ודאי אופה ומשקה, למיהב למלכא, משפירו דכל מאכלין
ומשקין, רישא דכלהו, ומבחר לכלהו. והיינו דכתיב, אריתי מורי עם בשמי

חלופי גרסאות

ב ומנה, ג ל"ג שתין, ד דאתגורו. ה ופדרים. ו ל"ג כלא.
ז מחבר; מחבר דכלהו.

מסורת הזהר

ד (יחזקאל א) לעיל אות תיח צ"ג. ט (שיר ה) ויצא
קמר צ"א.

מראות הסולם

הסולם

מאמר אברים הפנימים

ר"ח ושעיר לעזאזל (כמ"ש) שם באות צ"ט
ובאות קכ"ט) וז"ש לעיל (באות שט"ד), וכ"ל
מה דההוא ככד נקיט אקריב לגבי לב
דאיהו מלכא, דהיינו בין דם טמא ובין דם
טהור, כנ"ל. וההוא לב לאו אורחיה ולא
תאובתיה בעכירו דעובדין, דהיינו בדם
טמא הבא מג"ר דשמאל, אלא נקיט כל ברירו
וכו' דהיינו דם טהור הבא מו"ק דשמאל. וכ"ל
ההוא עכירו וכו', דהיינו דם טמא אנה
לככד וכו', הרי שהס"א נהנה מכל קרבן
כנ"ל. וז"ש, הה"ד ונשא השעיר עליו וגו'.
כי זה הוא סוד השעיר לעזאזל, כנ"ל.

אסטומכא הזה לוקח ושוחק ומשלח לכל הצדדים
שלמטה, דהיינו האברים של הגוף, וממנו
נוונים התחתונים. מאלו השמרים שותים למטה
כל אלו הרוחות וצדדים אחרים הניזונים
בלילה, מאלו אברים ופדרים הנשדפים על
המזבח בלילה. והשאר, לוקחים שאר האברים,
והככד לוקח הכל ומקריב אל הלב, כמו שלמדנו.
(כנ"ל אות שט"ד) וזה הוא שכתוב, לפני אריה
אל הימין. וע"כ נראה על המזבח כעין אריה
האוכל קרבנות. מכאן ולהלאה כל שאר האברים
הם בסוד הגוף כעין שלמעלה.

רעיא מהימנא

יד) ונודע שבסוף דינים דשמאל מתגלית
הקליפה ממנעולא הנקראת חטאת, ומות, בסו"ה
לפתח חטאת רובין. וקליפה זו ה"ס המרה
הנתלית בככד, כי הככד הוא דינים דשמאל
הנקרא סמאל, ובאחריתו מתגלה המרה. בסו"ה
ואחריתה מרה כלענה, שהיא חרבנו של מלאך
המות. וז"ש (באות תי"ב) איהו כעים עליה
במרה, דאיהו גיהנם דאתבריות ביומא
תניינא, כי יום ב' הוא קו שמאל, והמרה
היא סופו של קו שמאל. והמרה מביאה כעס
בככד, והככד מעניש את הרשעים, המתדבקים
לינק מג"ר דשמאל שבו, ע"י המרה. מותא
דברבא, שע"י קליפת מרה בא המות
לגדולים, דהיינו לכל אדם, חוץ מקטנים המתים
ע"י

תכג אמר רעיא מהימנא וכו': ארע"מ
לר' שמעון, מאור קדוש, ודאי האסטומכא לוקח
הכל עד שש שעות ואופה. כי הקרקבן, שהיא
האסטומכא (כנ"ל אות תי"ח) הוא אופה. וריאה
היא משקה. הלב הוא המלך. ואלו השנים,
הקרבן והריאה, הם ודאי אופה ומשקה לתת
למלך, ממבחר של כל המאכלים והמשקים,
שהוא ראש כולם ומבחר מכולם. והיינו שכתוב,
אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי
שתיתי ייני עם חלבי. ולאחר כך, אכלו רעים.
שחם שאר האברים, שהם הצבאות והמתנות
של המלך המחלק להם מזון ע"י שר האופים,
שהוא הקורקבו. שתו ושכרו דודים ע"י שר
המשקים שהוא הריאה. וע"י במרה"ס אות י'
וככד

(דפו"י דף רליה ע"א)

רעיא מהימנא

קמב

אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי. לכתר, אכלו רעים, שאר אכרים, דאינון חילין ומשריין דמלפא, דפליג לון מזונא, ע"י שר האופים. שתו ושכרו דודים, ע"י שר המשקים.

תכד) וכבד איהו לימינא דב"נ. ובג"ד, ופני אריה אל הימין לארבעתן לימינא דמלפא, דאיהו לבא. טחול, לשמאלא. אלין אינון מסטרא אחרא, ופני שור מהשמאל. משקה טתמרא מזוג במיא למלפא. ואריה אכיל, דא כבד, פניש מזונא קמי מלפא, דאיהו לבא.

תכה) ואית לאקשווי על האי. אי כבד איהו עשו, איף הוא מתקן מזונא ללבא. אלא ודאי לבא איהו פגוונא דיצחק. כבד עשו, דאיהו הצד ציד. ויימא ליה, יקום אבי ויאכל מציד בנו. אלין אינון צלותין, דאזלין ומתתרכין מעניינים, ויצחק בצערא וביגונא, דלא יכלין לכוונא לצלותא. ובגין דא לא אמר ויאכל מציד, אלא ויאכל מציד בנו. בני בכורי ישראל. פגוונא דא, לית לון לישראל מזונא בגלותא, אלא ע"י אוימן דעלמא.

מסורת הזהר (בראשית כז) תולדות ע צ"ח. א) (שמות ד) לך קמך ח ל"ג לבתר. ט המרה. י דא ויאה אבל כבד. כ ואי ציד. למקשי. ל בצלותא.

חלופי גרמאות

מסורת הזהר

<p>מראות הסולם</p> <p>ע"י לילית שהיא טחול כמ"ש לפנינו. אבל מיתת כל אדם היא ע"י המרה, שה"ס מנעולא, כמ"ש לעיל (ויצא דף ט"ז ד"ה וזהו) ולא עוד וכו' דאיהו אדלוקת בשלהובין על ערקין דכבד ובעי לאוקדא כל גופא. כי אחר שהכבד מקבל ג"ר דשמאל מה שהלב משאיר בו. הנה בעת שמתעוררת המרה ומטילה טפה בכבד, אז מסתלקים אותם הג"ר ממנו, כי המנעולא בכל מקום שמתעוררת מסתלקים משם הג"ר. (כנ"ל ויצא דף י"ג ד"ה סתרא) ונמצא שכל עורקי הכבד נדלקים באש הדינים של המרה. ואיהו כנוונא דימא כד איהו בעינס. שהים כועס בסבת התול שמגבילו, דגלי ימא סלקין עד רקיעא ובעו אנפקי מגבויליהו לחרבא עלמא, כלומר, בשעה שמתעורר הקו השמאלי בתוך הים, ורוצה לגלות הג"ר דשמאל, שה"ס יעלו שמים, כדי לגלות הג"ר, אשר אז היו מתריבים את העולם בדינים של הג"ר דשמאל, ע"כ כשגלי הים נוגעים בתול המקיף את הים, שיש בהם מדינים של המנעולא, הנה תיכף מסתלק הג"ר דשמאל מאותם הגלים שנגעו בתול שעל הים, ואז ירדו תהומות. הרי שהים הוא כמו הכבד, שגלי הים ה"ס ג"ר דשמאל, כמו שיש בכבד, וכמו שבשעה שהם רוצים לגלות אותו הג"ר לעולם</p>	<p>מאמר אכרים הפנימים</p> <p>תכד) וכבד איהו לימינא וכו': והכבד, הוא לימינו של אדם. ומשום זה, ופני אריה אל הימין לארבעתן, דהיינו לימינו של המלך שהוא הלב. הטחול הוא לשמאל. ואלו הם מסטרא אחרא, כי הכבד הוא סמאל שרו של עשו, והטחול היא לילית כנ"ל. ופני שור מהשמאל, היינו שמשקה יין ממוזג במים אל המלך. כי יין הוא משמאל. ואריה אכיל קרבניו זהו כבד, שמקבץ המזון דהיינו התפלות שבמקום קרבנות. לפני המלך שהוא הלב. וע"כ הוא מימין, כי האכילה באה מימין והיין משמאל. וכ"ז הוא בזמן הגלות, כמ"ש להלן. (ועי' במראות הסולם אות י"ב).</p> <p>תכה) ואית לאקשווי על האי וכו': ויש להקשות על זה. אם כבד הוא עשו. איך הוא מתקן מזון ללב. שהוא יעקב (כנ"ל אות תי"ב) ומשיב, אלא ודאי הלב הוא כמו יצחק, דהיינו קו שמאל, הכבד הוא עשו, שהוא צד ציד. ואומר לו, יקום אבי ויאכל מציד בנו. אלו הם התפלות מן העניינים ההולכות ומתגרשות, ואינון מתקבלות למעלה. ויצחק הוא בצער וביגון מחמת שאינם יודעים לכוון בתפלה. ומשום זה לא אמר עשו ויאכל מציד, אלא ויאכל מציד בנו, דהיינו ישראל, שנאמר, בני בכורי</p>
--	--

(דפו"י דף ר"ה ע"א)

קסג

רעיא מהימנא

תכו אָבֵל כּד אינון באַרְעא דִּישְׂרָאֵל, מְזוּנִיהוּן ע"י שְׂכִינְתָא. וְיִהוּן תְּרִין פְּנֵי רִיאָה מְשַׁקֵּין אוּמָה, שֵׁר הַמְשַׁקִּים. וְתִרִין כּוּלִין סְהַאֲפִים, דְּמִבְשָׁלִין הִזְרַע דְּנַחֲתִית מִן מוּחָא, וּמִבְשָׁלִין מִיָּא דְּמִקְבְּלִין מִפְּנֵי רִיאָה. וּלְבַתֵּר דְּיִיכּוּל מְלָכָא, דְּאִיהוּ לְבָא, אֲתָמֵר בְּתִרִין פְּלִיין דִּילִיה, אֲכִלוּ רַעִים. וְלְתִרִין פְּנֵי רִיאָה, שְׂתוּ וְשָׁכְרוּ דוּדִים.

תכוז דְּלְבָא אִיהוּ כְּסָא דִין, אַרְבַּע סְחִינן שְׁלִיחֵן דִּילִיה. תְּרִין פְּנֵי רִיאָה, וְתִרִין פְּלִיין, דְּכְנָפֵי רִיאָה וּפְנִיהֶם וְכְנָפִיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, לְקַבְּלָא עַלְיֵיהוּ מְלָכָא, דְּאִיהוּ רוח חֲכָמָה וּבִינָה רוח עֲצָה וּגְבוּרָה רוח דַּעַת וְרִאָת יִי. דְּתִיב עַל פְּרָסִיא, דְּאִיהוּ לְבָא, דְּכָל אינון דְּפִיקִין מִתְּנַהֲגִין אַבְתְּרִיה, פְּתִילִין בְּתֵר מְלִכִיהוּן.

תכה וְרוּחָא דְּנָשִׁיב מִפְּנֵי רִיאָה, נָשִׁיב עַל תְּרֵי נוֹקְבֵי חוּטְמָא. וְאִיהוּ קָרִיר

ח'לוּפֵי גְרַמָּאוֹת
ח מוּסִיף שֵׁר הַאֲוִפִים. ו' וּלְבַתֵּר. ס לִיג חִינן.

מַמְרַת הַזְהַר
ב' (יִשְׁעִיה יֵא) וִירָא ו' צ"א.

מראות הסולם

הסולם

מאמר אכרים הפנימים

לעולם, אינם יכולים מחמת החול המסלק הג"ר מהם, כן כשבאים הרשעים לינק מן הכבד את הג"ר דשמאל שבו, אין הג"ר יכולים להתגלות, מחמת המרה הנמצאת בו, שהיא מתעוררת תיכף ומסלקת אותן הג"ר.

בכורי ישראל. כמו זה, אין מזונות לישראל בגלות אלא ע"י אומות העולם. (ועי' מדר"ס אות י"ג).

טו) וכל זה הוא, לרשעים הרוצים לינק מכבד, שמסבב עליהם המרה ומגבילה אותם שלא יוכלו לינק מג"ר, אבל לצדיקים השכינה מגבלת אותם שלא יינקו מג"ר. כי הם דבוקים תמיד בהשכינה, וכמו שהשכינה אינה מקבלת רק ו"ק דשמאל כן הצדיקים. וז"ש **אִי לֹאֹ שְׂכִינְתָא דִּאִיהוּ לְהוֹלָה, כְּחוּט דְּאֶסְהַר לְיִמִּינָא וְכוּ', שֵׁם יֵאָרַע לְצַדִּיק אִיזָה חֲטָא, וְכֹחַ הַשְּׂמָאל הוֹלֵךְ וּמִתְגַּבֵּר בּוּ, הַנְּמַשֵּׁךְ מִן הַכְּבֵד, וְהוּא נַחֲלָה. או השכינה משמרת אותו שלא יכשל בג"ר דשמאל. כמו החול השומר על הים, וכמו המרה השומרת על הכבד. משום **דְּשְׂכִינְתָא עַל רִישִׁיה וְלֹא לְרַגְלֵיהּ, דְּמִלְּאָךְ הַמוֹת לְרַגְלֵיהּ. פִּירוּשׁ כִּי אַע"פ שֶׁהַשְּׂכִינָה שׁוֹמֵרֵת אוֹתוֹ, עַכ"ז הוּא יוֹכֵל לְהַפְרֵד מִמֶּנָּה לְבִסּוּף, וּלְחַטּוֹא שׁוֹב, וְזֶה נִבְחַן אֲשֶׁר בְּרַגְלֵיהּ שֶׁל הַחֹלָה נִמְצָא עוֹד מִלְּאָךְ הַמוֹת, כִּי הַסּוּף מְכֻוֵּנָה רַגְלִים וְז"ש הֵאֵי וְכוּ' לְבִינְוִי, אֲבָל לְצַדִּיק גְּמוּר וְכוּ' וּשְׂכִינְתָא אֶסְהַר גּוֹפִיהַ עַד רַגְלֵיהּ וְכוּ'. כִּי הוּא בְּטוֹחַ בְּשִׁמְרֵת הַשְּׂכִינָה לְנִצְחִיּוֹת. כְּמ"ש בִּיעֻקֵּב. וְז"ש, לְרִשְׁעֵי גְמוּר, מִלְּאָךְ הַמוֹת אֶסְהַר לְיָהּ כְּכֹל סְמֵרָא וְכוּ' חֲרַבֵּא****

תכו אֲבָל כּד אינון וכו': אבל כשהם בארץ ישראל, מזונם הוא ע"י השכינה. ויהיו שתי כנפי ריאה משקים את האומה ישראל, שהן שר המשקים כו"ל. ושתי כליות, הן שר האופים, שמבשלים הזרע היורד מן המוח, ומבשלים המים שמקבלים מכנפי ריאה. ואחר שיאכל המלך, שהוא הלב, נאמר בב' כליות שלה, אכלו רעים, ולב' כנפי ריאה, שתו ושכרו דודים, (ועי' במדאות הסולם כאן באות כ"א).

תכוז דְּלְבָא אִיהוּ כְּסָא וכו': כי הלב הוא כסא דין, ארבע חיות שהן שליחים שלו, הן ב' כנפי ריאה וב' כליות, שהם חו"ג ונו"ה, שכנפי ריאה ה"ס ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, כדי לקבל עליהם המלך, שהוא רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת ה'. (כנ"ל אות ש"י) שהוא היושב על הכסא, שהוא הלב, שהוא כסא דין, שכל אלו הדפיקות מתנהגות אחריו כחיילים אחר מלכם. (ועי' במד"ס אות כ"ב).

תכה וְרוּחָא דְּנָשִׁיב מִפְּנֵי וכו': והרוח הנושב מכנפי ריאה נושב על ב' נקבי החוטם ועי'

(דפו"י דף ר"ה ע"א)

קפד

רעיא מהימנא

וְצִנְיָא מְשַׁמְאֵלָא. וְחָם מִימְיָא. וּמִסְטָרָא דְמוֹחָא דְאִיהוּ בְּרִסְיָא דְרִחְמִי, אִיהוּ רוּחַ
קָר לִימְיָא, דְחָסֵד. וְחָם מְשַׁמְאֵלָא דְגְבוּרָה, דְתַמָּן לְבָא. וּמוֹחָא מְזִיג בֵּיהּ, בְּאִמְצָעִיתָא
דְתַרְוּוּיָהּ. אוּף הָכִי לְבָא מְזִיג, מְקוּר וְחוּם. וּמוֹחָא אוּף הָכִי, דְמַקְבְּלִין דִּין מְדִין.

תכט וּשְׁמָרִים דְכֻלָּא, נְטִיל טְחוּל, וּמְשַׁרְיִין דִּילֵיהּ, דְאִינוּן עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת,
דְאָמַר עֲלֵיהּ שְׁלֵמָה, א קְנִיתִי לִי עֲבָדִים וּשְׁפָחוֹת. תְּרִין כּוֹלְיִין אֶתְקָרְיָאוּ אֲשִׁים,
עַל שֵׁם אֲשִׁים דְלַעֲיָלָא, דְאֶתְמַר בְּהוּ אֲשִׁי יי' וְנַחֲלָתוֹ יֹאכְלוּן.

תל וּבְקִנְיָה שִׁית עֲזָקָאן, דְעֲלֵיהּ אֶתְמַר, א הָבו לִי בְנֵי אֱלִים. דְבַהוּן סְלִיק
קָלָא, דְאֶתְפְּלִיג לִו' קָלִין דְשְׁכִינְתָא. וּשְׁבִיעָאָה סְלִיק לְפּוּמָא, דְאִיהוּ פְּרִסְיָא. וְשִׁית
עֲזָקָאן דְקִנְיָה, אִינוּן כְּגוּוּנָא דְשִׁית בְּרִגִין דְכְּרִסְיָא דְמִלְפָּא. וְקִנְיָה אִיהוּ סְלֵם, דְבֵיהּ
א מְלָאכִי אֱלֵהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, דְאִינוּן תְּבָלִים סְלִיקִין בֵּיהּ מְלָפָא, ז וְרוּחִין
דְאִוּרָא נַחֲתִין בֵּיהּ בְּלָפָא, לְקַרְרָא תְּמִימוּתָא, דְלֹא לּוֹקִיד גּוּפָא.

תלא וְכַד רוּחָא נַחֲתִית, פ נַחֲתִית בְּכַמָּה רוּחִין, כְּמִלְפָּא עִם חִילֵיהּ. וְכַנְפֵי רִיָּאָה

מסורת הזהר
א) (קהלת ב' ז) (דברים יח) להלן אות תלט צ"ע ח"ג
ב) (תהלים כט) ב"א קעג צ"ב. ו) (בראשית כח)
ו) (צ"א כו צ"ו)

מאמר אכרים הפנימים הסולם מראות הסולם

וע"י לעיל אות ד"ו) והוא קר וצונן משמאל
וחם בימין. ומצד המוח שהוא כסא רחמים,
רוח הקר הוא לימין שהוא חסד, והחם משמאל
שהוא גבורה, ששם הלב. והמוח ממוזג באמצעם
של שניהם, של ימין ושמאל. ואף הלב כך
ממוזג מקור וחום, דהיינו ע"י הרוח דכנפי ריאה
הנושב עליו, והמוח ג"כ ממוזג מקור וחום,
כי המוח והלב מקבלים זה מזה.

תכט וּשְׁמָרִים דְכֻלָּא נְטִיל וכו':
והשמרים של כולם לוקח הטחול, והמחנות שלו,
שהם עבדים ושפחות. שעליהם אמר שלמה,
קניתי לי עבדים ושפחות. ב' הכליות נקראות
אשים. על שם אשים שלמעלה, שנאמר בהם
אשי ה' ונחלתו יאכלון.

תל וּבְקִנְיָה שִׁית עֲזָקָאן וכו': וּבְקִנְיָה
שש טבעות, שעליהם נאמר, הבו לה' בני
אלים, כי בהם עולה הקול הנחלק לששה קולות
של השכינה. והשביעי, עולה לפה, שהוא הכסא.
ושש טבעות הקנה הן כעין שש מדרגות
של כסא המלך שהוא הפה. והקנה, הוא סולם,
שבו מלאכי אלקים עולים ויורדים בו,
שמלאכי אלקים, הם ההבלים העולים מן הלב,
ורוחות של אויר, יורדים בלב לקרר את תומו,
שלא ישרף את הגוף.

תלא וְכַד רוּחָא נַחֲתִית וכו': וכשהרוח
יורד, יורד בכמה רוחות, כמו מלך עם חיליו.
וכנפי

(דפויי דף רליה ע"א)

חלופי גרסאות
ע ליה. פ מלכא. צ ורוחין: חורין נפקין: ורוחין נווין
נפקין נחתין. ק ל"ג נחית.

הרבא דיליה וכו'. דהיינו המרה, שהיא חרבו
של מלאך המות, שומרת עליו שלא יינק
מהכבד. כנ"ל, דפניו מוריקות בטפה חדה,
כלומר, שהג"ר הנקראים פנים, הן מוריקות ע"י
טפה אחת של המרה, דהיינו שהג"ר מסתלקים
מחמתה. כנ"ל. **כבד דא דכורא, יותרת הכבד**
נוקבא. כלומר, הנוקבא של הכבד אינה המרה,
אלא יותרת הכבד, המעורבת מדינים דדכורא
ודינים דנוקבא (כנ"ל אות שס"ג) מחמת שהיא
מונה עם אחרים. ע"ש. אבל מרה היא דינים
דנוקבא בלבדם. וההפרש בין מרה לבין טחול,
הוא, כי אע"פ ששניהם הם דינים דנוקבא, הנה
המרה היא מבחינת דינים דמנועולא, והטחול
הוא מבחינת דינים דמפתחא. כמ"ש היטב לעיל
(בסולם אות ת"י).

טז ואחר שהלב מקבל דם הנקי
והברור מן הכבד, שה"ס ו"ק דחכמה, הנה הוא
מלא דין, כי מטרים שהחכמה מתלבשת עם
החסדים שבימין היא כולה דין, וז"ש (באות
ת"ב) **לֵב אִיהוּ אִישׁ,** וכן (באות ת"ג) **אֶתְמַר**
בְּלָבָא, וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמַתּוֹ, ע"ש בסולם
שנתבאר היטב. ולפיכך הלב, שהוא מלכות,
צריך עתה לווגג עם ז"א, שישפיע לה רוח
החסדים. וכשהיא מזדווגת עם ז"א, אז יורד רוח
החסדים מן המוח, שה"ס ג"ר דז"א, אל התווס,
שה"ס ת"ת דז"א, ויורד רוח החסדים ההוא
יד

קסה

רעיא מדימנא

מקבלין לרוחא, דאיהו מלכא עלייהו, כמה דאמינא. ופנייהם ונפיהם פרוודות,
(ו) והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה.

תלב אי זכאן אברין דבר נש בפקודין דמלכא. עלאה דאיהו רוח הקדש,
נחית בסלם, דאיהו גרון, בכמה רוחין קדישין, דאתמר עלייהו, עושה מלאכיו
רוחות וסלקין לקבל אלין הקלים דלכא, דאתמר עלייהו, משרתיו אש לזהט.
ועלייהו אתמר קול דין דחוצב להבות אש. בגין דליכא אדני, דמניה סלקין
להבות אש בפומא דאיהו דין, דנתתין עמיה כמה רוחין דקדושה, מארבע
אתוון יהנה. דאתמר עלייהו, כה אמר דין דמארבע רוחות באי הרוח.

תלג קנה, איהו קנה חכמה קנה בינה, דאינון לימינא דחסד, ולשמאלא
דגבורה. תפארת, סלם, באמצעיתא, בגופא כליל תרין דרועין, וגוף וברית, ותרין
ה שוקין. לקבל שית עזקאן דקנה.

חלופי גרסאות

ד מוסיף בפקודין דעשה. ו ל"ג עלאה. ו ל"ג מן וסלקין
עד משרתיו. א מוסיף דלכא תמן. ב איהו. ג ל"ג הוייה.
ד דאיהו. ה סטריק.

מטורת הזהר

(ז) (יחזקאל א) לעיל אות קפו צ"צ. ח) (שמות כה) לעיל
אות תג צ"ר. ט) (תהלים קד) לעיל אות תא צ"פ. י) (שם
כט) לעיל אות ששה צ"ט. כ) (יחזקאל לז) לעיל אות
רסה צ"ש.

מראות הסולם

הסולם

מאמר אברים הפנימיים

דרך ב' נוקבי החוטם, אל קנה הריאה, שהוא
בינה דמלכות, ומן הקנה אל ב' כנפי ריאה,
שהם חסד דמלכות, ומב' כנפי הריאה בא רוח
החסדים אל הלב. שו"ס שהריאה נושבת רוח
על הלב. ואז מתלבשת החכמה שבלב, בחסדים
אלו. ובוה נשלמת הארת הזווג, שממנה מגיעה
לכל העולמות, עד שמגיעת להתפלל להשלים
לו המבוקש שכתפלה שלו. וז"ש (באות ת"ב)
דא כסא רחמי, ודא כסא דינא, שהמות דז"א
הוא כסא רחמים, שמשם יורד רוח החסדים.
והלב, שהוא המלכות, הוא כסא דין, מתחת
החכמה בלי חסדים אשר שם. וקב"ה מ"ך
עומד מכסא דין דאיהו לב, ויושב על כסא
רחמים דאיהו מוחא, כלומר, שמזווג עם
הלב, ואז נמשכים הרחמים אל הלב מן המוח.
וכסא רחמים של המוח הוא השולט.

(ז) וז"ש (באות תל"ב) **אי זכאן**
אברין דבר נש בפקודין דהיינו שתפלתו
נתקבלה, **דמלכא עלאה דאיהו רוח הקדש**,
דהיינו רוח החסדים דז"א, נחית בסולם דאיהו
גרון, בכמה רוחין קדישין, דהיינו
שהרוח דחסדים יורד מן המוח אל הקנה, בד'
רוחות, כנגד ד' אותיות שם הוי"ה שלו.
דאתמר עלייהו עושה מלאכיו רוחות,
שהרוחות, הם רוחות החסדים ששולח ז"א אל
המלכות, וע"כ נקראים שליחים. וסלקין לקבל
אלין

וכנפי ריאה מקבלות הרוח, שהוא כמלך עליהן.
כמו שאמרתי, ופניהם ונפיהם פרוודות, הוא
לקבל עליהם את המלך, (כנ"ל אות תכ"ז) וכן
והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה.

תלב אי זכאן אברין וכו': אם זוכים
האברים של האדם במצות המלך העליון,
שהוא רוח הקודש יורד בסולם, שהוא גרון,
בכמה רוחות קדושים, שנאמר עליהם עושה
מלאכיו רוחות. ועולים, לקבל ההבלים שבלב,
שנאמר עליהם, משרתיו אש לזהט. ועליהם
נאמר, קול ה' חוצב להבות אש. משום שהלב
הוא אדני, שממנו עולים להבות אש בפה,
שהוא הוי"ה. שיורדים עמו כמה רוחות דקדושה,
היינו מד' אותיות הוי"ה, שנאמר עליהם, כה
אמר ה' מארבע רוחות באי הרוח. (ועי' מרח"ס
אות י"ז).

תלג קנה, איהו קנה וכו': קנה, הוא
קנה חכמה קנה בינה, שהם לימין הקנה שהוא
חסד, שה"ס קנה חכמה, ולשמאל הקנה שהוא
גבורה, ה"ס קנה בינה. תפארת, הוא באמצע
הקנה, והוא סלם. וה"ס דעת. בגוף, כלול ו"ק
שהם, ב' זרועות, שהם חסד וגבורה. וגוף
וברית שהם ת"ת ויסוד. וב' שוקים, שהם
נצח וחוד. וו"ק הגוף, הם כנגד שש טבעות
שבקנה. (ועי' מרח"ס אות י"ח).

וכד

(דפו"י דף רליה ע"א * דף רליה ע"ב)

קפו

רעיא מהימנא

תלד) וכד נחית ידן ללבא, לגבי אדני, מתחברין דינא ברחמי בלבא. ידאיהו יאהדונהי. וכד סליק אדני לפומא, דאדני שפתי תפתח, לקבלא יתהו בפומא, לאתחברא תמן תרין שמהן בחבורא חדא, יאדרונדי, כגוונא דמתחבראן בלבא. ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין, מי שאין תוכו פכרו אל יכנס לבית המדרש, אי לית לון פומא ולבא שוין. (שו כ"א).

תלה) קנה שית עזקאן בקנה, מתחבראן פחדא, ואינון אקרון בני אלים, מפקי רוחא לנשכא על עלמא. ואתין מסטרא דגבורה. וכד אינון מתחברין פחדא, אינון כגוונא דשופר. ואלין אקרו שופר, לשופר של איל של יצחק. אלים בני בשן, הבו ליי בני אלים. אלים דיצחק, ומפקין רוחא וקלא. והוא קלא נפיק, ואערע בעבי מטרא, ואשתמע לבריתא לבר. ועד פתיב, ורעם גבורותיו מי יתבונן. דודאי מסטרא דגבורה קא אתין. ובגין דא אל הפכוד הרעים יי על מים רבים. אל הפכוד רועם לא פתיב, אלא אל הפכוד הרעים, על ידא דבני אלים. ולית מאן דידע בשכחא דהאי קלא, הה"ד מי יתבונן.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

7) (איוב כו) ב"א רעב צ"א. 1) וחד. 2) דאנון. 3) אדני; ל"ג הוי"ה. 4) ל"ג בלבא. 5) מוסיף ובחבורא קרמאה קנה. 6) אלקים. 7) ל"ג שופר; ל"ג שופר של איל. 8) ל"ג אלים; ל"ג אלים דיצחק. 9) ל"ג לבריתא. 10) ומה אמר ההוא קלא קול ה' על המים אל הכבוד וגו'. 11) ה' ל"ג הכבוד; ה' צ' ל"ג אל הכבוד.

מאמר אברים הפנימיים

הסולם

מראות הסולם

אלין הכלים דלבא, שרוחות החסדים מקבלים החכמה דשמאל שבלב, הנקראת הכלים (כנ"ל) ויצא דף ז' ד"ה ובכד, ותוריע אות צ"ח) דאתמר עליהו משרתיו אש צוהט. דהיינו הדינים שבהכלים הם משרתים של החסדים שעל ידיהם נכללים החסדים בהארת החכמה. שד"ס הזווג של ז"א ומלכות, שהם מוח ולב כנ"ל. והזווג נעשה בב' מקומות, א' בפה דראש, בסוד החיבור של ראש עם הגוף אשר שם, בסוד חין וגרון. ומקום הב' הוא בלב, דהיינו במלכות. ובהזווג שבלב החכמה שבלב היא עיקרית, והחסדים דז"א משלימים אותה. ובהזווג שבפה, החסדים הם העיקר, והחכמה העולה שמה עם הכלים שבלב הם רק משלימים את החסדים. וז"ש (באות תל"ד) וכד נחית הוי"ה, שהוא ז"א, לבבא לגבי אדני, שהוא המלכות, מתחברין דינא ברחמי בלבא, דהיינו החכמה דשמאל עם החסדים דז"א, דאיהו יאהדונהי, המורה על זוג ז"א ומלכות, שהם הוי"ה אדני, בשילוב זה בזה. וכד סליק אדני לפומא וכר כגוונא דמתחבראן בלבא, אלא ההפרש הוא, שבפה החסדים הם עיקרים, ובלב, החכמה היא עיקרית כנ"ל.

תלד) וכד נחית הוי"ה וכר: וכשהוי"ה יורד אל הלב, אל אדני, מתחבר הדין ברחמים בתוך הלב. שהוא יאהדונהי. וכשאדני עולה לפה, באדני שפתי תפתח, לקבל את השם הוי"ה בפה, מתחברים שם ב' השמות בחבור אחד, שהוא יאהדונהי, כעין שנתחברו בלב, ומשום זה העמידו בעלי המשנה, מי שאינו תוכו כברו אל יכנס לבית המדרש, דהיינו אם אין להם פה ולב שוים. שכמו שיש יחוד הוי"ה אדני בלב, יהיה ג"כ יחוד הוי"ה אדני בפה (ע"כ רע"ח) (ע"י מרה"ס אות י"ז).

תלה) קנה, שית עזקאן וכר: הקנה, הנה שש טבעות שבקנה כלולות יחד, והם נקראות בני אלים. מוציאות רוח לנשב על העולם, ובאות מצד הגבורה, וכשמסתברות יחד, הן כעין השופר. שה"ס בינה, ואלו נקראים שופר, שה"ס שופר של איל של יצחק. והם אלים בני בשן. כמ"ש, הבו לה בני אלים. שהם אלים של יצחק המוציאים רוח וקול. ואותו הקול יוצא ופוגש בענני מטר, ונשמע אל הבריות שבתוך. וע"כ כתוב ורעם גבורותיו מי יתבונן. כי ודאי מצד הגבורה הם באים. ומשום זה אל הכבוד הרעים ה' על מים רבים. אל

(דפו"י דף רל"ה ע"ב)

קמו

רעיא מהימנא

תל"ו) * ובחבורא קדמא, פתח רע"מ ואמר, ווי לון לבני נשא, דאינון אטימין לבא, סתימין עיינין, דלא ידעין אברים דגופיהון על מה אינון מתתקנין, דהא יקנ"ה תלת חילין פלילין ביה, חד הכל, דאיהו להב אש, דנפיק מן לבא ואתפלג לז' הכלים, דאמר קהלת. תננינא, אויר דעאל לגביה מלכו. תליתאה, מים דכנפי ריאה, דאינון דבוקים בקנה. * ומתלת אלן אתעביד קול, מים ורוח ואש, ומתפלג כל חד לז', ואינון ז' להבים, ז' אוירות, ז' נחלים.

תל"ז) וכד אערעו להבים דלבא, * בעבי מטרא, דאינון פנפי ריאה, ארח קנה דריאה. * האי איהו ורעם גבורותיו מי יתבונן. דביה לב * מבין פבינה, דאיהי בלבא לשמאלא, גבורה. וחסד לימנא, מים דכנפי ריאה. ותמן חכמה מוחא, ומניה, * מעין גנים באר מים חיים ונוזלים מן לבנון. דאיהו לבנוא דמוחא, נוזלים על קנה דריאה. פתר דאסתלקו עננים דדבינה לגבי מוחא.

חלופי גרסאות

ק ל"ג ובחבורא קדמא. ר קב"ה. ש ומכלל. ת לגבי; לעבי. א והאי. ב ל"ג מבין. ג וגבורה. ד בבינה.

מסורת הזהר

(ח) (שיר ד) חיי שרה ע צ"א.

מראות הסולם

הסולם

מאמר אברים הפנימיים

שה"ס סולם, שרוחות דחסדים מן המוח יורדים דרך הקנה אל הלב, והבלי הלב, שה"ס חכמה, עולים דרך הקנה אל הראש. והקנה הוא סוד הבינה דמלכות, המחוברת עם הראש, שה"ס ז"א, כי כל תחתון המקבל מעליון מקבל בדבר היותר וך שבו, והבינה שהיא הקנה היא הכלי היותר וך מכל הכלים שבמלכות. וז"ש, (באות תל"ג) קנה איהו קנה חכמה קנה בינה וכו'. דהיינו שהבינה כוללת ע"ס, שהם חכמה ובינה וחסד וגבורה ות"ת ונה"י. וז"ש, כלי"י תרין דרועין וגוף וברית ותרין שוקין, שהם ששה קצוות כנגד שש טבעות שבקנה, וחכמה ובינה הם למעלה בראש הקנה. וכולן הן ספירות של הבינה. וז"ש (באות תל"ח) שית עזקאן בקנה וכו' ואתין מסטרא דגבורה, דהיינו מבינה שהיא בקו שמאל. וכד אינון מתהברין כחדא וכשב' קוין דבינה, ימין ושמאל, מתחברים יחד ע"י קו האמצעי, אינון כנוונא דשופר, שהוא בינה בעת שמאצלת את ז"א, שהוא קול היוצא משופר (כנ"ל בהקדסח"ז אות ו"ט) דהיינו בסוד תלת מתד נפקי, חד בתלת קיימא (כנ"ל ב"א דף רפ"ז ד"ה תלת) ואין אקרו שופר וכו' א"י דיצחק, דהיינו הדינים דקו שמאל שנקראים יצחק. ומפקין רוחא וק"א, שה"ס קו אמצעי שהוא ז"א הנקרא רוח ונקרא קול, שהוא נולד ויוצא ע"י שממתיק דינים

אל הכבוד רועם לא כתוב, אלא אל הכבוד הרעים, שממטותו שמפעיל אחרים, והיינו שהוא מרעים על ידי בני אלים. ואין מי שיוודע כשבת קול הזה. ז"ש מי יתבונן. (ע"י מרח"ס אות י"ח).

רעיא מהימנא

תל"ו) ובחבורא קדמא פתח וכו': ובחבור הראשון. פתח רע"מ ואמר, אוי להם לבני אדם, שהם אטומי הלב סתומי עינים, שאינם יודעים את אברי הגוף שלהם, על מה הם מתתקנים. כי הקנה, ג' כחות כלולים בו, א) הב"י, שהוא אש היוצא מן הלב, ונחלק לז' הכלים שאמר קהלת. ב) אויר, שנכנס אליו מבחוץ. ג) מים, של כנפי ריאה שהם דבוקים בקנה. ומג' אלו נעשה קול, דהיינו ממים ורוח ואש. וכל אחד נחלק לז', והם ז' להבות, ז' אוירים, ז' נחלים. (ע"י במרח"ס אות י"ט).

תל"ז) וכד אערעו להבים וכו': וכשנפגשו להבות הלב, בענני מטר, שהם כנפי ריאה, דרך קנה הריאה. זהו ורעם גבורותיו מי יתבונן. שבו לב מבין בבינה, שהוא בלב לשמאל, שהוא גבורה. וחסד הוא לימין שהוא מים דכנפי ריאה, ושם חכמה שהיא מוח. כלומר, שחסד וגבורה עולים ונעשים חכמה ובינה

(דפו"י דף רליה ע"ב)

קסח

פנחס

תלח) וְרָזָא דְמַלְהָה ׀ מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְדַבֵּר כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן. וְדָא עֶשֶׂן
הַמְעַרְכָה, דְסָלִיק מִן לְבָא לְמוֹחָא. דְכָל רוּחִין דְעֶלְמָא, לֹא וָזִין לִיה מֵאֲתֵרִיָה.
חֲכָמָה: כח מ"ה. פח: בלבא. מה: במוחא. קנה: תפארת, פליל ר' ספיראן.
ו' דרגין אינון לְכַרְסֵיָא, דַאִיהִי אִימָא. לְנַחְתָא חֲכָמָה לְגַבְהָ, מִן מוֹחָא לְלְבָא, דְבָה
לֵב מְבִין. וּבְגִין דָא, ׀ קְנָה חֲכָמָה קְנָה בִינָה. בִּיה אַבָא נְחִית. בִּיה ׀ אַבָא סָלִיק.
וְהֵאִי אִיהוּ סֵלָם דְבִיָה ׀ עוֹלִים תְּרִי, וְיִוְרְדִים תְּרִי. (ע"כ רעיא מהימנא).

תלמ) וְנִשְׁט דְבָלַע מִיכְלָא, וּמִתְמַן עָאל לְכַלְהוּ שְׁיִפִין, ׀ דַאִיהִי בְּדִרְגָא
דְאִשִּׁים. אִשִּׁים אִינוּן קְרַבִין מִיד, וּבְלַעִי וְנִטְלִי ׀ פְלָא מְגוּ אֶשָא עֲלָאָה, דְכָלִיל
לְאִשִּׁים. וְרָזָא דָא, ׀ אִשִּׁי יִי וְנַחְתָּו יֵאכְלוּן. אֲלִין אַכְלִין וּבְלַעִין, וְשָאָר לָא
אַכְלִין הָכִי.

תמ) וְכָל בְּנֵי עֶלְמָא יִלְבְּרוּ, לָא יִדְעִין אִיךְ אַכְלִין, וְלָאוּ רָזָא דְלַהוֹן, אֶלָּא

חלופי גרסאות

ה אמא. ׀ עולים ויורדים [בן]. ׀ מוסין ובחבורא קדמא
ושט. ׀ דא איהו רוא. ׀ כליל. ׀ לבד; ליג לבד.

מסורת הוהר

1) שם ג) הקסח"ז קלו צ"א. 0) (משלי ד) לעיל אות
שסז צ"ח. 0) (דברים יח) לעיל אות תכט צ"ד.

מראות הסולם

דינים אלו בבנינה הנקראת שופר, וההוא קלא
נפיק ואערע בעבי מטרא, דהיינו בשעה שקו
אמצעי יוצא ופוגש הדינים שבבניה, הנקראים
ענני מטר, ואשתמע לברייתא לבר, או נשמע
רעם הדינים לחוץ. כי מטרם שבא קו האמצעי
אל הבניה ליהר הימין והשמאל שבה, אין
הדינים דקו שמאל נשמעים, ואינם נודעים
שתהיה בהם איזו חשיבות (כנ"ל בלק אות
קע"ד בחסולם) וע"ד כתיב ורעם גבורותיו
מי יתבונן דודאי מסטרא דגבורה קא
אתיין דהיינו מטרם שבא קו האמצעי הנקרא
קול, מי המתבונן בהם שיהיו נחשבים
לגבורותיו. וז"ש, רועם לא כתיב אלא אף
הכבוד הרעים, על ידא דבני אלים, דהיינו
שגילה הדינים והגבורות דשמאל דבינה, ולית
מואן דידע בשבחה דהאי קלא, ואין מי
שיתבונן בשבח קול ההוא שהוא קו האמצעי,
המגלה כל זה, הה"ד מי יתבונן. וזהו פירוש
שני על הכתוב מי יתבונן, שבתחילה פירשו על
הגבורות דשמאל דבינה. ואח"כ מפרשו על קו
האמצעי.

יט) וז"ש (באות תל"ו) ברעיא מהימנא,
דהא קנה תלת הילין כליין ביה וכו' אש
דנפיק מן לבא, ששם הדינין דחכמה, אויר
שהוא רוח ז"א, דעאל לגביה מלבר, שבא
אליו דרך נקבי החוטם, תלייתאה, מים דנכפי
ריאה, דאינון דבוקים בקנה, שהם חסדים,
ומתלה

הסולם

מאמר אברים הפנימיים

ובינה. וממנו, מעין גנים באר מים חיים
ונחלים מן לבנון. שהוא לבנונית המוח שנוזלים
על קנה הריאה, אחר שעלו עננים דבינה אל
המוח. (ע"י במדה"ס אות י"ט).

תלח) וְרָזָא דְמַלְהָה מִי וּגוֹי: וְסוּד הַדְּבַר,
מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמְדַבֵּר כְּתִימְרוֹת עֶשֶׂן, שׁוּה
עֶשֶׂן הַמְעַרְכָה הַעוֹלָה מִן הַלֵב אֶל הַמוֹחַ, שְׁכַל
רוּחוֹת שְׁבַע עוֹלָם אִין מְזוּזִים אוֹתוֹ מְמַקְוִמוֹ.
חֲכָמָה הִיא אוֹתִיוֹת, כַּח מוֹחַ, מְשוּם שְׁהִיא כַּח
בְּלַב, מוֹחַ בְּמוֹחַ. הַקְנָה, הוּא תְּפִאֲרַת, הוּא כּוֹלֵל
שֵׁשׁ סְפִירוֹת חֲגִ"ת נְה"י, שְׁהֵם שֵׁשׁ מְדֻרְגוֹת
אֶל הַכְּסֵא, שְׁהוּא אִמָּא, שְׁתֵּרַד חֲכָמָה אֵלֶיהָ מִן
הַמוֹחַ אֶל הַלֵב. כִּי בַה הַלֵב מְבִין. וּמְשוּם זֶה
כְּתוּב, קְנָה חֲכָמָה קְנָה בִינָה, שְׁבוּ יוֹרֵד אֲבָא
שְׁהוּא חֲכָמָה, וְכוּ עוֹלָה אֲבָא. וְזֶה הוּא סוֹלָם,
שְׁבוּ עוֹלִים שְׁנַיִם וְיִוְרְדִים שְׁנַיִם. כִּי אֲבָא וְאִמָּא
כְּלוּיִם זֶה בּוֹה, וְיִוְרְדִים אוּ"א מוֹחוֹ אֶל הַלֵב,
וְעוֹלִים אוּ"א מִן הַלֵב אֶל הַמוֹחַ. (ע"כ רע"מ)
(ע"י מדה"ס אות י"ט כ').

תלט) וְנִשְׁט דְבָלַע מִיכְלָא וְכוּ: הוּשֵׁט
שְׁהוּא בּוֹלַע הַאוֹכֵל, וּמְשֵׁם נִכְנַס לְכָל הָאֲבָרִים,
שְׁהוּא בְּמִדְרַגַת אִשִּׁים. אִשִּׁים הֵם קְרַבִים מִיד,
וּבּוֹלַעִים וְלוֹקָחִים הַכֹּל מֵאֵשׁ הַעֲלִיּוֹן, הַכוֹלֵל
הָאִשִּׁים. וְזֶה סוּד אִשִּׁי ה' וְנַחְתָּו יֵאכְלוּן. אֵלוּ
הָאִשִּׁים אוֹכְלִים וּבּוֹלַעִים, וְשָאָר לָא אוֹכְלִים
כך. (וע"י במדאות הסולם אות ז').
תמ) וּכְפִי בְּנֵי עֶלְמָא וְכוּ: וְכָל בְּנֵי
הַעוֹלָם שְׁמַבְחוּן, אִינַם יוֹדְעִים אִיךְ אוֹכְלִים
וְאִינַם

(דפו"י דף רליה ע"ב)

קס"ט

פנחס

דרגין דלגו אינון דעין, ונטלין מנייהו. וְשֵׁט לִית לִיה בְּדִיקָה י מבחון, דלא דעין, אלא מבפנים ידעין ונטלי עד דעאל לבי טוחנא, וְאֶשְׁתַּחֲוֶי וְאֶתְבַּשַׁל. וְנִטִּיל פְּלֵא פְּכַד פְּמָה דְאַתְמָר. מאלין אשים נפקי דרגין, וְדַאקְדָּמִי וְנִטְלִי בְּקַדְמִיתָא מִפְּכַד, וּמֵאֵן אֵינוּן. אלין הטוחנות, אכלי קרפנין וטחני. ועד מדאֶתְחַרְב בִּי מִקְדָּשָׁא כְּתִיב, וְכִבְטְלוּ הַטּוּחָנוֹת כִּי מַעֲטוּ. אלין טחנין בקדמיתא.

תמא פיון דאתטחנן, אינון דשליטי עליהו, בלעי ונטלי, ואקרון וְשֵׁט. אַמְאִי. אלא וְשֵׁט, דיוקנא דנא"ו, איהו וְשֵׁט כְּפּוּף. וּלְכַתְרָא, שֵׁט לְמִיכַל מִשְׁתָּיָא, חִמְרָא וּמְיָא. דְּכְתִיב וְשֵׁטוּ הָעַם וְלִקְטוּ. מִיכְלָא לְמִיכַל, מִשְׁתָּיָא חִמְרָא וּמְיָא, נְסוּכָא דִּינָן, וְנְסוּכָא דְמִים.

תמב בהאי וְשֵׁט עאל וְאֶשְׁתָּאִיב בְּרִיאָה, אלין שְׂרָפִים, בְּשִׁלְהוּבִיתָא דְלַהוֹן נְטִילִי מִשְׁתָּיָא, וְאֶקְרוּן רִיאָה, בְּחַבְרָא חִדָּא, וְאֶשְׁתָּאִיב פְּלֵא בְּהוֹן. וְכָל

חלופי גרסאות

כ ל"ג מבחון. ל דירעין; מוסיף ידעין ובדק. ח ואשתחיק; ו אשתחוק. נ דקרמין. ס מכבד בקדמיתא; ל"ג מכבד. ע ומכאן; ל"ג ומאן אינון אלין. פ שייפין; מוסיף שרפים צוומרים. צ מחבורא.

מסורת הזהר

(קהלת יב) ז"ח ט"ג ש"ז ש"ט צב ט"ג ש"ד (במדבר יא) לעיל אות שסו צ"ה. שט"ו. צ)

מראות הסולם

ומתלת אלין שהם חג"ת, מים, חסד שבכנפי ריאה. אש הוא גבורה העולה מלב. ורוח הוא ת"ת. ומתפלג כל חד לזו וכו', כנגד חג"ת נהי"מ שבכל אחד. וז"ש (באות תל"ז) וכד אערעו להבים דלבא, שהם החכמה דשמאל שבלב, שהם דינים ואש מחסרון חסדים, ואם נפגשים בעבי מטרא דאינון כנפי ריאה, שהם חסדים, ומתלבשת החכמה שבלב עם החסדים שבכנפי ריאה ארע קנה דריאה, דהיינו שעי התלבשות החכמה בחסדים, מתגלית החכמה בקנה הריאה. וז"ש, דביה לב מבין וכו' ותמן חכמה מוהא וכו' ונוזלים מן לבנון דאיהו לבנא דמוהא, נוזלים על קנה דריאה, כי החסדים שה"ס גוון לבן, יורדים מן המוח דרך קנה הריאה אל הלב כנ"ל. והיינו, בתר דאסתלקו עננים דבינה, שהם דינין דשמאל, לבני מוהא, דהיינו אחר שעלו ענני הבינה, שהם דינים דשמאל שבלב, לקבל החסדים מן המוח, שאו נוזלים החסדים מן המוח עליהם. וז"ש (באות תל"ח) וריא דמלח מי זאת וגו' ודא עשן המערכה דסליק מן לבא למוהא, כי הדינין דחכמה, מטרם שנתחדו בחסדים, נקראים עשן המערכה, שה"ס עננים דבינה (כנ"ל אות ד"ו בהסולם ד"ה ונודע) והעשן הזה עולה אל המוח להתלבש בחסדים שבו, שבו

הסולם

מאמר אברים הפנימים

ואינם יודעים הסוד שלהם, אלא המדרגות שבפנים יודעים ולוקחים מהם. כי ושט אין לו בדיקה מבחון, כי אינם יודעים, אלא מבפנים יודעים ולוקחים עד שנכנס לבית הטחינה ונשחק ונתבשל. והכבד לוקח הכל כמו שלמדנו, ומאלו האשים יוצאות מדרגות שלוקחות קודם הכבד. ומי הם. אלו הם הטוחנות, דהיינו השינים, שאוכלים הקרבנות וטוחנות. וע"כ משתחרב בית המקדש כתוב, וכבטלו הטוחנות כי מעטו. אלו הם הטוחנות תחילה. (ועי' במראות הסולם אות ו' ו').

תמא פיון דאתטחנן, אינון וכו': כיון שנטחן, אלו השולטים עליהם בולעים ולוקחים, ונקראים וְשֵׁט. למה נקרא וְשֵׁט. אלא משום שושט, הצורה של ה' דושט, הוא כמו וְשֵׁט כפוף, ולאחר כך שט לאכול ולשתות יין ומים, שכתוב שטו העם ולקטו מאכל לאכול ולשתות יין ומים, שהם נסוך היין ונסוך המים. (ועי' במראות הסולם אות ו' ח').

תמב בהאי וְשֵׁט עאל וכו': בושט הזה נכנסים ונשאבים בריאה אלו השרפים, בלהבות שלהם לוקחים משקה, ונקראים ריאה בחבור אחד עם הריאה, והכל נשאב בהם. וכל אלו לוקחים כל אחד ואחד כראוי לו. ומשחרב

(דפו"י דף רל"ה ע"ב * דף רל"ו ע"א)

קע

פנחם

אלין, נטלין כל חד וחד, פדקא תזי פ ליה. ורומדתרב בי מקדשא, ובטלו הטוחנות
פי מעטו פלהו. דאזעירו דיקנייהו ומזונייהו, ולית יומא תדלית ביה מארה,

מסורת הזהר
(ק) (קהלת יב).

חלופי גרסאות
ק ל"ג ליה. ר ומדאתחרב. ש ל"ג כלהו. ת דלא; דלא
הוה.

מאמר אברים הפנימים

הסולם

מראות הסולם

ומשחרב בית המקדש ובטלו הטוחנות כי מעטו, כולם. (ועי' במדאות הסולם אות ח') שמיעטו צורתם ומזונם, ואין יום שאין בו קללה. הרים ר"ש קולו ואמר, אוי ירושלים עיר הקדושה, אוי לעם שכל טוב הזה אברו, ושרים גבורים ממונים מיעטו דמותם. על זה בכו החברים. אמרו, אוי רבי, כשתסתלק מן העולם, מי יגלה סודות סתומים עמוקים כאלו, שלא נשמעו מימי שלמה המלך עד עתה. אשרי הדור השומע דברים אלו, אשרי הדור שאתה בתוכו. אוי לדור שישאר יתום ממך.

הקנה בכללו ה"ס בינה, בסוד קנה חכמה קנה בינה, וכולל שש ספירות חג"ת נה"י (כנ"ל במורה"ס אות י"ח) אשר חג"ת נה"י הכלולים בקנה, הם שש מדרגות אל הכסא, הוא בינה. לנחתא חכמה לגבה מן מוהא לצבא, דבה לב מבין, כי ע"י ירדת החכמה מן המוח, שה"ס חכמה. דימין שהיא חסדים, להלביש את החכמה דקו שמאל של הבינה, שהיא בלב, מתגלה שלמות הבינה בלב, בסוד הלב מבין. ובגין דא קנה חכמה קנה בינה ביה אבא נחית וביה אבא סליק, והאי איהו סולם, כי אבא שה"ס חכמה דימין יורד מן המוח אל הלב, וכן אחר שנכלל עם החכמה דשמאל שבלב תזור ועולה דרך הקנה אל המוח. וכן אמא, שה"ס חכמה שבבינה דהיינו חכמה דשמאל שישנה בלב, עולה דרך הקנה אל המוח להתלבש בחסדים, ואחר שנכללה בחסדים תזורת ויורדת אל הלב. ונמצא, עולים תרי, שהם אבא ואמא, ויורדים תרי, שהם אבא ואמא, כמבואר. (כא) ונתבאר לעיל (באות יוד) שבי שרים משמשים את הלב שהוא המלך, שר המשקים שהוא ב' כנפי ריאה, ושר האופים שהוא האצטומכא. ששר המשקים מלביש החכמה בחסדים, ושר האופים משלים החסדים עם החכמה. והנה זה אמור בוווג ז"א ומלכות לזון העולמות, אבל בוווג להולדת נשמות, נחשבים ב' כליות, לשר האופים, בסוד שהם מבשלים הזרע היורד מן המוח, להולדת נשמות. וז"ש (באות תכ"ו) ודבתר דייכוז מלכא דאיהו לבא אתמר בתרין כליון דיליה אכלו רעים וכו', כי הם מבשלים הזרע להולדת נשמות. וז"ש (באות תכ"ז) דלכא איהו כסא דין, ארבע חיון שליחן דיליה, תרין כנפי ריאה, ותרין כליון. כי ב' כנפי ריאה, הם ב' חיות, דהיינו ימין ושמאל דחסד, שהם שר המשקים. וב' כליות הם ב' חיות של דין. שהם שר האופים כנ"ל. שהם נושאים את הכסא שהוא הלב, דהיינו שמשמשים אותו כנ"ל. (כב) ונתבאר לעיל (וארא דף י"ג ד"ה ביאור) שמבחינת הכלים נבחן שקו ימין הוא הם וקו שמאל הוא קר. ואחר שפעל קו האמצעי עם המסך דחירק, ויחד הימין והשמאל זה בזה, ויצאו המוחין, נעשה קו ימין קר וקו שמאל חס. עשה. וז"ש כאן (באות תכ"ח) ורוהא דנשיב מכנפי ריאה, נשיב על תרין נוקבי חוטמא, ואיהו קריד וצנינא משמאלא וחס מימינא, כי משום שהרוח עולה ממטה למעלה, מריאה לב' נוקבי החוטם הם נבחינים על פי בחינת הכלים של ימין ושמאל, שהקר הוא משמאל והחס בימין. ומסמרא דמוהא דאיהו כרסיא דרחמי, שהרוח מושפע ממנו ממעלה למטה ע"י קו האמצעי, שה"ס כסא רחמים, איהו רוח קר לימינא דחסד, וחס משמאלא דגבורה, כי מצד קו האמצעי מתהפכים האורות שהחס הוא בשמאל והקר הוא בימין. כמ"ש לעיל (וארא י"ג ד"ה ביאור, עשה"ה) (עי' במדאות הסולם).

(דפו"י דף רל"ז ע"א)

קנא

פנחס

א ארים קליה ר"ש ואמר, ווי ירושלם קרתא קדישא, ווי לעמא, דכל טבאן אלין אבדין, ברכון גיבדין ממנן אנעירו דיוקנניהו, על דא פכו חכרייא. אמרו, ווי רבי, פד תסתלק מן עלמא, מאן יגלה רזין סתימין עמיקין פאלין, דלא אשתמעו מן יומא דשלמה מלפא, ועד השתא. זכאה דרא דשמעין מלין אלין, וזכאה דרא דאנת בגויה, ווי לדרא דישתארון נתמין מנך.

רעיא מהימנא

תמו פתח רעיא מהימנא ואמר, והא פתיב, ושפתותינו שבת כמרחבי רקיע. ושבע רקיעין אינון: וילון. רקיע. שחקים. זבול. מעון. מכון. ערכות. שחקים. דבהון ריחים דטוחנים מן לצדיקים לעתיד לבא. ואינון אקרון שחקים, ג ע"ש וישחקת ממנה הדק, ואינון נצח והוד, עליהו אתמר וישחקים ילדו צדק, דאיהי שכינתא תתאה.

תמד וילון, דביה מכנים ערבית ומוציא שחרית. רקיע, איהו יסוד. דביה גהרין שמשא וסהרא, דאיהו עמודא דאמצעייתא ושכינתא תתאה. הה"ד, ויתן אותם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ. וצדיק אות, בין נצח והוד. ועדות, בין תפארת ומלכות.

תמה נצח והוד תרין פלגי גופא אינון, כגוונא דתרין תאומים. וכגין

חלופי גרסאות

א ל"ג מן ארים עד סוף האות ב מכון מעון. ג ל"ג ע"ש; מן. T גופין.

מסורת הזהר

(ר) (שמות ל.) (ט) (ישעיה מה) ויקרא קמו צ"ו. (ת) (בראשית א) ויהי קצט צ"ג.

הפוסלם

שבע רקיעין

הראשון שהוא מלכות, נקרא וילון, משום שבו מכנים השפע בערב, ומוציא, דהיינו שמשפיע, בשחרית שאז זמן ההשפעה. והשני שנקרא רקיע הוא יסוד, שבו מאירים השמש והלבנה, שהם עמוד האמצעי, דהיינו ת"ת, ושכינה התחתונה, שהיא מלכות. כלומר שיסוד מיוחד ז"א ומלכות זה בזה ומאירים שניהם על ידו. ז"ש, ויתן אותם אלקים ברקיע השמים להאיר על הארץ. וצדיק, שהוא יסוד, נקרא אות כשהוא מיוחד נצח והוד. ונקרא עדות, כשהוא מיוחד תפארת ומלכות.

מאמר נצח והוד

תמה) נצח והוד תרין וכו': גו"ה הם ב' חצאים של גוף אחד, כעין ב' תאומים, ומשום זה נקראים שחקים. שניהם יחד, הם ו"ו מן ושט

מאמר

רעיא מהימנא

מאמר שבע רקיעין

תמג) פתח רעיא מהימנא וכו': פרע"מ ואמר, והרי כתוב ושפתותינו שבת כמרחבי רקיע. והם שבע רקיעים, וילון רקיע שחקים זבול מעון מכון ערכות. ונקרא שחקים, משום שבהם ריחים הטוחנים מן לצדיקים, שהם יסוד ומלכות הנקראים צדיק וצדק, לעתיד לבא, דהיינו משפע הבינה הנקראת לעתיד לבא. והם נקראים שחקים על שם וישחקת ממנה הדק, והם נצח והוד, עליהם נאמר וישחקים ילדו צדק, שהיא שכינה התחתונה, דהיינו מלכות הנקראת צדק, שנחל אליה השפע מן שחקים.

תמד) וילון דביה מכנים וכו': רקיע (דפו"י דף רל"ז ע"א)

רעיא מדימנא

קעב

דא אַתְקִירָאוּ שְׁחָקִים. תְּרוּוֹיָהּ פִּתְרָא יו"ו אֵינּוֹן, מִן וְשֵׁט, מַסְטְרָא דְשְׁמָאֵלָא.
וְאֵינּוֹן תְּרִין טוֹחְנוֹת, י מַסְטְרָא דִימִינָא.

תמו (א) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. עֲצֻמוֹת צַדִּיק יְסוּד עֲלָמִין, וְדָרְגָא
דִּי יוֹסֵף הַצַּדִּיק. וְעֲלִיָּהּ אֶתְמַר, אֶת קַרְבְּנֵי לְחַמֵּי לְאִשִּׁי. וְלִית לְחַם, אֶלָּא אֲוִרֵיתָא,
לְכוּ לְחַמוּ בְּלַחְמֵי. וְאֵינּוֹן: אֲשַׁפְלוֹת דְּצַדִּיק. וְצַדִּיק, עֵץ פְּרִי. וּבְגִינָה אֶתְמַר,
וְיִשְׁאוּהוּ בְּמוֹט בְּשָׁנִים. וְאֵמַאי בְּמוֹט. בְּגִין דְּלֹא הָוּה תַּמְן צַדִּיק.

ח'ופי גרמאות
ה ו' ו' 1 דסטרא.

מטורת הוהר

(א) שמות יג) ב"א קלו צ"ג. ב) (משלי ט) צו נה צ"ו.
(ג) במדבר יג) משפטים קכא אות שפד שלה אות סב
סט. ח"ג רעד: רעה.

הסולם

טאמר

נצח והוד

מִן הַפְּנִים דִּישְׁוֹרָת, אַז נִשְׂאָר קו יִמִּין בְּתוֹקְפוֹ
גַם אַחַר יְצִיאַת קו הַשְּׁמָאֵל.

וזה אמרו, נצח והוד תרין פלגי גופא
אינון, כגוונא דתרין תאומים, שנצח והוד
הם ב' חצאים של גוף אחד, כי קו ימין הוא
יציאת הקטנות, וקו שמאל הוא יציאת הגדלות
של אותו הגוף, דהיינו של אותה המדרגה,
ומבחינה זו היתה צריכה הגדלות לבטל את
הקטנות, ועכ"ז נשארות שתייהן בשליטתן כמו
ב' תאומים. והיינו רק מבחינת הפנים דנו"ה,
שקו ימין יונק כחו מן הפנים דישו"ת כנ"ל,
ובגין דא אַתְקִירָאוּ שְׁחָקִים, כיון ששניהם
שולטים כל אחד לפי עצמו נלחמים זה בזה
ושוחקים זה את זה, כנ"ל תְּרוּוֹיָהּ כַּחֲדָא וְיו
אינון מן ושמ, מַסְטְרָא דִשְׁמָאֵלָא, שמבחינת
אחורים דישו"ת שהוא צד שמאל, נחשבים
שניהם מדרגה אחת, כי השמאל מבטל הימין.
והו' של ושט רומזת עליהם. והיינו הו' דושט
שנתארכה ונעשה שטן, מחמת שהיה בלי טחינה
(כנ"ל אות שס"ו) וְאֵינּוֹן תְּרִין טוֹחְנוֹת,
מַסְטְרָא דִימִינָא, שמבחינת הפנים דישו"ת
שהוא צד הימין, יש תוקף ג"כ לצד ימין שהוא
הנצח, ואו הם ב' מדרגות נפרדות שנלחמות
זו בזו, והם ב' טוחנות שטוחנים מן לצדיקים.

תמו וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת
את עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ. דהיינו, עֲצֻמוֹת צַדִּיק
יסוד עולם, שהוא המדרגה של יוסף הצדיק,
ועליהם, על נצח והוד, נאמר, את קַרְבְּנֵי לְחַמֵּי
לְאִשִּׁי, ואין לְחַם אלא התורה, דהיינו נצח והוד
שנְלַחְמִים זה בזה, בסוד הטחינה הנ"ל. ועליהם
נאמר, לְכוּ לְחַמוּ בְּלַחְמֵי. והם, נצח והוד, הם
האשכולות ענבים המושפעים ע"י צדיק, שהוא
יסוד. והצדיק, שהוא יסוד נקרא עץ פרי.
ובשבילו

ושט מבחינת השמאל. והם ב' טוחנות מצד
הימין.

פירושו, כי באמת קו ימין וקו שמאל
סותרים זה את זה, כי קו ימין נמשך מבחינת
החולם שה"ס עלית המלכות לבינה, והסתלקות
הג"ר. וקו שמאל נמשך מנקודת השורק, שה"ס
שהמלכות חזרה וירדה מן הבינה ויצאו שוב
הג"ר (כנ"ל ב"א דף ט"ו ד"ה ההיא) וא"כ
נתבטל הקו הימני כמו שלא היה, שהרי המלכות
חזרה וירדה מן הבינה. אמנם מחזה ולמעלה
דו"א, יונק מבחינה שכנגדו מבחזה ולמעלה
דא"א, ששם מלבישים או"א, שבהם אין הי'
יוצאת מאויר (כנ"ל ב"א דף דנ"א ד"ה נחית)
שפירושו שאין המלכות יורדת מבינה, ואינם
מקבלים פעולת קו השמאל לעולם, וע"כ מחזה
ולמעלה דו"א, אע"פ שיצא קו השמאל לא ביטל
את קו הימין, כי הוא יונק מאו"א עלאין.
משא"כ מחזה ולמטה דו"א, שב' הקוין ימין
ושמאל נקראים נצח והוד, שהם יונקים מבחינה
שכנגדם מן החזה ולמטה דא"א, ששם ישו"ת,
שבהם מתגלה הקו שמאל, שהי' יוצאת מאויר,
לפיכך כשנגלה קו שמאל שהוא הוד, תיכף
נתבטל הנצח, כי כשחזרה הגדלות ודאי שאין
עוד שם קטנות. אמנם גם בישו"ת יש פנים
ואחורים, אשר בבחינת הפנים דישו"ת שולט
ג"כ קו ימין ואין הי' יוצאת מאויר, כמו באו"א.
ולפיכך כשנו"ה דו"א מקבלים מפנים דישו"ת,
יש עמידה לקו ימין גם אחר יציאת קו שמאל.
כי הקו הימני מקבל כח מן קו ימין דפנים
דישו"ת.

ולפיכך יש בנצח והוד דו"א ב' בחינות, אם
הם בבחינת אחורים, דהיינו שמקבלים מאחורים
דישו"ת, או מתבטל הנצח ע"י יציאת ההוד,
כמו הגדלות המבטלת את הקטנות. ואם מקבלים
(דפו"י דף רל"ו ע"א)

קנג

רעיא מדימנא

תמוז יובגנייהו אתמר ביה, "לא יתן לעולם מוט לצדיק, דאיהו עץ, דאתמר ביה, "היש בה עץ אם אין. אעקרו עץ דאיהו צדיק, אלין דאפיקו שום ביש על ארעא, "וגרמו, וישאווהו במוט בשנים, ו' ו'.

תמוז עלייהו אתמר, סחטה ענבים. צדיק יסוד, ביה סוד, דאיהו יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית. דאינון ו' דנגין דאת ו'. ואינון שרפים, ו' ו', "שש כנפים לאחד. משמאלא. ואינון אפיקו מים מימינא. וצחין בשלהוביתא דלהון מסטרא דגבורה, ושואבין מסטרא דחסד.

תמוז ועלייהו אתמר, "עושה מלאכיו רוחות, מסטרא דעמודא דאמצעיטא, דנשכין על לבא, דאיהו דרגא עשיראה ברוחא דקודשא, דאיהו בינייהו. ואיהו ו', אות בצבא דיליה, פליל ו' פרקין דתריין שוקין, דכתיב בהו "שוקיו עמודי שש, ודא צדיק אות ברית.

חלופי גרסאות

ז בנייהו. ח מוסיף וגרמו דא; וגרמו דאסתלק מנייהו.

מסורת הזהר

ד (תהלים נה) משפטים קכא צ"י. ה (במדרש יג) שלח אות לה צ"ע. ו (ישעיה ו) שמיני כה צ"י. ז (תהלים קד) לעיל אות תא צ"פ. ח (שיר ה) ויקרא פו צ"ס.

נצח והוד

שהוא יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית, שהיסוד שומר את הענבים שה"ס הארת חכמה, שלא יסחטו אותם, דהיינו שלא ימשכו אותה ממעלה למטה, אלא רק ממטה למעלה. וששת ימי בראשית הם שש מדרגות חג"ת נה"י של אות ו', שהיא ת"ת, קו האמצעי, כלומר, שממנו מקבל היסוד כח השמירה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת). והם נקראים שרפים כשהם ו' ו' בלי יחוד, כמ"ש שש כנפים שש כנפים לאחד. דהיינו ב"פ ו'. ונקראים שרפים מבחינת השמאל שבהם, והם מוציאים מים מבחינת הימין שבהם. והם צמאים מחמת השלהבת שבהם מצד הגבורה, דהיינו מצד השמאל, ושואבים מים מצד החסד.

תמוז ועלייהו אתמר עושה וגו': ועליהם, על נו"ה, נאמר עושה מלאכיו רוחות, מצד עמוד האמצעי, שהוא ז"א, כלומר, שהם הרוחות הנמשכים מז"א לתוך כנפי דיאה (כנ"ל במראות הסולם אות ג') הנושבות על הלב, שהוא מדרגה עשירית ברוח הקודש, דהיינו מלכות, שהיא ביניהם בין נו"ה. והוא היסוד, הוא ו', הוא אות בצבא שלו, הכולל ששה פרקים של ב' השוקים שהם נצח והוד, שכל אחת יש לה ג' פרקים, משום שהוא קו האמצעי. שכתוב בהם שוקיו עמודי שש, וזהו צדיק שהוא אות ברית הכולל שש דנו"ה. ודורש כאן את השם

הסולם

מאמר

ובשבילו נאמר, וישאווהו במוט בשנים. ולמה במוט, ולא נאמר, וישאווהו בעץ. הוא משום שלא היה שם צדיק הנקרא עץ. כי היסוד שהוא קו האמצעי, לא יחד ב' האשכולות, שהם נצח והוד, שיוכלו זה בזה. וע"כ נשאו במוט בשנים, בלי התכללות בצדיק.

תמוז ובגנייהו אתמר ביה וכו': ובשביל נצח והוד, שלא יתפרדו, נאמר בן בצדיק, שהוא יסוד, לא יתן לעולם מוט לצדיק, דהיינו שהיסוד לא ימוט מליחוד הנצח והוד, שהוא עץ, שנאמר בו, היש בה עץ אם אין. ואלו שהוציאו שם רע על הארץ עקרו עץ הזה שהוא צדיק, דהיינו יסוד, וגרמו, אל, וישאווהו במוט בשנים, שנצח והוד היו בבחינות ו' ו' בלי יחוד היסוד. כי הצדיק מוט, מחמת שהוציאו שם רע על הארץ.

תמוז עלייהו אתמר סחטה וכו': עליהם, על נו"ה, אמרו, בחטא עץ הדעת שחיה סחטה ענבים ונתנה לו (ב"ר פי"ט) כי נצח והוד נקראים אשכולות ענבים (כנ"ל אות תמוז) וענבים הם סוד הארת החכמה שבשמאל, שאסור להמשיכה ממעלה למטה (כנ"ל ב"א דף ס' ד"ה מחלוקת) והמשכתה ממעלה למטה נבחנת לסחיטת הענבים, שז"ס החטא דעצה"ד. צדיק שהוא יסוד, בו סוד, כי ביסוד יש אותיות סוד, (דפו"י דף רל"ז ע"א)

קבד

רעיא מהימנא

תנ ו' עלאה, תפארת. בין ש' שית פרקין דתריין דרועין. וקגין דא, ו' ו', גוף וברית חשביןן חד. ואינון ס' פורשי כנפים למעלה, לקבל ו' עלאה עליהו. ומסטרין, אתקריאו נביאי האמת. סוככים בכנפיהם על ברית, דאיהו ו' תנינא, וצדיק יסוד עולם. וקגין דא, נצח והוד, טוחנים מן לציקינא, דאינון מסטרא דצדיק יסוד עולם, דאיהו בינייהו. וקגין דא אתקריאו טוחנות.

תנא ומסטרא דושט, שטו העם ולקטו, אינון לקוטות דפסקות דמתניתא. וטחנו בריחים, מהכא, מאן דאפיק מלין דאורייתא, צריך למטחן לון בשניים, ולאפקא מלין שלימין, ואינון מלין אתקריאו שלמים. ואוחרנין, דאינון שטיין, דאכלין מלין בהלעטה, ולא טוחנין לון בטוחנות דלהון וקשינהון, מה פתיב בהו, הבשר עודנו בין שניהם ואף יי' תרה כעם, דאינון, מגזעא דמאן דאמר הלעיטני נא. ונצח והוד אתקריאו כרובים.

תנב ותמניא אינון: חכמה, בינה, גדולה, גבורה, תפארת, מלכות, נצח, הוד, צדיק, עטרה על גישיה. דאיהו לית ליה זוג. ומאי עטרה דיליה. כ"ע.

חלופי גרסאות
ט שתי. י גדולה בינה.

מסורת הזהר
(ט) שמות כה) לעיל אות תג צ"ר. (י) (משלי י) ב"א רפז צ"ג. (כ) (במדבר יא) לעיל אות שטו צ"ה. (ל) (שם) לעיל אות שטו צ"ו. (מ) (בראשית כה) תולדות כה צ"י צ"א.

מאמר

הסולם

נצח והוד

השם שבאות שנקרא היסוד, שהוא אותיות אות בצבא שלו. משום שכולל ששה פרקים של נו"ה. שהם חג"ת נה"י.
תנ ו' עלאה תפארת וכו': ו' העליונה, שבשתי ווין של ו' במילוי, היא תפארת משום שהוא קו האמצעי בין ששה פרקים שבשתי זרועות, ומשום זה גוף וברית, שהם ת"ת ויסוד נקראים ו' ו'. דהיינו ב' ווין של ו' במילוי. ואנו חושבים אותם לאחד. והם, נו"ה, פורשי כנפים למעלה, כנגד ו' עליונה שעליהם, שהיא ת"ת, ומצדו נקראים נו"ה נביאי האמת. כי ת"ת נקרא אמת. סוככים בכנפיהם על ברית, דהיינו יסוד, שהוא ו' השניה, שהיא צדיק יסוד עולם. ומשום זה נצח והוד טוחנים מן לצדיקים שהם מצד צדיק יסוד עולם, שהוא ביניהם, כי צדיק, שהוא יסוד, הוא קו האמצעי בין נצח והוד, ומקבל מהם המן שהם טוחנים, ומשום זה נקראים נצח והוד. טוחנות.

תנא ומסטרא דושט שטו וגו': ומצד הושט, שיש לו מקודם טחינה בשניים, נאמר שטו העם ולקטו, שהוא הלקט של פסקי דין שבמשנה, דהיינו המ"ן שמעלים ישראל ע"י העסק בתורה ובמשנה, ועולה לסוד ושט העליון (כנ"ל במדאות הסולם אות ז' ע"ש) כי שטו הוא (דפו"י דף רל"ז ע"א)

מאמר אטרה שבת - ולי לא נתת בן זוג

תנב ותמניא אינון חכמה וכו': ושמונה ספירות הן, חכמה, בינה, גדולה, גבורה, ת"ת, מלכות, נצח, הוד. צדיק, שהוא יסוד, עטרה על ראשו כי אין לו בת זוג. ומהי עטרה שלו. היא כתר עליון. ובשבילה העמידו בעלי המשנה שעולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתייה אלא צדיקים

קצו

פנחס

תנוד י אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא, כל מאן דמייחד יתודא דא
בכל יומא, תדוד זמינא ליה מלעילא, מרזא דאתון אלין, ש"מ מהאי סטרא.
א"ת, מהאי סטרא. ומצרף אתון, למפרע י שרי, ובמישר סיים. וסימן אשמה.
דכתיב אַנְכִי אֶשְׁמַח בְּיָי. ממש. דא יתודא קדישא. וְשִׁפְדֵי אִיהוּ. וְהָכִי הוּא
בספרא דתנוד, דאמר פי האי גוונא, דמאן דמייחד יתודא דא בכל יומא, תדוד
זמינא ליה מלעילא.

מסורת הזהר

(9) (תהלים קד) ח"ג רגז.

חלופי גרסאות

ר אמר רב ול"ג אשכחנא בספרא דרב. ו מהכא מאתון.
ת שרי ובמישר חיים.

מאמר

הסולם

ע' דשמע ד' דאחד שם ע'

על המלכות. ואתיות האחרות מן אחד
נשאר א"ת. כבוד אלקים הסתר דבר. כתוב.
פירוש. נודע שיש ב' מצבים במלכות, א)
כשהיא גדולה כמו ז"א, שמלבשת קו שמאל
דבינה, ואז היא ס' סתומה כמו הבינה, דהיינו
שנסתמו אורותיה (כנ"ל ב"א דף רמ"ז ד"ה
ימא דקאפ) ובמצב הזה נקראים ז"א ומלכות
אח ואחות, כי אז שניהם בני הבינה, כי ז"א
מלביש לקו ימין דבינה, והמלכות לקו שמאל
דבינה. ומצב הב' הוא אחר שנתמעטה לבחינת
מחזה ולמטה דז"א, וירדה תחת מדרגת ז"א,
ונעשית בבחינת אשת ז"א, כלומר שנעשית
למקבלת מז"א, אבל נפתחו אורותיה ומאירה
לתחתונים בכל השלמות (כח"ש לעיל ב"א
מאות ק"י עד אות קט"ז ע"ש) ואז נקראת מ'
פתוחה כי נפתחה מסתימתה. ובב' תבות, שמע
אחד, יש ג' צירופים, שמו, עד, אח. ש"מ היא
המלכות הנקראת שם. עד, הוא ז"א, כמ"ש עד
הויה. אח, הוא ג"כ ז"א, כמ"ש פתחי לי אחותי.
וההפרש בין עד אל אח, הוא, כי עד הוא,
כשז"א משפיע למלכות מוחין מגולים מעדן
העליון. ואח הוא, כשז"א הוא בבחינת אתורים
עם המלכות דהיינו במצב הא' שאז נבחנו
ז"א ומלכות לאח ואחות. וז"ש שמע וכו' ע'
רברבא ד' אוף הכי, שורה על מוחין מגולים
דז"א, שאז נקרא ז"א עד הויה, היינו דכתיב
עד הויה בכס. אשתארון, אתון ש"מ, מ'
פתוחה, שזה יורה על המלכות כשהיא במצב
הב' שכבר נפתחו אורותיה, להיותה מקבלת
מוחין דז"א הגדולים הנקרא עד. באפן שב'
צירופים ש"מ ע"ד, מורים על זוג ז"א ומלכות
במצב הב' שהמלכות היא מ' פתוחה וז"ש מ"ש
לא סתימא, כלומר למה המלכות אינה סתומה.
ומשיב, ס' סתימא מלכא ע"א, כלומר
המלכות נקראת ס' סתומה בשעה שמלבשת את
(דפו"י דף רל"ז ע"ב)

תנוד י אשכחנא בספרא דרב וכו':
מצאתי בספרו של רב המנונא סבא, כל מי
שמיחד יתוד הזה בכל יום, מוכנה לו שמתה
מלמעלה מסוד אותיות אלו, ש"מ דשמע מצד
זה, מתחילת הכתוב, א"ת דאחד מצד זה, מסוף
הכתוב, ומחבר האותיות, ומתחיל לחבר למפרע,
דהיינו הא' מן אח שבסוף הכתוב לפני הש'
של ש"מ שבתחילת הכתוב. ומסיים ביושר,
בתחילה המ' דשמע ואח"כ הח' דאחד. והסימן,
אשמה, שמתחבר הצירוף אשמה. שכתוב אנכי
אשמה בה'. ממש. שזה יתוד הקדוש, המדומם
באותיות עד. כי בשמע אחד, יש הצירוף,
אשמה ע"ד, ויפה הוא. וכך הוא בספרו של
חנוך, שאמר כעין זה, שמי שמיחד יתוד הזה
בכל יום שמתה מוכנה לו מלמעלה.

תו

קנוז

פנחס

תנה תו אית ביה ש"מ, דאָתפּליל מן ע' רבךבא. אלין שבְעין שְמֶקן אַ בְּרִזָא דאָבְקֶן קְדִישִין, וְיָדָא הוּא שְמַע: שֵם ע'. יִשְׂרָאֵל, יְיָ, אֱלֹהֵינוּ, יְיָ, אלין אַרְבַּע בְּתִי דְתַפְלִין, דְאָחִיד לֹון א"ח. הַהוּא דְאָמַר אַ פְּתַחֵי לִי אַחֹתִי רַעִיתִי. ד': דָא קָשֶׁר שֶׁל תַּפְלִין, דְהִיא אַחִידַת בְּהוּ. רְזָא לְחַפְמִין דַּ אַתְמַסְר, דְלָא לְגַלְאָה. שְתִיק ר' שְמַעוֹן. בְּכָה וְחִידָה, אָמַר, אִימָא, דְהָא וְדָאִי רַעֲוֵא אַשְתַּכַּח, וְלִית פְּדָרָא דָא עַד דְיִיתִי מַלְכָא מְשִיחָא, דְיָהָא רְשׁוּ לֹון לְגַלְאָה.

תנוז תְרִין רַעֲוֵעִין נְפִקִין, מַסְטְרָא דָא וּמַסְטְרָא דָא, רְזָא דְתַרְיִן יְרִכִין וְדִלְתַפְתָא דְהָאִי א"ח, דְנִבְיָאִי קְשׁוּט אַחִידִין בְּהוּ. דְהָא מַלְעִילָא נְפִקִין תַרְיִן רַעֲוֵעִין, רְזָא דְתַרְיִן דְרֹעִין, מִימִנָא וּמַשְמָלָא, וְדִלְ"ת אַתְאַחִידַת בְּהוּ. לְכַתֵּר נְחִתָא, וְאַתְפְּשֻטוּ יְרִכִין וְלְתַתָא. פִּינִן דְהִיא אַתְאַחִידַת לְעִילָא פְדָקָא יָאוּת, נְחִתָא לְתַתָא,

מסורת הזהר
(צ) (שיר ה) לעיל אות שפא צ"א.
א דרזא. ב ל"ג ודא הוא שמע שם ע' [ישראל]. ג הוא
הוא. ד דלא אתמסר. ה ל"ג ודאי. ו ל"ג דלתתא. ז ל"ג
רצועין רזא דתרין. ח אתפשטי ול"ג נתתא. ט ל"ג מן לתתא עד לתתא.
דרך אמת צ"פ בספרא דרב המנונא סבא.

מאמר
הסולם
תנה תו, אית ביה ש"מ וכו': עוד. יש לכוון בהמלה שמע. שיש בה שמו שנכללות מן ע' גדולה. אלו הם ע' שמות שבסוד האבות הקדושים, דהיינו ע"ב שמות שבחג"ת הנקראים אבות (כנ"ל בשלח אות קע"ג) שעקדם ע' שמות, בסוד ע' סנהדרין וב' עדים (שם באות קס"ג) וזה הוא סוד שמע, שם ע'. שם הוא מלכות, הנכללת מן ע' שמות. ישראל הויה אלקינו הויה, אלו הם ארבעה בתים שבתפלין, שהם ד' מוחין, חכמה, בינה, ימין ודעת, ושמאל שבדעת, שאוחז בהם אה דאחד, אות שאמר, פתחי לי אתותי רעיתי, שהוא ז"א, ד', דאחד, זהו קשר של תפלין של ראש שהוא בצורת ד' שהמלכות אוחזת בהם. והסוד נמסר לחכמים שלא לגלותו. שתק ר"ש. בכה וצחק, אמר, אומר הסוד, כי ודאי הרצון העליון נמצא, כי אין כדור הזה עד שיבא מלך המשיח, שתהיה להם רשות לגלות.

מאמר הרצועות וקשר של תפלין דיד
תנוז תְרִין רַעֲוֵעִין נְפִקִין וכו': שתי רצועות יוצאות מצד זה ומצד זה, דהיינו בימין ובשמאל, שהוא סוד ב' ירכים שמחוזה ולמטה של אותו אה, שהוא ז"א דהיינו נצח והוד דז"א שנביאי האמת נאחזים בהם. כי מלמעלה, על הראש, יוצאות שתי רצועות, שהם סוד ב' (דפו"י דף רל"ז ע"ב)

קנח

פנחס

לאתאנתא באַכלוסהא. וכד איהי אתאנתת, אחידא בשפולי נרְכין, ורְשימו דְיוד ברית קדישא עלה מלְעילא, כְּדִין איהי אתאנתת בְּיחודא יְחַד. **תנז** יו"ד דא איהי נְזא דְברית, יְכַל מאן דְנטר ברית דא, איהו אשְתּוּיב לְעילא, וְאשְתּוּיב לְתתא. יְפִנְחֵס, בְּגִין דְאיהו קְנִי עַל בְּרִית דא, אשְתּוּיב מִן דִּינא עֲלָה, וּמִן דִּינא דְלְתתא, ובג"כ אתְרַשֵׁם יו"ד דא בְּגוּוּיָהּ, הַה"ד, פִּינְחֵס בְּן אֶלְעָזָר בְּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וְגו'.

תנח יו"ד דא, אצְטְרִיךְ דְלָא יִתְעַדִּי כְּלָל מְגוּ תְּפִלָּה דְנִד, דְלָא יַעֲבִיד פְּרוּדָא. וְכַל חֲדָה דִּילָהּ, בְּהַאי יו"ד איהו יו"ד דא בְּדַכְרָא איהי, וְלָא בְּנוֹקְבָא, איהו צְדִיק, וְאִיהִי צְדָקָה. וְכַגִּין פֶּן, אֶתְקַרֵּיב בְּהִדָּה, וּמֵאֵן דְרְחִיק לִיָּה מְאַתֵּר דא, רְחִיק הוּא מְעַדְנָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי.

תנמ בְּדַכְרָא איהו צְדִיק, וְאִיהִי צְדָקָה בְּלָא יו"ד. איהו אִישׁ. וְאִיהִי אִשָּׁה, בְּלָא יו"ד. ובג"כ חֲדָה דִּילָהּ, לְאֶתְקַרְבָּא בְּהַ, וְלְאֶתְעַדְנָא בְּהִדָּה. מֵאֵן דְרְחִיק

חלופי גרמאות

י' ל"ג חר. כ' מוסיף וע"ד כל. ל' מנלן מפנחס דבגין. מ' ל"ג דילה. נ' ל"ג יו. ס' ל"ג דא. ע' ל"ג איהו צדיק ואיהו צדק. פ' אתקריב. צ' תיאובתא. ק' ביה.

מאמר

הסולם

הרצונות וקשר של תפלין דיד

תנז יוד דא איהו וכו': ה"י היא סוד הברית, דהיינו יסוד, שכל מי השומר ברית הוה, הוא ניצל למעלה וניצל למטה. פנחס משום שקנא לברית הוה, ניצל מדין שלמעלה ומדין שלמטה, ומשום זה נרשמה י' זו בתוכו, דהיינו בשמו, זה שכתוב, פינחס וגו'.

תנח יוד דא אצטריך וכו': יוד זו צריכה, שלא תסור כלל מתפלה של יד, דהיינו הקשר של תפלה של יד שהוא בצורת י', הרומזת על יסוד, כנ"ל. שלא יעשה פרוד בין יסוד שהוא ה', לתפלה של יד, שהיא מלכות. וכל השמחה של מלכות היא ב' זו. שהיא יסוד, י' זו היא בזכר ולא בנוקבא, הוא, יסוד, נקרא צדיק, היא המלכות, נקראת צדק, בלי י', כי ה"י היא בזכר ולא בנוקבא. ומשום זה ה"י סמוכה אליה בתפלה של יד. ומי שמרחיק ה"י, שהיא יסוד, ממקום זה, ממלכות שהיא תפלה של יד, הוא רחוק ממעדני עולם הבא. דהיינו שלא יזכה אל השפע הבא מזווג יסוד ומלכות הנמשך מעדן העליון, הנקרא עולם הבא.

תנט בדכורא איהו צדיק וכו': בזכר הוא צדיק, והנוקבא היא צדק בלי י', הוא איש עם י', והיא אשה בלי י'. ומשום זה השמחה

קו שמאל דבינה, ואז המלכות נקראת דלת, מלשון דלה ועניה, כי האורות שלה קפואים ואינה יכולה להשפיע לבי"ע. אמנם ממצב הזה ממשיכים לה כלים השלמים הראויים לקבלת החכמה. ובכדי שתוכל להשפיע לבי"ע כראוי צריכים להמשיכה למצב הב', דהיינו למעט אותה לבחינת מחזה ולמטה דו"א, ושתייה מדרגה תחתונה תחת יסוד דו"א. ואז תוכל להשפיע (כנ"ל באות תנ"ג) וו"ש, כיון דהיא אתאחידת לְעִיָּא כְּדָקָא יְאוּת נְהַתָּא לְתתָּא. כי אחר שנעשה היחוד למעלה מחזה כראוי, בסוד ד' דקשר של תפלין, להמשיך לה כלים השלמים, ממשיכים המלכות למטה מחזה דו"א, כדי לְאֶתְאָחֵדָא בְּאֶכְלוּסָהָּ, שתוכל להשפיע לדרי ב"ע. כי במצב הא' היתה סתומה ולא היתה יכולה להשפיע כלום. ומצב הב' הוה היא עיקר שלמותה. וו"ש, וכד איהו אתאחידת איהו בשפולי ירכין ורשימו דיווד ברית קדישא ע"ה מלְעִילָא, דהיינו אחר שנתמעטה להיות למדרגה שמתחת נה"י דו"א, שהוא סוד מצב הב', כְּדִין אִיהִי אֶתְאָחֵדָת בִּיהוּדָא חַד, או היא מתיחדת עם דו"א ביחוד אחר. משא"כ למעלה בסוד היחוד דד' דקשר של תפלין, הרומז על מצב הא', לא היו דו"א ומלכות ביחוד אחר, אלא שהיו בבחינת אחרים זה לזה.

(דפוי"י דף רל"ז ע"ב)

קנ"ט

פנחס

עדונא דא, י' ירחקון ליה מעדונא דלעילא. וע"ד פתיב, * פי מכבדי אכבד וגו'.
ת"ת פנחס קאים קמי דינא תקיפא * דיצחק, וסתים פרצה, בגין כף
אשלים לגבי פנחס וזא * דיצחק. קם קמי פרצה דכתיב * ויעמוד פנחס ויפלל.
קם בפרצה קמי דינא דיצחק, בגין לאגנא עליהו דישראל. וע"ד פליל דא
בדא בחושבנא.

ת"מ ואי תימא, הא חושבנא לא תלייא אלא בעינין דילה, והכא חושבנא
לעילא ביצחק. אלא ודאי הכי הוא, בגין דיצחק תליא * ואתמשך בההוא אתר
דאינון עינין, דתמן * דיינין דינין דכל עלמא, דהא עינין דילה, אינון שבעיני
קתדראין, אתר דדינין דעלמא, ואקרון סנהדרין. וע"ד פלא מד, בגין דיצחק
ואינון בתדא אנלין, וכלא שפיר.

ת"כ פנחס דא יצחק, וקם פנחס ודאין דינא, ומתלבש בגבורה תקיפא
דאיהו שמאלא. ובג"כ זכה לימינא. הכא אתכליל שמאלא בימינא. השיב את
חמתי, מאי השיב את חמתי. * אלא אלן אינון ג' ממונים דגיהנם: משחית, אף,

חלופי גרסאות

ר יתרחקון. * דיצחק לאגנא עליהו דישראל דכתיב ויעמוד
פנחס ויפלל מאי ויעמוד וקם בפרצה קמי דינא דיצחק
בג"כ אשלים לגבי פנחס וזא דיצחק. ת יצחק ול"ג קם.
א ואשתמשא. ב ל"ג דיינין. ג ל"ג מן אלא עד בגין.

מסורת הזהר

ק) (ש"א ב) ויחי רסט צ"א. ה) (תהלים ק) לעיל אנת
תעט צ"פ.

וירא פנחס ויקח רומח בידו

וכאן אתה תולה החשבון למעלה ביצחק, שהוא
קו שמאל דז"א. ומשיב, אלא ודאי כך הוא,
שהחשבון שה"ס חכמה תלוי ביצחק, משום
שיצחק תלוי ונמשך במקום ההוא שנקרא עינים,
דהיינו שנמשך אל החכמה שבמלכות, ששם
דינים דינים של כל העולם, כי כל הדינים
שבעולם, שרשם בדינים דחכמה, כי העינים
שלה הן עין כסאות של דין שהם המקום של
הדינים שבעולם, ונקראים עין סנהדרין.
שהמספר עין הוא, משום שנמשכים מעינים
שלה. וע"כ הכל אחד, משום שיצחק והעינים
דמלכות הולכים כאחד. כי המלכות נבנית
מיצחק וממנו הן העינים שלה שהוא קו שמאל,
וע"כ שניהם אחד. והכל יפה.

הסולם

מאמר

מאמר וירא פנחס - ויקח רומח בידו

ת"ת פנחס קאים וכו': בוא וראה,
פנחס עמד לפני דין החוק של יצחק וסתם
הפרצה, דהיינו טעם המגפה, שבאה מדינים
הקשים דשמאל שנקרא יצחק, משום זה השלים
י' אל פנחס שה"ס יצחק, שיהיה בגי' יצחק.
עמד לפני הפרצה, שכתוב ויעמוד פנחס ויפלל
וגו'. שכתוב פינחס עם י'. עמד בפרצה לפני
הדין של יצחק, כדי להגן על ישראל וע"כ
כלולים זה בזה בחשבון, כלומר שפינחס
בימטריא יצחק.

ת"כ פנחס דא יצחק וכו': פנחס זה
יצחק, שפנחס עמד ודן דין של זמרי וכזבי,
ונתלבש בגבורה החזקה שהיא שמאל הנקרא
יצחק. ומשום מעשה הזה זכה פנחס לימין,
דהיינו שזכה לכהונה שהיא חסד, כאן נכלל
שמאל בימין. השיב את חמתי, מהו השיב
את חמתי. ומשיב, אלו הם ג' ממונים שבגיהנם,
הנקראים

ת"מ ואי תימא דא וכו': ואם תאמר,
הרי החשבון שה"ס חכמה (כנ"ל פקודי אות
כ"ח) אינו תלוי אלא בעינים שלה, דהיינו
בהארת חכמה שבמלכות. כי עינים הן חכמה
ואין החכמה מגולה אלא במלכות, ולא בספירה
אחרת (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה)
(דפויי דף רל"ז ע"ב)

קפ

פנחס

וְחִימָהּ בְּגִין דְּחֵמָא הֵהוּא חֵמָה, י דְּתָהוּ פְּשִׁיט וְאִתְמַשֵּׁף מִסְטָרָא דִּיצְחָק, מָה עֶבֶד, וְאִתְלַבֵּשׁ אִיהוּ בְּיצְחָק, וְאִחִיד בְּהֵהוּא חֵימָה, כְּמָאן * דְּאִחִיד בְּחִבְרִיָּה, וְאִתִּיב לִיָּה לְאַחֲרָא.

תסג וְכִדִּין דִּן דִּינָא, וְעֵבִיד דִּינָא, דְּן דִּינָא, דְּכָל בּוּעַל אַרְמִית קְנָאִין פּוּגְעִין בּוּ. וְעֵבִיד דִּינָא, דְּכִתִּיב וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם. וע"ד פְּתִיב י הֵכָא, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי. וְכִתִּיב הֵתָם, ** הֵשִׁיב אַחֲוֹר יְמִינוּ מִפְּנֵי אוֹיֵב, מָה לְהֵלֵן לְאַחֲרָא, ה"נ לְאַחֲרָא. וע"ד יו"ד דְּפִינְחָס הֵכָא, יו"ד דִּיצְחָק. וְכֵלָא הוּא מַעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, דְּכַד חֵמָא הֵהוּא חֵמָה, חֵמָא לִיָּה דְּתָהוּ נְחִית עַל רִישִׁיהוּן דִּישְׂרָאֵל.

תסד מַאי חֵמָא. חֵמָא מ', אֶת דָּא דְּתָהוּ טָאס בְּרִקְיעָא, וְדָא הוּא סִימְנָא דְּמִלְאָף הַמּוֹת, דְּבַעֲיָא לְאַתְבְּנָאָה בְּאֶת וְא"ו וְאֶת ת'. מָה עֶבֶד פְּנַחֵס. י דְּתָהוּ מִתְלַבֵּשׁ בְּיצְחָק, כְּדִין נְטִיל הֵהוּא אֶת מ', וְחֲטָף לִיָּה, וְחִבֵּר לִיָּה בְּהִדְיָה. כְּיִן דְּחֵמָא מִלְאָף הַמּוֹת, דְּפִנְחָס חֲטָף לִיָּה לְהֵהוּא מ' בְּהִדְיָה, מִיד תָּב לְאַחֲרָא.

ח'לופי גרמאות

ד מוסיף וחימה חד על ג'ע וחד על ע"ז. ה ל"ג דהוה; ו את לביש ההוה. ז ל"ג הכא. ח מוסיף מה דהוה; מדהוה.

מסורת הזהר

(ו) (איכה ב) ויצא קמ צ"ב.

מאמר

הסולם

וירא פנחס ויקח רומח כידו

פירוש. כי לא נאמר הסיר את חמתו, אלא השיב את חמתו, שזה יורה שלא ביטל החימה לגמרי, אלא שסילק אותה מבחינת הפנים בלבד, אבל הניחה בבחינת האחוריים. כי ה"ס הדינים הקשים הנמשכים עם החכמה כדי לגרש החצונים והרשעים הרוצים להמשיך ממנה ממעלה למטה (כנ"ל באדרא דבא אות רי"ט) וע"ז מביא ראה מהכתוב השיב אחור ימינו, שאין הפירוש ח"ו שביטל הימין אלא שהשיבה או לאתור. אף השיב את חמתי שבכאן, אין הפירוש שביטל החימה, אלא שהשיבה לאחוריים, ושם היא נמצאת כדי לגרש החצונים והרשעים. וע"כ נאמר, מע"ל בני ישראל, כי רק מעל בני ישראל הדבוקים בבחינת הפנים, מהם השיב את החימה, ולא מהרשעים הדבוקים באחוריים.

מאמר מ' ו' ת' סימנא דמלאך המות

תסד מַאי חֵמָא. חֵמָא מ', אֶת דָּא דְּתָהוּ טָאס בְּרִקְיעָא, וְדָא הוּא סִימְנָא דְּמִלְאָף הַמּוֹת, וְיָרָא פְּנַחֵס וְגו' וְיָקַח רוֹמַח וְגו', מָה רָאָה. וּמִשִּׁיב רָאָה מ', שְׁאוֹת הוּוּ הִיתָה עִפְה בְּרִקְיעָא. וְאוֹת זֹו הִיא סִימְנָא שֶׁל מִלְאָךְ הַמוֹת, אֲשֶׁר הִמ' רוֹצֵה לְהַבְנוֹת עִם אוֹת ו' וְאוֹת ת' וְתוֹהִיָּה הַצִּירוֹף מוֹת. מָה עִשָּׂה פְּנַחֵס שֶׁהִיָּה מִתְלַבֵּשׁ בְּיצְחָק, אוֹ לָקַח אוֹתָהּ אוֹת מ' וְחֲטָף אוֹתָהּ

הנקראים משחית אף וחימה. כי פנחס ראה אותה החימה מתפשטת ונמשכת מצד יצחק, מה עשה, התלבש הוא במדרגת יצחק, שהוא השורש של חימה, ואז אחז באותה חימה, כמי שאוחז בחבירו ומשיכו לאחור. פירוש. חימה, היא דינין דרכורא, שה"ס הדינין הנמשכים מקו שמאל שהוא יצחק, וכיון שישראל חטאו בעבודה זרה שה"ס המשכת השמאל ממעלה למטה, נתפשטה עליהם החימה, ואז נתלבש פנחס בשמאל שהוא יצחק, שהוא שורש החימה, ע"כ אחז בה כמו אדם האוחז בחבירו ודחף אותה לאחור. כמ"ש לפנינו.

תסג וְכִדִּין דִּן דִּינָא וְכו': וְאוֹ דִּן דִּין וְעִשָּׂה דִּין. דִּן דִּין, שְׁכַל בּוּעַל אַרְמִית קְנָאִים פּוּגְעִים בּוּ. וּמוֹתֵר לִפְגוּעַ בְּזוֹמְרִי. וְעִשָּׂה דִּין, שְׁכַתוּב, וַיִּדְקֹר אֶת שְׁנֵיהֶם. וע"כ כְּתוּב כֵּאֵן, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי, וְכְתוּב שֶׁם הֵשִׁיב אַחֲוֹר יְמִינוּ וְגו' מָה הֵשִׁיב הַנְּאֻמָּה שֶׁם הוּא לְאַחֲוֹר אֶף הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי הַנְּאֻמָּה כֵּאֵן הוּא לְאַחֲוֹר. וע"כ ה"י שְׁנִתּוּסְפָה כֵּאֵן בְּפִינְחָס הִיא ה"י שְׁבִיצְחָק. שְׁרוּמוֹת לִיסוּד (כנ"ל אוֹת תנ"ז) וְהַכֵּל הוּא מַעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי כִשְׂרָאָה אוֹתָהּ חֵימָה, רָאָה אוֹתָהּ שֶׁהִיתָה יוֹרֶדֶת עַל רִאשֵׁיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וע"כ כְּתוּב, הֵשִׁיב אֶת חֲמָתִי מִעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

(דפו"י דף רל"ז ע"ב * דף רל"ז ע"א)

קפא

פנחס

תסה מ"ט. בגין דכד קני בלביה פניחס, אתלבש ביצחק, ואספלק למהוי בתושבנא ר"ח, והכי סליק שמייה ר"ח, והכי סליק יצחק. פיון דתמא לאת מ' טאס בוקיעא, חטף ליה, וחבר ליה בהדיה ואתעביד מיד רמ"ח, הה"ד ויקח רמח בידו.

תסו בגין דאות מ' הנה סימנא קדמא לאדם הראשון, למכני מות על עלמא, בגין דאת דא הנה טאס על רישיה דאדם, בשעתא דכתיב ויקח מפריו, מ' פריו. והנה מחכא ו"ת, בזמנא דכתיב, ותאכל, ותתן, ותפקתנה. פדן אתבני מות על עלמא.

תסז פניחס הנה חמי ליה השתא ההוא את מ', טאס על רישיהון דישראל. והאיך תמא ליה. תמא דיוקנא דמ' פתוחה, מליא דמא. פיון דתמא ליה, אמר הא ודאי סימנא דמלאך המות, מיד חטף לה, אדפר עלה שמא מפרש, ונחית להאי את לגביה. ומה דהנה ר"ח, אתצריך רמ"ח. פדן ויקח רמח בידו. וע"ד פתיב מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי, דקני לשמא קדישא, דהו מתברין ליה ברשו אתרא.

חלופי גרמאות
ט ל"ג מ'; יו"ד. י ל"ג ר"ח.

מסורת הזהר
ת (בראשית ג) ב"ב קלט צ"א ת"ז תס"ט צט: קיב: קיז. זיה יז ט"ג שלד ט"ד ש"ד תקפ"ה צג שכ"ז קיד ט"ג שי"ט.

המולם

המות, מיד חטפה, והזכיר עליה שם המפורש, והוריד אותה האות אצלו, ומה שהיה פניחס בגימטריא ר"ח, ונתחברו עתה האותיות ר"ח עם המ', ונעשה הצירוף רמ"ח. אז ויקח רמח בידו. וע"ז כתוב, מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי, כי קנא להשם הקדוש שהיו מחברים אותו ברשות אחרת. **בתוכם**, מהו בתוכם. ומשיב, משום שהיה הולך ונכנס בתוך כמה המונים בתוך כמה גדולים, ומסר עצמו למיתה בשבילם, כדי להצילם, ע"כ כתוב **בתוכם**. אבל סוד הדבר, בתוכם. הוא אותיות בתוך מ', כי בתוך מ' היתה אותה הקנאה שקנא.

ביאור המאמר. ענין אותיות מ' ו' ת' כבר נתבאר היטב לעיל (בהקדמת ספר הזהר אות רי"ב רי"ג ע"ש) אשר המ' היא בחינת הזכר דס"א, דהיינו דינים דדכורא המתגלים עם החכמה, והת' היא דינין דנוקבא, דהיינו דינין דמנעולא, שממנה באה המיתה. והו' היא יסוד המחבר את המ' עם הת'. ולא נגזר המות על העולם מטרם שנודווגו ב' אותיות אלו מ' ת' ע"י הו'. כי אז המנעולא קבל כח להמית את החי.

וז"ש (באות תס"ו) **בגין דאות מ' וכו' הנה**

מאמר

אותה ממלאך המות, וחברה עמו. כיון שראה מלאך המות שפניחס חטף אותה המ' עמו, מיד חזר לאחור.

תסה מ"ט בגין דכד וכו': שואל, מהו הטעם של הדברים. ומשיב, משום כשפניחס קנא בלבו, נתלבש ביצחק, ונתעלה להיות בחשבון ר"ח, שכך עולה שמו, ר"ח, וכך עולה יצחק (כנ"ל אות ת"ס) כיון שראה את מ' מעופפת ברקיע, חטף אותה וחברה עמו ונעשה מיד רמח, כי המ' נתחברה עם הגימטריא ר"ח שבשמו ונעשה הצירוף רמ"ח. ז"ש, ויקח רמח בידו.

תסו בגין דאות מ' וכו': משום שאות מ' היתה סימן הראשון לאדם הראשון לבנות מות על העולם, משום שאות זו עפה על ראשו של אדם בשעה שכתוב ויקח מפריו, מפריו הוא אותיות, מ' פרי, והמ' היתה מצפה אל האותיות ו' ת' בזמן שכתוב, ותאכל ותתן ותפקתנה, אז נבנה המות על העולם.

תסז פנחס הוה המי וכו': וכן פניחס היה רואה עתה אותה אות מ', שהיתה עפה על ראשיהם של ישראל. ואיך ראה אותה. ראה צורת מ' פתוחה מלאה דם. כיון שראה אותה, אמר, הרי ודאי היא סימן של מלאך (דפויי דף רל"ז ע"א)

קפב

פנחס

בתוכם, מאי בתוכם. בגין דתהו אַזל וְאַל בְּגוּ פְּמָה אוּכְלוּסִין, פְּמָה רַבְרַבְן, וּמְסַר
גְרַמְיָה לְמוֹתָא בִּינְיָהוּ. אַבְל בְּתוֹכֶם, בְּתוֹךְ מ', בְּתוֹךְ מ' תְּהוּ הֵהוּא קְנָאָה דְקָנִי.
תסח מ"ט מ'. בגין דאיהי סימנא דמנות, איהי סימנא דמ' מלקיות. איהי
סימנא דד' מיתות ב"ד. ומתמן סליק ונחית, נחית וסליק, סליק למ', ונחית לד'.
נחית לד', אינון ד' רוחין, דמתפרשן מגו דכר ונוקבא ממסאבותא, ובגניניהו ד'

חלופי גרמאות

כ מד'

הסולם

מאמר

מ' ו' ת' סימנא דמלאך המות

ממנה ממעלה למטה (כנ"ל באד"ר אות ר"ט).
ו"ש, אדכר עליה שמא מפרש ונחית
להאי את לגביה, קו האמצעי, שהוא ז"א,
ה"ס שם המפורש, דהיינו שם בן ד'. ונודע
שקו אמצעי ממעט את הג"ר דשמאל, שבהם
אחוזים הס"א והרשעים, ולפיכך כדי שאות
מ' תתקן להיות שומרת על הקדושה, היה
צריך מקודם להזכיר עליה את שם המפורש
של ז"א, כדי למעט הג"ר דשמאל, ואז, ונחית
להאי את לגביה, דהיינו שירדה ונעשתה
לחלק מן הקדושה. וז"ש, ומה דהוה ר"ה,
דהיינו מה שפנחס נתלבש בחכמה דשמאל
דקדושה, שה"ס יצחק שבג"ר ר"ה, כדי לשלוט
על המ' (כנ"ל אות תס"ד) אתצריך רמ"ח,
נעשה עתה לבחינת רמ"ח שעם הדינים שבו,
הרג את זמרי וכזבי. שזה נעשה ע"י הרמח,
שמיעט הג"ר דשמאל, ועצר המגפה. וז"ש,
דקני לשמא קדישא דהוה מהברין ליה
ברשו אחרא, כי המ' שהיתה בידי הס"א,
היתה שייכת באמת לשם הקדוש, להיות
לשמירה על החכמה מיניקת הרשעים. כנ"ל.
וז"ש, בתוך מ' הוה ההוא קנאה דקני,
שהיה מקנא על מה שהמ' היא בידי הס"א
כמבואר.

הוה מאס על רישיה דאדם בשעתא דכתיב
ותקח מפריו, מ' פריו, כי עצה"ד, ה"ס
מלכות מבחינת השמאל, וסוד החטא היה
שהמשיך החכמה שבה ממעלה למטה כרצונם
של סמאל ונחש שפתוהו. וכיון שהתחילה
להמשיך, מיד נגלו הדינים דדכורא של הס"א
שה"ס מ' שעפה על ראשו של אדה"ר, דהיינו
על הג"ר שלו שנקראים ראש. וז"ש, בשעתא
דכתיב ותקח מפריו מ' פריו. דהיינו בשעה
שהתחיל להמשיך החכמה, שה"ס הפרי, בעצת
הנחש נתגלה המ'. אמנם הזכר דקליפה, עוד
אין בכחו להמית, כי המות בא מצד הת',
שהיא המנעולא. וז"ש, והוה מחכא ו' ת',
שהמ' היתה מחכה לאותיות ו"ת, שהן הנוקבא
דס"א, שממנה באה המות אחר שמזדווגת
עם המ' וז"ש, בזמנא דכתיב ותאכל ותתן
וכו' אתבני מות על ע"מא, כי בסוף האכילה,
דהיינו בסוף ההמשכה, נגלות הו"ת, בסו"ה
לפתח חטאת רובץ. ואז נזדווגה המ' עם הו"ת,
ובאה המיתה לעולם.

וז"ש (באות תס"ז) פנחס וכו' המא
דיוקנא דמ' פתוהה מ"י"א דמא וכו' דהיינו
מלאה דם טמא, שה"ס ההמשכה ממעלה
למטה הנקראת דם טמא, דהיינו מחמת העון
של פעור, ושם היה רואה צורת המ', שהיא
הדינין דזכר דס"א, המתכים להזדווג עם
הנוקבא דס"א שהיא ו"ת, ולהביא המיתה,
מיד חטף לה, דהיינו שחטפה מסטרא אחרא
וחיבר אותה לקדושה. כי כשהמ' עם הדם
טמא שבה עומדים בבחינת פנים, דהיינו
שהרצון הוא להמשיכה ממעלה למטה, אע"פ
שהיא מלאה דינים, או היא ברשות הס"א,
שהס"א מושך ממנה המות כנ"ל. אמנם אם
מעמידים המ' ודם טמא שבה, בבחינת אחורים,
דהיינו שדוחים המשכה זו, מחמת הדינים
שבה, הרי היא חוזרת לקדושה, כי נעשית
שומרת על הקדושה שלא ימשכו הרשעים
(דפני' דף רל"ז ע"א)

וז"ש (באות תס"ד) כיון דחמא מלאך
המות, דפנחס חטף ליה לההוא מ' בהדיה,
מיד תב לאחורא, כלומר, כיון שפנחס דחה
את המ' לאחור, דהיינו שביטל אותה מלהיות
פנים, דהיינו שביטל ההמשכה שלה, והעמידה
באחור, דהיינו שדחה ההמשכה שלה (כנ"ל)
בד"ה וז"ש באות תס"ז) וכיון שהמ' הוה היא
כל כחו של מלאך המות הרי נדחה עמה גם
מלאך המות לאחור, דהיינו שלא היה יכול
לפעול עוד את המות, וז"ש, מיד תב לאחורא,
וע"כ ותעצר המגפה.

תסח) מ"ט מ' בגין וכו': שואל, מהו
הטעם שקנא את המ'. ומשיב, משום שהיא
סימן

קפג

פנחס

מיתות ב"ד. ומתמן סלקין למ'. והיינו מ' סימנא ומאנין דמלאך המות. ודא נטיל פנחס, וקם בתוך מ', וע"ד ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי.
תסט וכי האיך השיב פנחס חמתיה דקב"ה, והקתיב ויהיו המתים במגפה וגו', אי לא מית חד מנייהו, הוה אמינא השיב את חמתי, אכל פיון דכל הני מיתו, מ"ט השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל. אלא ודאי בדיקא דמלה, ווי ליה לב"נ דפגים ורעיה, ווי ליה למאן דלא נטיר ורעיה פדקא יאות, חס ושלום דאפילו חד מישראל מית, אלא שבטא דשמעון, פד אתי אינון ערב רב, אתערבו בנשין דשבטא דשמעון, בטר דאתגירו, ואולידו בנין, מנהון מיתו בעגל, ומנהון מיתו במותנא, ואחרנין מיתו הקא, אינון דאשתארו. הךא הוא דכתיב, ויהיו המתים במגפה, אשר מתו לא פתיב, אלא המתים, מתים דמעיקרא הוו.

תע ובגין דאסתמרו ישראל, וכל אינון ורעא קדישא, אתמנון פלהו, בגין

מ' ו' ת' סימנא דמלאך המות

הסולם

כאמר

ע"כ משמש עמה המלאך המות לפעול עמה את המות. ודא נטיל פנחס, המ' הוו מבחינתה למעלה, בעוד שהיתה שם בס"א בבחי' מ' מלקות בלבד, בחינה זו לקח פנחס, והעמידה וחיברה בקדושה, כנ"ל בדבור הסמוך, וז"ש וקם בתוך מ', והיינו שחיברה בקדושה, בבחינת החכמה דקדושה שתהיה לשמירה מפני החיצונים כנ"ל בדבור הסמוך. והארת החכמה נקראת קימה, וז"ש, וקם, היינו שקבל הארת חכמה, בתוך מ', שהמ' היתה משמרת לו החכמה מסביב מפני החיצונים. כי באפן זה קבעה בקדושה.

תסט וכי האיך השיב וכו': שואל, ואיך השיב פנחס חמתו של הקב"ה, והרי כתוב, ויהיו המתים במגפה וגו', אם לא היה מת אחד מהם, הייתי אומר, השיב את חמתי, אבל כיון שכל אלו מתו, מהו הטעם לומר, השיב את חמתי ולא כליתי את בני ישראל. ומשיב, אלא ודאי בירורו של הדבר, הוא, אוי לו לאדם שפוגם זרעו, אוי לו למי שאינו שומר זרעו כראוי, שכל אלו מתו במגפה, אבל חס ושלום, שאפילו אחד מישראל מת, אלא שבט שמעון, כשבאו הערב רב, נתערבו בנשים של שבט שמעון אחר שנתגיירו, והולידו בנים, מהם מתו בעגל, ומהם מתו במגפה, והאחרים שנשארו מתו כאן, ז"ש ויהיו המתים במגפה, אשר מתו לא כתוב, אלא המתים, שיוורה שהיו מתים מכבר, כי הרשעים נקראים מתים.

תע ובגין דאסתמרו ישראל וכו': ומשום שנשמרו ישראל, וכל אלו זרע הקדוש, נמנו

סימן המות, סימן מ' מלקות, היא סימן של ד' מיתות בית דין. ומשם עולה ויורדת, יורדת ועולה. כשעולה במספר, היא מ' וכשירדת היא ד'. יורדת לד', היינו ד' רוחות המתפרשים מזכר ונקבה דטומאה, ובשבילם הם ד' מיתות בית דין. ומשם עולים למ'. והיינו שהמ' היא סימן וכלים של מלאך המות. וזה לקח פנחס וקם בתוך מ' וע"כ ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי.

פירושו. המ' ה"ס דינין דדכורא הנמשכים עם גילוי חכמה ממעלה למטה, כנ"ל, ודינים אלו עוד אינם בחינת מות, אלא רק מכות ויסורים, אמנם בסופם של דינים ההם מתעורר המגעולא שה"ס המות, בסו"ה לפתח חטאת רובץ. כנ"ל בדבור הסמוך. וז"ש מ' בגין דאיהי סימנא דמות, כי ממנה יורד ומשתלשל המות, בסו"ה לפתח חטאת רובץ. איהי סימנא דמ' מלקיות. איהי סימנא דד' מיתות ב"ד, כלומר, שיש במ' ב' בחינות אלו, בחינת מלקות, ובחינת ד' מיתות, כנ"ל, כי ומתמן, מן המ', סליק ונחית, נחית וסליק, סליק למ' ונחית לד'. כלומר, למעלה במקום גילוי המ' היא מלקות בלבד ואין בה מיתה, וז"ש, סליק למ', דהיינו, כשעולה במקומה, היא רק, מ' מלקות, ולא למיתה. אלא, ונחית לד', כי כשירדת דהיינו בסופה למטה נגלות ד' מיתות ב"ד הבאים ממגעולא, בסו"ה לפתח חטאת רובץ. וע"כ, והיינו מ' סימנא ומאנין דמלאך המות, כלומר, כיון שהמ' יורדת בסופה להיות בבחינת ד' מיתות,

(דפו"י דף רל"ז ע"א)

קפד

פנחס

דלא חסר אפילו חד מנייהו. וע"ד כתיב, ולא כליתי את בני ישראל, מפלל דאתרנין פלו. וכן השיב את חמתי מעל בני ישראל, למעל בני ישראל השיב, אבל מעל אתרנין דהו ערב רב, לא השיב. וע"ד רש"י קרא ואמר, מעל בני ישראל. ובג"ד אתמגון בני ישראל למלקדמין, וחבר לון קב"ה בהדיה. פגוונא דא בעובדא דעגל, דכתיב ויפול מן העם וגו'. כל אינון מערב רב הו. ולאחזאה דלא הו מבני ישראל, מה פתיב לכתר, ויקהל משה את כל עדת בני ישראל.

תעא * קחו מאתכם תרומה. ת"ח, בקדמיא פתיב, מאת כל איש אשר ידבנו לבו. כלא בכלל. פינן דאינון ערב רב עבדו דא, ומיתו מנייהו י אינון דמיתו, בעא קודשא בריך הוא לאתפיסא בהדיהו דישראל, אמר לון, אתחברו פלכו לסטר חד, הדא הוא דכתיב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל בלחודייהו, אמר לון, בני, בכון אנא בעי למשרי, עמכון תהא דינרא דילי. וע"ד, קחו מאתכם תרומה, מאתכם, ולא מאתרא, לא בעינא דתהא שתופא לאתרנין בהדי, ולא בהדיכו, ובג"כ פלהו אשתצאו. אוף הקא הא אינון מאינון גנעא בישא הו, ויהיו המתים. ודאי מתים, ולא מישראל. ובג"כ מנה לון, דכתיב שאו את ראש בני ישראל, ארימו רישייהו.

תעב א"ר אלעזר, אבא, כמה יאות הוא, אי לא אשפחנא פלוגתא על דא.

מסורת הזהר

חלופי גרסאות

ל ליג מעל בני ישראל השיב. ו דחינו; ליג דהו ערב רב. ו מאן, ס ליג בכון. ע ליג מאתכם.

(א) (שמות לב) בלק אות קער צ"ח להלן אות תעג צ"כ זיה פו ט"ב שלי"ה. (ב) (שם לה) ויקהל א צ"א. (ג) (שם) ויקהל יז צ"ש. (ד) (שם כה) תרומה א צ"א. (ה) (שם לה) לעיל אות תע צ"ב. (ו) (שם כה) לעיל צ"ג.

מאמר

הסולם

קחו מאתכם תרומה ולא מערב רב

נמנו כולם, ולא היה חסר אפילו אחד מהם. וע"כ כתוב, ולא כליתי את בני ישראל, משמע שאחרים, שאינם מבני ישראל, כלה. וכן השיב את חמתי מעל בני ישראל, מעל בני ישראל השיב, אבל מעל אחרים, שהיו ערב רב, לא השיב. וע"כ מציין הכתוב ואומר, מעל בני ישראל. ומשום זה נמנו בני ישראל כבתחילה, וחייבו אותם הקב"ה עמו. כעין זה במעשה העגל שכתוב, ויפול מן העם וגו'. כל אלו מערב רב היו. ולהראות שלא היו מבני ישראל, מה כתוב אח"כ, ויקהל משה את כל עדת בני ישראל. ללמד שהיו כולם בשלמות.

מאמר קחו מאתכם תרומה ולא מערב רב

תעב) א"ר אלעזר אבא וכו': אר"א, אבי, כמה יפים היו דברין, אם לא היתה נמצאת עליהם

תעא) קחו מאתכם תרומה; בוא וראה, בתחילה כתוב מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. דהיינו הכל בכלל, אפילו הערב רב, כיון שהערב רב עשו את העגל (דפו"י דף רל"ז ע"א *) דף רל"ז ע"ב

קפה

פנחס

אמר ליה, ברי, אימא. א"ל, והא כתיב ויצמד ישראל לבעל פעור, ותנינן דאתחברו ישראל בהדיה, כצמידא דא דאתחבר בב"נ בקשוטוי, הכי אתחברו ישראל לבעל פעור. א"ל אלעזר, הכי הוא, ויצמד ישראל לבעל פעור, אלא אנה לא אמרית דאתדכו ישראל מההוא חוכה, אלא דאתדכו ממותא, דלא שרין עליהו מותא.

תעג א"ל והא כתיב, קח את כל ראשי העם והוקע אותם. א"ל ראשי העם ודאי, ולא ראשי בני ישראל. ומן העם אית לן למילף, כתיב הכא העם, וכתיב התם וירא העם. ויקהל העם. ויפול מן העם. אבל ת"ח, ויצמד ישראל לבעל פעור, ולא פלחו ליה, אבל מן סיפיה דקרא אוכח, דכתיב ויאכל העם וישתחוו, ולא כתיב וישתחו ישראל. אלא העם, פיון דכתיב ויצמד ישראל, מאי ויאכל העם. אלא ההוא ורעא בישא, הוה חוכה דישראל.

תעד מהו דכתיב ויצמד ישראל לבעל פעור. ת"ח, ויצמד ישראל לבעל פעור לא כתיב, אלא לבעל פעור. קשוטין ותוקפא יהבו לבעל פעור, בלא דעתא, בגין דפולחנא דפעור הוא, למפרע גרמיה, ולאפקא קמיה צואה רותחת. וההוא עיבידתא אהני ליה, ואתתקף מניה. וישראל פיון דתמו דא, תשיבא דזולא דיליה איהו, וקלקולא דיליה, דהא בע"ז כתיב, ויצא תאמר לו. ואינון בגין זולא דעבודה נרה, פרעו גרמיהו בלא ידיעה, ועל הני פפר פנחס, ובטל מותנא, דכתיב ויכפר על בני ישראל.

חלופי גרסאות

פ מוסיף ויאכל העם. צ ומהו. ק בדפו"י כתבו ומה כתיב (בדף הקודם ע"ש).

מסורת הזהר

ז (במדבר כה) להלן אות תעד צ"ל זיה פא ט"ג ש"ל.
ח (שם) שמות ח צ"ז. ט (שמות לב) ויחי לה צ"א.
י (שם) שם. יא (שם) לעיל אות תע צ"א. יב (במדבר כה) לעיל אות תעב צ"ז. יג (ישעיה ל) פקודי רעג צ"ע.

דרך אמת. קן כצמיד הזה המחובר בכלי עצמו שהוא הקיסטא ר"ל מרה וכלי והכל לפי עניינו.

הסולם

מאמר

קחו מאתכם תרומה ולא מערב רב כוש משה ויקהל העם. ויפול מן העם. שכל אלו העם הם הערב רב. אבל בוא וראה, ויצמד ישראל לבעל פעור, כתוב, אבל לא עברו לבעל פעור, שזה משמע מן סוף הכתוב, שכתוב ויאכל העם וישתחוו, ולא כתוב, ויאכל וישתחוו ישראל, אלא העם כתוב, וכיון שכתוב ויצמד ישראל מהו ויאכל העם, היה צריך לומר ויאכל ישראל, אלא אותו זרע הרע, דהיינו הערב רב שנשא נשי ישראל, כנ"ל, היו החטא של ישראל.

תעד) מהו דכתיב ויצמד וכו': פירוש אחר. מה שכתוב ויצמד ישראל לבעל פעור. בוא וראה, ויצמד ישראל לבעל פעור לא כתוב, אלא לבעל פעור. הוא, כי דק קשוט וכח נתנו לבעל פעור, בלא דעת, משום שהעבודה

עליהם סתירה. אמר לו, בני, אמור. אמר לו, והרי כתוב, ויצמד ישראל לבעל פעור. ולמדנו שנתחברו ישראל לבעל פעור, כצמיד הזה המחובר באדם בתכשיטיו, כך נתחברו ישראל לבעל פעור. הרי שגם ישראל חטאו ולא הערב רב בלבד. אמר לו, אלעזר, כך הוא, ויצמד ישראל לבעל פעור, אבל אני לא אמרתי, שישראל היו טהורים מחטא ההוא, אלא אמרתי שנטהרו ממות, שלא שרה עליהם המות.

תעג א"ל והא כתיב וכו': אמר לו, והרי כתוב, קח את כל ראשי העם והוקע אותם. משמע שחיו ישראל. א"ל, ראשי העם ודאי, דהיינו הערב רב שנקראים עם סתם, ולא כתוב, ראשי בני ישראל. ומן העם, יש לנו ללמוד שכל מקום שכתוב העם הם הערב רב. כתוב כאן העם, וכתוב שם וירא העם כי

(דפו"י דף רל"ז ע"ב) דף רל"ח ע"א

קפו

רעיא מהימנא

תענה יאמר רעיא מהימנא, השיב את תמתי, מאי השיב את תמתי. אלא ג' ממונים דגיהנם, חד על ש"ד, וחד על ג"ע, וחד על ע"ז. ואינון: משחית, אף, וחימה. הוא ח' חימה דהוה טאס בעלמא. אמר השיב את תמתי מעל בני ישראל, ולא אמר מעל העם, דאינון ערב רב, דאתמר ויפול מן העם ביום ההוא בשלשת אלפי איש, דהכי אוקימנא ושאלו לבוצינא קדישא.

תעו ומה פתיב, קחו מאתכם תרומה ליי', ולא מערב רב, דלא אתקריאו קהלה וחבור, עד דאתעבר מנהון ערב רב, כפיכול בזמנא דמתערבין ביניהו, כאילו לא הו' גוי אחר. ובג"ד קחו מאתכם תרומה, ולא משותפו אחרא, דלא בעינא לשתפא אחרנין ביני וביניכו.

תעז ולא עוד, אלא פד ערב רב אינון מעורבין בישראל, מה פתיב ח' היו צריה לראש. וישראל בתר דמתעברי מנייהו אלין מה פתיב, שאו את ראש כל עדת בני ישראל. ולא עוד, אלא דאמר קודשא בריך הוא, אנא בעי לדירא עמכון. הךא הוא דכתיב, ופעשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

מסורת הזהר (איכה א) שמות צא צ"ו, ט) (שמות כה) חיי שרה (איכה א) שמות צא צ"ו, ט) (שמות כה) חיי שרה
ח' ל"ג כל את זה, ט) חמה דהוי"ה, נו צ"א.

ה'ופי גרמאות

מסורת הזהר

רעיא מהימנא

הסולם

מאמר

מן הערב רב, וכאן לא כתוב, השיב את חמתי מעל העם. אלא מעל בני ישראל. הוא ללמד שמערב רב לא השיב את החימה. כי כך העמדנו, ושאלנו למאור הקדוש. שהוא ר' שמעון.

תעו ומה כתיב קחו וגו': ומה כתוב, קחו מאתכם תרומה לה', מאתכם, ולא מערב רב, כי לא נקראו ישראל קהלה וחבור עד שנעבר מהם הערב רב, בזמן שהערב רב מתערבים ביניהם, כפיכול, כאילו לא היו גוי אחד. ומשום זה, קחו מאתכם תרומה, ולא משותפות אחרת, דהיינו הערב רב, כי איני רוצה לשתף אחרים ביני וביניכם.

תעז ולא עוד אלא וכו': ולא עוד אלא כשהערב רב מעורבים בישראל, מה כתוב, היו צריה לראש, וישראל אחר שנעברו מהם הערב רב, מה כתוב, שאו את ראש כל עדת בני ישראל. ולא עוד אלא שאמר הקב"ה, אני רוצה לשכון עמכם, זהו שכתוב, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

ולא

שהעבודה של פעור היתה, לפרוע את עצמו ולהוציא לפניו צואה רותחת, ועבודה הזו היתה מהנה אותו ונתחזק ממנו. וישראל, כיון שראו זה, חשבו שמבזים אותו בזה ומקלקלים אותו, כי בעבודה זרה כתוב, צא תאמר לו, שהוא לשון צואה, והם, ישראל, בשביל בזיון העבודה זרה פרעו עצמם, בלא ידיעה. ועל אלו כפר פנחס, ובטל המגפה מהם, שכתוב ויכפר על בני ישראל.

רעיא מהימנא

תעה אמר רעיא מהימנא וכו': אר"מ, כתוב, השיב את חמתי, מהו השיב את חמתי. ומשיב, אלא ג' ממונים הם של גיהנם, אחד על שפיכות דמים, ואחד על גילוי עריות ואחד על עבודה זרה, והם נקראים, משחית, אף, וחימה. והיא, חימה, שהיתה מעופפת בעולם, ועליה נאמד השיב את חמתי. אמר, השיב את חמתי מעל בני ישראל, ולא אמר מעל העם, שיהיה פירושו הערב רב. כי נאמר ויפול מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש, שפירושו

(דפו"י דף רל"ז ע"א *) דף רל"ז ע"ב

רעיא מדימנא

קפז

תעח ולא עוד, אלא כד בני ישראל בגלותא, עליהו אתמר מי מעכב שאור שבעסה, והא אוקמוה מארי מתניתין, בזמנא דערב רב אינון ראשים על ישראל, כביכול כאלו עברין שולטני דקב"ה, ויעלון במשפטי ככביא ומזלי. ובג"ד צווחין ואמרין, וי' אלהינו בעלוננו אדונים וזולתך.

תעט ד"א, פנחס וגו'. קום בוצינא קדישא, ואפתח מלי קמי שכנינא. קם בוצינא קדישא, ואמר, בחבורה קדמאה אתמר הכי. תא חזי, פינחס קאים קמי דינא תקיפא דיצחק, וקם קמי פרצה, דכתיב ויעמוד פינחס ויפלה ותעצר המגפה, בגין לאגנא עליהו דישראל, ובגין דא פליל דא ודא בחושבנא, פינחס פמנן יצחק, והכא צריף לתדתא מלין.

תפ פתח ואמר, אליהו רחיקא דמלכא עלאה, תזא מ"ם מן ומות טאס באוריא, חטף לה, ושתף לה עם ר"ח, דאיהו יצחק, ואיהו בחושבן פינחס, ואשתלים בה רמ"ח. לבתר תזא ו' מן מות טס ברקיעא, וחטף ליה, ושוי ליה ברמ"ח, ואשתלים רומ"ח. והדא הוא דכתיב, ויקח רומח בידו.

תפא ואיהו, במה יכול לחטוף תריין אתנון אלין. בתריין רוחין דאשתמרו לעילא, דאשתתפו בפנחס. פנ"י ח"ס. בתריין פנים אלין, חס על ישראל דלא אתאבידו, בחילא דתנוויהו, וידקור את שניהם, בתריין אתנון מ"ו. והיינו בקנאו את קנאתי בתוכם.

מסורת הזהר

ו) (ישעיה כו) שמות מד צ"י. פ) (תהלים קו) לעיל אוח חס צ"ד.
ת ל"ג מי. א מוסיף שבעיסה מעכב. ב ובזמנא. ג שליטין. ד עברין שלטנו בקב"ה נ; דקב"ה. ה דא פנחס ולי"ג וגו'. ו ל"ג קמי; קמי דשכינתא. ז מן חמה. ח ל"ג בחושבן. ט ואתעביר. י ל"ג בה. כ מוסיף בה רומ"ח. ל ל"ג הה"ד ויקח רומח בידו. מ דאתמרו.

חלופי גרסאות

מאמר
תעח ולא עוד אלא וכו': ולא עוד אלא כשכני ישראל בגלות, נאמר עליהם מי מעכב שאור שבעסה. והרי העמידו בעלי המשנה, בזמן שהערב רב הם ראשים על ישראל, כביכול, כאלו העבירו הממשלה של הקב"ה, ובאו במשפטי הככבים ומזלות. ומשום זה צועקים ואומרים ה' אלקינו בעלוננו אדונים וזולתך.
תעט ד"א פנחס וגו': פירוש אחר. פנחס וגו'. קום מאור הקדוש. ופתח דברים לפני השכינה. קם המאור הקדוש, שהוא ר"ש, ואמר בחבור הראשון נאמר כך. בוא וראה, פנחס קם לפני דין החוק של יצחק, ועמד לפני פרצה, דהיינו שפרץ מגפה, שכתוב, ויעמוד פנחס ויפלה ותעצר המגפה. שעשה זה כדי להגן על ישראל. ומשום זה שוים זה וזה בחשבון, כי פינחס הוא בחשבון יצחק.
(דפו"י דף רל"ז ע"ב * דף רל"ח ע"א)

הסולם

מ" מן מות טאס באוריא

וכאן צריכים לחדש דברים.
תפ פתח ואמר, אליהו וכו': פתח ואמר, אליהו, אהובו של מלך העליון, דהיינו פנחס, כי אליהו זה פנחס, ראה מ"ם מן מות מעופפת באויר, חטפה וחבר אותה עם ר"ח, שהוא יצחק והוא בחשבון פינחס, ונשלם עם המ' הצירוף רמ"ח. אח"כ ראה הו' מן מות מעופפת ברקיע, וחטף אותה ושם אותה ברמח, ונשלם הצירוף רומ"ח, ד"ש, ויקח רומח בידו. (כבר נתבאר זה לעיל באות תס"ו ע"ש).
תפא ואיהו במה יכיל וכו': והוא במה יכול לחטוף אלו ב' אותיות מ"ו. היינו בב' רוחות שנשתמרו לו למעלה, שנשתתפו בפנחס, שהם פני חס, בב' פנים אלו חס על ישראל שלא נאבדו בכח של שניהם זמרי וכזבי, וידקור את שניהם, בב' אותיות מ"ו. והיינו שכתוב, בקנאו את קנאתי בתוכם.

ואמאי

קפח

רעיא מהימנא

תפב) ואמאי אשתתף ביצחק. בגין דיצחק מסר גרמיה למיתה. ובגין דא אשתתף ליה יליצחק, למיהו ליה עזר. דמסטרך דתרין עינלי דאילתא, אשתתפי ביה אברהם ויעקב, דאברהם דרגיה חסד אשתתף בח"ס דפנחס. יעקב איהו פנ"י דפנחס בגין דאתמר ביה, פאשר עבר את פניאל, פנ"י אל. בגין דכד עלמא איהו בדוחקא, ואית צדיק בעלמא מקני על ברית, אבהן אשתתפו ביה,

ממורת הזהר

(צ) (בראשית לב) ב"א קל צ"ד ז"ח יד ט"ד ש"ז ש"י לה ט"א ש"ז תק"ח צח ט"ד שכ"ט ק"ד טא ש"כ.

חלופי גרמאות

1 ביצחק. 0 אל. 0 מוסיף פניאל שם המקום פנ"י. 9 צריך.

מאמר

הסולם

מ' מן מות מאס כאורא

תפב) ואמאי אשתתף ביצחק וכו': ולמה נשתתף פנחס ביצחק. הוא משום שיצחק מסר עצמו למיתה, ומשום זה נתחבר עם יצחק שיהיה לו עזר. כי מצד ב' עופרי האילות נשתתפו בו אברהם ויעקב, שאברהם שמדרגתו היא חסד נשתתף בח"ס דפנחס, יעקב הוא פני דפנחס, משום שנאמר בו, כאשר עבר את פניאל, שהוא אותיות פני אל. כי בשעה שהעולם הוא בצרה, ויש צדיק בעולם המקנא על ברית, מתחברים בו האבות. ובשבילם אמר משה, בצרת ישראל, זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך. ובג' אותיות יה"ו מן אליהו, שה"ס אברהם יצחק יעקב, זכה לה' מן הנביא, שהיא מלכות, וזה הוא אליהו ה' נביא, ונשלם בו י"ה ו"ה.

פירוש הדברים. כבר ידעת שהמ' מן מות היא דינין דכורא הבאים עם החכמה. והו' דמות, ה"ס יסוד המחבר המנעולא אל המ' ונעשה צירוף מות. כי המיתה באה ממנעולא. אמנם ו' דמות, היא ג"כ בחינת מנעולא, אלא שהיא בחינת דינין דנוקבא סתם, ואין המנעולא ניכר בה אלא בת'. אמנם כח הו' יפה לעורר את הת' שהיא מנעולא וע"כ היא בחינת יסוד לחבר המ' עם הת'. והנה הת' דמות אי אפשר לצרפה לקדושה, כי ה"ס המלכות שנגנזה. אמנם המ"ו שייכים לתקוני הקדושה, כי המ' שהיא דינים דכורא, צריכים לשמירה על החכמה (כנ"ל אות תס"ז) והו', שהיא דינים דנוקבא, צריכים למעט בה הג"ר דשמאל שמהם כל החיות של הסטרא אחרא.

ו"ש (באות ת"פ) הוא מ' מן מות וכו' ושתף ליה עם ר"ח דאיהו יצחק וכו'. כי ר"ח הוא חשבון יצחק, שיורה על החכמה שבקו שמאל, ששתף עמה המ' כדי לשמור את ר"ח שהיא החכמה מן החצונים והרשעים (דפנ"י דף רל"ח ע"א)

ו"ש (באות תפ"ב) ואמאי אשתתף ביצחק, ומשיב, בגין דיצחק מסר גרמיה למיתה, פירוש, שנעקד על המזבח, ששם נתמעט הג"ר דשמאל שלו (כנ"ל ויקרא אות ש"ד) והשיג הו"ק דחכמה, שה"ס מוחין דפנים, ובגין דא אשתתף ליה ליצחק למיהו ליה עזר. כי היה צריך להתלבש בו"ק דחכמה, שה"ס ר"ח דרומת. דמסטרך דתרין עינלי דאילתא, שה"ס דינין דכורא ודינין דנוקבא השולטים באילתא שה"ס המלכות (כנ"ל מצודת אות ס"א ט"ב) אשתתפי ביה אברהם ויעקב, שה"ס קו ימין וקו אמצעי, כנ"ל, דאברהם דרגיה חסד אשתתף בח"ס דפנחס

קפ"ט

רעיא מדימנא

ובגניניהו אמר משה בְּדוֹחֶקָא דִּישְׂרָאֵל, * זְכוֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ. וּבִתְלַת * אֲתוּנָן יִהְיוּ מִן אֱלֹהֵינוּ, זְכָה * לְה' מִן הַנְּבִיא, יְיָ וְיָדָא אִיהוּ אֱלֹהֵינוּ, ה' נְבִיא, וְאַשְׁתַּלִּים בֵּיהּ יְדוֹר.

תפג) י' דזכה פנחס ביה, בגין דקני על ברית, זכה לברית. ותריין יודין אינון, יוד עלאה מן ידו, דכרת בה לאברהם, בין י' אצבעות * דידין. יוד זעירא איהי מן אדני, * דכרת בה בין י' אצבעאן דרגלין ואיהי את קדישא, דמתעטרא ברשימו עלאה.

תפד) ודא אתרשים תמיד לעלמין, איהי אות דשבת, אות דתפלין, אות דיומין טבין, אות דשדי דרשים * על מזוזות ביתך ובשעריך. למתוי בה רשימין ישראל ברצועייהו, בכרית דלהון, * דאינון בנוי דמטרוניתא, בנוי דהיכלא דמלכא

חלופי גרסאות

צ אבהן. ק להי. ד ודא ודא אל הוייה נביא; ודא אל איהו אל הוייה. ש ליג דידין; ד' ידין. ת הוייה. א ככרת ליה. ב ואינון.

מסורת הזהר

(ק) (שמות לב) שמות מד צ"ס. (ד) (דברים ו) תרומה דיו אות תרסב ח"ג רפת. ת"ז ת"י כה. תכ"ב סג. ז"ח פד ט"ג שמ"א.

י' דזכה פנחס י' דשדי

ופריעה, שפירושם הסרת הערלה והמשכת המוחין. וז"ס ה"י שזכה בה פינחס. ומפרש, ותריין יודין אינון, כי כמו שיש אות ברית למטה בעטרת יסוד, שה"ס קו אמצעי, כן יש אות ברית למעלה בג"ר בסוד הדעת שהוא קו האמצעי. דהיינו במסך דחירק שבו, הממעט את הג"ר דשמאל, שהיא בחינת מילה, ומיחד השמאל עם הימין ומתגלים המוחין דחב"ד שהם י"ה. שזו היא פריעה, שהוא אותיות פרע י"ה. וז"ס, י' עלאה מן הוייה, דכרת בה לאברהם בין י' אצבעות דידין. שה"ס ברית הלשון, שהוא דעת. כי הידים הם חכמה ובינה, בסוד שאו ידיכם קדש, והלשון ה"ס הדעת, דהיינו קו האמצעי, שבו המסך דחירק, שה"ס אות ברית. וה"ס י' דהוייה, שה"ס חכמה עליונה. י' זעירא איהי מן אדני, דכרת בה בין י' אצבעאן דרגלין, דהיינו עטרת יסוד, שה"ס קו האמצעי דרגלין, שהם נז"ה. שע"י מילה ופריעה מתגלה בו חכמה תתאה אל המלכות. ואיהי את קדישא דמתעטרא ברשימו עלאה, שה"ס העטרה המתעטרת על יסוד העליון, דהיינו על יסוד דז"א.

תפד) ודא אתרשים תמיד וכז: וי' קטנה זו, מתרשמת תמיד לעולם, כלומר שהיא נרשמת בכל המדרגות של המוחין, שזולתה אין מתגלה שום מדרגה. היא אות שבת, אות תפלין, אות ימים טובים, אות דשדי

הסולם

מאמר

דפנחס, והוא שחטף את ה' דמות, כנ"ל, יעקב איהו פני דפנחס, והוא שחטף את המ' דמות, כנ"ל. ונמצא בזה שכל ג' הקוין נתלבשו בפנינחס, כי פני חס, הם אברהם ויעקב, והחשבון ר"ח שבשמו הוא יצחק. וז"ש בגין וכז' ואית זדיק בעלמא מקני על ברית אבהן אשתתפו ביה דהיינו ג' אבות. שה"ס ג' קוין כמו שנתלבשו בפנחס שקנא על ברית. ואלו ג' קוין ה"ס ג' אותיות יה"ו דהוייה, המשפיעים אל ה' אחרונה דהוייה, שבה נשלם שם הוייה. וז"ש, ובתלת אתוון יה"ו מן אליהו, משום שאליהו שהוא פנחס זכה בג' קוין שה"ס יה"ו שנתחבר לשמו אליהו, זכה לה' מן הנביא, זכה ג"כ לה' אחרונה דהוייה, שהיא מלכות ומצרפים הד' של הנביא אל אליהו, ודא איהו אליהו ה' נביא. ואשתלים ביה הוייה, ונשלם בשמו י"ה ו"ה.

י' דזכה פנחס - י' דשדי

תפג) י' דזכה פנחס וכז: ה"י שזכה בה פנחס, שנכתב פינחס מלא, ב"י, הוא, משום שקנא על ברית, זכה לברית. כי י' הנוספת לו יורה על ברית. וכי יודין הן, י' עליונה, מן הוייה, דכרת בה לאברהם ברית בין י' אצבעות הידים. וי' קטנה, היא מן אדני, שכרת בה ברית בין י' אצבעות הרגלים, והיא אות קדושה המתעטרת ברשימו העליונה.

פירוש. אות ברית כולל ב' דברים מילה (דפויי דף רל"ח ע"א)

רעיא מהימנא

קב

קדישא, וקאורנייטא, אינון רשימין באת י' עלאה, דאינון בני מלכא עלאה, כמה דאוקמוהו. וקא אתמר ^ט בנים אתם ליי' אלהיכם.

תפה ואות יוד דשדי, איהו חוליא דשלשלת, על קודלא דשד יצר הרע, דלא לנזיק ליה לב"ג. דעליה אמר דוד, ^ט הצילה מחרב נפשי מיד פלב יחידתי. איהו נחש, איהו פלב, איהו אריה. דעליה אמר דוד, יארוכ במסתר פאריה בסכה. והנביא קרא ליה דוב, הה"ד ^ט דוב אורב הוא לי ארי במסתרים. ^ט נמשל בפהמות, נמשל לכל חיון מסאבן, דאינון דורסין, דאתמתיל לכל ב"ג, כפום חובוי, וקא אתמר.

תפו וקאי איהו פלב ונחש וחמור נוער, דמרכיבין עליה נפשא. ומיד דאשתמודע ההוא דרכיב עליה דאיהו חייבא, עליה פתיב, ^ט ויפול רוכבו אחור. ורזא דמלה, ^ט כי יפול הנופל ממנו. ובגין דא אמר איוב, ^ט לא נופל אנכי מכם. וצדיק דרכיב עליה, קשיר ליה בקשירו דרצועין דתפלין. אות תפלין דאיהו אות יוד. דשדי, חוליא על קדליה. ש דתפלין, שלשלת על קדליה.

תפו וביה רכיב אלהו, וסליק לשמיא. הה"ד, ^ט ויעל אליהו בסערה השמים. וביה ^ט ויען ידו"ד את איוב מן הסערה. ובגין דא, אוקמוהו רבנן

חלופי גרמאות

ג ל"ג קרישא ד אתמשיל.

מסורת הזהר

ש) שם יד' לך נג צ"ב. ט) (תהלים כב) לעיל את ריה צ"א. א) (איכה ג.) ב) (תהלים מט) ז"ח טז ט"ב שמי"ט. ג) (בראשית מט) ויחי רכב צ"ב. ד) (דברים כב.) ה) (איוב יב.) ו) (מ"ב ב) ויגש כז צ"א. ז) (איוב לח) ז"ח עב ט"ד שלי"ח.

הסולם

י' דוכה פנחס י' דשדי

מאמר

כלב הוא אריה, שעליו אמר דוד, יארב במסתר כאריה בסכה. והנביא קרא לו דוב, ז"ש, דוב אורב הוא לי ארי במסתרים. והוא נמשל כבהמות, דהיינו שנמשל לכל חיות הטמאות, שהן דורסות. ונמשל לכל אדם כפי עונותיו. שכפי העון, כך הוא נקרא, אריה או דוב וכו'. וכבר נתבאר.

תפו והאי איהו כלב וכו': וזה, היצר הרע, הוא כלב ונחש וחמור נוער, שמרכיבים עליו הנפש, ומיד שנודע שאותו הרוכב עליו הוא רשע, כתוב עליו, ויפול רוכבו אחור. וסוד הדבר, כי יפול הנופל ממנו. ומשום זה אמר איוב לא נופל אנכי מכם. והצדיק שרוכב עליו, קושרו בקשר של רצועות התפלין. אות תפלין, שהוא אות י' דשדי, היא טבעת על צוארו. הש' דתפלין היא שלשלת על צוארו.

תפו וביה רכיב אליהו וכו': וכו רכב אליהו ועלה לשמים, ז"ש ויעל אליהו בסערה השמים. וכו, ויען ה' את איוב מן הסערה, ומשום

דשדי הנרשמת על מזונות ביתך ובשערך, שה"ט ה"י דשדי, ויהיו ישראל רשומים בה רצועות שלהם, דהיינו בקשר תפלה של יד, שהוא בצורת י'. ובברית שלהם, דהיינו במילה, ויהיו רשומים בה, שהם בני המלכות, בני היכל המלך הקדוש, שהיא המלכות הנקראת היכל. דהיינו שיקבלו המוחין דחכמה תתאה, שהם נמשכים מן המלכות. וזה זוכים ע"י שמירת הברית. ובעסק התורה, הם רשומים באות י' העליונה דהוי"ה. דהיינו שזוכים לחכמה עלאה. שהם בני מלך העליון. כמו שהעמדנו. והנה נאמר, בנים אתם לה' אלקיכם. דהיינו בסוד שהם מקבלים מ"י דהויה, שהיא מו"א, הנקרא הוי"ה.

תפה ואות י' דשדי וכו': ואות י' של שדי, שהיא אות ברית, היא טבעת משלשלת על צואר השד, שהוא יצר הרע. כי שדי, הוא אותיות שד י', שלא יזיק לאדם. שעליו אמר דוד, הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי, כי היצר הרע, הוא נחש, הוא

(דפויי דף רלי"ח צ"א)

קצא

רעיא מהימנא

דמתניתא עליה, אינהו גבור הכובש את יצרו. ואית למאן דמתהדר ליה חמור, דלאו איהו מצטער רוכבו. ואלין אינון דמשתדלין בקל וחומר. ובגין דא אתמר באברהם, ויחבש את חמורו. ובגיניה אתמר על משיח, עני ורוכב על חמור. **תפח** ובגין דא י' מן שד"י, דאיהו חולייא דששלת, מינה מפחדין כל שדין ומזיקין, ומיד דתניין ליה במזוזות דתריעין, ברחיץ, דבה אתמר, לאסור מלכיהם בזיקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כ"ש פד תניין לה באות תפלין על דרועין, ורשימין בה באות ברית בבשריהון, והדר הקרב יומת, לית זר, אלא יצר הרע, דדמיא לכל חיון ועופין דורסין.

חלופי גרסאות

ה דמתניתין; דמתיבתא עלאה. ו מסתער; מצטער וליג רוכבו. ז ליג דא. ח מפתחין. ט ליה. י דרועיהון.

מסורת הזהר

(ח בראשית כב) ויצא קמה צ"א. ט (זכריה ט) בשלה פב ציד זיה מז ט"ב שליד פ ט"ד שייג. י (תהלים קמט). כ (במדבר א) ב"א רעד צ"א.

י' דוכה פנחס י' דשדי

(באות תפ"ז) וביה רכיב אליהו וסליק לשמיא וכו', כי הסערה היא יצה"ר, שכבשו ורכב עליו וזכה לעלות לשמים. וכן ויען ה' את איוב מן הסערה, משום שזכה לכבוש את הסערה. ובגין דא אוקמוה רבנן דמתניתא עליה אינהו גבור הכובש את יצרו. כי אם כובש אותו וזכה לכל השלמות הנ"ל. ואית למאן דמתהדר ליה חמור דלאו איהו מצטער רוכבו, דהיינו מי שזוכה לכבשו בשיעור מסוים, נעשה לו היצה"ר חמור לרכוב עליו, והיצה"ר אינו מצטער עוד לעולם. ואלין אינון דמשתדלין בק"ל וחומר שעושים את מצות הקלות כמו החמורות. ואז נעשה להם היצר הרע חמור, כי וחומר, הוא אותיות חמור. ובגין דא אתמר באברהם ויחבש את חמורו וכו' עני ורוכב על חמור. כי זכו לכבוש את היצה"ר עד שנעשה להם חמור לרכוב עליו, להביאם אל השלמות.

תפח ובגין דא יוד וכו': ומשום זה, י' מן שדי, דהיינו אות ברית, שהוא טבעת משלשלת, שה"ס המסך שבקו האמצעי (כנ"ל בסמוך) ממנה מפתחים כל השדים והמזיקים, משום שהוא ממעט הג"ר דשמאל שהוא כל חיותם, ומיד שרואים את ה' דשדי, במזוזות השערים הם בורחים, כי בה, ב' דשדי, נאמר, לאסור מלכיהם בזיקים ונכבדיהם בכבלי ברזל. כל שכן שהם בודחים, כשרואים אותה באות תפלין שעל הזרועות, דהיינו בקשר של

הסולם

נאמר

ומשום זה העמידו חכמי המשנה עליו, איזה גבור הכובש את יצרו. ויש למי שנעשה לו חמור, שאינו מצער את רוכבו. ואלו הם המשתדלים בקל וחומר. ומשום זה נאמר באברהם, ויחבש את חמורו. ומשום זה נאמר על משיח, עני ורוכב על חמור.

ביאור הדברים. כי היצר הרע מקבל כחו להזיק ולהסית את האדם מקו שמאל. והרשע ע"י עונותיו מגביר כח השמאל על הימין, שנופל בזה לרשות היצה"ר המכונה בהרבה שמות לפי חומר התטא של האדם וז"ש (באות תפ"ה) איהו נהיש איהו כלב איהו אריה וכו' אתמתיל לב"ר בר נש כפום חובוי כי לפי המין של העין שמחטיא לאדם, כך הוא נקרא. וז"ש, ואות י' דשדי איהו הוליא דששלת על קודלא דשד יצר הרע. כי ה' דשדי, ה"ס אות ברית, שה"ס קו האמצעי, שבו המסך דחירק הממעט את ג"ר דשמאל, שהן כל כחו של יצה"ר, וצדיק השומר ברית קושר אותו שלא יוכל להתטיאו. ודומה כמו שמפיל טבעת משלשלת על צוארו, ומושל עליו. ש דתפלין שששלת וכו' שמורה על ג' קוין.

וז"ש (באות תפ"ו) והאי איהו כלב וכו' דמרכיבין עליה נפשא, כי ניתן יצר הרע לכל אדם, שיכבשו תחתיו וירכב עליו. וכל השלמות באה על ידי יצה"ר אם כובש אותו, כמ"ש חז"ל בכל לבכך, בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע. ונמצא שאם זוכה ורוכב על יצר הרע הוא זוכה לכל וז"ש (דפו"י דף רל"ח ע"א)

קצב

רעיא מהימנא

תפט ובגין דא, זכור נא מי הוא נקי אבד, דא פנחס, דקני על ברית, ואתרשים ביה, דאיהו ברא דמלכא ומטרוניתא. קני במחשבה, וזכי לאת י מן יהנה. וקני בעובדוי, וזכה לאות י מן אדני. והאי איהו חכמה בראש. וחכמה בסוף. ובגין דאדם קדמא הנה רשום בתרווייהו, אוקמוה עליה רבנן, דאיהו ראשון למחשבה, אחרון למעשה. אדקהי דאמר מלין אלין אתפסי מנייהו. אמר ר' אלעזר, ופאה חולקנא, דזכינא למשמע מלין מבני עלמא דאתי.

תצא ובחבורא קדמא. לכן אמר, באומא עלה, אם הוא ברעוה, ואי לאו, אימא. ר' פנחס בן יאיר. שהוא טולא ופטש בעינוי דר' אבא, וכי לא הנה ידע קב"ה, אי הנה ברעוה, אם לאו. א"ל, אם ליה גלוי, מי גלוי לאחריני, ובגיד לכן אמר.

תצא ותו אתמר בחבורא קדמא, מכתם לדוד, סימנא דאתחזאו ליה לדוד, פד שדר ליואב לארם נהרים ולארם צובה לאגתא בהו קרבא. אמר רעיא מהימנא, שושן עדות: דא סהדותא דשכינתא, דאיהו שושן עדות. דאיהי

מסורת הזהר

(ל) (איוב ד) לעיל אות לד צ"ט, אות עד צ"ד. (ח) (תהלים (ס) לעיל אות קצג צ"ו, אות שצג צ"כ.

חלופי גרסאות

כ זכי וליג מן חכי עד זוכה. ל מוסף ר' אלעזר לחבורי. ח ל"ג ובחבורא קדמא. ו בעט. ס ל"ג אבא. ע ל"ג ותו אתמר בחבורא קדמא. פ דאחזיו. צ יואב. ק ל"ג בהו.

מאמר

הסולם

דוכה פנחס י' דשדי

ובחבור הראשון. אמר לכן אמר, היינו שאמר הקב"ה למשה, בשבועה עליך, אם הוא ברצונך לומר לו הנני נותן לו את בריתי שלום, ואם אינו ברצונך לומר לו, אמור. כך אמר ר' פנחס בן יאיר. כי לכן הוא לשון שבועה. בא אותו הצל והכה בעינוי של ר' אבא, ואמר לו, וכי לא היה יודע הקב"ה אם ברצונך לומר לו או לא, עד שהיה צריך לומר לו על הספק, אם כן ואם כן, אמר. אמר לו אם להקב"ה גלוי, מי יאמר. שגלוי לאחריים. וע"כ אמר לו כן, לכן אמר, כלפי האחרים.

של תפלה של יד. והרשומים בה באות ברית בבשרם, נאמר עליהם, והזר הקרב יומת. דהיינו היצר הרע שנקרא זר, יומת, שאין זר אלא היצר הרע, הרומה לכל החיות והעופות והדורסים. כנ"ל.

תפט ובגין דא זכור וכו': ומשום זה, זכור נא מי הוא נקי אבד, זה הוא פנחס, שקנא על ברית, כי נקי הוא אותיות קני, ונרשם בו, שהוא בן המלך והמלכה. כי כשקנא במחשבה, זכה לאות י' דהויה, שהיא חכמה עלאה, ונעשה בן המלך. וכשקנא במעשה זכה לאות י' מן אדני, שהיא חכמה תתאה, ונעשה בן המלכה. וזה הוא, חכמה בראש הצידוף יאהדונה"י שהיא י' דהויה, וחכמה בסוף הצידוף יאהדונה"י, שהיא י' דאדני. ומשום שאדם הראשון היה רשום בב' יודין אלו, העמידו עליו החכמים, שהוא ראשון למחשבה ואחרון למעשה. כי הו"ה ה"ס מחשבה, ואדני"ה"ס מעשה. בתוך כך שאמר דברים אלו נעלם מהם. אמר ר' אלעזר, אשרי חלקנו שזכינו לשמוע דברים מבני עולם הבא.

תצ ובחבורא קדמא, לכן וכו':

(דפו"י דף רל"ה ע"א * דף רל"ה ע"ב)

ישראל אברין דשכינתא

תצא ותו אתמר בחבורא וכו': ועוד נאמר בחבור הראשון, למנצח על שושן עדות מכתם לדוד, סימן הראו לדוד בשושנה, שינצח המלחמה, כששלח את יואב לארם נהרים ולארם צובה לעשות עמהם מלחמה (כנ"ל אות שפ"ג). אמר רעיא מהימנא, שושן עדות, זה הוא עדות השכינה, שהיא נקראת שושן עדות, מפני שהיא עדות, שעומדת עלינו, ומעידה עלינו לפני המלך, ומדרגות עליונות הקדושות

קבג

רעיא מהימנא

סהדותא דקיימא עלן, וסהידת עלן קמי מלכא, ודרגין עלאין קדישין יבדתה, וסייעתא קדישא לתושבחתא. אמר ר"מ, שושן עדות דאינון סהדין על ישראל, דאינון אברים, ואיהי נשמטא עלייהו. איהו סייעתא דשמיא. דאתמר בה, ואתה תשמע השמים. איהי סייעתא קדישתא, דאתמר עלה תניא דמסייע לה.

תצב איתן מושבך ושים בסלע קנף. איתן: תנן. תמן קנא דנשרא עלאה, ואיהי שכנתא. ועלה אתמר, פנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, דאינון שוני הלכות ומשניות. וכל דבור ודבור דנפיק מפומי דההוא תנן, דאפיק דבין לשמא דידוד, בין באורייתא, בין בצלותא, בין בכרכה, בין בכל פקודא ופקודא, מה פתיב ביה. פרוש כנפיו, ההוא נשרא ודהוא דבור, דביה יהנ"ה.

תצג יקחהו ישאהו על אברתו, מאי על אברתו. על ההוא אבר דב"נ, דביה מצוה ידו"ד, אתקרי אבר דשכנתא. ובג"ד ישאהו על אברתו. ישאהו: כגון ישא ידו"ד פניו אליך.

תצד ומאי ושים בסלע קנף. אלא אמר דוד עליה, וי' סלעי ומצודתי. אוף הכי תנא, דאיהו ביה הלכה תקיפא בסלע, דלית פטיש יכיל לפצצא יתה בכל קושפין דעלמא. בהאי איהו מקנא נשרא, וכל תנאים אתקריאו קנים

מסורת הזהר
(מ"א ח) משפטים קכט צ"כ ח"ב רעא: ח"ג רעה. ש: ת"ז תכ"ב סה: תנ"א פו: ז"ח י ט"ב ש"י תקי"ח צד ט"א של"ב צח ט"ד ש"כ צט ט"א של"ז קג ט"ד ש"ד. (במדבר כד) נח ע צ"ב. ט (דברים לב) יתרו עב צ"כ. (במדבר ו) באר"ד אות רצ צ"ש. להלן ח"ג רעא. (צ) ש"ב כב).

חלופי גרסאות
ר בהרי שושנה וליג מן בהרה עד דאינון. ו ליג דשמיא. ת ליג איהו. א מוסף קדישתא ומנה תלייא. ב שוני. ג דהיינו. ד ביה הוי"ה לשמא. ה ליג מן ההוא עד סוף האות. ו ליג דהוא דבור. ז דההוא נשרא. ח ליג ישאהו. ט תניא. י ליג יתה: יתה.

מאמר
הקדושות עמה, והיא עזרה קדושה לנו לשבח בתשבחות. ע"כ נקראת שושן עדות. אמר רעיא מהימנא. היא נקראת שושן עדות, בשביל שהשכינה היא עדות על ישראל, שהם אברים שלה והיא נשמה עליהם. היא עזרה מן השמים, שכתוב בה ואתה תשמע השמים. היא סיוע קדוש, שנאמר עליה, תניא דמסייע לה. כי השכינה נקראת תניא.

תצב איתן מושבך וגו': איתן מושבך ושים בסלע קנף. איתן הוא אותיות תניא, דהיינו משנה וברייתא, כי שם במשנה וברייתא, הוא הקן של נשר העליון, שהוא השכינה, ועליה נאמר, כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף, שהם שוני הלכות ומשניות הנקראים גוזליו. וכל דבור ודבור שיוצא מפיו של תניא ההוא, דהיינו מן שוני המשניות, שהוציא, בין לשם הוי"ה, בין בתורה, בין בתפלה, בין בכרכה, בין בכל מצוה ומצוה, מה כתוב בה יפרוש כנפיו, אותו

הפולם
הנשר, שהוא דבור, דהיינו השכינה הנקראת דבור, דביה הויה, דהיינו ז"א שהוא קול. אותו הנשר יפרוש כנפיו.

תצג יקחהו ישאהו על אברתו: שואל, מהו על אברתו. ומשיב, היינו על אותו אבר של האדם שעשה בו מצוה של הוי"ה, נקרא אבר השכינה. ומשום זה, ישאהו על אברתו. ישאהו פירושו, כמו ישא ה' פניו אליך.

תצד ומאי ושים בסלע וגו': ומהו ושים בסלע קנף. אלא אמר דוד על השכינה, ה' סלעי ומצודתי, אף כך התנא, דהיינו הלומד משנה, שיש בו הלכה חזקה כסלע, שאין פטיש יכול לפוצצה בכל הקושיות שבעולם, בזה מקנן הנשר, שהוא השכינה. וכל התנאים נקראים קנים של השכינה, ומשום זה, כי יקרא קן צפור לפניך, שהיא השכינה הנקראת צפור, דהיינו בדרך מקרה, פעם אחת, כאורח, וכבא למלון, שמודמן לפי שעה במלון.

(דפו"י דף רל"ח ע"ב) ואית

קצד

רעיא מהימנא

דילה. ובגין דא, ^ט פי יקרא קן צפור לפניך, בארע מקרה, זמנא תדא יכאושפינא ואכסנאי, דאזדמן לפום שעתא בבי אושפיניה.

תצה ואית דאינון במתניתא דלהון דירה לשכינתא, הה"ד ^י ושמרו בני ישראל את השבת וגו', לדורותם, לדורתם חסר, לשון דירה. ואית מארי משנה דתורתם אומנותם, דלא זנת שכינתא מנהון כל יומיהון. אכל אלין, פי יקרא קן צפור לפניך, בהון שכינתא בארע מקרה, זמנין שרייא עלייהו ואשתכחת עמהון, וזמנין לא אשתכחת עמהון.

תצו ונזא דמלה, זמנין דאשתכחת עמהון, ^י לא תקח האם. וזמנין דלא אשתכחת עמהון, ^י שלח תשלח את האם. אפרוחים אלין מארי משנה. או ביצים, מארי מקרא באלין דלא קבעין למודייהו, שלח תשלח את האם. אכל באלין דקבעין למודייהו, לא תקח האם על הבנים. ואית מארי הלכות, דדמנין לפכבאי, הה"ד ^י ומצדיקי הרבים פככבים לעולם ועד. לאו פככבים, דאתמר בהון ^י וכל צבאם יבול. אלא פאינון פככאי דעלמא דאתי, דאינון לעולם ועד קיימי תדיר.

תצו ^י ויאמר אלהים נעשה אדם, בתר דאשלימו לעבידתייהו כל אומן ואומן, אמר לון קב"ה, אומנותא תדא אית לי למעבד, דיהא שותפא ^י דכלנא. אתחברו פלכו פחדא, למעבד ביה כל אחד ואחד מתולקא דיליה, ^י ואנא אשתתף עמכון, למיהב ^י ליה מתולקא דילי. והיינו נעשה אדם בצלמנו כדמותנו. ואוקמוה

חלופי גרמאות

כ ואושפינא. ל דלא אשתכחת. ח ל"ג מן לא עד שלח; תשלח את האם ולי"ג לא תקח האם. י דאשתכחת. ס לא תקח האם על הבנים. ע לכלהו. פ ל"ג מן ואנא עד והיינו. צ ל"ג ליה.

מסורת הזהר

ק (דברים כב) ויצא צו צ"ט. ר (שמות לא) ב"ב רח צ"ג. ט (דניאל יב) ב"א ז צ"א. ט (ישעיה לז) ב"א שם צ"ו. א (בראשית א) בשלח סט צ"י.

הסולם

מאמר

ישראל אברין דשכינתא

להמצא עמה. אפרוחים, אלו בעלי משנה, או ביצים, אלו בעלי מקרא, באלו שאינם לומדים בקביעות, נאמר, שלח תשלח את האם, אבל באלו שלומדים בקביעות, נאמר לא תקח האם על הבנים. אבל אינו משלחה. ויש בעלי הלכות הדומים לככבים. ז"ש ומצדיקי הרבים כככבים לעולם ועד. ואינם כככבים שנאמר בהם, וכל צבאם יבול, אלא כאלו הככבים של עולם הבא, שהם עומדים תמיד לעולם ועד. וע"כ נאמר, כככבים לעולם ועד.

מאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו

תצו ויאמר אלקים נעשה אדם: אחר שהשלימו כל אומן ואומן את עבודתם, אמר להם הקב"ה אומנות אחת יש לי לעשות. שתהיה בה שותפות לכולנו. התחברו כלכם יחד

תצה ואית דאינון במתניתא וכו': ויש תנאים דהיינו לומדי משנה, שהם במשנה שלהם דירה קבועה אל השכינה, ז"ש ושמרו בני ישראל את השבת וגו' לדורותם. לדורתם חסר, הוא לשון דירה. ויש בעלי משנה, שתורתם אומנותם שאין השכינה זזה מהם כל ימיהם. אבל אלו שהכתוב מדבר מהם, כי יקרא קן צפור לפניך, בהם השכינה בדרך מקרה, פעם שורה עליהם ונמצאת עמהם, ופעם אינה נמצאת עמהם.

תצו ורזא דמלה זמנין וכו': וסוד הדבר, פעמים שנמצאת עמהם השכינה, נאמר לא תקח האם על הבנים אבל אינו משלח האם, שהיא השכינה. ופעמים שאינה נמצאת עמהם, נאמר, שלח תשלח את האם, כי אינו ראוי (דפו"י דף רל"ח ע"ב)

קצה

רעיא מהימנא

רבנן, דלית אדם אלא ישראל, הה"ד א ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם. אתם אדם, ולא עכו"ם. ובג"ד א ישמח ישראל בעושויו.

תצח אמר בוצינא קדישא, ודאי ההוא פתנא ידאדתמר בסלע א דחונא אמר דא, ודכתוב ביה איתן מושבך ושים בסלע קנך. דתלת אבן ב נקראו איתנים, ורביעא איתן מושבך. דביה מתישבא הלכה, דאתמר בה הלכה למשה מסיני. דאיהו אתפשט על שתין רבוא דישראל, ונהיר לון באורייתא, פשמשא דאתפסי בלינא, ונהיר לכל ככבא ומזלי. ולית ליליא אלא גלותא, ואיהי שומר מה מלילה שומר מה מליל. ואתגליא ביממא, דאתמר א הבקר אור, דבקר דאברהם, דאתמר ביה א ובקר וראיתם את כבוד יי. חי יי שכבי עד הבקר.

תצט אדהכי, הא רעיא מהימנא נפיק מההוא סלע, ואמר, בוצינא קדישא, מה מועיל לי לאתטמרא מקמך, דהא לא שבקנא אתר דלא עאלית לאתטמרא מנך, ולא אשפתנא, אי הכי לית לי לאתפסיי מנך.

תק א"ל בוצינא קדישא, בטר דאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, מאי ניהו דאמר לכתר ויברא אלהים את האדם בצלמו. א"ל, מה דאוקמוה על דא מארי מתניתין, דמנהון הו אמרין יברא, ומנהון אמרין לא יברא, קב"ה ברא

חלופי גרסאות

ק ליג תנא. ר דאצטריך; דאתמר. ש חנויא וליג אמר. ת ודכתיב. א ליג מ ושים עד דביה. ב אתקריאו. ג מוסף כשמשא לסיחרא. ד אור. ה ליג הו; הוא; נברא ומנהון לא נברא.

מסורת הזהר

ב (יחזקאל לד) שמות קיה צ"ב. ג (תהלים קמט) ויקרא קלא צ"ק. ד (ישעיה כא) ויקרא קנב צ"ד. ה (בראשית מד) מקץ סא צ"ד. ו (שמות טז). ז (רות ג) משפטים קנב צ"ר.

הסולם

מאמר

יחד, לעשות בו כל אחד ואחד מחלקו, ואני אשתתף עמכם לתת לו מחלק שלי. והיינו שכתוב, נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, והעמידו חכמים, שאין אדם אלא ישראל. ו"ש ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, אתם אדם ולא עכו"ם. ומשום זה, ישמח ישראל בעושויו.

תצח אמר בוצינא קדישא וכו': אמר המאור הקדוש, שהוא ר' שמעון, ודאי אותו תנא שנסתתר בסלע של הנחש, אמר זה. שכתוב בו איתן מושבך ושים בסלע קנך. כי ג' אבות נקראים איתנים, והרביעי שהוא משה, איתן מושבך, שבו מתיישבת הלכה, שהיא השכינה, שנאמר בה, הלכה למשה מסיני. שהוא מתפשט על ששים רבוא ישראל, ומאיר להם בתורה כשמש המתכסה בלילה ומאיר לכל הככבים והמזלות. כן משה לולא היה מסתתר באותו סלע, לא היה יכול להאיר לישראל. ואין לילה אלא גלות. וזהו שומר (דפו"י דף רל"ח ע"ב)

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו

מה מלילה שומר מה מליל. שטובב על הגלות. שאז משה מסתתר בסלע, ומתגלה ביום, בזמן הגאולה, שנאמר בו, הבקר אור, שהוא בקר דאברהם, שנאמר בו, ובקר וראיתם את כבוד ה'. חי ה' שכבי עד הבקר.

תצט אדהכי הא רעיא מהימנא וכו': בתוך כך, הנה יצא רעיא מהימנא מאותו הסלע. ונתגלה לר' שמעון. ואמר, מאור הקדוש, מה יצא לי מזה להסתתר מפניך, שהרי לא עזבתי מקום שלא נכנסתי בו להסתתר ממך, ולא מצאתי, שאוכל להסתתר בו ממך. אם כן, אין לי עוד להסתר ממך.

תק א"ל בוצינא קדישא וכו': א"ל המאור הקדוש לרעיא מהימנא, אחר שנאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, מהו שאומר אחר כך, ויברא אלקים את האדם בצלמו. אמר לו מה שהעמידו על זה בעלי המשנה, ששאל למלאכים על בריאת האדם, ומהם שהיו

קצו

רעיא מהימנא

ליה, דכתיב ויברא אלהים את האדם בצלמו. אמר ליה, אי הכי אייהו, לא יתיב חולקא ביה חד מנייהו, ולא אתעביד בדיוקנא דלהון, אלא באיקונין דמלכא בצלמו כדמותו, דאיהו צלם דמות תבניתו. אמר הכי אשתמודע.

תקא אמר ח"ו. אלא אנא ואמינא ילך, דאתברי בכלא, ואשליטיה על כלא. ויאי תהו יתיב כל חד ביה חולקיה, בזמניה דתהו פעסיה עליה, כל חד, תהו נטיל חולקיה מניה, כי במה נחשב הוא.

תקב אלא קב"ה ברא ליה בדיוקניה, דא מלכות קדישא, דאיהי תמונת כל. דבה אסתפל קב"ה, וברא עלמא, וכל ברין דברא בעלמא, וכלל בה עלאין ותתאין, בלא פרודא קלל, וכלל בה עשר ספירן, וכל שמקן וכנויין ותויין. ועלת על כלא, דאיהו אדון על כלא, ולית אלקא בר מניה, ולא ישתכח בעלאין ותתאין פחות מניה. בגין דאיהי קשר דכלהו, שלימו דכלהו, לקיימא ביה ומלכותו בכל משלה. ובגין דלא אשתכח עלת על כלא בעלאין ותתאין פחות מניה, אפילו בחד מנייהו, אתקריאת אמונת ישראל. ומסטרא דעלת על כלא, אתמר בה, כי לא דאיתם כל תמונה, אכל מסטרא דשאר ברין. אתמר בה, ותמונת יי ביט.

תקג אתא בוצינא קדישא ושאר חברייא, ואשתטחו קמיה, ואמרו, ונדאי

מסורת הזהר

חזופי גרמאות

ח (ישעיה ב) נח נב צ"א. ט (תהלים קג) משפטים קמ
צ"מ. י (דברים ד) בא ס צ"צ. כ (במדבר יב) משפטים
קלא צ"פ. ח עמין. ט ל"ג ודאי. י מסיף כל
חד וחד בדיוקניה. כ אשתכח. ל עלאין; בכל עלאין.
ח עמין. ט ל"ג ודאי.

מאמר

הסולם

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו

את העולם, ואת כל הבריות שברא בעולם, וכלל בה העליונים והתחתונים בלא פרוד כלל, וכלל בה עשר ספירות, וכל השמות, וכנויים, והויות. ועלת על כלא, שהוא אדון על הכל, ואין אלקים זולתו, אינו נמצא בעליונים ותחתונים פחות ממנה, משום שהיא קשר של כולם, ושלמות כולם, לקיים בו ומלכותו בכל משלה. ומשום שלא נמצאת עלה על הכל בעליונים ותחתונים אפילו באחד מהם, פחות ממנה. אם היא אינה נכללת בו, ונקראת אמונת ישראל, ומצד העלת על הכל נאמר בה, כי לא ראיתם כל תמונה. אבל מצד שהיא כוללת שאר הבריות, נאמר בה, ותמונת ה' יביט.

תקג אתא בוצינא קדישא וכו': בא המאור הקדוש, ושאר החברים והשתטחו לפניו, ואמרו, ודאי, עתה אין מי שיוכל לקחת ממנו. מן האדם, חלקו כי אפילו אחד בעולם לא נתן בו חלק, אלא בורא העולם, עלת על הכל בלבד

שהיו אומרים יברא, ומהם אמרו לא יברא, והקב"ה ברא אותו, שכתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו, אמר לו אם כן הוא, לא נתן בו חלק אחד ממלאכים, ולא נעשה בצורה שלהם, אלא בצורה של המלך בצלמו כדמותו, שהוא צלם דמות תבניתו, בלבד. אמר, כך משמע מדברין.

תקא אמר ח"ו אלא וכו': אמר רעיא מהימנא, חס ושלום, לא אמרתי שאינו כלול מכל המלאכים והבריות, אלא אני אמרתי לך שנברא מכל המלאכים והבריות, והשליטו על כל הבריות. אלא אם היה נתן כל אחד ואחד חלקו אל האדם, היה נמצא שבזמן שהיה כועס עליו, היה כל אחד תוור ולוקח חלקו ממנו. כי במה נחשב הוא.

תקב אלא קב"ה ברא וכו': אלא הקב"ה ברא אותו בדמותו, שזו מלכות הקדושה הנקראת דמות, שהיא תמונת כל, שכל דרי ב"ע כגולדים בה, ובה נסתכל הקב"ה וברא (דפו"י דף רליח ע"ב * דף רליט ע"א)

קצו

רעיא מהימנא

כען לית מאן דִּיכיל לְמִיטַל מְנִיָּה תּוּלְקִיָּה, דְּלֹא זְהִיב ִּבֵּיהּ ִּתּוּלְקֵא חַד ִּבְּעֵלְמָא, אֵלֹא בּוּרָא עֲלָמִין, עֵלֶת עַל כֻּלָּא, וּבִיָּה תִלְיָא עֲנֻשִׁיָּה, אוּ אַגְרִיָּה, וְלֹא בְּמִלְאָךְ וְשֻׁרְף, וְלֹא בְּשׁוּם בְּרִיָּה דְּעֵלְמָא. וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ רַבְּנֵן דְּמִתְנִיתִין, הַמְּשַׁתֵּף שֵׁם שְׁמַיִם וְדָבָר אַחַר, נְעַקֵּר מִן הָעוֹלָם. מִיַּד דְּשָׁמַע מְלִין אֲלִין ִּדְאֵר"ש בּוּצִינָא קִדִּישָׁא ִּדְתִּי ר"מ. וְכָל תְּכַרְיָא בְּרִיכוּ לֵיהּ, וְאָמְרוּ, ר"מ, אִי לֹא תְּהוּ אֲתִי ב"ג בְּעֵלְמָא אֵלֹא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

תקד) וּפְאָה אִיהוּ, מֵאֵן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּגִלוּתָא בְּתַרְאָה, לְמַנְדַּע לְשַׁכְּינְתָּא, לְאוּקִיר לָהּ בְּכָל פְּקוּדִין, וּלְמַסְבַּל בְּגִינָה כְּמָה דּוּחֻקִין. כְּמָה דְּאִתְמַר, אַגְרָא דְכֻלָּהּ דּוּחֻקָא. ִּדְוִישְׁפֵּב בְּמָקוֹם הַהוּא, אִם יֵשׁ כ"ב אוֹתִיּוֹת ִּדְאוּרִיָּתָא, אִיְהִי שְׁכִיבַת עֲמִיָּה*.

תקה) מֵאֵן י"ש. חֲכָמָה ִּדְמֵאִין. דְּבִאֲתָר דְּשַׁכְּינְתָּא עֲלָאָה תַּמָּן, חֲכָמָה תַּמָּן. וּבְגִינָה אִתְמַר, ִּדְלְהִנְחִיל אוּהְבֵי יֵשׁ. וְהֵינּוּ ִּדְוַעֲשָׂה חֲסָד לְאַלְפִים לְאוּהְבֵי. מִסְטָרָא דְאַהֲבַת חֲסָד. וְיֵשׁ דְּאִיְהִי חֲכָמָה לְמֵינָא, דְּהִכִּי אוּקְמוּהָ הַרוּצָה לְהַתְּכִים יְדִירִים. וּבְגִין דָּא, לְהִנְחִיל אוּהְבֵי יֵשׁ.

חֲלוּפֵי גְרַמְאוֹת

ס ליה. ע חולקיה. פ מעלמא. צ דאר"מ בוצינא קדושא
דא. ק חדא. ר שכיבת. ש דאורייתא; איהו וליג מן
דאורייתא עד דשכינתא; ליג איהו ג"כ. ת ליג מאין; מעין.

מסורת הזהר

7) (בראשית כח) ויצא א צ"ד. ח) (משלי ח) הקסה"ז נח
צ"א. ו) (שמות כ) לעיל אות נב צ"ס. ת"ז תס"ט קג.

מֵאֵן יֵשׁ, חֲכָמָה

תקה) מֵאֵן יֵשׁ, חֲכָמָה וכו': שואל, מהו יֵשׁ ומשיב, הוא חכמה, שהיא יש מאין. כלומר שנמשכת מכתר שנקרא אין. שבמקום שיש שם שכינה העליונה שהיא בינה, יש שם חכמה. כי החכמה אינה נגלית אלא בבינה, ובשבילה נאמר להנחיל אוהבי יֵשׁ, כי החכמה שבבינה, אינה מאירה אלא בחסד, והדבקים בחסד נקראים אוהבי ה', ורק המה יוכלו לנחול יֵשׁ, שהיא חכמה, משום שיש להם חסד. והיינו, ועשה חסד לאלפים לאוהבי, מצד אהבת חסד. כי אלפים ה"ס חכמה, ועושה חסד להלביש את החכמה בחסדים. ויש שהוא חכמה הוא לימין, שאינה מאירה אלא בהתלבשות החסד שבימין, כי כך העמידו, הרוצה להתכים ידירים. ומשום זה כתוב, להנחיל אוהבי יֵשׁ. מפני שיש להם חסד, שהוא ימין.

הסולם

מאמר

בלבד, ובו תלוי עונשו או שכרו, ולא במלאך ושרף ולא בשום בריה שבעולם. ומשום זה העמידו חכמי המשנה, המשתף שם שמים ודבר אחר נעקר מן העולם. מיד ששמע דברים אלו שאמר ר"ש מאור הקדוש, שמח רעיא מהימנא. וכן כל החברים ברכו אותו, את רע"מ, ואמרו, רעיא מהימנא, אם לא בא אדם לעולם אלא לשמוע זה, די לו.

תקד) זכאה איהו מאן וכו': אשרי הוא, מי שמשתדל בגלות האחרונה לדעת את השכינה, להוקיר אותה בכל המצוות, ולסבול בשבילה כמה דחקות, כמו שאמרו, שכר הכלה היא הדחק והצער (ברכות ו' ע"ב) כלומר, לפום צערא אגרא (אבות ה') וישכב במקום ההוא. וישכב, הוא אותיות, ויש כ"ב, שפירושו, אם יש כ"ב אותיות התורה, דהיינו שהוא שלם בתורה, השכינה שוכבת עמו.

תא

דפו"י דף רל"ט ע"א) *ע"ע בתע"ס חלק ט עמי' חשפט אות פה

קצה

פנהם

תקו תא תזי ברזין סתימין, במדות דקב"ה, תהיא מדה * דמשתדלין בה, ודכרין בה, עלה אתמר, במדה שאדם מודד בה מודדין לו. ושבעין אנפין לאורייתא, והאי איהו * בכל המקום אשר אזכיר את שמי, תזכיר את שמי מבעי ליה. אלא בההיא מדה דאזכיר את שמי, בההיא מדה אבא אליך וברכתך. (ע"כ רע"ח).

תקז * על פי הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט. ר' יהודה פתח ואמר, * ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע וגו'. שלמה מלפא, דחכמתיה יתיר על כל בני עלמא, לא ידענא כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם, ואיהו אמר ידעתי, מה דלא ידע ב"נ אחרא.

תקה אלא ודאי שלמה מלפא חכמתיה סלקא על כל בני עלמא, ומה דאיהו ידע לא ידעי כל שאר בני עלמא. ת"ח, שאר אומני דעלמא, כד איהו עביד עבידתא, אשגח ביה, ואסתפל זמנא ותריז זמנין ועביד ליה, ולבתר אוסיף עליה, או גרע מניה. וקב"ה לאו הכי, אפיק עבידתא * לאמתו מתהו, דלית בה ממשות כלל, ואיהו ממש אתתקן כדקא יאות, ולא אצטריך לאוספא ולאגרעא מניה. בגין כן פתיב, * וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד.

תקט תו כל אשר יעשה האלהים, לתקונא דעלמא, ודאי הוא יהיה לעולם.

ה'רופי גרמאות
א דמשתלים, ב ל"ג לאמתו.

מסורת הזהר
ס (שם) במדבר ו צ"ט, ו אמר פו צ"ט, פ (קהלת ג)
מקץ מג צ"א. ז (בראשית א) ב"ב קיא צ"א.

הסולם

מאמר

מאן יש, חכמה

תקח אלא ודאי שלמה המלך, חכמתו עלתה על כל בני העולם, ומה שהוא ידע, לא ידע אדם אחר. בוא וראה, שאר האומנים שבעולם כשהוא עושה מלאכה מביט ומסתכל בה פעם ושתי פעמים ועושה אותה, ואח"כ מוסיף עליה או גרוע ממנה. והקב"ה אינו כן, הוא מוציא המלאכה לאמיתה מן תהו, שאין בו ממשות כלל, והיא מתתקנת כראוי ממש, שאינו צריך להוסיף ולגרוע ממנה. משום זה כתוב, וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. ועל זה אמר שלמה ידעתי וגו' עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע.

מאמר כל אשר יעשה האלקים הוא יתיר

תקט תו כל אשר וגו': עור. כל אשר יעשה האלקים, היינו מה שיעשה לתקון העולם, ודאי הוא יהיה לעולם. אבל המזיקים והס"א יתבטלו בגמר התקון ואינם נצחיים. ר' יצחק אמר אם כן, מהו הפירוש, והאלקים עשה

תקו תא תזי ברזין וכו': בוא וראה בסודות סתומים במדות של הקב"ה, שבאותה מדה שמשתדלים בה, ומזכירים אותה, נאמר עליה, במדה שאדם מודד מודדין לו, שמשפיעים לו באותה המדה שהזכיר. וע' פנים לתורה. בסוד ע' מדות, כי ז' מדות חג"ת נהי"מ כל אחת כלולה מעשר והן ע'. שז"ס ע' פנים לתורה. וזהו בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך. והיה צריך לומר תזכיר את שמי. אלא הפירוש הוא באותה מדה שאני מזכיר את שמי, באותה מדה אבא אליך וברכתך. (ע"כ רע"א מהימנא).

תקז על פי הגורל תחלק וגו': ר' יהודה פתח ואמר, ידעתי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע וגו'. שלמה המלך שחכמתו יתירה על כל בני העולם, איני יודע בעצמי כי כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם, עד שהוא אמר ידעתי כי כל וגו' דהיינו שידע מה שאיש אחר אינו יודע.

(דפו"י דף רל"ט צ"א)

קצו

פנחם

ר' יצחק אמר, אי הכי מהו והאלהים עשה שייראו מלפניו. אלא האי קרא הכי אוליפנא, והוא נזא עלאה בין חכרנא, האי קרא הכי מבעי ליה, פי כל אשר עשה האלהים הוא יהיה לעולם, מהו כל אשר יעשה, והא פתיב מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה, ואת אמרת כל אשר יעשה.

תקו אלא מקרא אחרא אשתמע, פתיב עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה לו. יעשה, עשית מבעי ליה. ולמחכה לו, ולך מבעי ליה. אלא אתר עלאה הוא, דנגיד ונפיק ואדליק בוצינין פלהו לכל עיבר, ואקרי עולם הבא. ומניה נפיק חד אילנא, לאתשקנא ולאשתקנא. והאי אילנא עלאה ויקרא הוא על כל שאר אילנין, והא אוקמוה. והוא עולם הבא דנגיד ונפיק, אתקין ליה להאי אילנא תדיר, אשקי ליה, ומתקן ליה בעבידתיה, מעטר ליה בעטרין, לא פסיק מבועי מניה לעלם לעלמי עלמין.

תקיא בההוא אילנא תליא מהימנותא, ביה שריא מפל שאר אילנין, קיומא דכלא ביה. ועל דא פתיב, כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם. ודאי הוא יהיה הוא הנה והוא יהא. עליו אין להוסיף, וממנו אין לגרוע. ועל דא באורייתא פתיב, לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו. דאילנא דא, דאורייתא הוא. ואתר דא אתקין האלהים תדיר. האלהים סתם, דא גבורה מאין סוף ומאין חקר. כד"א, אין חקר לתבונתו, האלהים, ולא אלהים. וע"ד עשה יעשה תדיר, כמבוע דלא פסקן מימיו לדרי דרין.

חלופי גרסאות

ג ל"ג מן הכי עד הכי, ד ל"ג מן והא עד סוף האות.
ה ל"ג יעשה, ו ל"ג למחכה לו לך מבעי ליה. ז מוסיף
למחכה לך. ח אבל, ט ולתקנא. י הוה הוא הוה כ אקרי.

מסורת הזהר

ק (ישעיה טו) הקסח"ז ס צ"א. ר (דברים יג). ש (ישעיה
מ).

הסולם

כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה שהוא ז"א, להשקות ולהתקן. ואילן הזה עליון ויקר הוא על כל שאר אילנות, וכבר העמידוהו. ואותו עולם הבא, שהוא בינה, הנמשך ויוצא, מתקן אילן הזה תמיד, ומשקה אותו, דהיינו שמשפעת לו מוחין, ומתקן אותו במלאכתו, דהיינו שהבינה מתקנת את הכלים דז"א עם הכלים שלה כדי שיהיה ראוי לקבל ממנה המוחין (כנ"ל ב"א דף ד' ד"ה וכבר) ומעטר אותו בעטרות שה"ס ג"ר, והמבועים אינם נפסקים ממנו לעולם ולעולמי עולמים.

תקיא בההוא אילנא תליא וכו': באילן הזה, שהוא ז"א, תלויה האמונה, שהיא מלכות הנקראת אמונה. (כנ"ל ויקרא אות רע"ג) היא שורה בו מכל שאר האילנות, בסו"ה כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים. קיום הכל

מאמר

עשה שייראו מלפניו. שמשמע שסובב על חס"א המפילים אימה על העולם. אלא מקרא זה למדנו כך, והוא סוד עליון בין החברים. מקרא זה כך היה צריך לומר, כי כל אשר עשה האלקים הוא יהיה לעולם, מהו כל אשר יעשה. והרי כתוב, מה שהיה כבר הוא ואשר להיות כבר היה, ואתה אומר, כל אשר יעשה.

תקי אלא מקרא אהרא וכו': ומשיב, אלא ממקרא אחר נבין זה. כתוב, עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו. אומר יעשה, עשית היה צריך לומר. אומר, למחכה לו, למחכה לך היה צריך לומר. ומשיב, אלא מקום עליון הוא הנמשך ויוצא ומדליק כל הנרות דהיינו כל הספירות דז"א ומלכות, לכל צד, הן לימין והן לשמאל. ונקרא עולם הבא, דהיינו בינה. וממנו יוצא אילן אחר, (דפו"י דף רל"ט ע"א * דף רל"ט ע"ב)

פנחס

תקיב בגין כף כתיב, וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה שְׂיִירָאוּ מִלְּפָנָיו. אֶתְקִין לִיה לְהָאֵי אֵילָנָא, בְּתַקּוּנָא שְׁלִים, דְּאֶחִיד לְכָל סֵטֵר עֵילָא וְתַתָּא, בְּגִין דְּיִירָאוּ מִלְּפָנָיו. וְלֹא יַחְלְפוּן לִיה בְּחִלּוּפָא אַחְרָא לְדִרֵי דְרִין.

תקיג א"ר אבא, ודאי שפיר קא אמרת, אכל תו אית לאסתפללא, בקדמיתא יעשה, ולבתר וְהָאֱלֹהִים עָשָׂה, מה בין האי להאי. י אלא ודאי יעשה ואתקין להאי אילנא, דלא פסקין מימיו לדרי דרין. ולבתר עשה, מהו עשה. י אלא עשה האלהים אילנא אחרא לתתא מניה. ולא יעשה פהאי. דהאי אילנא תתאה, עביד ליה ואתקין ליה, י בגין דמאן דיעול לאילנא עלאה, ייעול ברשו, וישפח לאילנא תתאה, ונדחל למיעאל, אלא פדקא חזי.

תקיד ת"ח, דהאי, נטיר פתתא הוא. ועל דא אקרי יו שומר ישראל ודא אילנא תתאה י עשה, אתשקיא ומתון מאילנא דלעילא. וע"ד לא כתיב יעשה, אלא עשה. מ"ט. שייראו מלפניו בני עלמא, ולא יקרבו ליה, אלא אינון דיתחזון לקרבא, ולא אחרא, ויסמרון בני נשא ארתי דאורייתא, ולא יסטון לימנא ולשמאלא.

חלופי גרסאות

ל ליג והאלקים. ו ליג והאלקים. ו מוסיף אלא תדיר.
ס ליג אלא עשה. ט ליג בגין; בגין ומאן. פ ליג עשה.

מסורת הזהר

(ת) (תהלים קכא) בשלה מד צ"א.

הפולם

מאמר
הכל נמצא בו, להיותו קו האמצעי המקיים את הכל. וע"כ כתוב, **כל אשר יעשה האלקים הוא יהיה לעולם**. ודאי, הוא היה והוא הוה והוא יהיה. עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע. וע"כ כתוב בתורה, לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו. כי אילן זה הוא התורה. כי ז"א נקרא תורה. ומקום זה מתקן האלקים, שהוא בינה, תמיד. האלקים סתם הוא גבורה מאין סוף ואין חקר, דהיינו בינה שנקראת גבורה, בסו"ה, אני בינה לי גבורה. כמש"א אין חקר לתבונתו, דהיינו להבינה שלו. וע"כ כתוב האלקים, ולא אלקים. כי אלקים בלי ה' הידיעה יורה על מלכות, וע"כ עשה יעשה תמיד, כמבוע שמימיו אינם פוסקים לדורי דורות.

תקיב בגין כף כתיב וכו': משום זה כתוב, והאלקים עשה שיראו מלפניו. שפירושן, שהתקין לאתו אילן, שהוא ז"א, בתקן שלם עד שהוא אתו לכל צד, לימין ולשמאל, למעלה ולמטה, דהיינו בבינה ובמלכות, כדי שיראו מלפניו ולא יחלפוהו בחלופי אחר לדורי דורות.

תקיג א"ר אבא ודאי וכו': אר"א ודאי יפה אמרת. אבל יש עוד להסתכל,

(דפו"י דף רל"ט ע"ב)

רא

פנחס

תקטז ת"ת, על האי אילנא דקל חילוי ביה שרנא, אמר דוד, א"תה תומיך גורלי. מהו גורלי. דא עדבא דאחיד ביה דוד מלכא. וע"ד, ע"פ הגורל פתיב. וכן הוא ע"פ יי'. וימת שם ע"פ יי'. הגורל פתיב. זפאה תולקהון דאינון דמשתדלין באורייתא יממא ולילי, ונדעי ארחוי. ואינון אכלי בכל יומא מזונא עלאה. כד"א, א"תחכמה פתיה בעליה. דהא אורייתא דלעילא מאתר דא אתנון, וקא אפמר עליהו, א"הנה עבדי יאכלו.

תקטז רבי אבא פתח ואמר, א"וייהי קול מעל לרקיע. דא קול דאחיד להאי רקיע, ואשתפף בהדיה. ודא הוא א"זכר עשה לנפלאותיו. וסהוא רקיעא קאים עלייהו, על אינון חינון. ודא הוא דאברי בשני, א"להבדיל בין מים למים.

תקיז וקא אוקמוה, דשבעה רקיעין לעילא לעילא. ודאי וילון אינו משמש,

חלופי גרסאות

צ ל"ג דוד. ק מסיף כתיב כן ביה ע"פ.

(תהלים קיא). ו (בראשית א) ב"א נו צ"א.

מסורת הזהר

(א) (תהלים טז). (ב) (קהלת ז) בשלח קו צ"כ תקי"ה קג ט"ד שי"ו. (ג) (ישעיה סה) פקודי רטו צ"ת. (ד) (יחזקאל א) ז"ח יב ט"ב של"ג יה ט"ד ש"כ. (ה)

הסולם

על פי הגורל

ומשתתף עמו. וזהו זכר עשה לנפלאותיו. שהוא הרקיע שהוא יסוד, הנקרא זכר. ורקיע הזה עומד עליהם על אלו החיות, שנאמר עליהם, ויהי קול מעל לרקיע אשר על ראשם. וזה הוא הרקיע שנברא בשני דמעשה בראשית שנאמר בו, להבדיל בין מים למים. בין מים עליונים למים תחתונים. פירוש, החיות הם בבריאה, והרקיע ה"ס יסוד דו"א המסיים האצילות, שהוא על ראשי החיות שהוא הרקיע המבדיל בין אצילות, שהוא מים עליונים, ובין בריאה שהיא מים תחתונים. והמלכות דאצילות עומדת על רקיע הזה, שהוא יסוד דו"א, שה"ס וממעל לרקיע אשר על ראשם דמות כסא. וז"א הוא היושב על הכסא, שז"ס, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. כי הויה, שהוא ז"א, במילוי אלפין, הוא בגימטריא אדם.

תקיז והא אוקמוה דשבעה וכו': והעמידו שבעה רקיעים הם למעלה למעלה. כנגד חג"ת נהי"מ, שביסוד, ודאי וילון, שהוא כנגד המלכות שבו, אינו משמש כלום, כי המלכות אין לה משלה כלום אלא מה שז"א נותן לה. ועניים נאחזים בה, וזה הוא סוד, שכתוב, ובעניי הכינותי לבית אלקי. משום שדוד היה אחוז במלכות, שהיא עני כנ"ל, ע"כ אמר ובעניי. ורקיע הזה, וילון שהוא מלכות, מכניס שחרית ומוציא ערבית כי כלילה מוציאה המלכות צבאיה לכל הצדדים, לימין

מאמר

שיהיה נשקה וניזון מאילן העלין, שהוא ז"א. וע"כ לא כתוב יעשה אלא עשה, שעשה אותו לשומר, ושיהיה ניזון מז"א. מה הטעם עשהו לשומר. כדי שייראו מלפניו בני העולם ולא יקרבו אליו, אלא אלו שהם ראויים לקרב ולא אחרים, וישמרו בני אדם דרכי התורה ולא יטו ימין ושמאל אלא יהיו דבוקים בקו האמצעי.

מאמר על פי הגורל

תקטז ת"ת על האי וכו': בוא וראה, על אילן הזה, מלכות, שכל הצבאות דבי"ע שורים בו, אמר דוד אתה תומיך גורלי. מהו גורלי. זהו הגורל שאתו בו דוד. שהוא מלכות. וע"כ על פי הגורל כתוב. הדומה על מלכות שנקראת פה. וכן הוא, על פי ה'. שנאמר וימת שם על פי ה'. שהוא מלכות. וע"כ הגורל כתוב, עם ה' הידיעה, לדמו על מלכות. אשרי חלקיהם של אלו העוסקים בתורה יום ולילה ויודעים דרכיו. והם אוכלים בכל יום מזון עליון משפע החכמה, כש"א החכמה תחיה בעליה. כי התורה שלמעלה, שהיא ז"א, ניזונה ממקום זה, מחכמה. והנה נאמר עליהם, הנה עבדי יאכלו.

תקטז רבי אבא פתח וכו': רא"פ ואמר, ויהי קול מעל לרקיע, זהו קול, שהוא ז"א, שאתו ברקיע הזה, שהוא יסוד דו"א, (דפו"י דף רל"ט ע"ב)

פנחס

רב

דָּהָא לִית לִיה מְדִילִיה, אֶלָּא מַה דְּנִתְבִּין לִיה. וּמִסְכְּנֵי בֵּיה אֲתֶאֱתָדוּ, דָּא הוּא רָזָא דְכְּתִיב, "וּבְעֵנֵי הַכִּינּוּתֵי לְבַיִת אֱלֹהֵי. וְדָא מְכַנֵּס שְׁתְּרִית וּמוֹצִיא עֲרֻבִית. דָּהָא בְּלִילְיָא, אֲפִיק תִּלּוּי לְכָל סְטְרִין, וְשִׁלְטָא עַל אֵינוֹן תִּיִּלִּין וְאֶכְלוּסִין. וּבִשְׁתְּרִית פְּנִישׁ לְכִלְהוּ, יִוְאַעִיל לְנִקְבֵייהוּ, וְלֹא שְׁלִטִין. דָּהָא בְּקָר פְּלִיל פְּלִהוּ. כַּד"א "לְהַגִּיד בְּבִקְר חֲסָדָךְ וְאַמוּנָתָךְ בְּלִילוֹת. וְהָא אִוְקְמוּהָ.

תקוה וְקוֹל אֵית עַל הָאֵי רְקִיעַ, מְנִיחָא אֲתוֹן הָאֵי רְקִיעַ, בְּשַׁעְתָּא דְהָאֵי קוֹל אֲתַעַר, פְּלִהוּ אֶכְלוּסִין לֹא נְטִלִין, וְלִית בְּהוּ רְשׁוּ, אֶלָּא לְמִקָּם בְּדוּכְתֵייהוּ, וְאַקְרָבֵי תִיִּלְיָהוֹן וּמְחַפְּאֵן, לְהָהוּא טִיבוּ דְנָגִיד לְהָהוּא רְקִיעַ, וְיִתְבְּרָכֵן פְּגִינְיָה, וְע"ד אִיהוּ מַעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.

תקיט ת"ח "וּמַמְעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים פְּמֶרְאָה אֶבְן סְפִיר דְמוֹת פְּסָא, פְּמֶרְאָה אֶבְן סְפִיר, דָּא אֶבְן יִשְׂרָאֵל. וְדָא הוּא רָזָא דְכְּתִיב, "וְגִלְלוּ אֶת הָאֶבֶן וְגו'. תַּד אֶבְן נְחֹתָא מְלַעֲלָא, כַּד בְּעוּ יִשְׂרָאֵל לְמִירַת אַרְעָא, וּכְתִיב בֵּיה גּוֹרֵל. וְאִיהוּ אֲמַר, דָּא לְפִלְנִיָא, וְדָא לְפִלְנִיָא. וְדָא "אֶבְן הוּא מִתְחַתּוֹת" פְּרָסִיָא דְמִלְכָא

חלופי גרסאות

ר מוסיף ואעיל לון. ש ה"ג הסלם; רקיע רקיע אשר על אבן ספיר דמות כסא. ת ל"ג אבן.

מסורת הזהר

(דח"א כב) משפטים קסר צ"ג. ח (תהלים צב) ב"א שלה צ"ג. ט (בראשית כט) ויצא מה צ"ד.

על פי הגורל

מהם. דהא בקר כ"ל כ"הו, כי הארת החכמה כלולה או ביסוד דו"א הנקרא בקר, אבל אין אז שליטה אלא לחסדים.

תקוה וְקוֹל אֵית עַל וכו': וְקוֹל, שְׁהוּא ז"א, יֵשׁ עַל רְקִיעַ הַזֶּה, שְׁמַמְנוּ נִיזוֹן רְקִיעַ הַזֶּה, כִּי חִיסוּד מְקַבֵּל מו"א. בְּשַׁעַת שְׁקוֹל הַזֶּה מִתְעוֹרֵר, כָּל הַצְּבָאוֹת אֵינִם נוֹסְעִים, וְאִין בְּהֵם רְשׁוֹת אֵלָּא לְעַמּוּד בְּמִקּוּמָם. שוֹסוּ"ה וְיֵהִי קוֹל מַעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים בְּעַמּוּד תְּרַפְנָה כְּנִפְיָהֶם, דְּהֵיִינוּ שְׁבַעַת שְׁהַקּוֹל מִתְעוֹרֵר עַל רֵאשִׁים אִז הֵם עוֹמְדִים בְּמִקּוּמָם, וְהַצְּבָאוֹת מִתְקַרְבִּים וּמְחַכִּים לְאוֹתוֹ חֲסֵד הַנְּמִשֵּׁךְ מִן הַקּוֹל, שְׁהוּא ז"א, אֵל אוֹתוֹ הַרְקִיעַ, שְׁהוּא יִסּוּד, וּמִתְבַּרְכִּים בְּשִׁבְלוֹ, דְּהֵיִינוּ שְׁמַקְבְּלִים מִן הַרְקִיעַ. וְע"כ הוּא, ז"א, מַעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים. וְהֵם אֵינִם יוֹכְלִים לְקַבֵּל אֵלָּא מִן הַרְקִיעַ, שְׁהוּא יִסּוּד.

תקיט ת"ח "וּמַמְעַל לְרְקִיעַ וְגו': כוּא וְרָאָה. וּמַמְעַל לְרְקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים כְּמִרְאָה אֶבְן סְפִיר דְמוֹת כְּסָא. כְּמִרְאָה אֶבְן סְפִיר, זְהוּ אֶבְן יִשְׂרָאֵל. שְׁהִיא הַמְּלֻכּוֹת. וְזֶה הוּא סוּד שְׁכֵתוֹב, וְגִלְלוּ אֶת הָאֶבֶן וְגו'. אֶבְן אַחַת יִרְדֶּה מִלְּמַעְלָה, שְׁהִיא מְלֻכּוֹת, כְּשֶׁרְצוּ יִשְׂרָאֵל לְרִשֵׁת אֶת הָאָרֶץ, וְכֵתוּב בּוֹ גּוֹרֵל. דְּהֵיִינוּ עַל פִּי הַגּוֹרֵל

הסולם

מאמר

לימין ולשמאל, ושולטת על אלו הצבאות והגדודים. כי אז היא ממשלת המלכות. ובשחרית היא אוספת לכל הצבאות שלה ומכניסתם לנקב שלהם, כלומר לבחינת נוקביות שלהם, ואינם שולטים. כי הבקר כולל כולם. כש"א, להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות. וכבר העמידהו.

פירושו. המלכות נבנית מקו שמאל דבינה, שה"ס חכמה שבשמאל, וז"א ה"ס הימין דבינה שה"ס חסדים. וע"כ יש ב' ממשלות, כי בשעת שליטת השמאל בלי ימין, הוא חשך, כי אין החכמה יכולה להאיר בלי חסדים (כנ"ל ב"א דף מ"ז ד"ה נפק) ולפיכך בשעת ממשלת המלכות שה"ס ממשלת השמאל הוא חשך ונקרא לילה. אבל אז הוא בכל תוקף ממשלתה, בסו"ה ותקם בעוד לילה, ושולטת על צבאותיה, דהיינו על המדרגות המתפשטות משמאל. וכנגד זה יש ממשלת היום, שהיא ז"א, שהיא ממשלת אור החסדים. אמנם ז"א כלול ג"כ מהארת החכמה שבמלכות, וז"ש, ובשחרית בניש א"ב"הו, כי אז מתבטל כח ממשלת המלכות והארת החכמה שלה, וע"כ ואע"ל לנְקִיבֵיהוּ וְלֹא שְׁלִטִין, כלומר שחוזרים לבחינת נוקביות, כי הארת החכמה מסתלקת

(דפו"י דף רל"ט ע"ב * דף ר"מ ע"א)

פנחס
נחמא. ודאי ממש רועה אכן ישראל כתיב. ובגיני כן ע"פ הגורל ודאי תחלק נחלתו.

תקב רבי יצחק ורבי יהודה הוו אנלי מאושא ללוד, פגע בהו ר' אלעזר, רהטו אבתריה. אמרו, ודאי נהיט אבתריה דשכינתא. עד דמטו לגביה, אמרו ודאי נשתתף בהדף, ונשמע מלה חדתא.

תקכא פתח ואמר, שמעו אלי רודפי צדק מבקשי וגו'. שמעו אלי רודפי צדק, אינון דאזלין בטר מהימנותא, רודפי צדק, ודאי אינון מבקשי ה'. אי בעיתו למנדע מהימנותא, ולאחדא ב' להאי צדק, לא תסתכלון בה בלחודקה כשאר בני עלמא, דגרמו מיתה לגרמיהו על דא. אבל הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם.

תקכב צו את בני ישראל ואמרת אליהם את קרבני לחמי וגו'. כתיב החפץ ליי בעולות וזבחים כשמוע בקול יי וגו'. לית רעותא דקב"ה, דייחוב בר נש, ועל חוביה יקריב קרבן. אלא קרבן דאיהו בלי חובה, דא איהו קרבן שלים, ואקרי שלמים, וקרבן תמיד אוף הכי, ואע"ג דמכפר על חובין.

תקכג רבי אבא פתח, זבחי אלהים רוח נשברה וגו'. האי קרא אוקמוה, דרעותא דקב"ה, לא אתרעי בקרבן דב"נ על חובי, אלא רוח נשברה. ובני נשא

חלופי גרסאות

א ל"ג מן מהימנותא עד מהימנותא. ב האי ג ברפוי כתבו כאן, ר' חייא הוה אויל למחמי לר' אלעזר וכי' עד אשרי אדם עז לו בך ושהוא תוספתא וכבר נדפסה בפרשת לך לך מן אות רצ"ז עד אות ש"ט (דף פט ע"א דפו"י).

מסורת הזהר

(י' בראשית מט) ויחי קמג צ"ב. (י' ישעיה נא) יתרו צא צ"ג. (ל' שם) שם. (מ' ויצא קמג צ"א. (ו' ש"א טו). (תהלים נא) מקץ לג צ"א.

על פי הגורל

עצמה, בלי ז"א, כשאר בני העולם, שמתדבקים במלכות בלי ז"א, שה"ס שמאל בלי ימין, וגרמו בשביל זה מיתה לעצמם. אבל הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נוקרתם. דהיינו ליחד אותה עם ז"א, ואו"א.

מאמר הקרבנות

תקכב צו את בני ישראל וגו': כתוב, החפץ לה בעולות וזבחים כשמוע בקול ה' וגו'. אין רצונו של הקב"ה שאדם יחטא ויקריב קרבן על חטאו, אלא קרבן שהוא בלי עון, זה הוא קרבן שלם. ונקרא שלמים, וגם כן קרבן תמיד הוא שלם, ואע"פ שהתמיד מכפר על עונות, מ"מ הוא קרבן שלם.

תקכג ר' אבא פתח וכו': רא"פ, זבחי אלקים רוח נשברה וגו'. מקרא זה העמידו שרצון הקב"ה הוא, שאינו רוצה שאדם יביא קרבן על חטאו אלא רוצה רוח נשברה. ובני אדם

מאמר

הגורל (כנ"ל אות תקט"ו) והגורל היה אומר, חלק זה הוא לפלוני וזה לפלוני. ואבן הזאת ירדה מתחת כסא המלך. דהיינו מלכות שה"ס כסא דז"א. ודאי משם רועה אבן ישראל כתוב, שהיא אבן דז"א הנקרא ישראל. ומשום זה על פי הגורל שהוא מלכות ודאי תחלק נחלתו.

תקב רבי יצחק ורבי וכו': ר"י ור' יהודה היו הולכים מאושה ללוד. פגע בהם ר' אלעזר. רצו אחריו. אמרו ודאי נרוץ אחרי השכינה. כיון שהגיעו אליו, אמרו, ודאי נתחבר עמך ונשמע דבר חדש.

תקכא פתח ואמר שמעו וגו': פתח ואמר, שמעו אלי רודפי צדק מבקשי וגו'. שמעו אלי רודפי צדק, היינו אלו ההולכים ורודפים אחר האמונה, שהיא מלכות הנקראת צדק. שהם רודפי צדק ודאי, המה מבקשי ה' ודאי. אם אתם רוצים לדעת את האמונה, ולהתאחו בצדק הזה, לא תסתכלו בה בפני (דפו"י דף ר"מ ע"א)

פנחס

רד

לא ידעי מאי קאמרי, והכי שמענא מבוצינא קדישא, דכד אתי בי"ג לאסתאבא בתובוי, אמשיך עליה רוח, מסטרא דמסאבא, ואתגאי על בי"ג, ושלטי עליה לכל רעותא. והוא סטרא מסאבא, אתגבר בחיליה ואתתקף, ושלטי עליה לרעותיה. אתי בי"ג ושלטי עליה לאתדבא, מדכאין ליה.

תקכד בזמנא דתנה בי מקדשא קנים, אקריב קרבניה, כל פפרה דיליה תליא עליה, עד דאתחרט, ותבר לההוא רוח מגו גאותא דיליה, ומאיך ליה. ודא הוא תבירו, דההוא דרגא דמסאבא. וכד אתבר ההוא רוח מסאבא, וקריב קרבניה, דא איהו דאתקבל ברעוא פדקא יאות.

תקכה ואי לא אתבר ההוא רוח, לאו קרבניה כלום, ולכלפי אתמסר, דהא קרבנא דא לאו דקב"ה, אלא מפלפי. ובג"כ זכתי אלהים פדקא יאות, הוה רוח נשברה, דיתבר ההוא רוחא מסאבא, ולא ישלוט. ועל דא מאן דיתבר ליה פדקא יאות, עליה פתיב, רוח הולך ולא ישוב. ליתוי ההוא גברא באבטחותא, דלא יתוב לגביה לעלמין. הךא הוא דכתיב, ולא ישוב. לב נשבר ונדכה, ההוא גברא דלא אתגאי, ולא אתענג בענוגין דעלמא, אלהים לא תבנה, ביקרא איהו לגביה.

תקכו צו את בני ישראל. מאי צו. דא ע"ז. בגין דלא ייעול גרמיה לאסתאבא ברוח מסאבא, דאיהו ע"ז ממש.

תקכז ר' אלעזר פתח. באתי לגני אחותי כלה וגו'. האי קרא אוקמוה,

חלופי גרמאות
ד ליג מרכאין ליה. ה ליג הוא.

מסורת הזהר
(U) (שם עח) ויצא קיד צ"ד. (9) לעיל אות תקכב צ"מ.
(צ) (שיר ה) ויצא קמד צ"כ.

הקרבנות

הסולם

מאמר

רוח הטומאה, אינו נשבר, אין קרבנו כלום, והוא נמסר לכלבים, כי קרבן זה אינו של הקב"ה אלא של הכלבים. ומשום זה זכתי אלקים כראוי, הוא רוח נשברה, שישבר אותו רוח הטומאה, ולא ישלוט. וע"כ, מי שמשברו כראוי, עליו כתוב, רוח הולך ולא ישוב. אותו איש יהיה בטוח שלא ישוב אליו לעולם. ו"ש ולא ישוב. לב נשבר ונדכה, אדם זה שאינו מתגאה ואינו מתענג בתענוגי העולם, אלקים לא תבזה, כי הוא בכבוד אצלו.

תקכו צו את בני ישראל: מהו צו. זהו עבודה זרה (סנהדרין נ"ו): דהיינו שלא יכניס עצמו להטמא ברוח הטומאה, שהוא עבודה זרה ממש.

תקכז ר' אלעזר פתח וכו': רא"פ, באתי לגני אחותי כלה וגו'. מקרא זה העמידו. אבל יש כאן סודות בקרבן. והכל למדנו. אמר לו

אדם אינם יודעים מה שאומרים. וכך שמעתי מן המאור הקדוש, כשאדם בא להטמא בעונותיו, הוא ממשיך עליו רוח מצד הטומאה, והרוח מתגאה על האדם, ושולט עליו לכל רצונו. וצד הטומאה ההוא, שהרוח נמשך ממנו, מתגבר בכתו ומתחזק ושולט עליו לרצונו. בא אדם ושולט עליו להטהר, מטהרין אותו מלמעלה.

תקכד בזמנא דהוה בי וכו': בזמן שהיה בית המקדש קיים, החוטא מקריב קרבנו. כל כפרה שלו תלויה עליו, עד שמתחרט ומשבר לאותו רוח מצד הטומאה שמשך עליו בחטאו, מגאותו, ומשפילו. וזה הוא שבירה לאותה מדרגת הטומאה, שהרוח נמשך ממנה, וכשנשבר אותו רוח הטומאה, ומקריב קרבנו, זה הוא קרבן המקובל ברצון כראוי.

תקכה ואי לא אתבר וכו': ואם אותו

(דפו"י דף ר"מ ע"א)

רה

פנחס

אָבֵל וְאִית סְתָרִים בְּקַרְבָּנָא הָבָא, וְכֹלָא אֶתְמַר. א"ל ר"ש, יָאוּת הוּא, יִדְשָׁרִית מְלָה, וְסִתְמַת, אִימָא. אָמַר, בְּגִין דְּחַמִּינָא בְּסַפְרָא דְחַנּוּף מְלָה, וְאוֹלִיפְנָא. אָמַר, אִימָא הֵיא מְלָה דְחַמִּית * וְשִׁמְעַת.

תקבחה אָמַר כֹּלָא חַד מְלָה, קב"ה אָמַר דָּא, בְּאִתִּי לְגַנִּי, בְּגִין דְּכָל קַרְבָּנִין דְּעִלְמָא פִּד סְלָקִין, בְּלִהוּ עֵיילִין לְגוּ גִנְתָּא דְעֵדָן בְּקַדְמִיתָא, וְזָא דכ"י. וְהִיאָף בְּקַדְמִיתָא וְשִׁירוּתָא דְקַרְבָּנָא, בְּשַׁעְתָּא דכ"ג אוּרִי חֲטָאוּי עֵלָה, וְגִנְכִיסוּ וְזִרְקוּ דְדַמִּיהָ עַל מְדַבְחָא.

תקבט הַשָּׁתָּא אִית לְאֶסְתְּפִלָּא, הִיאָף אֵינוּן רוּחִין קַדִּישִׁין אֶתְהַנּוּן * מֵהָאִי. וּמ"ט דְּקַרְבָּנָא דְבַהֲמָה, וְהָא יִתִּיר הָוָה י' סְגִיָּא, לְתַבְרָא כ"ג הֵהוּא רוּחָא, וְלֶאֱתַבָּא בְּתִיבְתָא מ"ט נְכִיסוּ דְבַהֲמָה, וְלֹאֻקְדָּא לִיהָ בְּנוּרָא דְמְדַבְחָא.

תקל אָלָא וְזָא הוּא, בְּגִין דְּאִית בְּהִמָּה יִדְרִבְעָא עַל אֶלְף טוּרִין, וְאֶלְף טוּרִין אֶכְלַת בְּכָל יוֹמָא, וְכֹלְהוּ אַקְרוּן * בְּהַמּוֹת * בְּהַרְרִי אֶלְף. וְעַל דָּא תְּגִינּוּן, דְּאִית בְּעִירָא אָכִיל בְּעִירִי. וּמִמָּה הוּוּ. מֵאֲשָׁא. וְכֹלְהוּ לְחִיף לֹוֹן הֵהִיא בְּהִמָּה בְּלַחֲכָא תְּדָא, הַח"ד * פִּי יִי אֶלְהִיף אֵשׁ אֶכְלָה הוּא אֵל קָנָא. וְכָל מֵיָא דִּירְדוּן, * דְּאֶמְלָא בְּשִׁית שְׁנִין, הִיא עֶבְדַּת לִיהָ גְמִיעָה תְּדָא, הַח"ד, * יִבְטַח פִּי יְגִית וְיִדְוֹן אֵל פִּיהוּ.

חלוּפִי גֵרְסָאוֹת

1 שִׁית סְרוּיִן וְקַרְבָּנָא. 2 דְּשִׁרְיָא. 3 נִסְתַּמַּת אִמָּא. 4 מֵהָאִי טַעְמָא וְלִיג וּמֵאִי. 5 לִיג סְגִיָּא. 6 רְבִיעָא. 7 לִיג בַּחוּרִי אֶלְף. 8 מֵמֵלָא.

מסורת הזהר

ק) (תהלים 0. 1) (דברים 1) נח עה צ"ג. (אויב מ).

דרך אמת 17 ושחיטת הקרבן וזריקתו.

הקרבנות

עֵתָה יֵשׁ לְהַסְתַּכַּל אִיךָ אֵלוּ רוּחוֹת הַקְּדוּשִׁים וְהַנִּיחִים מִזֶּה, מֵעֲלִיית מ"ן שֶׁל הַקְּרָבָן. וּמֵהוּ הַטַּעַם שֶׁהַקְּרָבָן הוּא מְבַהֵמָה, וְהוּרִי הִיָּה חָשׁוּב יוֹתֵר שִׁישְׁבוּר אֲדָם אוֹתוֹ הַרוּחַ שֶׁהַמְשִׁיךְ ע"י חֲטָאוֹ, וְלִשְׁבוּב בְּתִשְׁבוּבָה, מֵהוּ הַטַּעַם, שֶׁל הַשְּׁחִיטָה שֶׁל הַבַּהֲמָה וְשִׁרִיפְתָּהּ בְּאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ.

תקל אֵלָּא רְזָא הוּא וְכוּ': וּמִשִּׁיב, אֵלָּא סוּד הוּא. מִשׁוּם שִׁישׁ בַּהֲמָה הַרוּבִצַּת עַל אֶלְף הַרִיִם, שֶׁה"ס הַמַּלְכוּת, שֶׁהִיא בְּחִינַת הוּיָה בְּמִילּוּי הַהִינן שְׁבִיג' בַּהֲמָה. וְאֶלְף הַרִיִם הִיא אוֹכְלַת כֹּכַל יוֹם, וְכוּלָם, כֹּל אֶלְף הַהַרִיִם, שֶׁה"ס מְדַרְגּוֹת הַחֲכָמָה הַנִּמְשָׁכוֹת מִשְׁמָאל, כִּי הַחֲכָמָה מְכוֹנָה אֶלְף בְּסוּד וְאֶאֱלָפֵךְ חֲכָמָה. נְקָרָאִים, בַּהֲמוֹת בַּהֲרִי אֶלְף. וְעַל זֶה לְמַדְנֵו, שִׁישׁ בַּהֲמָה שְׁאוֹכְלַת בַּהֲמוֹת. וּמִמָּה הֵם הַבַּהֲמוֹת. הֵם מֵאֵשׁ. וְכוּלָן לֹוֹחֶת אוֹתָם בַּהֲמָה הוּוּ, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת בְּלַחֲכָה אַחַת. וְז"ש, כִּי ה' אֶלְקִיךָ אֵשׁ אֶכְלָה הוּא אֵל קָנָא. וְכָל הַמִּים שֶׁל

הפסוק

לו ר' שמעון, יפה הוא שהתחלת הדברים, אבל סתמת אותם, שאמר וכלא אתמר. אמור, מה שידעת בקרבן. אמר, ר"א, משום שראיתי דבר בספרו של חנוך. ולמדתי. ע"כ אמרתי וכלא אתמר. אמר ר"ש, אמור אותו הדבר שראית ושמעת.

תקבחה אָמַר כֹּלָא חַד וְכוּ': אִמַּר הַכֹּל דְּבַר אַחַד הוּא. הַקְּב"ה אִמַּר זֶה, בְּאִתִּי לְגַנִּי, מִשׁוּם שֶׁכֹּל הַקְּרָבָנוֹת שְׁבַע עוֹלָם כְּשַׁעוֹלָם לְמִין, כּוֹלָם נִכְנָסִים בְּתַחֲלִילָה לְגַן עֵדֵן, שֶׁהוּא סוּד כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא הַמַּלְכוּת. וְאִיךָ הוּא בְּתַחֲלִילָה, וְהַתְחַלַּת הַקְּרָבָן, שְׁאִמְדַתִּי שְׁנִכְנָסִים בְּתַחֲלִילָה לְגַן עֵדֵן. הֵיִינוּ בְּשַׁעַת שְׁאִדָם מְתוּרָה חֲטָאוּי עַל הַקְּרָבָן וּבְשַׁעַת שְׁחִיטָה וּזְרִיקַת הַדָּם עַל הַמִּזְבֵּחַ, אִז עוֹלָה הַקְּרָבָן לְמִין וְלִגְוָע. וְזֹא אִמַּר קְב"ה, שֶׁהוּא ז"א, בְּאִתִּי לְגַנִּי, שֶׁהוּא גִי'ע מַלְכוּת. כִּי הַמִּין שֶׁל הַקְּרָבָן מְעוֹרְרִים הַזּוּג.

תקבט הַשְּׁתָּא אִית לְאֶסְתְּפִלָּא וְכוּ':

(דפו"י דף ר"מ ע"א *) (דף ר"מ ע"ב)

רז

פנחס

תקל"א) סתרא דמלה, חמירא דכל הני, עקרא ויסודא להני בעירי דלתתא. יבגין ׀ דרוחא מנייהו מתפשטא לתתא, ואתציר ההוא רוחא לתתא בכעירי. וכד חב ב"נ, אייתי בעירא לקרבנא, וההוא רוחא דכעירא דא, סלקא ותב לאתגריה, ׀ ומתפשט ההוא רוחא בכלהו. וכל אינון דזינא דא, מתקרבין ואתגין ואתהגין מההוא חלבא ודמא, דההוא לבושא דרוחא דא, דהא מסטרא דלהון הוה ׀ ההוא רוחא. וכלהון אתהנו ואתנו, ואתעבדון סניגורין על ההוא ב"נ. ועאל דרף ופשט, פמה דאתמר. ובג"כ קרבנא מן תבהמה.

תקל"ב) אר"ש, בריך ברי לקב"ה, עלך אתמר ׀ ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך, דלעילא. ואמך, דא כנסת ישראל. ותגל יולדתך, דא ברתיה דר' פנחס בן יאיר חסידא. אלעזר ברי אימא, הא קורבנא דבהמה, קרבנא דעופי מאי. דכתיב ׀ ואם מן העוף עולה קרבנו. א"ל, לא חמינא, אבל אסתפלנא מהאי מלה דבהמה, מלה דעופי. ׀ ולא אימא, בגין דלא חמינא, ועד פצען לא שמענא.

תקל"ג) א"ל אלעזר, יאות אמרת. אבל רזא דקרבנין סתרין סגיאיין תמן, ולא אתמסרו לגלגלה, בר לזכאי קשוט, דרזא דמאריהון לא אתפסי מנייהו.

מסורת הזהר

(ת (משלי כג) ב"ב צב צ"א. א) (ויקרא א) פקודי קטו צ"א.

חלופי גרסאות

1 מוסיף בגין דא. ׀ דרוחי דבעירי מנייהו מתפשטו. ׀ וכל אינון דזינא דא מתקרבין ומתפשט ההוא רוחא בכלהו. 2 מוסיף בגין ההוא רוחא דלהון. ׀ מוסיף ולא אחריא ולא.

מאמר

של הירדן, שהוא יסוד דז"א, שנתמלא בשש שנים. שהוא מקבל מחג"ת נח"י דז"א, הנקראים שש שנים, היא, המלכות, עושה אותם גמיעה אחת, דהיינו בליעה אחת. ז"ש, יבטח כי יגיע ירדן אל פיהו.

תקל"א) סתרא דמלה חמירא וכו': סוד הדבר, כי משאור של כל אלו הבהמות בהררי אלף, שה"ס הארת חכמה שבשמאל, הוא עיקר ויסוד לאלו הבהמות שלמטה, משום שרוח מתפשט מהם למטה, ורוח הזה מצטייר למטה בבהמות, כלומר שנעשה לרוח הבהמה למטה. וכשאדם חוטא מביא בהמה לקרבן, ואותו הרוח של הבהמה עולה ותזון למקומו, לבהמה העליונה, שהיא המלכות, ומתפשט רוח הזה בכל הבהמות שבהררי אלף הנ"ל. וכל אלו שהם ממין הזה, דהיינו הס"א הנמשכת משמאל, מתקרבים ובאים ונהנים מחלב ודם ההוא שהם הלוש של רוח הזה (כמ"ש לעיל אות י"ג במדאות הסולם עש"ה) כי מן הצד שלהם הוא רוח הזה, דהיינו מצד שמאל, וכולם נהנים ונוזנים ונעשים מליצי יושר על אותו

הסולם

הארס. כי הקטגור נעשה סגור (כנ"ל וירא אות שפ"ה) והמין של הקרבן נכנס דרך ושט, כמו שלמדנו (כנ"ל במדאות הסולם אות ז') ומשום זה בא הקרבן מן הבהמה*.

תקל"ב) אר"ש בריך ברי וכו': א"ר שמעון ברוך בני להקב"ה, עליך נאמר ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך. ישמח אביך שלמעלה, שהוא ד"א, ואמך, היא כנסת ישראל שהיא המלכות. ותגל יולדתך, זו בתו של החסיד ר' פנחס בן יאיר, אמו של ר' אלעזר. אלעזר בני אמור, זה נכון בקרבן של בהמה, אבל קרבן העופות מה הטעם. שכתוב ואם מן העוף עולה קרבנו. אמר לו, לא ראיתי, אבל אני מסתכל מדבר שנאמר בבהמה לדברי העופות, ואיני אומר, משום שלא ראיתי ועד עתה לא שמעתי.

תקל"ג) א"ל אלעזר, יאות וכו': א"ל, אלעזר, יפה אמרת. אבל סוד הקרבנות הרבה סודות יש שם, ולא נמסרו לגלות חוץ מצדיקי אמת, שסוד אדונם אינו נעלם מהם. הסוד של

(דפו"י דף ר"מ ע"ב)

* ע"ע בית שער הכוונות עמ' 1 אות פד

הקרבנות

רז

פנחס

סתרא דקרנבנין, דא איהו סתרא, לאיגון פ חיון קדישין. ד' דיוקנין חקוקין בכסא, ודא איהו יכורסניא דמלכא קדישא. פני שור. פני אשר. פני אריה. פני אדם. ש פני אדם דכליל לכלהו. וכל אנפין מסתפלין אלין לאלין, ואתפלילן אלין באלין, ומנייהו מתפשטן לכמה סטרין ורכון, עילא ותתא, דלית לון שיעורא ומנינא וחסבון.

תקלד) פני שור, אתפשט לכעירי רוחא מניה, לארבעה וינין, ואתפלילן בחד, ואלין איגון: פרים, וכבשים, ועתודים, ועזים. ואלין קיימין לקרבנא. ויגין דמנהון הו, ת איגון תיילין קדישין דמתפשטי מההוא פני שור, מתקרבין ליסודא דלהון, ואתהגון מההוא יסודא ולבושא דלהון. ואי א לא דהו להו יסודא דהאי עלמא, לא מתקרבין תמן.

תקלה) פגונא דהוי נייחא לשכינתא קדישא, מרוחיהון דצדיקיא, ואתקריבת לקבלא רוחא דההוא זפאה, ואתהנאת מניה, בגין דמנה תההוה הוה הוה רוח. פה אלין דאתהגון מסטרא דיסודא דלהון, ואתהגון מההוא לבושא דמתקרבי ליה, דהא רוח מלבושא דרוחא דלהון תההו. ובג"כ אתהגון מנייהו.

תקלו) פני נשר אתפשט לעופא רוח מניה. ונשר בתרין סטרין ואיהו. ורזא דא א ועוף יעופף, תרין רוחין. ויגין פה אתפשט ונחתא מימינא ומשמאלא יקרנא דעופי.

חלופי גרסאות

ק מאנין. ר מסיף כורסייא ופניסא. ש ליג פני אדם. ת מאינון. א לאו דהוי; לא תהוי. ב בהאי. ג ליג רוח. ד מתתנן מההוא לבושא דמתקרבי מסטרא דיסודא דלון דהא חלבא ורמא לבושא דרוחא. ה ליג ליה; ו ליג ליה דהא. ו איהו ימינא ומשמאלא ורזא דא ועוף יעופף ובג"כ תרין רוחי מתפשטי מניה ונחתא. ז וקרנא.

מסורת הוהר

(1) (בראשית א) ב"א שיג צ"א צ"ב.

הסולם

מאמר

פני שור, ונהנים מאותו היסוד והלבוש שלהם. ואם לא שהיה בהם היסוד של עולם הזה, שהוא הקרבן העולה אליהם, לא היו מתקרבים שם, ליסוד שלהם, שהוא פני שור.

תקלה) כגוונא דהוי נייחא וכו': כמו שיש נחת אל השכינה הקדושה מן רוחות הצדיקים, העולים אליה למ"ו, והיא קרבה לקבל הרוח של הצדיק ונהנית ממנו, משום שאותו הרוח הוא נמשך ממנה. כך אלו הצבאות המתפשטים מפני שור, נהנים מצד היסוד שלהם שהוא פני שור, ונהנים מאותו הלבוש הנקרב ליסודם. שהוא הקרבן. כי הרוח של הקרבן הוא מן לבוש של הרוח שלהם. ומשום זה נהנים מהם.

תקלו) פני נשר אתפשט וכו': פני נשר מתפשט ממנו רוח לעופות, שהרוח שבעופות נמשך מפני נשר. ונשר הוא כב' צדדים הוא בימין

הקרבנות והו הסוד של אלו חיות הקדושות ד' צורות חקוקות בכסא, וזה הוא הכסא של המלך הקדוש, דהיינו המלכות שהיא כסא לז"א, שהם, פני שור פני נשר פני אריה פני אדם. פני אדם כולל כולם. כי אריה שור נשר ה"ס ג' קוין, ופני אדם היא המלכות המקבלת אותם, וע"כ כוללת את כולם. וכל ד' פנים מסתכלים אלו לאלו, ונכללים אלו באלו, ומהם מתפשטים לכמה צדדים, ורבות, למעלה ולמטה, שאין להם שיעור ומנין וחסבון.

תקלד) פני שור אתפשט וכו': פני שור, שה"ס השמאל, מתפשט ממנו רוח לבהמות לארבעה מינים, שנכללים כאחד, ואלו הם, פרים וכבשים ועתודים ועזים. ואלו עומדים לקרבן. ומשום שהקרבן הוא מהם, אלו צבאות הקדושים המתפשטים מפני שור ההוא, מתקרבים ע"י הקרבן, אל היסוד שלהם, שהוא (דפו"י דף ר"מ ע"ב)

רה

פנחס

תקל"ז) מפל סטר דכ"א, לא אתקריב אלא יונה ותורים, דאינון בקשוט לזווגייהו, מפל שאר עופין. והם נרדפין, ולא רודפין. ומחימנא דא לדא, נוקבא לבר זוגו. וע"ד קרבנא מנייהו. ונתתי ומתקריב אינון רוחין קדישין, ואתהנין מיסודא ועקרא דלהון.

תקל"ח) ואי תימא, היך אתפשט ועיר מהאי יונה, או משפנינא דא, לכמה סטרין סטילין דלית לון שיעורא. או מן בעירא תדא אוף הכי. ת"ח. חד שרגא דקיק דליק, אתמלייא מניה כל עלמא. תו אעא דקיק, אדליק לרבנא. **תקל"ט**) עד הכא קרבנא מתרין סטרין דחקיקין בכסא. השתא אית למשאל, ד' דיוקנין אינון, דחקיקין בכסא, מ"ט לית קרבנין מאחרנין. אלא ודאי מפלהו אית קרבנא. אריה חקוק בכורסייא, בשעתא דקרבנא שלים, אריה נחית ועאל באשא, ואכיל ואתהני מתמן. אדם חקוק בכורסייא, אדם עקרא דכלא, ומקריב תמן רוחיה ונשמתיה, ואדם עלאה אתהני מאדם תתאה, וכל זינא אתקריב לזיניה, ואתהני מניה מדיליה ממש, ומיסודא דיליה.

תקמ) ואי תימא, הא אריה דלית ליה יסודא לתתא בההוא קרבנא. אריה פליל בכלהו, דהא לימנא הוי, ובג"כ אכיל בכלהו, וכל שאר לא אכלין מזיניה, בגין דימנא הוא. הא פל ד' דיוקנין דחקיקין בכסא, מתקריבין

חלושי גרמאות

ח דליק. ט ל"ג אית. י מניה. כ ל"ג בגין.

דרך אמת שן תרגום של תורים הוא שפנינא.

מאמר

הסולם

הקרבנות

בימין ובשמאל, כי נשר הוא ת"ת, קו האמצעי הכולל ימין ושמאל. וז"ס ועוף יעופף, המורה על ב' רוחות. ומשום כך מתפשט ויורד קרבן העוף מימין ומשמאל. כי קרבן בהמה אינו אלא מפני שור, שהוא שמאל כנ"ל. וקרבן העוף הוא מפני נשר הכולל ב' הקוין.

תקל"ז **מפל סטר דכ"א** וכו': מכל צד הטהור שבעוף, לא נקרב אלא יונה ותורים, משום שהם באמת לבני זוגם יותר מכל שאר העופות. והם נרדפים ואינם רודפים, ונאמנים זה לזה, הנקבה לבן זוגה, וע"כ הקרבן מהם. ויורדים ומתקריבים אלו רוחות הקדושות, ונהנים מיסוד ועיקר שלהם. כנ"ל.

תקל"ח **ואי תימא היך** וכו': ואם תאמר, איך נתפשט המעט העולה מן היונה או מן התור, לכמה צדדים וצבאות של מעלה שאין להם שיעור. או העולה מבהמה אחת, גם כן יש לשאול כו. ומשיב, בוא וראה. נר אחד דק דולק, כל העולם מתמלא אור ממנו. ועוד. עץ דק מדליק עץ הגדול. וכבר נתבאר ענין זה,

(דפ"י דף ר"מ ע"ב * דף רמ"א ע"א)

רמ

פנהם

לקרבנא, ובג"כ הוי קרבנא שלים. וכד אתהנון 'מעקרא ויסודא דלהון, כדן נחת רוח לאדלקא בוצינין עלאין.

תקמא פהני ולינאי וישראל, 'יהבי יסודא ועקרא לאינון דרגין עלאין דלהון. וכל דרגא יהיב ליסודיה ד' דיוקנין דכורסייא בקדמייתא. כדאמרן זינא לקבל זיניה, ומתקריב אינון בקדמייתא זינא לזיניה. פני שור פלהו פנים דמתפשטן לאינון זינין כדאמרן, פלהו מתקריב לעקרא ויסודא דלהון. פני נשר, כדאמרן. פני אריה, כדאמרן. פני אדם, דמקריב רוחיה ונשמתיה מתקריב לגבי אדם עלאה.

תקמב פהנא דמיחד שמא קדישא, מתקריב לגבי פהנא עלאה. ההוא דעאל לבית קדש הקדשים. ואתקריב דא, ואדליק בתקונייה בנהירו ודאנפין, לקדמות פהנא דלתתא. לינאי די מנגני בחדוה, ההוא סטרא דלהון חדי, ואנהיר אנפין. 'ישראל 'דקריב, דקיימו על קרבנא בצלותא, דהא צלותא על פלא הנה. אתער לגבייהו ישראל 'סבא, 'סתמא קדישא, ואנהיר אנפין.

תקמוג כל זינא לזיניה, וכל מלה בתר יסודא דיליה אנלא 'ואתערו דרגין תתאין לדרגין עלאין, ואע"ג דכלהו מתערין, וואתערו דרגין דחקיקין בכסא,

חלופי גרמאות

ל מוסיף אתהנון מעקרא. מ אינון. נ דאתון. ס דישראל. ע דקיימו וליג דקריב; דקריב וליג דקיימו. פ עלאה. צ הוטמא. ק ואתער דרגין תתאין ועלאין. ר ליג ואתערו.

מאמר	הסולם	הקרבנות
לו יסוד למטה, ברוח ונפש של אדם המקריב. אבל אריה אין לו שום יסוד למטה. ומשיב. אריה כולל בכלום, כי הוא לימין שהוא חסד, וחסד כולל את כולם. ומשום זה הוא אוכל בכלום שהם למטה ממנו, וכל השאר שור נשר אדם אינם אוכלים ממינו, משום שהוא ימין והוא גבוה מהם. הרי שכל ד' צורות החקוקות בכסא מתקרבות אל הקרבן. ומשום זה הוא קרבן שלם. וכשהם נהנים מעיקר ומיסוד שלהם, אז יורד רוח להדליק נרות העליונים. דהיינו שנעשה זוג ז"א ומלכות.	תקמא כהני ולינאי וישראל וכו': כהנים לויים וישראלים נותנים יסוד ועיקר למדרגות עליונות שהם נמשכים מהן, וכל מדרגה נותנת ליסודה של מעלה. בתחילה, ד' צורות הכסא, כמו שאמרנו בדבור הסמוך, שכל מין הוא כנגד מינו, והם מתקרבים תחילה מין למינו. פני שור, כל הפנים, דהיינו הצבאות והחמנות, המתפשטים לאלו המינים שאמרנו, כולם מתקרבים לעיקר ויסוד שלהם, פני שור. וכן, פני נשר כמו שאמרנו, וכן פני אריה כמו שאמרנו, וכן פני אדם המקריב, שרוחו ונשמתו נקריבים לאדם העליון, שהוא מלכות.	תקמב) כהנא דמיהוד שמא וכו': הכהן המיוחד על הקרבן את השם הקדוש, נקרב לכהן העליון, שהוא חסד ז"א, אותו הנכנס לבית קדש הקדשים, שהוא יסוד המלכות, וזה מתקרב לה, ומדליק נרות המלכות, בתקונו בהארות הפנים, כנגד הכהן שלמטה המקריב הקרבן. ה'זויים, המנגנים בשמחה, בהקרבת הקרבן, אותו הצד שלהם, שהוא גבורה ז"א, שמח, ומאיר פנים. ישראל, המקריבים, העומדים על הקרבן בתפלה, כי התפלה היתה על כל הקרבנות, מתעורר אליהם ישראל סבא הסתום הקדוש, ומאיר פנים.

תקמג כל זינא לזיניה וכו': כל מין נקרב אצל מינו, וכל דבר הולך אחר יסוד שלו שלמעלה, המדרגות התחתונות מעוררות למדרגות העליונות, ואע"פ שכולם מתעוררים, והמדרגות התחתונות בכסא, שהם ד' חיות, מתעוררות להמדרגות שבארץ, שהן היסוד שלהם, דהיינו פני שור לבהמות פני נשר לעופות כנ"ל, וכן אלו מדרגות עליונות הנסתרות שכולן מתעוררות ומתקרבות לסעודה של הקרבן, ומתעוררים, אבל אין רשות לאחד מהם

(דפו"י דף רמ"א ע"א)

פנחס

רי

לְגַבִּי דְרָגִין דְּאַרְעָא, יְסוּדָא דְלַהוֹן. וְאַיְנוּן דְרָגִין עֲלָאִין דְמִשְׁמֶרֶן, כְּלָהוּ מִתְעַרְי וּמִתְקַרְבִי לְסַעוּדָתָא, וּמִתְעַדְנִי. אֲבָל לִית רְשׁוֹ לְחַד מְנַיְהוּ לְמִיכָל, לֹא לְדְרָגִי עֲלָאִי, וְלֹא לְדְרָגִי תַתָּאי, וּלְמִתְהַנִּי שׁוּם הַנָּאָה, וְלֹא לְאוּשֵׁיט יְדָא בְּקַרְבְּנָא, עַד דְּמִלְכָא עֲלָאָה אָכִיל וְאַתְהַנִּי, וְהִיב לֹון רְשׁוֹ.

תקמוד) לְבַתֵּר דְּיָהֵב לֹון רְשׁוֹ, כָּל חַד וְחַד אַתְהַנִּי אֶ וְאַכִיל. וְהִינּוּ דְכְתִיב אֲרִיתִי מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, אֲלִין אֲיִנוּן דְרָגִין עֲלָאִין. מוֹרִי עִם בְּשָׁמִי, אֲכִילִי וְאַתְהַנִּי כְּדָקָא יְאוּת. דָּא דְרוּעָא יְמִינָא, בְּרִכָּא שְׁמַאלָא. אֲכִילְתִי יַעֲרִי עִם דְבִשִׁי, דָּא יַעֲקֹב בְּרַחֵל, דָּא אָכִילָה כְּדָקָא יְאוּת. שְׁתִּיתִי יַיְנִי עִם חֲלָבִי, דָּא דְרוּעָא שְׁמַאלָא, בְּרִכָּא יְמִינָא. הָא כְּלָהוּ דְרָגִין עֲלָאִין, דְאַתְהַנִּי בְּהוּ מִלְכָא קְדִישָׁא בְּקַדְמִיתָא. וְדָא מִיכָלָא דִילִיהּ וְהַנָּאָה דִילִיהּ. עַד הֵכָא מִיכָלָא דְמִלְכָא עֲלָאָה בְּקַדְמִיתָא.

חֲלוּפֵי גְרַמְאוּת

III מתקריב וליג מתערי. ח מוסיף כיון דיהב. א מוסיף ואכיל כדקא יאות. ב ליג דא דרועא ימינא בירכא שמאלא; וחינו דאמר וליג דא. ג ליג דא; מוסיף אכילי ואתהנו כדקא יאות עם דבשי דא. T קרבנין.

מסורת הזהר

(2 שיר ה).

הסולם

מאמר

הקרבנות

בירכא שמאלא. דהיינו חסד דגוף עם הוד דראש. ויחוד האכילה הוא עיקרו חסדים, והוא בגוף. וה"ס יחוד הכולל של ז"א ומלכות, וז"ש, **אכלתי יערי עם דבשי דא יעקב ברחל,** דהיינו ז"א עם מלכות. **דא אכילה כדקא יאות,** כלומר שזהו זוג העיקרי של ז"א ומלכות. ויחוד השתיה הוא ג"כ בגוף, כמו האכילה, אלא שעיקרו חכמה דשמאל, והיינו דוקא שתיית היין, אבל שתיית החלב הוא חסד. וכן המים. וז"ש, **שתיתי ייני עם חלבי דא דרועא שמאלא בירכא ימינא.** כי היין הוא שמאל דגוף, שהוא גבורה, והחלב הוא נצח של הגוף, ואל תתמה למה החסדים הם במדרגה נמוכה מן החכמה. כי ברית, החכמה בראש והחסדים בחסד דגוף. וכן בשתייה, החכמה בגבורה, והחסדים בנצח. הוא, משום שהחכמה לא תוכל להיות עיקרית על החסד המלביש אותה, אלא אם כן, שהחסד הוא ממדרגה תחתונה ממנה. ולפיכך היחוד הוא, חכמה דהוד דראש עם חסד דגוף. וחכמה דגבורה דגוף עם החסד שבנצח דגוף. כי הימין שהוא החסד שהוא במדרגה אחת עם השמאל שהוא החכמה, הוא תמיד עליון וחשוב ממנו. כי החסד ה"ס כו"ח של המדרגה, והחכמה ה"ס בינה ותו"מ שחזרו להמדרגה. (כנ"ל ויקהל אות קל"א בהסולם).

מכאן

מהם לאכול, לא למדרגות עליונות ולא למדרגות תחתונות, ולהנות שום הנאה, ולא להושיט יד אל הקרבן, עד שמלך העליון, שהוא ז"א, אכל ונהנה, ונותן להם רשות.

תקמוד) לְבַתֵּר דִּיהֵב לֹון וכו': אחר שנתן להם רשות כל אחד ואחד נהנה ואוכל. והיינו שכתוב, **אריתי מורי עם בשמי**, אלו הם מדרגות עליונות, וז"א, מורי עם בשמי אוכלים ונהנים כראוי, וזה יחוד זרוע הימין שהוא חסד, בירך שמאל, שהוא הוד. **אכלתי יערי עם דבשי,** זה יעקב ברחל, דהיינו היחוד דחית עם מלכות. זהו אכילה כראוי. כי רק כן כתוב אכילה. **שתיתי ייני עם חלבי,** זהו יחוד זרוע שמאל בירך הימין דהיינו גבורה בנצח. הרי כל המדרגות עליונות שנהנה מהם המלך הקדוש בתחילה. וזהו האכילה שלו והנאה שלו. עד כאן, מאכל מלך העליון תחילה. פירושו. כי ג' מיני יחודים של חכמה וחסדים, חושב הכתוב. שהם יחוד הריח, ויחוד האכילה, ויחוד השתיה. וכבר ידעת ההפרש בין ראש לגוף (כנ"ל במדאות הסולם אות ג'). ונהנה יחוד הריח הוא בראש בחוטם ועיקרו חכמה, אמנם כיון שהוא הארת החכמה שבשמאל, אינו מקובל אלא ממש למעלה, שה"ס נה"י דראש. וע"כ הריח, שה"ס שמאל שבו, ה"ס הוד, ומתלבש באור החסד דגוף. וז"ש, **מורי עם בשמי וכו' דא דרועא ימינא**

(דפויי דף רמ"א ע"א)

ריא

פנחס

תקמוה מכאן ולהלאה, יהיב רשו לד' דיוקנין דחקיקין בכורסייא, ולכל אינון דמתפשטין מנייהו, לאתהני ולמיכל. הה"ד, אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, אלין אינון ארבע דיוקנין דאמרן. שתו ושכרו דודים, כל אינון דמתפשטי מנייהו, וכלהו אכלי ומתפשטי, ואתהנון פדקא יאות, ואתהירו אנפין, ועלמין פלהו וכתדוה, וכל חד וחד, בין דרגין עלאין, ובין דרגין תפאין, ביסודא דלהון מתקרבין ומתהנין. דא איהו נזא וסתרא דקרנא פדקא תזי.

תקמו אתו ר' אלעזר ור' אבא ושאר חבריא, ואשתטחו קמיה. א"ר אבא, אלמלא לא אתמסר אורייתא בטורא דסיני, אלא דאמר קב"ה, הא בר יותאי אורייתא וסתרין דילי, דני לעלמא. ווי פד תסתלק מן עלמא. מאן נהיר בוצינין דאורייתא, פלא יתחשף מההוא יומא. דהא עד דיייתי מלכא משיחא, לא ליהו דרא פדרא דא, דר"ש שרי בגניה.

תקמו אמר ר"ש, על נזא דא, אסיר ליה לב"נ לטעום כלום, פד דייכול מלכא עלאה, ומה איהו. צלותא. צלותא דב"נ, בגוונא דא, בקדמיתא, מומנין לדיוקנין דחקיקין בכורסייא, על אינון ברין, דמתפשטי רוחין דלהון, על עופי ובעירי, לקרנא ברין דרוחא דלהון וסודא בהאי עלמא מנייהו, ותינו "מה רבו מעשיך יי", ודקא ברין דאתחזין לקרנא ורוחא דילהון, מתפשט עלייהו ארבע דיוקנין, מומנין על "קרנאין אלין. ותינו דקאמרן, וקאופנים וחיית הקדש, וכל אינון תיילין אתחזין דקא מתפשטי מנייהו.

חלופי גרסאות

ה ל"ג אכלו רעים. ו בחור. ז דא. ח דרוחא. ט ברין.

מסורת הזהר

(ד תהלים קד) תולדות ב צ"ג.

הקרבת

הסולם

מאמר

בהר סיני, אלא שאמר הקב"ה, הנה בן יותאי, שימסור לכם התורה וסודות שלי, היה די לעולם. אוי כאשר תסתלק מן העולם, מי יאיר אז נרות התורה, הכל יהיה נחשך מיום ההוא. כי עד שיבא מלך המשיח לא יהיה דור, כדור הזה שר"ש שרוי בתוכו.

תקמו אמר ר"ש על וכו': אמר ר' שמעון, על סוד הזה הנ"ל (שבאות תקמ"ד) אסור לו לאדם לטעום כלום עד שיאכל מלך העלין. ומה היא אכילתו. היא תפלה. שהיא במקום קרבן. תפלתו של האדם היא כעין זה שאמרנו למעלה בקרבן (מאות תקל"ג וחלאה) בתחילה מזמינים לד' צורות החקוקות בכסא שהן ישרו על אלו הבריות, על העופות והבהמות, שרותות של ד' החיות מתפשטים עליהם שיהיו לקרבן, שהם בריות שיסוד הרוח שלהם בעולם הזה הוא מהן, מד' החיות (כנ"ל אות תקל"ד ותקל"ט)

תקמו מכאן ולהלאה יהיב וכו': מכאן ולהלאה נותן המלך שהוא ז"א, רשות לד' צורות החקוקות בכסא, ולכל אלו המתפשטים מהן, להנות ולאכול. ז"ש אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אכלו רעים, אלו הם ארבע צורות שאמרנו, אריה שור נשר אדם, שתו ושכרו דודים, היינו כל אלו המתפשטים מהם. וכולם אוכלים ומתפשטים ונהנים כראוי ופניהם מאירים. וכל העולמות הם בשמחה, וכל אחד ואחד, בין במדרגות עליונות ובין במדרגות תחתונות מתקרב אל יסוד שלו, דהיינו כל אחד אל הבחינה. שכנגדו, חסד לפני אריה, וגבורה לפני שור וכו'. ונהנים. זה הוא סוד וסתרו של הקרבן כראוי.

תקמו אתו ר' אלעזר וכו': באו ר"א ור' אבא ושאר החברים ונשתטחו לפניו, לפני ר"ש, אמר ר' אבא, אם לא היתה נמסרת התורה (דפויי דף רמ"א ע"א * דף רמ"א ע"ב)

ריב

פנהם

תקמח) ולכתר פנהא רבא דקא מייחד שְמָא קדישא, היינו אהבת עולם אהבתנו וכו'. יחודא דקא מייחד, היינו ^א שְמַע ישראל ^ב אלהינו ^ג אחד. ולכתר לינאי, דקא מתערי לנגונא, היינו ^ד והיה אם שמוע וגו', השמרו לכם פן יפתה וגו'. דא נגונא דלינאי, בגין ^ה לאתערא סטרא דא, בקורבנא דא. ולכתר ישראל, דא אמת ויציב ונכון, ישראל סבא דקיימא על קרבנא, דאייתי ^ו דרגין עלאין פנימאין דכלא, קיימא על פתורא.

תקמט) אכל לית רשו לחד מנייהו למיכל, ולאושטי ידא לקרבנא, עד דמלכא עלאה אכיל. והיינו ג' ראשונות, וג' אחרונות. פיון דאיהו אכיל, יהיב רשו לד' דיוקנין, ולכל אינון סטרין דמתפרשין מנייהו, למיכל.

תקנ) פדין אדם, דאיהו דיוקנא דכליל פל שאר ^א דיוקנין, מאיף ^ב ונפיל על אנפוי, ומסיר גרמיה ורוחיה לגבי אדם ^ג דלעילא, דקיימא על אינון דיוקנין, ^ד דכליל פל דיוקנין, לאתערא ליה עליה פדקא חזי, והיינו ^ה אליף ^ו נפשי אשא, ^ז לאתערא דיוקנין אתרנין, וכל אינון דמתפשטי מנייהו. ^ח והיינו ^ט יביעו. ינגנו. יאמרו. ידברו. ^י וכלהו אכלין ואתהניין פל מד ומד פדקא חזי ליה.

חלופי גרסאות

י ל"ג דקא. כ לאסתרא סתרא; לאתערא סתרא. ל עלאה הא דרגין. מ ל"ג דיוקנין. נ דחקיק ול"ג דלעילא דקיימא. ס ל"ג דכליל כל דיוקנין. ע תלת. פ מוסיף תהלה לדור והיינו. צ כלהו.

מסורת הזהר

ה (דברים ו) בא סו צ"ט. ו (שם יא) הקטה"ז קפו צ"א תק"ח קיט ט"ד שכ"ט. ז (תהלים כה) לך פו צ"א. ח (שם קמה) הקטה"ז פט צ"א.

דרך אמת תן תרומה קצט צ"א (דפו"י).

הסולם

הקרבת

מאמר

הרומז על ישראל סבא העומד על הקרבן, שהוא עשר מדרגות עליונות פנימיות הכל דהיינו ע"ס הנמצא על השלחן. שהם, אמת ויציב ונכון וקים.

תקמט) אב"י לית רשו וכו': אבל אין רשות לאחד מהם לאכול ולהושיט יד אל הקרבן, דהיינו התפלה, עד שמלך העליון, שהוא ז"א, אוכל, והיינו ג' ראשונות וג' אחרונות שבשמונה עשרה, ששם הוא זוג ז"א ומלכות. שה"ס אכילת המלך. כיון שהוא אכל, נותן רשות, לד' צורות, דהיינו ד' חיות שבכסא, ולכל אלו הצדדים המתפשטים מהן, שיאכלו.

תקנ) כדין אדם דאידו וכו': אז אדם, שהוא צורה הכולל כל שאר הצורות, משפיל ונופל על פניו ומוסר עצמו ורוחו אל אדם שלמעלה, (כנ"ל בקרבן אות תקל"ט) העומד על אלו הצורות, הכולל כל הצורות, שיתעורר אליו כראוי. והיינו לומר, אליך ה' נפשי אשא. לעורר צורות אחרות וכל המתפשטים מהן. והיינו שאומרים בתהלה לדוד, יביעו ירננו יאמרו

ותקל"ט) והיינו מה רבו מעשיך ה'. כי הבריות שהרוח שלהם ראוי לקרבן, מתפשט עליהם ד' צורות שבכסא, המזומנים על קרבנות אלו. והיינו שאנו אומרים, והאופנים וחיות הקודש, שה"ס ד' חיות שבכסא, וכל אלו צבאות אחרים המתפשטים מהן, שמקשרים בהן הרוח של בהמות ועופות הראויים להקרבה.

תקמח) ולכתר כהנא רבא וכו': ואח"כ הכהן הגדול המיוחד שם הקדוש (כנ"ל בקרבן אות תקמ"ב) והיינו, אהבת עולם אהבתנו וכו', שאהבה, ה"ס החסד מדתו של הכהן. היחוד שהכהן מיוחד, היינו שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד. ואח"כ הלויים (כנ"ל אות תקמ"ב) שהם מתעוררים לנגן, והיינו והיה אם שמוע וגו' השמרו לכם פן יפתה וגו', שפרשה זו היא כנגד השמאל שהוא גבורה, שזה זמר הלויים, כלומר זמירות הלויים הן משמאל, כדי לעורר צד הזה, צד השמאל, בקרבן הזה, כלומר בהתפלה שהיא במקום קרבן. ואח"כ ישראל (כנ"ל אות תקמ"ב) והיינו אמת ויציב ונכון, (דפו"י דף רמ"א ע"ב)

ריג

פנחס

תקנא מכאן ולהלאה לימא ב"ג עאקו דלביה, הה"ד יענך יי' ביום צרה. יפערפתא דיתבא בעאקו, לאתהפכא פלהון סניגורין עליה דב"ג. וע"ד פתיב אשרי העם שפכה לו וגו'.

תקנב ר"ש הוה אזיל לטבריא, פגע ביה אליהו, א"ל שלמא עליה דמר. א"ל ר"ש, במאי קא עסיק קב"ה ברקיעא. א"ל בקרבנות עסיק, ואמר מלין תדתינ משמך, ופאה אנת, ואתינא לאקדמא לך שלם, ומלה תדא בעינא למשאל מנך, לאסכמא. במתיבתא דרקיעא שאלתא שאילו, עלמא דאתי לית ביה אכילה ושתייה, והא פתיב באתי לגני אחותי כלה וגו', אכלתי יערי עם דבשי וגו'. מאן דלית ביה אכילה ושתייה, איהו אמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם תלבי.

תקנג אר"ש, וקב"ה מאי קא אתיב לון. א"ל, אמר קב"ה, הא בר יוחאי יימא. ואתינא למשאל מנך. אר"ש, כמה חביבו חכב קב"ה לכנסת ישראל, ומסגיאו דרחימו דרחים לה, שני עובדוי ממה דהוא עביד. דאע"ג דלאו אורחוי במיכלא ומשתייא, בגין ארחימותא, אכיל ושתה. הואיל ואתי לגבה, עביד רעותה. פלה עיילת לחופה, וכעת למיכל, לית דין דייכול חתנה בתדה, אע"ג דלאו ארחיה למעבד הכי. הה"ד באתי לגני אחותי כלה. הואיל ואתינא לגבה, ולמיצל בתדה לחופה, אכלתי יערי עם דבשי וגו'.

חלופי גרסאות

ק דיליה; דיליה ביה. ר מוסיף עאקו כעוברתא. ש ל"ג א"ל ר"ש. ת ואע"ג. א רחמימותיה. ב ל"ג וגו'.

מסורת הזהר

(שם כ) משפטים קנ אות תעג ח"ג רמט: שו: ת"ז תכ"ב ס"ז: ז"ח טו פ"ג ש"ית. י' (שם קמר) הקסה"ז נ צ"ג. כ (שיר ה) ויצא קמא צ"א.

הקרבנות

כתוב, באתי לגני אחותי כלה וגו' אכלתי יערי עם דבשי וגו'. מי שאין בו אכילה ושתייה, הוא יאמר אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי.

תקנז אר"ש וקב"ה מאי וכר: א"ר שמעון, והקב"ה מה השיב להם. אמר לו, הקב"ה אמר, הרי בן יוחאי יש, יאמר. ובאתי לשאול ממך. א"ר שמעון, כמה חביבות חיבב הקב"ה את כנסת ישראל ומרוב האהבה שאהב אותה, שינה מעשיו ממה שדרכו לעשות, כי אע"פ שאין דרכו באכילה ושתייה, עב"ז בשביל אהבתה, אכל ושתה. כי כיון שבא אליה עשה רצונה. כלה הנכנסת לחופה, ורוצה לאכול, אינו דין שיאכל החתן שלה עמה, אע"פ שאין דרכו לעשות כך. ז"ש, באתי לגני אחותי כלה. כיון שבאתי אצלה ללכת עמה לחופה, אכלתי יערי עם דבשי וגו'.

וילפינן

מאמר

יאמרו ידברו. שסובב על הצורות המתפשטות מהן. וכולם אוכלים ונהנים מן התפלה כל אחד כראוי לו. (וע"י במדואות הסולם לעיל שנתבאר באורך כל ענין עלית התפלה למ"ו וא"ך מתקבלת למעלה וכר' וא"ן צורך להאריך כאן).

תקנא מכאן ולהלאה לימא וכר: מכאן ולהלאה יאמר אדם צרות לבו. ז"ש יענך ה' ביום צרה, כמו מעוברת היושבת בחבליה, כדי שכולם יתהפכו להיות מליצי יושר על האדם. וע"כ כתוב, אשרי העם שככה לו.

תקנב ר"ש הוה אזיל וכר: ר' שמעון היה הולך לטבריא, פגש בו אליהו. א"ל, שלום לאדוני. אמר לו ר"ש, במה עוסק הקב"ה ברקיע. אמר לו, בקרבנות הוא עוסק, ואומר דברים חדשים משמך, אשרי אתה. ובאתי להקדים לך שלום. ודבר אחר רציתי לשאול ממך שתיישב לי. בישיבה של הרקיע שאלו שאלה. עולם הבא אין בו אכילה ושתייה, והרי

(דפו"י דף רמ"א ע"ב * דף רמ"ב ע"א)

ריד

פנהם

תקנוד וילפינן מדוד, דזמין לקב"ה, ושני עובדוי ממה דארחוי דקב"ה, וקב"ה קביל ועביד רעותיה. זמין למלפא ומטרוניתא בהדיה, דהא הוא דקתיב קומה זי למנוחתך אתה וארון עוזך. מלפא ומטרוניתא פחדא, בגין דלא לאפדשא לון, שני מאנין, ושני עובדין דמלפא.

תקנה הה"ד, כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו בעבור דוד וגו', כהניך ילבשו צדק, לוייך מבעי ליה, דהא צדק מסטרא דלינאי איהו. וחסידיך ירננו, לוייך ירננו מבעי ליה, דהא רנא וזמרה בלינאי ניהו, ואיהו שני ואמר, כהניך וחסידיך, דאינון מסטרא דימינא.

תקנו א"ל קב"ה, דוד לאו אורח דילי הכי. אמר דוד, בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיחך. תקווא דאנא תקינת, לא תשנה ליה. א"ל, דוד, הואיל ונמינת לי, אית לי למעבד רעותך, ולא רעותי. וילפינן מהאי, אורחא דעלמא, דמאן דזומן לאחרא, ההוא דאתי לגביה, אית ליה למעבד רעותיה, אע"ג דלאו אורחיה בכך.

תקנז כן ויקח מאבני המקום וגו', הואיל ואתא חתן לגבי פלה, אע"ג דלאו אורחיה למשכב. אלא בכרים וכסתות, ואיהי יתבה ליה אבנין למשכב, פלא יקבל פרעותא דלבא. הה"ד, וישכב במקום ההוא, על אינון אבנין, אע"ג דלאו אורחיה בכך.

תקנה אוף נמי הקא, אכלתי יערי עם דבשי אע"ג דלאו ארחוי בכך, בגין

מסורת הזהר (7) תהלים קלב) ויצא כא צ"ג. ח) (שם) ויצא כב צ"א. (1) (בראשית כז) ב"ב קלו צ"א.
חלופי גרסאות ג ניהו. ד ל"ג כהניך. ה ארחוי.

מאמר

הסולם

הקרבנות

תקנוד וילפינן מדוד דזמין וכי: ואנו למדים מדוד, שהזמין את הקב"ה, ושינה מעשיו ממה שהיה דרכו של הקב"ה, והקב"ה קיבל ועשה רצונו. כי הזמין המלך והמלכה עמו. ז"ש קומה ה' למנוחתך אתה וארון עוזך. דהיינו המלך ומלכה יחד, וכדי שלא להפריד ביניהם שינה הכלים ושינה המעשים של המלך.

תקנה הה"ד כהניך ילבשו וגו': זה שכתוב, כהניך ילבשו צדק וחסידיך ירננו בעבור דוד וגו'. כהניך ילבשו צדק, לוייך ילבשו צדק היה צריך לומר כי צדק הוא מצד הלויים. דהיינו מלכות מבחינת השמאל נקראת צדק. ושמאל הוא בחינת הלויים. וחסידיך ירננו, לוייך ירננו היה צריך לומר, כי רינה וזמרה הן מצד הלויים, דהיינו מצד שמאל. והוא שינה ואמר כהניך וחסידיך, שהם מצד ימין.

תקנו א"ל קב"ה דוד וכי: אמר לו (דפו"י דף רמ"ב ע"א)

רמז

פנחס

רחימו דכלה. ועכ"ד בביתא דכלה ולא באתר אתרא. באתריה לא אכיל ולא שתי, באתר דילה אכיל ושתי. הה"ד, באתי לגני. מלאכין דשדר קב"ה לאברהם, לא אכלו ולא שתו באתריהו, בגין אברהם אכלו ושתו. א"ל, ר'. חייך, מלה דא בעי קב"ה למימר, ובגין דלא למחזק טיבו לגרמיה, קמי פגסת ישראל, סליק מלה לגרמך, ופאה אנת בעלמא, דמארך ומשתבח בך לעילא. ועלך פתיב, צדיק מושל יראת אלהים.

תקנט * את קרבני לחמי לאשי וגו', ר' יודאי אמר, בקרבנא אית עשן, ואית ריח, ואית ניחח. עשן: אינון מארי דרוגזא. דכתיב, * כי אז יעשן אף יי'. אינון אתהנון מעשן. ועשן רוגזא, בחוטמא איהו. ריח: אינון דאקרונין תפוחין. אמר ר' אבא, כתפוחים. הה"ד, * וריח אפיק כתפוחים.

תקס * את הכבש אחד תעשה בבקר. מאי בבקר. דא בקר דאברהם. דכתיב, * וישכם אברהם בבקר. מנלן דהאי בקר דאברהם הוא. א"ר אלעזר, מתקא, * הבקר אור. בקר אור לא פתיב, אלא הבקר אור, ודא אור קדמא, דברא קב"ה בעובדא דבראשית, וע"ד תעשה בבקר, בבקר דאשתמודעא. ולקבל

חלופי גרסאות

מסורת הזהר

1 משתבח. (ש"ב כג) הקסה"ז קלג צ"ג. (ו) לעיל אות תקכ (דברים כט) לעיל אות רג צ"ל ת"ז ת"ע קכב. (ז) שיר ז) לעיל אות רג צ"ג ח"ג רפג. רצד. ת"ז ת"יג צ"מ. (9) (בראשית כב) ויצא קמה צ"א. (10) (שם מד) לעיל אות תצח צ"ה. כט. (ק) חיי שרה עז צ"ב. (ר) (בראשית כב) ויצא קמה צ"א.

הקרבנות

המולם

מאמר

הרי נכלל גם ז"א במוחין דאכילה ושתייה כמו המלכות. וז"ש, (באות תקנ"ח) **ועכ"ד בביתא דב"ה ולא באתר אתרא**. כי אין גילוי החכמה במקום אחר חוץ ממקומה. וז"ש **באתריה לא אכיל ולא שתי** וכי שבמקום ז"א, אין המוחין דאכילה ושתייה נגלים.

תקנט * את קרבני לחמי לאשי וגו': ר' יודאי אמר, בקרבני יש עשן, ויש ריח, ויש ניחח. עשן הם בעלי הרוגז, שכתוב, כי אז יעשן אף ה', והם בעלי הרוגז, נהנים מעשן. ועשן פירושו רוגז בחוטם (עי' לעיל אות ר"ג). ריח הם אותם הנקראים תפוחים א"ר אבא כתפוחים, ז"ש וריח אפך כתפוחים. (עי' באד"ר אות קמ"ב).

תקס * את הכבש אחד תעשה בבקר: מהו בבקר. זה הוא בקר של אברהם. דהיינו אור החסד. שכתוב, וישכם אברהם בבקר. מאין לנו שבקר הזה הוא של אברהם. א"ר אלעזר, מכאן, כי כתוב, הבקר אור. בקר אור לא כתוב, אלא הבקר אור עם ה' הידיעה, כי זה הוא אור הראשון שברא הקב"ה במעשה בראשית

אינו אוכל ואינו שותה במקום שלה אוכל ושותה. ז"ש, באתי לגני. דהיינו גן עדן שהוא מקום של המלכות. וכן המלאכים ששלח הקב"ה אל אברהם לא אכלו ולא שתו במקומם, ובשביל אברהם אכלו ושתו. א"ל אליהו. רבי, חייך, דבר זה רצה הקב"ה לומר, וכדי שלא להחזיק טובה לעצמו לפני כנסת ישראל, העלה הדבר אליך. אשרי אתה בעולם, שרבונוך משתבח בך למעלה. ועליך כתוב, צדיק מושל יראת אלקים.

פירושו המאמר. ז"א דבוק תמיד למעלה בבניה שה"ס עולם הבא, שאין בו אכילה ושתייה, כי אכילה ושתייה, ה"ס מוחין דחכמה מלובשים בחסדים (כנ"ל באות תקמ"ד) ונודע שאין החכמה מתגלה אלא במלכות ולא בשום ספירה אחרת שלמעלה ממנה (כנ"ל ב"א דף רע"ו ד"ה ועוד כמה) נמצא, שאין אכילה ושתייה אלא במלכות. וז"ש (באות תקנ"ג) **דאע"ג דלא אורחוי במיכ"ל ומשתייא**, כי אין מוחין דחכמה נגלים בו"א, אלא חסדים בלבד, **הואיל ואתי לגבה עביר רעותה**, כיון שבא ומתחד עם המלכות (דפו"י דף רמ"ב ע"א)

רמז

פנחס

בקר דאברקהם, אתקריב קרבנא דא. קרבן דבין הערפים, דא יצחק, ולקבל ערב דיצחק אתקריב. מנלן. דכתיב ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב. וערב דיצחק הוא, והא אוקימנא.

דעיא מהימנא

תקסא פקודא דא להקריב מנחה בכל יום, ולהקריב קרבן מוסף שבת. ואבתריה להסדיר לחם הפנים ולבונה. וקרבן מוסף בראש חדש. בוצינא קדישא, בכל יומא צריך לשדורי דורנא למלכא בינדא דמטרוניתא. אי איהי ברשו בעלה, צריך תוספת, כגון מוסף בשבת ובראש חדש, ומוסף דכל יומין טבין.

תקסב דאיהי רשות היחיד דיליה ועמודא דאמצעייתא איהו בעלה דהאי רשות. ויעקב דתקן צלותא דערבית, איהו דרנא דיליה דעמודא דאמצעייתא. כגין דא אוקמוה מארי מתניתין, תפלת ערבית רשות, דאף על גב דבגלותא דדומה לילה, דשלטין תמן סמאל ונחש, וכל ממנן דאכלוסין דיליה, ושכינתא נחתת בגלותא עם ישראל, איהי ברשו דבעלה אשתפכת, הךא הוא דכתיב, אני יי' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן.

תקסג ובגין דא ויפגע במקום, לית פגיעה, אלא פיוסא. כגון א אל

מסורת הזהר

ח (שם כד) בא מה צ"א. א (ישעיה מב) יתרו קד צ"ו.
ב (בראשית כח) ב"א קטו צ"ב. ג (רות א) ת"ז תל"א
ד: ז"ח עה ט"ג של"ד פב ט"ב של"ג.

חלופי גרסאות

ז ואבתריה; ל"ג ולהקריב מוסף שבת. ח ל"ג הפנים; מוסיף לחם הפנים. ט ברשות היחיד דילה. י תקן. כ עמודא. ל מוסיף מתניתין במתניתין. מ בגלותא.

מאמר

בראשית. וע"כ כתוב, תעשה בבקר, דהיינו בבקר הידוע, כי כנגד בקר דאברהם נקרב קרבן הזה. קרבן של בין הערבים, הוא כנגד יצחק, ונקרב כנגד ערב דיצחק שהוא אור הגבורה שהיא ד', מאין לנו זה. שכתוב, ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות ערב, שהוא ערב דיצחק. וכבר העמדנו.

דעיא מהימנא

תקסא פקודא דא להקריב וכו': מצוה זו היא להקריב מנחה בכל יום, ולהקריב קרבן מוסף שבת. ואחריו, לסדר לחם הפנים, ולבונה, וקרבן מוסף בראש חדש. מאור קדוש. בכל יום צריכים לשלוח מתנה אל המלך, ז"א, בידי המלכה. ואם היא ברשות בעלה, דהיינו בזווג דגדלות עם ז"א, צריכים לתת תוספת, דהיינו המוסף בשבת, ובראש חדש והמוסף של כל הימים טובים.

תקסב דאיהי רשות היחיד וכו': כי היא, המלכות, היא רשות היחיד שלו, של ז"א, ועמוד האמצעי, ז"א, הוא בעלה של רשות (דפו"י דף רמ"ב ע"א)

הסולם

הקרבנות

הזאת. ויעקב שתקן תפלת ערבית, המדרגה שלו היא של עמוד האמצעי, שהוא ז"א. משום זה העמידו בעלי המשנה, תפלת ערבית רשות, שהתפלה שהיא מלכות היא ברשות בעלה, שאע"פ שבגלות הדומה לילה, שהוא זמן תפלת ערבית, ששולטים שם סמאל ונחש וכל הממונים של הגדודים שלו, והשכינה יורדת לגלות עם ישראל, עכ"ז היא נמצאת ברשות בעלה. ז"ש, אני ה' הוא שמי וכבודי לא אחר לא אתן.

תקסג ובגין דא ויפגע וכו': ומשום זה כתוב, ויפגע במקום. שאין פגיעה אלא פיוס והתרצות, כמו אל תפגעו בי. כנסת ישראל פייסה את ז"א שלא יזון ממנה. כי הקב"ה, ז"א, הוא מקומו של עולם. מהו עולם. זו היא השכינה, כי תרגום עולם הוא עלמא, שהוא לשון עולמא, כש"א העלמה. דהיינו מלכות שהיא עלמא. ומה כתוב בו, וילן שם, שז"א נתפייס עמה ללון שם בגלות עם השכינה. ואם תאמר

ריו

רעיא מהימנא

תפגעיי בני. וכ"י פייסת ליה, דלא עזוז מינה, דקודשא בריה הוא איהו מקומו של עולם. מאי עולם. דא שכנינתא. תרגום עולם, עלמא, לישראל דעולמימא, כד"א העלמה. ומה פתיב ביה, ויילן שם, אתפייס עמה, למיבת תמן בגלותא עם שכנינתא. ואי תימא דיעקב פייס לה, שפיר. ובגין דאיהי בכל ליליא, דאיהו גלותא, ברשו בעלה, אוקמוה תפלת ערבית רשות. ופירושא אחרניא, איהו תבן למיכל לבערין חומריים בק"ו. נחתו מארי מתניתין, ואשתתחו קמיה, וחדי בהאי מלה, וקשרו לה בכמה קשרין דרזין סתימין. ואעטרו לה, וסליקו לה לגבי חבריא דאשתארו תמן.

תקסד) אמר רעיא מהימנא, בוצינא קדישא, בגין דא בשאר צלותין איהו חובה, דשטר חוב עליהו, לסמכא לה בצדיק חי עלמין, דביה כל הסומך גאולה לתפלה, אינו נזוק בכל אותו יום. ובמאי סמיכת על יסוד. בדרועא ימינא. הה"ד, חי יי' שכבי עד הבקר.

תקסה) בד מטי זמן צלותא דמנחה, בערב היא באה. הה"ד, ותבא אליו היונה לעת ערב. בגין דמנחה שלוחה היא לאדוני, בגלותא דעשו, והנה גם הוא אחרינו. ועוד לאדוני, ודא איהו אדון כל הארץ, ודא צדיק, מתמן יוסף הצדיק, בכר שורו הדר לו. דעתיד לנפקא מגיה משיח בן אפרים. ובגיגיה אתמר והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסובינה אלמותיכם ותשתחוונה לאלומתי. ובצדיק, כל הפורע פורע בכרוף.

חלופי גרסאות

1 כ. ס פייס. ע זוני. פ ליג תמן. צ ליה. ק מוסיף לאדוני אדני מבעי ליה. ר מוסיף אדני [אדוני] לאדוני דא; דאיהו. ש ליג הדר לו.

מסורת הזהר

(בראשית כח) ויצא א צ"ג. ה) רות ג) משפטים קנב צ"ו. ו) (בראשית ה) שלח ק צ"ס. ת"ז תכ"א נד: ת"ע קלו: תק"ח קב ט"א שמ"ב. ז) (שם לב). ח) (דברים לג) ויקרא עב צ"י. ט) (בראשית לו) מקץ מא צ"ג.

הקרבנות

תקסד) אמר רעיא מהימנא וכו': ארע"מ, לר"ש, מאור קדוש, משום זה בשאר התפלות הוא חוב, כי שטר חוב הוא עליהם, לסמוך את המלכות בצדיק חי העולמים, שהוא יסוד. שבו אמרו, כל הסומך גאולה לתפלה אינו נזוק בכל אותו היום. אשר גאולה היא יסוד ותפלה היא מלכות. ובמה היא נסמכת על יסוד, היינו בורוע ימין. שהוא חסד, ז"ש חי ה' שכבי עד הבקר. דהיינו עד שיאיר החסד הנקרא בקר (כנ"ל אות תקס"ו).

תקסה) בד מטי זמן וכו': כשמגיע זמן תפלת המנחה, שה"ס בערב היא באה, דהיינו היחוד לפנות ערב. ז"ש, ותבא אליו היונה לעת ערב. כי היונה היא המלכות. משום שמנחה שלוחה לאדוני בגלות עשו. כי ערב ה"ס גלות. והנה גם הוא אחרינו. דהיינו שז"א

הסולם

מאמר

תאמר אשר ויפגע במקום פירושו שיעקב פייס את המלכות (כנ"ל אות תקנ"ז) יפה הוא. אבל יש לפרש ג"כ, שהמלכות פייסא את יעקב, שהוא ז"א שלא יזח ממנה בגלות כנ"ל. ומשום שהיא בכל לילה, שהיא בחינת גלות, ברשות בעלה, כנ"ל, העמידו תפלת ערבית רשות. שתפלה היא מלכות, ערבית היא גלות, שגם אז, המלכות ברשות בעלה. ופירוש אחר על תפלת ערבית רשות, דהיינו המפרש כפשוטו, שאין חובה להתפלל. הוא תבן למאכל בהמות חומריים, בקל וחומר. דהיינו קל להבין למי שהוא חומר גשמי. ולא לבעל שכל. ירדו בעלי המשנה ונשתטחו לפניו ושמחו בדבר הזה, וקשרו אותו בכמה קשרים של סודות סתומים. דהיינו שפרשו הדבר בכמה אפנים בסתרי תורה. והעטירו אותו, והעלוהו לשאר החברים שנשארו שם

(דפו"י דף רמ"ב ע"א * דף רמ"ב ע"ב)

ריח

רעיא מהימנא

תקסו) אמר בוצינא קדישא, רעיא מהימנא, בך אתמר וינקת משה את עצמות יוסף. בגין דגוף וברית חשבינן חד. ובג"ד עלך אתמר, והנה קמה אלומתי וגם נצבה. דכך תפלה מעומד. וכן כל הזוקף זוקף בשם. ובצדיק, כל הפורע פורע בברוך, והיינו ותשתחוינה לאלמתי. דאנת אחיד בימינא ובשמאלא, בגוף וברית. ולבתר תסתלק עליהו לבינה, למפתח בה תמשיך תרעין י"דחירו לישראל. לקיימא, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, ובג"ד צלותא דשחרית חובה, דערבית רשות.

תקסז) בערבית איהו השכיבנו, דשכיבת בין דרועי מלכא בגלותא. פד ייתי צפרא, פסח אחיד ביה * בימינא. אכל בדרועא שמאלא דיצחק, תשרי. וינהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת, מן גלותא. ובגין דלא נפקי מסטרא דדינא, יעקב * שפל את ידיו, ושוי שור בימינא, אריה בשמאלא. ובג"ד * נאם

חלופי גרסאות
ת דחירו. א בימיניה.

מסורת הזהר
(י) שמות יג) ב"א קלו צ"ג. (ז) (מיכה ז) שמות מב צ"ל.
(ל) (בראשית כד) חיי שרה נה צ"א. (ח) (שם מח) להלן
אות תרנא צ"ה. (ו) (תהלים ק) ויהי רכא צ"ג.

הסולם

מאמר
שו"א בא אחרינו לגאול אותה מן הגלות. ועוד לאדוני, זהו, אדון כל הארץ שזה צדיק, דהיינו יסוד. כי משם, מבחינת הזווג המנחה שלעת ערב, נאמר על יוסף הצדיק בכר שורו הרר לו, כי יחוד המנחה הוא משליטת השמאל שנקרא ערב, וכיון שמנחה היא שלוחה לאדוני ליסוד, שהוא יוסף, ע"כ נעשה גם יוסף בחינת בכור שור, שהוא קו שמאל. שעתידי לצאת ממנו משיח בן אפרים. כי משיח בן דוד הוא בחינת ימין, ומשיח בן אפרים הוא בחינת שמאל. ובשביל משוח בן אפרים, נאמר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסובנה אלמותיכם ותשתחוינה לאלמתי. כי משיח בן אפרים נקרא אלם בגלות. ובצדיק אמרו, כל הכורע כורע בברוך. וע"כ נאמר מצדו ותשתחוינה לאלמתי. שהיא משיח.

הקרבנות

ש"ו ע"ש) והיינו ותשתחוינה לאלמתי. שמצד ת"ת, הקימה למלכות, ומצד היסוד, ההשתחואה למלכות. כי אתה אחוז בימין ובשמאל, בגוף וברית, שהם ת"ת ויסוד והת"ת נוטה לימין, והיסוד נוטה לשמאל, ואח"כ, תעלה עליהם אל הבינה, לפתוח בה חמשים שערי חרות לישראל. דהיינו להמשיך מוחין הגדולים דחידות, לקיים כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. ומשום זה, תפלת שחרית היא חובה, ותפלת ערבית היא רשות.

פירוש. דהיינו כמו שביאר לעיל (אות תקס"ג) שתפלת ערבית רשות פירוש. שהתפלה שהיא מלכות, בערבית שהיא בחינת גלות, היא ברשות בעלה. אבל אין חוב להמשיך לה חסדים, כי בגלות אי אפשר להמשיך חסדים, כי אין אור החסדים נמשך רק ביום, שהוא בחינת גאולה. אבל תפלת שחרית שהיא ביום חוב הוא להמשיך לה חסדים ע"י היסוד (כנ"ל אות תקס"ד). כי אז הוא זמן החסדים.

תקסז) בערבית איהו השכיבנו וכו': בתפלת ערבית המלכות היא, השכיבנו. דהיינו ששוכבת בין זרועות המלך בגלות. שאין לה קימה אלא שוכבת. כי הלילה הוא בחינת גלות. כשבא הבקר, שהוא בחינת גאולה, חג הפסח שה"ס ימין דהיינו חסד דז"א, אחוז בה בימין, דהיינו שמשפיע לה חסדים. אבל כורע שמאל דז"א

תקסו) אמר בוצינא קדישא וכו': אמר המאור הקדוש, שהוא ר"ש, רעיא מהימנא, בך נאמר, ויקח משה את עצמות יוסף. משום שמשח הוא ת"ת, הנקרא גוף, ויוסף הוא יסוד, הנקרא ברית, וגוף וברית אנו חושבים לאחד. ומשום זה נאמר עליך, והנה קמה אלמתי וגם נצבה דהיינו המלכות הנקראת אל בגלות. כי כך היא התפלה מעומד. שהתפלה ה"ס מלכות. וכן כל הזוקף זוקף בשם, שהוא ת"ת דהיינו משה, וע"כ נאמר בו קמה אלומתי. ובצדיק כל הכורע כורע בברוך (כנ"ל אות דפו"י דף רמ"ב ע"ב)

רי"ב

רעיא מהימנא

י"י לאדוני שב לימיני, דא צדיק, לקבליה משיח בן יוסף, ואמר ליה שב לימיני, דרועא דאברהם, בגלותא דישמעאל, עד אשית אויביך הדום לרגליך.

תקסח בההוא זמנא, תער רוח יתירה תוספת על ישראל, הה"ד אשפוף את רוחי על כל בשר, ויהי נייחא לישראל מאומין דעלמא, ונח מאויביהם. כגוונא דשבת, דאתוסף בב"נ נפש יתירה בשבת, ואית לון בה נייחא, אי בנפש יתירה אית לון נייחא, דאיהי נוקבא, כל שפן ברוחא דאיהו דכורא.

תקסט ותנאים ואמוראים, נפש יתירה בשבת לכל ישראל פתדא, חד איהי. אבל לכל ב"נ, איהו כפום עובדוי. ואוליפנא מק"ו דתיוכתא, דכל ישראל פתדא, בכל זמנא דתזרין פלהו, מתקבלי. הה"ד, ב"י אלהינו בכל קראנו אליו, דשם יי מוכתר עליהו בכתיבה, דאיהו פתר עליון. והאי איהו נשמה יתירה דכל ישראל, בשבת וימין טבין. ובג"ד תקינו בכל יומין, למחתם בשם דוד, דאיהו חותם דכל ברכאן דצלותין, ולא אמרין מוסף בלא פתד. ובשבת, תקינו למימר במוסף, פתד יתנו לך יי אלהינו.

חלופי גרסאות

ב ליג דא, ג דישראל.

מסורת הזהר

(יואל ג) ת"ז תי"ח לו: ת"מ פ. ט (אסתר ט) ח"ג רעו. (9) (דברים ד) וישלח נא צ"ב.

הסולם

נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה

בנפש יתירה יש לנו מנוחה, שהיא נקבה, כל שכן ברות, שיהיה לנו מנוחה, שהוא זכר.

תקסט ותנאים ואמוראים נפש וכו': ותנאים ואמוראים, שמעו, נפש יתירה בשבת, שהיא לכל ישראל ביחד, היא אחת, שהיא סוד כתר, אבל לכל אדם היא כפי מעשיו, דהיינו לכל אחד ואחד לפי מדרגתו, ולמדנו זה בקל וחומו מתשובה, כי כל ישראל יחד, בכל זמן חתי שתורים בתשובה מתקבלים כולם. ז"ש, כה' אלקינו בכל קראנו אליו. שזה מטעם כי על כל ישראל יחד, שם הויה מוכתר עליהם בכתר שלו שהוא כתר עליון. וזה, כתר עליון, היא נשמה יתירה של כל ישראל יחד ביום השבת וימים טובים. ומשום זה התקינו בכל יום לחתום, דהיינו לסיים הברכה, בשם הויה, שהוא חותם כל ברכות התפלה, אבל אין אומרים מוסף בלי האות הכתר, כי הכתר דשם הויה אינו מאיר בכל יום, וע"כ חותמים בהויה שהוא ז"א, ואין אומרים מוסף, שהוא הכתר דז"א. ובשבת התקינו לומר במוסף כתר יתנו לך ה' אלקינו. כי בשבת מאיר הכתר דז"א, וע"כ אומרים מוסף. וכתר זה דז"א, ה"ס הנשמה היתירה שמאירה לכלל ישראל ביחד. כנ"ל.

אבל

מאמר

דז"א, שנקרא יצחק, שהוא בחינת תשרי, נאמר בו, ויהי הוא טרם כלה לדבר, והנה רבקה יוצאת מן גלותא. כי הגאולה באה מתקון צד השמאל, שהוא יצחק, וכדי שהמלכות לא תצא מן הגלות מצד הדין, כי השמאל הוא דין, ע"כ יעקב, שהוא ז"א, שכל את ידיו, ונתן שור, שהוא שמאל, בימין, שהוא חסד. ואריה, שהוא ימין, נתן בשמאל, שהוא דין. ומשום זה נאם ה' לאדוני שב לימיני, זהו צדיק שהוא יסוד, שהוא כנגד משיח בן יוסף, שהוא דין, (כנ"ל אות תקס"ה) ואמר לו שב לימיני, שהוא זרוע של אברהם שהוא חסד בזמן גלות ישמעאל, דהיינו מטעם שיעקב שכל את ידיו אמר לאדוני, שהוא השמאל של היסוד, שהוא משיח בן אפרים שהוא דין, שישב בימין, שהוא חסד, עד אשית אויביך הדום לרגליך.

מאמר נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה

תקסט בההוא זמנא יתער וכו': בזמן ההוא יעורר רוח יתירה, שהוא תוספת רוח, על ישראל. ז"ש אשפוף את רוחי על כל בשר. ותהיה מנוחה לישראל מאומות העולם, ונח מאויביהם. שיהיה כמו בשבת, שמתוספת לאדם נפש יתירה בשבת, ויש לו בה מנוחה. ואם (דפו"י דף רמ"ב ע"ב)

רעיא מהימנא

רב

תקע אָבֵל לְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל, הָכִי נַחִית לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה, כְּפֹם דְּרָגָא דִּילִיָּה. אִי הוּא חֲסִיד, יְהִבִּין לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה מִמַּדַּת חֶסֶד, כְּפֹם דְּרָגָא דִּילִיָּה. אִי אִיהוּ גְבוּר, יָרָא יַחְטָא, יְהִבִּין לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה, מִמַּדַּת גְּבוּרָה. וְאִי אִיהוּ אִישׁ תָּם, יְהִבִּין לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה, מִמַּדַּת אֱמֶת. וְנֶפֶשׁ יְתִירָה דָּא מְלָכוּת, דְּאִיְהִי כְּלִילָא מַעְשָׁר סְפִירָאן, וְכְפֹם מַדָּה דְּבִינָא. אִם נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל, יְאֹו חֶכֶם, אוּ מִבִּין בְּחֻכְמָה, אוּ בְּתוּרָה, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ, לְהִבִּין מִשְׁל וּמְלִיצָה. אוּ בְּנִבְיָאִים, אוּ בְּכַתוּבִים. הָכִי יְהִבִּין לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה, דְּאֶתְקַרִּיאַת כְּתָר מְלָכוּת.

תקעא וְאִי חֶכֶם, כְּמָה דְּאֶוּקִימָנָא הַמְחַכִּים לְכָל אָדָם, דְּאֶתְמַר כְּכֹל בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ, יְהִבִּין לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה מִתְּפִינָא. וְאִם הוּא מִבִּין דְּכָר מִתּוּךְ דְּכָר יְבֹאוּרִיתָא, יְהִבִּין לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה מִבִּינָה. וְאִם הוּא חֶכֶם בְּנִבְיָאִים וּבְכַתוּבִים, יְהִבִּין לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה מִנְצַח וְהוּד. וְאִי אִיהוּ צְדִיק גְּמוּר כְּדִנְטָר אוּת בְּרִית, אוּת שְׁבַת, אוּת יוֹמֵן טָבִין, אוּת תְּפִילִין, יְהִבִּין לִיָּה נֶפֶשׁ יְתִירָה מִצְדִיק, וּבְכָל אֶתְרַ, נֶפֶשׁ יְתִירָה מִמְלָכוּת.

תקעב וְאִי אִיהוּ בִינָא מְכָל מַדּוּת אֲלִין, יְהִבִּין לִיָּה כְּתָר בְּשֵׁם יְדוּד, פִּידוּד אֶלְהִינוּ בְּכָל קְרָאנוּ אֲלִינוּ. אִין קְדוּשׁ פִּידוּד. מַעְלָמָא דְּדְכוּרָא, דְּאִיהוּ תְּפִינָתָא, מְלָךְ מוֹכְתָר בְּכְתָר עֲלָאָה, דְּבָהּ יְמִלוּךְ בְּשִׁכְיִנְתִּיָּה, דְּאִיְהִי נֶפֶשׁ יְתִירָה. יְוֹכְתָר נְשִׂמָה יְתִירָה, יְהִינָה, רוּחַ, דְּאֶתְמַר אֶשְׁפוּךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בְּשָׂר, וְאִיהוּ כְּלִיל יְסִפִּירָאן

חֲלוּפֵי גְרַמְטוּת

מִסֻּרַת הַזְהָר

(ז' משלי א.) (ק) (תהלים קד.) (ו) (יואל ג) ב"א רלה ד ל"ג ממדת חסד; ממדת חסד ול"ג כפום דרגא דיליה. ה ל"ג גבור; גבור ול"ג ירא חטא. ו שמים. ז מנסף צ"ד. הוא או. ח ואתקריאת. ט דאוקמנה. י ל"ג באורייתא. כ מנשר. ל ל"ג וכתר נשמה יתירה; ובתר.

הסולם

כאמר

נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה
ואם הוא חכם בנביאים וכתובים, נותנים לו נפש יתירה מנצח והוד. ואם הוא צדיק גמור, השומר אות ברית אות שבת אות ימים טובים, אות תפלין, נותנים לו נפש יתירה מצדיק. שהוא יסוד. ובכל מקום נפש יתירה שהיחיד מקבל היא ממלכות. ואם אומרים שהוא יסוד, היינו יסוד שבמלכות. וכן בשאר ספירות.

תקעב וְאִי אִיהוּ בִינָא וְכוּ': וְאִם הוּא אָדָם שֵׁישׁ בּוּ כָל מַדּוּת אֲלוּ הִנְיָל, הוּא שְׂקוּל וְדוּמָה לְכָל יִשְׂרָאֵל יְחִיד (בְּאוּת תְּקֻס"ט) נּוֹתְנִים לוּ כְתָר בְּשֵׁם הוּיָהּ. בְּסוּרָה כְּהוּיָה אֲלִקִּינוּ בְּכָל קְרָאִינוּ אֲלִינוּ, אִין קְדוּשׁ כְּהוּיָה. שְׁחִיב' הַקּוּדְמַת לְהוּיָה ה"ס כְּתוּר דו"א. שְׁהוּא נְשִׂמָה יְתִירָה מְעוּלָם הַזְכָּר, שְׁהוּא תְּפִירָתָא, וְלֹא כְּנֶפֶשׁ יְתִירָה דִּיחִיד, שְׁהִיא רַק מְסִפִּירוּת דְּמִלְכוּת. שְׁהוּא מֶלֶךְ מוֹכְתָר בְּכְתָר עֲלִין מְבִינָה, שְׁבַה יְמִלוּךְ בְּשִׁכְיִנְתּוֹ, שְׁהִיא נֶפֶשׁ יְתִירָה. וְכְתָר הוּא נְשִׂמָה יְתִירָה, הַמְקוּבַל מִן הוּיָה, שְׁהוּא רוּחַ, שְׁנֹאמַר בּוּ, אֶשְׁפוּךְ אֶת רוּחִי עַל כָּל בְּשָׂר. וְרוּחַ הַזֶּה שְׁהוּא הוּיָה כְּלוּל עֶשֶׂר סְפִירוּת מִמַּעְלָה

תקע אָבֵל לְכָל חַד וְכוּ': אֲבָל לְכָל אַחַד מִיִּשְׂרָאֵל, כִּי יוֹרֶדֶת לוּ נֶפֶשׁ הִתִּירָה, לְפִי מַדְרַגְתּוֹ. אִם הוּא חֲסִיד נּוֹתְנִין לוּ נֶפֶשׁ יְתִירָה מִמַּדַּת חֶסֶד כְּפִי הַמַּדְרַגָּה שְׁלוֹ. אִם הוּא גְבוּר יִרָא חֲטָא נּוֹתְנִים לוּ נֶפֶשׁ יְתִירָה מִמַּדַּת גְּבוּרָה. וְאִם הוּא אִישׁ תָּם, נּוֹתְנִים לוּ נֶפֶשׁ יְתִירָה מִמַּדַּת אֱמֶת. כִּי נֶפֶשׁ יְתִירָה הִיא מְלָכוּת, וְהִיא כְּלוּלָה מַעְשָׁר סְפִירוּת, וְע"כ כְּפִי הַמַּדָּה שֶׁל הָאָדָם כִּי מְקַבֵּל מִן סְפִירָה שְׁבַמְלָכוּת, דְּהִינּוּ, אִם הוּא נְשִׂיא בִישְׂרָאֵל, אוּ חֶכֶם, אוּ מִבִּין בְּחֻכְמָה, אוּ בְּתוּרָה שְׁנֹאמַר בְּהּ, לְהִבִּין מִשְׁל וּמְלִיצָה. אוּ בְּנִבְיָאִים, אוּ בְּכַתוּבִים. כִּי נּוֹתְנִים לוּ נֶפֶשׁ יְתִירָה, הַנְּקִרָא כְתָר מְלָכוּת, אִם הוּא נְשִׂיא בִישְׂרָאֵל.

תקעא וְאִי חֶכֶם וְכוּ': וּמִשְׁיַן לְפִרְשׁ דְּבִרְיוֹ. וְאִם הוּא חֶכֶם, כְּמוֹ שְׁהַעֲמִדְנוּ, אִיזְהוּ חֶכֶם הַמְחַכִּים לְכָל אָדָם. שְׁנֹאמַר כּוֹלָם בְּחֻכְמָה עֲשִׂיתָ, נּוֹתְנִים לוּ מִשְׁם נֶפֶשׁ יְתִירָה. וְאִם הוּא מִבִּין דְּכָר מִתּוּךְ דְּכָר בְּתוּרָה, נּוֹתְנִים לוּ נֶפֶשׁ יְתִירָה מְבִינָה.

(דפו"י דף רמ"ב ע"ב * דף רמ"ג ע"א)

רכא

רעיא מהימנא

מעילא לתתא, כגוונא דא: י' חקמה. ה' בינה. ו' כליל שית ספינאן, מחסד עד יסוד. ה' מלכות. כ' מן פידוד אלהינו, כתר על רישיה. והאי איהו נשמה דאתוספא ביום שבת.

תקעג) ובגין דעלת העלות, מופלא ומכוסה בהאי כתר, ואתפשט בשם יהנה בשבתות וימים טובים, לית שולטנותא לסמאל ולנחש ולכל ממנן דיליה, ולית ליה שלטנותא לגיהנם, נוקבא בישא דסמאל, ולא למשריין דיליה, בלהו מתטמרין מן קדם משרייתא דמלכא, כגוונא ודיטטמרין אומין עכו"ם דעלמא, פד יתגלי משיחא, הה"ד (ט) ובאו במערות צורים (ח) ובנקיקי הסלעים.

תקעד) קמו תנאין ואמוראין, ואמרו, רעיא מהימנא, אנת הוא שקיל לכל ישראל, ממולא מכל מדות טבין, ודאי ע"ב שרייא, ההוא דאתמר ביה, (א) אין קדוש פידוד אלהינו. אנת כתר ע"ל כל חד וחד מישראל, כי אין בלתך ב"נ, דיהא כתר עלך, לא נשיא, ולא חכם, ולא מבין, ולא חסיד, ולא גבור, ולא תם, ולא נביא, ולא צדיק, ולא מלך. אנת הוא בדיוקנא דקב"ה, ברא בדיוקנא דאבוהי, כגוונא דישראל, דאתמר בהון, (א) בנים אתם ליי' אלהיכם. אשלים פקודין דמארך, דלית פקודין מאלין דילך, דלא יתעטר ביה קב"ה ושכינתיה ועילא ותתא, בכתר עלאה, בכל מדה ומדה.

תקעה) פתח ואמר, תנאין ואמוראין, דכד תנה קרי לכלהו, לר"ש בכלל

חזופי גרסאות

ח ל"ג ליה, ו דיתטמר, ט ל"ג עכו"ם, ט כך ול"ג שרייא.
פ לכל ול"ג על, צ משיח, ק יחא, ר ל"ג עילא ותתא.

מסורת הזהר

(ש) (ישעיה ב) וירא קכג צ"ג, (ת) (שם ז), (א) (ש"א ב)
תזויע יג צ"י, (ב) (דברים יד) לך נג צ"ב.

הסולם

מאמר

נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה
מדות טובות (הנ"ל באות תקע"ב) ודאי שבך שורה אותו שנאמר בו, אין קדוש בהויה אלקינו, דהיינו הפ' הקודמת להויה הרומות על כתר הויה (כבאות תקע"ב) אתה הוא כתר על כל אחד ואחד מישראל, כי אין בלתך אדם שיהיה כתר עליך, לא נשיא לא חכם, לא מבין, לא חסיד, לא גבור, לא תם, לא נביא, לא צדיק, ולא מלך, שהם ע"ס דמלכות, שמהם לוקחים כל אחד ואחד מישראל (כנ"ל אות תקע"א) אתה הוא בצורת הקב"ה, דהיינו ז"א שה"ס עולם הזכר כנ"ל, הבן הוא בצורת אביו. כי משה בן דז"א, כמו ישראל בכללם, שנאמר בהם בנים אתם לה' אלקיכם. השלם מצות אדונך, שאין מצוה מאלו המצות שלך, שלא יתעטרו בה הקב"ה ושכינתו למעלה ולמטה בכתר עליון, בכל מדה ומדה.

תקעה) פתח ואמר תנאין וכו': פתח רעיא מהימנא ואמר תנאים ואמוראים שמועו ומפרש

ממעלה למטה, כעין זה, י' היא חכמה, ה' בינה. ו' כוללת שש ספירות מחסד עד יסוד. ה' היא מלכות. והכ' מן פהויה אלקינו, היא כתר על ראש הויה. וזה הוא נשמה שנתוספת ביום שבת לכלל ישראל יחד או ליחיד שיש בו כל עשר מדות שבמלכות.
תקעג) ובגין דעלת העלות וכו': ומשום שעלת העלות מופלא ומכוסה בכתר הזה, ובשבתות וימים טובים הכתר מתפשט בשם הויה, ע"כ, אין ממשלה אז, לסמאל ונחש ולכל הממונים שלו, ואין ממשלה לגיהנם, שהוא נקבה רעה של סמאל, ולא למחנות שלו, כי כולם מתחבאים מלפני המחנות של המלך, כמו שיתחבאו אומות העולם עכו"ם, כשיתגלה המשיח, ז"ש, ובאו במערות צורים. ובנקיקי הסלעים.

תקעד) קמו תנאים ואמוראים וכו': קמו התנאים והאמוראים, ואמרו, רועה נאמן, אתה הוא שקול כנגד כל ישראל ממולא מכל (דפו"י דף רמ"ג ע"א)

רעיא מהימנא

רכב

עמהון בקל זמנא, אמר לון, אנא *משבחנא לכו, כפום נדיבות דלכון, דאתון בני נדיבים אברהם יצחק ויעקב. לית מאן דכיל לשבחא לכון, אלא מרי עלמא, דאפילו אורייתא פלה עד אין סוף, פכו היא תליא. פגוונא דאתמר באורייתא, *ארופה מארץ מדה ורחבה מני ים, קכי שבח דילכו. אכל יתקיים פכו, מה דאתקיים *בי, דתדינא ביקרא דאתון אחי, פמה *דאוקמוה, הלב ששמח בגדולת אחיו, ילבש אורים ותומים.

תקעו ותנאין ואמוראין, כל מוספין דשבתות וימים טובים, כל מוסף דאמרינן ביה פתה, מהכא אשתמודעין. וכל צלותין דישראל, ריתא דלהון, פרייתא *דמר ולבונה וכל אבקת רוכל, בפאר יומין. אכל בשבתות וימים טובים, חשיב עליה מפל מיני בשמים.

תקעו בגין דביומין טבין, סלקין מפל אבקת רוכל, דאתמר ביה, *ויאבק איש עמו. דצלותא דאיהי *פגימה, אתאבק עמה סמאל, לאגתא *עמה דבההוא פגימו דעבירה, בההוא אבק דדא, ודא סליק עד שמא.

תקעו אבק דיעקב, לאולפא זכותא על צלותא, בכמה משריין *דזכון

חלופי גרסאות

ש משכחנא; דאשכחנא. ת ל"ג בי. א דאוקימנא. ב פגיעא.
ג עמיה. ד ל"ג בההוא פגימו דעבירה; בההוא פגימו
דההוא עביר קב"ה. ה דחובין.

מסורת הזהר

ג (איוב יא) משפטים קיט צ"ו. ד (שיר ג) הקסח"ז קלו
ז"א. ה (בראשית לב) ב"א של צ"ב.

הפול"ם

נפש יתירה רוח יתירה נשמה יתירה

וריה ה"ס הארת חכמה דשמאל, והכתר המאיר בשבתות ויו"ט, ה"ס אור החסדים, אבל חשוב הרבה יותר מהבשמים המאירים בשאר הימים, שהם הארת חכמה.

תקעו בגין דביומין טבין וכו': משום שכימים טובים התפלות נעלות וחשובות מכל **אבקת רוכל**, שנאמר בו באבקת רוכל ויאבק איש עמו. כי התפלה שהיא פגומה מתאבק עמה סמאל ללחום ולקטרג עמה באותו הפגם של עבירה שבתפלה, דהיינו באבק ההוא של התפלה הוא עולה ומקטרג, וזה עולה עד השמים.

מאמר צ'ותא דערבית

תקעו אבק דיעקב לאולפא וכו': ויש ב' מיני אבק. כי האבק של יעקב, דהיינו המלחמה שלו, הוא ללמד זכות על התפלות בכמה מתנות של זכיות, שהם גדודים ומתנות שמתקבצים עמו ללמד זכות על התפלה. והאבק ממדרגת סמאל, עולה בכמה מתנות של טוב. ללמד טוב על התפלה. ותפלה זו של ערבית שנקראת סולם של יעקב שבה, והנה מלאכי אלקים

מאמר

ומפרש הזהר, שבכל פעם, שהיה רעיא מהימנא קורא לכל החברים ור' שמעון בכלל עמהם, בשם תנאים ואמוראים, אמר להם, אני משבח אתכם כפי הנדיבות שלכם, כי אתם בני נדיבים, שהם אברהם יצחק ויעקב. אין מי שיוכל לשבח אתכם אלא רבון העולם, כי אפילו התורה כולה עד אין סוף, תלויה בכם. כעין שנאמר בתורה, ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים, כך הוא השבח שלכם. אבל יתקיים בכם מה שנתקיים בי, ששמחתי בכבוד אהרן אחי, כמו שהעמדנו, אצל אהרן הלב ששמח בגדולת אחיו ילבש אורים ותומים.

תקעו ותנאין ואמוראין כ"ז וכו': ותנאים ואמוראים, שמעו, כל המוספים של שבתות וימים טובים, כל מוסף שאומרים בו כתר, מכאן הם נודעים, דהיינו מכתו דז"א, שנאמר בו אין קדוש כהויה (כנ"ל אות תקע"ב) וכל תפלות ישראל, הריח שלהם הוא, כריח של מר ולבונה וכל אבקת רוכל. וזהו בשאר הימים. אבל בשבתות וימים טובים, שאז מאיר הכתר דז"א כנ"ל, התפלה חשובה על הקב"ה מכל מיני בשמים. פירוש. כל מיני בשמים (דפרי"ך דף רמ"ז ע"א)

רכג

רעיא מהימנא

דאינון יתליין ומשריין, דמתכנשין עמיה, לאולפא זכו יעלה. ואבך דרגא דסמאל, סליק בכמה משריין דחובין, לאולפא תובין עלה, ודא צלותא דערבית, דאקרי סלם דיעקב, דבה ונהגה מלאכי אלהים עולים ויורדים בו. אלין דסלקין חובין, ונחתי זכרון תחותיהו, ואלין סלקין זכרון, ונחתי חובין תחותיהו. ומשפילין לון בכמה קרבין.

תקעט דאינון מארי תריסין, במלחמתה של תורה, עד דישתמע קרבא לטורין רכרבין, דאינון אברהם יצחק ויעקב, הה"ד, שמעו הרים את ריב יי. ריב דצלותא. ריב דאורייתא. והאי קרבא דצלותא דערבית, עד עלות השחר. ודרבן גמליאל אוקמה, עד עלות השחר. דתפלת ערבית זמנה כל הלילה, אלא דחקמים עבדו גדר עד חצות.

תקפ ובג"ד ויאבך איש עמו עד עלות השחר, מאן שחר. צלותא דערבית. דשיעורה עד בקר דאברהם, דאיהי ארבע שעות וישכם אברהם בבקר. בריש

חלופי גרמאות

1 חבילין, 2 עמה. 3 ל"ג מן דאינון עד דאינון. 4 דאשתמודע. 5 ל"ג ריב, 6 רובן.

מסורת הזהר

(1) שם (כח) ויצא כו צ"י. (2) (מיכה 1) משפטים פט צ"ט. (3) (בראשית כב) תרומה רסו צ"ו.

צלותא דערבית

שהוא נצח של יעקב, ששם למנצה על אילת השחר לקחת נקמה מסמאל שנגע בירך שמאל דיעקב שהוא הוד, שבו נאמר נתנני שוממה כל היום דזה שהוא אותיות הוד. מצד ההוד, שהוא אלף החמישי, נשאר בית המקדש חרב ויבש.

פירושו. המלכות מלבשת את ז"א מחזה ולמטה, ותופשת ד' ספירות נהי"מ דז"א. שהקו ימין של המלכות שהוא חכמה חסד נצח נעשה מנצח דז"א. והקו שמאל שלה שהוא, בינה גבורה והוד, נעשה מן הוד דז"א, וקו האמצעי שלה דעת ת"ת יסוד נעשה מיסוד ומלכות דז"א. וז"ש, מאן שחר. צלותא דערבית. דהיינו המלכות הנקראת תפלת ערבית היא נקראת שחר. שהוא מורה על דינים הבאים מגוון שחר. דשיעורה עד בקר דאברהם, דאיהי ארבע שעות, ששיעור המלכות הוא לקבל חסדים דז"א הנקרא אברהם, הוא ארבע ספירות דז"א נהי"מ, שמשם מקבלת השפע דז"א. וישכם אברהם בבקר היינו בריש שנתא קדמאה בסוף השחר דאיהו נצח דיעקב, כי ארבע שעות הבוקר הם נהי"מ, ונמצאת שעה ראשונה היא נצח דז"א הנקרא יעקב.

ויש לדעת שיעקר אחיזה של סמאל הוא בהוד

הסולם

מאמר

אלקים עולים ויורדים בו, אלו התפלות עולות כשהן חובות, ויורדות זכיות תחתיהן. כי מחנות מלמדי זכות של יעקב נתגברו על מחנות מלמדי חוב דסמאל, ואלו עולות כשהן זכיות ויורדות חובות תחתיהן. כי מחנות מלמדי חוב דסמאל נתגברו עליהן, שמחנות אלו, משפילים אותן בכמה מלחמות.

תקעט דאינון מארי תריסין וכו': שהם המלמדים זכות, בעלי מגינים במלחמתה של תורה, עד שהמלחמה תהיה נשמעת להרים גדולים, שהם, אברהם יצחק ויעקב. ז"ש, שמעו הרים את ריב ה'. ריב של תפלה, ריב של תורה, דהיינו הריב של מלמדי זכות ושל מלמדי חוב, על התורה ותפלה של האדם. ומלחמה זו של תפלת ערבית היא עד עלות השחר. כי רבן גמליאל העמידה עד עלות השחר, כי תפלת ערבית זמנה כל הלילה, אלא שהחכמים עשו גדר, וקבעוה עד חצות.

תקפ ובג"ד ויאבך איש וגו': ומשום זה, שתפלת ערבית זמנה עד עלות השחר. נאמר, ויאבך איש עמו עד עלות השחר. מהו שחר. זו היא תפלת ערבית דהיינו השכינה, ששיעורה עד בקר של אברהם, שזמנו הוא ד' שעות (ברכות כו.) וישכם אברהם בבוקר, היינו בתחילת שעה ראשונה שבסוף השחר, (דפרי"י דף רמ"ג ע"א)

רעיא מהימנא

רכד

שַׁעְתָּא קַדְמָאָה, בְּסוּף הַשְּׁחַר, יִדְאִיהוּ נְצַח עֲקֵב, דְּתַמְנָן * לְמַנְצַחַת עַל אֵילַת הַשְּׁחַר, לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מְסַמְאֵל, דְּנִגְע בְּיַד * שְׁמַאֲלָא דְעֵקֵב, דְּאִיהוּ הוּד, דְּבִיָּה אֲתַמְר * נִתְנַנְי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה, הוּד, מְסַטְרָא דְהוּד, אֶלְף תְּמִישָׁאָה, אֲשַׁתְּאַרַת בִּי מְקַדְשָׁא תְרַבְּהָ וּבִשְׁפָה.

תקפא אָמַר ר"ש, דָּא הוּד דִּילְךָ רַעֲיָא מְהִימְנָא, דְּבִיָּה אַנְתְּ תְרַב, מְנַבּוּאָה דִּילְךָ מְשַׁמְאֵלָא, וּבְגִין דְּאַנְתְּ * מוּלִיךְ לִימִין מֶשֶׁה דְּאִיהוּ נְצַח, רִישָׁא דְשַׁחְרִין, * אֵילַת אַהֲבִים, וּפְתַח דְּוֹד לְמַנְצַחַת עַל אֵילַת הַשְּׁחַר, דְּבִיָּה יִתִּי מְאֲרִי נְצַחְתָּן קַרְבִּיָּא. וּבְגִין דְּנְצַח וְהוּד תְּרִין שַׁחְרִין, אוּקְמוּהָ בְּמִתְנִיתִין מְאִימְתִי קוּרִין אַתְּ שְׁמַע בְּשַׁחְרִין, וְלֹא אָמַר בְּשַׁחְרִין. אֶלָּא בְּשַׁחְרִין תְּרִין.

תקפב וְתְרִין מְשִׁיחִין יִתְעַרוּן לְגַבִּיָּהוּ, מְשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד, לְקַבֵּל נְצַח, * וְאַתְקַשְׁר בְּבִקְרָא דְאַבְרָהָם, * הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, * נְעִימוֹת * בְּיַמִּינְךָ נְצַח. הוּד בְּגַבְוּרָה, דְּבִיָּה מְשִׁיחַ בֶּן אֶפְרַיִם אַחִיד. אַנְתְּ בְּאֲמַצְעִיתָא, * דְּדַרְגָּא דִּילְךָ תְּפַאֲרַת, דְּאַתְקַשְׁר

מסורת הוהר

(U) (תהלים כב) שמות נ צ"ח. (י) (איכה א) צו טז צ"ח. (C) (ישעיה סג) ב"א קצו צ"ב. (L) (משלי ה) ויקרא קכא צ"ע. (N) (תהלים טז) תרומה רנו צ"י.

חלופי גרסאות

ל ל"ג דאיהו. ח יעקב דשמאלא. ו פתחת ול"ג דוד. ט מוסיף ואתקשר בקשר. ט ל"ג דאיהו. פ דוגא.

מאמר

הסולם

צלותא דערבית

כי מצד הוד אין שום תקון כלל לפני גמר התקון. משא"כ בנצח ויסוד יש מקצת תקון כנ"ל.

מאמר משה ובי' משיחין והקשת ומלכות

תקפא אָמַר ר"ש דָּא וְכוּ': א"ר שְׁמַעוֹן, רַעֲיָא מְהִימְנָא, זֶה הַהוּד שְׁלַךְ, שָׁבוּ אַתְּהָ חֲרַב מְנַבּוּאָה שְׁלַךְ בְּשַׁמְאֵל, וּמְשׁוּם שַׁתְּהָ, מוּלִיךְ לִימִין מֶשֶׁה, שְׁהוּא נְצַח, שְׁהוּא רִישָׁא הַשְּׁחַרִּין, כִּי נְצַח וְהוּד נְקֻדָּאִים ב' שַׁחְרִין, מְחַמַּת שְׁחַס"א נֶאֱחָזַת בְּשִׁנְיָהּ, כְּנ"ל בְּסַמּוּךְ, וְנְצַח הוּא רִישָׁא הַשְּׁחַרִּין, וּמְצַדוֹ, נְקֻדָּת הַמְּלָכּוֹת אֵילַת אַהֲבִים. וְע"כ פְּתַח דְּוֹד לְמַנְצַחַת עַל אֵילַת הַשְּׁחַר, כִּי בּוֹ, בְּנְצַח, יִבְאוּ אוֹתָם הַמְּנַצְחִים מְלַחְמוֹת. כִּי אִי אֲפֻשֵׁר לְנְצַח מְלַחְמָה עִם הַס"א, זוֹלַת בְּסַפִּירַת הַנְּצַח כְּנ"ל בְּדַבּוּר הַסַּמּוּךְ. וּמְשׁוּם שְׁנַצַּח וְהוּד הֵם ב' שַׁחְרִין, הַעֲמִידוּ בְּמִשְׁנָה, מְאִימְתִי קוּרִין אַתְּ שְׁמַע בְּשַׁחְרִין. וְלֹא אָמַר בְּשַׁחְרִין, אֶלָּא בְּשַׁחְרִין, תְּרִין. שְׁהַכּוּנָה הִיא עַל נו"ה הַמְאִירִים אֶל הַנוֹקְבָא בְּב' שְׁעוֹת דְּאַשׁוּנוֹת שֶׁל הַבּוֹקֵר, כְּנ"ל בְּדַבּוּר הַסַּמּוּךְ. שְׁהֵם נְקֻדָּאִים שַׁחְרִין.

תקפב וְתְרִין מְשִׁיחִין יִתְעַרוּן וְכוּ': וְכוּ' מְשִׁיחִים, שְׁהֵם בְּאִים מְב' מְלִכּוּת, יִתְעוּרוּ לְהֵם, לְנְצַח וְהוּד, מְשִׁיחַ בֶּן דְּוֹד הוּא כְּנִגְדַּת נְצַח, וְנִקְשֵׁר

בהוד, כי שם מקומו במלכות, כי חג"ת נ"ה הם כנגד כח"ב תו"מ, ונמצא המלכות היא הוד. אמנם בנצח שהוא ז"א, אין לו אחיזה כלל, רק בסוד בהדי הוצא לקי כרבא. כי ע"י עליית המלכות בבינה נתעלה אחיזתו של סמאל גם בנצח. אבל עליה זו של סמאל לאחוז גם בנצח אינה לטובתו ואדרבה, משם כל מפלתו, כי לעת גדלות שהמלכות תזרח ויורדת מבינה, יוצאים הג"ר, המשפילים ומכניעים כל הסטרא אחרא (כנ"ל וארא אות ק"ט ק"י בהסולם) וז"ש, דִּאִיהוּ נְצַח דִּיעֵקֵב דְּתַמְנָן לְמַנְצַחַת עַל אֵילַת הַשְּׁחַר, לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מְסַמְאֵל דְּנִגְע בְּיַד שְׁמַאֲלָא דִּיעֵקֵב דְּאִיהוּ הוּד. כִּי בְּנְצַח דו"א, שם הוא מקום הנצחון על הס"א, אחר שהיא עולה ונאחזת שמה. כנ"ל, אבל בירך שמאל שהוא הוד, שם נגע סמאל וכו', כי שם יש לו אחיזה באמת. וז"ש, דְּבִיָּה אֲתַמְר נִתְנַנְי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּוָה, הוּד, כִּי שם בהוד היא עצמותה של המלכות, שתקונה הוא באלף הוד. וע"כ תופש התורבן מקצת מן אלף הרביעי, שהוא נצח, ומקצת מאלף הששי שהיא יסוד, משא"כ באלף החמישי שהוא הוד, כ"ל היום דוה, שמראשו עד סופו הוא חרב ושמש. וז"ש, מְסַטְרָא דְהוּד אֶלְף חֲמִישָׁאָה וְכוּ'.

(דפו"י דף רמ"ג ע"א *) דף רמ"ג ע"ב

רכה

רעיא מהימנא

בן עמוּדא דאִמְצָעִיתָא. * וְיִסּוּד חַי עֲלָמִין בְּדוֹגָא דִּילָךְ. וְחִכְמָה בְּיָמִין, הַרוּצָה לְהַחֲכִים יָדָיִם. וְכִינָה לְשִׁמְאָלָא, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצִפִּין.

תקפג) איהי הַקְּשֶׁת יַגְבֵּךְ, וְהַאי אִיהוּ לְבוּשָׁא דְשְׂכִינְתָּא. לְבוּשָׁא דְצַדִּיק, דְּאִתְקַרֵּי בְרִית הַקְּשֶׁת. וְאִיהוּ אוֹת שַׁבָּת, וְאוֹת י"ט, וְאוֹת תְּפִילִין, וְאוֹת בְּרִית מִלָּה. וְאָמַר קב"ה, מֵאֵן דְּלָאוּ אִיהוּ רְשִׁים בְּהַאי אוֹת, לֹא יִיעוּל בְּמַרְאָה דָּא, בְּחֻדְרָא דָּא. וְהַאי אִיהוּ מִטָּה, דְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא מִטָּה בִּיהַּ כְּלָפֵי חֶסֶד לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים, לְמִיחָב לֹון וְכָוֹן, בַּח"י בְּרִכָּאן דְּצְלוֹתָא. וּמִטָּה כְּלָפֵי חוֹבָה לְרְשִׁיעֵיזָא, לְמִדָּן לֹון בְּגַבְוּרָה לְרִינָא, כְּפֹום עוֹבְדֵיהוֹן. וּבְעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא מְאָרִיךְ עַל בִּינוּנִים. וְהַאי אִיהוּ ש'.

תקפד) תלת גּוּוּנִין דְּקֶשֶׁת, אוֹת בְּרִית הַקְּשֶׁת, בַּת יְחִידָה, שַׁבָּת מְלָכְתָּא. וְאִית לָהּ שִׁית דְּרָגִין, תַּחְתּוֹת שׁוּלְטָנוּתָא, דְּאִינוּן שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, דְּכָלִּילִין בְּמַטְטְרוֹן. דְּעֲלִיָּהוּ אִתְמַר, שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשִׂיךְ. אֲבָל בַּת יְחִידָה, שַׁבָּת לְיָדוּד, הַעוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה יוֹמַת.

תקפה) ידוּד אִתְקַרֵּי בְּאוֹת ה'. וּמַסְטְרָא דָּא, יד"ו לִימִנָא. תְּדָאִיהוּ ה'.

חֲלוּפֵי גְרַמָּאוֹת

צו"י יסוד, ק קשת, ר כ"ג הסולם; גבה, ט את, ת ואיהו.

מִסּוּרַת הַזְהַר

(1) (שמות כג) צו כא צ"ג.

מִשָּׁה וְכִי מְשִׁיחִין וְהַקְּשֶׁת וּמַלְכוּת

יו"ט וְאוֹת תְּפִילִין וְאוֹת בְּרִית מִלָּה. וְאָמַר הַקְּב"ה, מִי שְׁאִינוּ רְשׁוּם בְּאוֹת הַזֶּה, לֹא יִכְנַס בְּמַרְאֵה זֶה בְּחֻדְרָא זֶה שְׁהִיא הַמַּלְכוּת. וְזוֹ, הַמַּלְכוּת, הִיא מִטָּה, שְׁעִמּוּד הָאִמְצָעִי, שְׁהוּא ז"א, מִטָּה בַּח"י כְּלָפֵי חֶסֶד שְׁה"ס קו ימין, לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים, לְתַת לְהֵם זְכוּיַת בַּח"י בְּרִכּוֹת הַתְּפִלָּה. וּמִטָּה כְּלָפֵי חוֹב שְׁה"ס קו הַשְּׂמָלָל, לְרְשָׁעִים, לְדוֹן אוֹתָם בְּגַבְוּרָה, לְדִין, כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם. וּבְקוּ הָאִמְצָעִי מְאָרִיךְ עַל בִּינוּנִים. וְזֶה הוּא ש' שִׁישׁ בַּח"י רְשָׁעִים כְּנֶגֶד ג' קוִים אֵלּוּ.

תקפד) תלת גּוּוּנִין דְּקֶשֶׁת וְכו': שְׁלֹשָׁה צְבָעֵי הַקְּשֶׁת, לְבָן אֲדוּם יְרוּק, שְׁהִי"ס ג' קוִין, הֵם אוֹת בְּרִית, דְּהִינּוּ יִסּוּד. עֲצֵם הַקְּשֶׁת, הִיא בַּת יְחִידָה שְׁבַת הַמַּלְכָּה, שְׁהִיא הַמַּלְכוּת הַמְקַבֶּלֶת ג' צְבָעֵי הַקְּשֶׁת מִן הַיִּסּוּד. וְיֵשׁ לָהּ, לְמַלְכוּת, שֵׁשׁ מַדְרָגוֹת חֲגִ"ת נְה"י דְּמַטְטְרוֹן, תַּחַת מַמְשַׁלְתָּהּ, שְׁהֵם שֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה הַכְּלוּלִים בְּמַטְטְרוֹן, שְׁעֲלֵיהֶם נֹאמַר, שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשִׂיךְ. אֲבָל בַּת יְחִידָה, שְׁהִיא הַמַּלְכוּת ז"א, שְׁבַת לְהוִי"ה, הַעוֹשֶׂה בָּהּ מְלָאכָה יוֹמַת.

תקפה) הוִיָּה אִתְקַרֵּי בְּאוֹת וְכו': הוִיָּה נִקְרָאָת בְּאוֹת ה', כְּלוּמַר שְׁאוֹת ה' מְשַׁלְמַת הַשֵּׁם הוִיָּה. כִּי ז"א הוּא יְהו"ו, וְה' אַחְרוּנָה הִיא מַלְכוּת

הַסּוּלָם

וּנְקֻשָׁר בְּכוּקֵר שֶׁל אֲבֵרָהָם שְׁהוּא חֶסֶד. כִּי מִנְצַח ז"א, נִמְשָׁךְ הַחֶסֶד לְמַלְכוּת (כְּבָאוֹת תַּק"ד) זֶהוּ שְׁכַתוּב נְעִימוֹת בִּימִינֶךָ נִצַּח. הוּד נִקְשָׁר בְּגַבְוּרָה, שְׁבוּ, בַּהוּד, אַחְוֹ מְשִׁיחַ בֶּן אֲפֵרַיִם, כִּי מַהוּד ז"א נִמְשַׁכַת הַגְּבוּרָה לְמַלְכוּת כְּנ"ל. אַתָּה, מִשָּׁה רַעִיא מְהִימְנָא, כְּאִמְצָעִי, כִּי הַמַּדְרָגָה שֶׁלְךָ הִיא ת"ת, כִּי עַמּוּד הָאִמְצָעִי שְׁהוּא ת"ת נִקְשָׁר בְּךְ, וְיִסּוּד חַי עוֹלָמִים הוּא בְּמַדְרָגָה שֶׁלְךָ, וְע"כ הוּא קו הָאִמְצָעִי בִּין ב' מְשִׁיחִים, שְׁהֵם כְּנֶגֶד נִצַּח וְהוּד. כִּי הַיִּסּוּד הוּא קו הָאִמְצָעִי דְנ"ה. וְחִכְמָה בִּימִין הַרוּצָה לְהַחֲכִים יָדָיִם. וְכִינָה הִיא לְשִׁמְאָל הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצִפִּין. וְנִמְצָא שְׁחִכְמָה חֶסֶד נִצַּח שְׁהֵם בִּימִין, מְקַבֵּל מְשִׁיחַ בֶּן דוּד מִנְצַח ז"א. וְכִינָה גְבוּרָה וְהוּד, מְקַבֵּל מְשִׁיחַ בֶּן אֲפֵרַיִם מַהוּד ז"א. וּמִשָּׁה רַבִּינוּ בְּאִמְצָעִים מְאִיר לְהֵם דַּעַת ת"ת יִסּוּד הַמִּיחַד ב' מְשִׁיחִים זכ"ו (כְּנ"ל אוֹת תַּק"ט).

תקפג) איהי הַקְּשֶׁת גְּבֵךְ וְכו': הִיא, הַמַּלְכוּת, קֶשֶׁת אֲצִלְךָ, כִּי הַמַּלְכוּת מְקַבֶּלֶת מִמֶּנּוּ ג' גּוּוּנֵי הַקְּשֶׁת, שְׁהִי"ס ג' קוִין. וְזוֹ, הַקְּשֶׁת, הִיא לְבוּשׁ הַשְּׂכִינָה, וְלְבוּשׁ הַצַּדִּיק, שְׁהוּא יִסּוּד, הַנִּקְרָא בְּרִית הַקְּשֶׁת. וְהוּא, אוֹת שְׁבַת וְאוֹת (דְּפוּ"י דף רמ"ג ע"ב).

רעיא מהימנא

רבו

שלימו דיליה. וְהָכִי לְכָל סֵטְרָא בְּשִׁית סֵטְרִין, יודו, דוי, ויד, יוד, דיו, ודי. אינון ח"י אַתְּוֹן, דְּכִלְיָן בְּצַדִּיק חַי עַלְמִין. ואיהי רביעית תהיז בְּכָל סֵטְרָא. **תקפו** ואיהי ה"א, מסֵטְרָא «דְּשָׁמָא מִפְּרֵשׁ, יו"ד ה"א וא"ו. יו"ד בְּחֶסֶד, ה"א בְּגִבּוּרָה, וא"ו בְּתַפְאֲרָת. פִּד שְׁלֵטָא הַאי ט"ל, אָסְרוּ חֲכָמִים אַרְבְּעִים מְלָאכּוֹת חֶסֶד אַחַת. וְאַתְקֵרְיָאוּ אָבוֹת מְלָאכּוֹת, ע"ש דְּאִינוּן לְקַבֵּל אֲבָהֶן, דְּשְׁלִיט עַלְיָהּוּ ט"ל, דְּאִיהוּ אַרְבְּעִים חֶסֶד אַחַת.

תקפז וּבְאֵלִין אַרְבְּעִים מְלָאכּוֹת חֶסֶד חַד, לְקָה עֲשָׂרָה מְלָקִיּוֹת לְאָדָם. וְעֲשָׂרָה לְתוּרָה. וְעֲשָׂרָה לְנַחֵשׁ. וְתַשְׁעָה לְאַרְעָא. וּבְגִין דְּט"ל שְׁלֵטָא, בְּשַׁבַּת, דְּאִיהוּ ה' אֵין לֹקִין בְּשַׁבַּת. וְהַאי ט"ל דְּלֹא אִיהוּ כְּט"ל דְּחוּל, מְסֵטְרָא דְּעֵבֶד מְטַטְרוּן. וְאַרְבְּעִים מְלָאכּוֹת חֶסֶד אַחַת, הֵם הַזּוֹרֵעַ וְהַחּוֹרֵשׁ וְכו'.

תקפח סָבָא סָבָא, שְׂכִינְתָא אַתְקֵרִי אַרְיָן דְּקַב"ה. הַה"ד וְהַאָרְץ הַדּוּם רְגִלִי. מְסֵטְרָא דְּחֶסֶד אַתְקֵרִיָּא מִים. וּמְסֵטְרָא דְּגִבּוּרָה אַתְקֵרִיָּא אֵשׁ. וּמְסֵטְרָא דְּעֻמּוּדָא דְּאִמְצַעִיתָא אוּרִי. ואיהי אַרְץ, קַרְקַע לְכֻלְהוּ.

תקפט וּבְגִין דְּנִשְׁמַתָּא יְתִירָה אַתְפְּשָׁטָא בְּשְׂכִינְתָּא, דְּאִיהִי שַׁבַּת מְלַכְתָּא, דְּאִתְמַר בָּהּ וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, מִשָּׁם אִיהִי מְלָכוּת, דְּשְׁלֵטְנוּתָהּ עַל אַרְעָא,

חלופי גרסאות

(8) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (9) (תהלים קג) משפטים (10) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (11) (תהלים קג) משפטים (12) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (13) (תהלים קג) משפטים (14) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (15) (תהלים קג) משפטים (16) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (17) (תהלים קג) משפטים (18) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (19) (תהלים קג) משפטים (20) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (21) (תהלים קג) משפטים (22) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (23) (תהלים קג) משפטים (24) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (25) (תהלים קג) משפטים (26) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (27) (תהלים קג) משפטים (28) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (29) (תהלים קג) משפטים (30) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (31) (תהלים קג) משפטים (32) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (33) (תהלים קג) משפטים (34) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (35) (תהלים קג) משפטים (36) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (37) (תהלים קג) משפטים (38) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (39) (תהלים קג) משפטים (40) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (41) (תהלים קג) משפטים (42) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (43) (תהלים קג) משפטים (44) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (45) (תהלים קג) משפטים (46) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (47) (תהלים קג) משפטים (48) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (49) (תהלים קג) משפטים (50) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (51) (תהלים קג) משפטים (52) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (53) (תהלים קג) משפטים (54) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (55) (תהלים קג) משפטים (56) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (57) (תהלים קג) משפטים (58) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (59) (תהלים קג) משפטים (60) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (61) (תהלים קג) משפטים (62) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (63) (תהלים קג) משפטים (64) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (65) (תהלים קג) משפטים (66) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (67) (תהלים קג) משפטים (68) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (69) (תהלים קג) משפטים (70) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (71) (תהלים קג) משפטים (72) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (73) (תהלים קג) משפטים (74) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (75) (תהלים קג) משפטים (76) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (77) (תהלים קג) משפטים (78) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (79) (תהלים קג) משפטים (80) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (81) (תהלים קג) משפטים (82) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (83) (תהלים קג) משפטים (84) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (85) (תהלים קג) משפטים (86) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (87) (תהלים קג) משפטים (88) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (89) (תהלים קג) משפטים (90) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (91) (תהלים קג) משפטים (92) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (93) (תהלים קג) משפטים (94) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (95) (תהלים קג) משפטים (96) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (97) (תהלים קג) משפטים (98) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (99) (תהלים קג) משפטים (100) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש.

מסורת הזהר

(1) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (2) (תהלים קג) משפטים (3) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (4) (תהלים קג) משפטים (5) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (6) (תהלים קג) משפטים (7) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (8) (תהלים קג) משפטים (9) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (10) (תהלים קג) משפטים (11) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (12) (תהלים קג) משפטים (13) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (14) (תהלים קג) משפטים (15) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (16) (תהלים קג) משפטים (17) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (18) (תהלים קג) משפטים (19) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (20) (תהלים קג) משפטים (21) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (22) (תהלים קג) משפטים (23) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (24) (תהלים קג) משפטים (25) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (26) (תהלים קג) משפטים (27) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (28) (תהלים קג) משפטים (29) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (30) (תהלים קג) משפטים (31) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (32) (תהלים קג) משפטים (33) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (34) (תהלים קג) משפטים (35) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (36) (תהלים קג) משפטים (37) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (38) (תהלים קג) משפטים (39) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (40) (תהלים קג) משפטים (41) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (42) (תהלים קג) משפטים (43) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (44) (תהלים קג) משפטים (45) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (46) (תהלים קג) משפטים (47) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (48) (תהלים קג) משפטים (49) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (50) (תהלים קג) משפטים (51) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (52) (תהלים קג) משפטים (53) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (54) (תהלים קג) משפטים (55) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (56) (תהלים קג) משפטים (57) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (58) (תהלים קג) משפטים (59) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (60) (תהלים קג) משפטים (61) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (62) (תהלים קג) משפטים (63) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (64) (תהלים קג) משפטים (65) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (66) (תהלים קג) משפטים (67) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (68) (תהלים קג) משפטים (69) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (70) (תהלים קג) משפטים (71) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (72) (תהלים קג) משפטים (73) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (74) (תהלים קג) משפטים (75) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (76) (תהלים קג) משפטים (77) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (78) (תהלים קג) משפטים (79) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (80) (תהלים קג) משפטים (81) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (82) (תהלים קג) משפטים (83) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (84) (תהלים קג) משפטים (85) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (86) (תהלים קג) משפטים (87) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (88) (תהלים קג) משפטים (89) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (90) (תהלים קג) משפטים (91) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (92) (תהלים קג) משפטים (93) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (94) (תהלים קג) משפטים (95) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (96) (תהלים קג) משפטים (97) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (98) (תהלים קג) משפטים (99) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש. (100) (ישעיה טו) יתרו קב צ"ש.

הסולם

מאמר

מלכות. ומצד זה לימין, יה"ו, שה' היא השלמות שלו. וכך בכל צד משה קצוות של ז"א. נמצא הה' שלמות שלו. כי יש ששה צירופים של יה"ו בששה קצוות של ז"א, שהם יה"ו, הו"י, וי"ה. יו"ה, הי"ו וה"י, שהם ח"י אותיות הכלולות בצדיק ח"י עולמים שהוא יסוד, והיא, המלכות, רביעית ההיז בכל צד. כלומר שהמלכות היא אות רביעית, שהיא ה' אחרונה בכל צירוף וצירוף מששה צירופים הנ"ל. וע"כ נקראת רביעית ההיז, רביעית, משום שהיא אות רביעית. ההיז, משום שהיא ה'.

תקפו וְאִיהִי הַא מְסֵטְרָא וְכו': והיא, המלכות, היא הַא במילוי אלף, מצד השם המפורש שהוא, יוֹד הַא וְאוּ. יוֹד הַא היא בחסד, הַא היא בגבורה, וְאוּ בתפארת. והיא אחרונה היא במלכות. כששולט ט"ל הזה, שהוא יוד הא ואו שהוא בגי' ט"ל, אסרו חכמים ארבעים מלאכות חסר אחת. ונקראים אבות מלאכות, על שם שהם כנגד האבות השולטים עליהם. דהיינו חג"ת הנקראים אבות, כי יוֹד הַא וְאוּ (דפו"י דף רמ"ג ע"ב)

על

רכז

רעיא מהימנא

ועל אילגין וזרעין. ובגין דאילגנא דחיי, דהיא נשמתא דתירה דבשבת, בה תולדין דילה, אית נייחא לארעא, דאיהי שכינתא.

תקצא ובגין דשכינתא עלאה אתפשטת בארעא, דאתמר בה פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול, אסור לחרוש בשבת חרישה בשור. דאתמר על גבי חרשו חורשים. ושכינתא תתאה איהי פרה אדומה מסטרא דגבורה. תמימה, מסטרא דחסד, דאיהו דרגא דאברהם, דאתמר ביה התהלך לפני והיה תמים. אשר אין בה מום, מסטרא דעמודא דאמצעייתא. אשר לא עלה עליה עול, מסטרא דשכינתא עלאה דאיהי יחירו, באתר דאיהי שלטא ונהר הקרב יומת, לית רשו לסטרא אחרא לשלטאה, לא שטן, ולא משחית, ולא מלאך המות, דאינון מסטרא דגיהנם.

תקצא ובגין דא, ביומין דחול, אמרין ישראל, והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו'. בגין דביומין דחול, שכינתא תתאה אתלבשת באלין קליפין דמיתה דדינא. ובשבת אתפשטת מנייהו, בגין דאילגנא דחיי דאיהו בן י"ד, יד"ו, אתחבר בה"א. בההוא זמנא נייחא אשתכחת לה"א, וכל מה דאיהו תחתיה, ולא צריך למימר ביה והוא רחום. ומאן אינון תחתיה. ישראל. וכל אתר דישראל משתכחין, נטירו אשתכח ונניחא.

חלופי גרסאות

ה מוסיף חרעין וטורין ואבנין. ו חירוי; מוסיף חירו לכלא חירו. ו ל"ג יומת. ח והשתא. ט לה; ל"ג לה"א. י ולכל מאן. כ תחותיה. ל ואין ול"ג ומאן אינון. ט תחות י; תחותיה. ו מוסיף אלא וכל; ובכל.

מסורת הזוהר

(במדרב יט) פקודי קד צ"א. (ז) (תהלים קכט) חקת כו צ"ב. (ק) (בראשית יז) בשלח קיט צ"ג. (ר) (במדרב א) לעיל אות תפח צ"כ. (ש) (תהלים עח) ב"א קסה צ"ב.

משה וכו' משיחין והקשת ומלכות

מדרגת אברהם, שנאמר בו, התהלך לפני והיה תמים. הרי שהחסד, הוא תמים. אשר אין בה מום הוא מצד עמוד האמצעי, שהוא ת"ת. אשר לא עלה עליה עול, היא מצד שכינה העליונה, שהיא בינה, שהיא חירות, כי במקום שהיא שולטת, והור הקרב יומת, שאין רשות לסטרא אחרא לשלוט, לא השטן, ולא משחית ולא מלאך המות, שהם מצד גיהנם.

תקצא ובגין דא ביומין וכו': ומשום זה בימות החול, אנאמרין ישראל, והוא רחום יכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפו וגו'. משום שבימות החול השכינה התחתונה מתלבשת באלו הקליפות של מיתה ושל דין, ובשבת היא מתפשטת מהם, משום שעץ החיים שהוא בן י"ה, דהיינו שיש לו המוחין די"ה שהם חו"ב, הוא יהו, כי ז"א הוא ו' ויש לו מוחין די"ה. והוא מתחבר בשבת עם ה', שהיא

מאמר

על הארץ, ועל אילנות וזרעים. ומשום שעץ החיים שהוא ז"א שהוא הנשמה יתירה שבשבת (כנ"ל אות תקע"ב) בו הוא התולדות שלה, יש מנוחה לארץ שהיא השכינה. פירוש. כיון שבשבת מזדווגת המלכות עם עץ החיים, שהוא ז"א, ע"כ יש לה מנוחה, כי כל הקליפות נכנעות מחמת הארת הזווג הזה, ואין ממשלה בכל העולמות, חוץ מממשלתה.

תקצא ובגין דשכינתא עלאה וכו': ומשום ששכינה העליונה, שהיא בינה, מתפשטת בארץ, שהיא המלכות, שנאמר בה, במלכות, פרה אדומה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול. אסור לחרוש בשבת חרישה בשור. שנאמר, על גבי חרשו חורשים דהיינו הדינים דשמאל, כי ע"כ נאמר על המלכות אשר לא עלה עליה עול. ושכינה התחתונה שהיא מלכות, היא פרה אדומה מצד הגבורה. תמימה, מצד החסד, שהוא (דפו"י דף רמ"ג ע"ב)

רכה

רעיא מהימנא

תקצב) ובג"ד, אסור למחרש בארעא, ולמעבד בה גומות, דהוי כאילו עביד פגימו בארעא קדישא, דאיהי שכנינתא. ואסור לאשתמשא בכלים דארעא בשבת. ואפילו לטלטל אבן. * ולא כלי בעלמא. * דיהוי נייחא לון בזכו דשכנינתא דאתקריאת אבנא, דכתיב בה * והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, בצלותא. עמידה איהי לישראל, דבגינה אית לון * קיומא בעלמא. ועליה אפמר, * משם רועה אבן ישראל. * על אבן אחת שבעה עינים, * אבן מאסו הבונים.

תקצג) ובג"ד * ושמרו בני ישראל את השבת * לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. צריך לנטרא * לה בדירתם, דלא פקון מרה"י לרה"ר. וקאי איהו דאוקמוה מארי מתניתין, יציאות השבת שתיים שהן * ארבע, והוצאה מרשות לרשות, והכנסה נמי יציאה קרי לה. ואינון סמאל ונחש, צריכין ישראל לנטרא לון, דלא ייעלון לדירה דשכנינתא, דאיהי רשות היחיד. מאן רשות הרבים. חללה שפחה זונה נדה * גויה, רשות דסמאל ונחש, * ושבעין ממנן דעמין. (ע"כ רעיא מהימנא)

תקצד) פתח ואמר, * באתי לגני וכו', * ובחבורא קנדמא, אריתי מורי

מסורת הזהר

(ת) בראשית (כח) נח צו צ"ה. א) (שם מט) ויחי קמג צ"ב. ב) (זכריה ג) נשא קבו צ"ת. ג) (תהלים קיח) ב"א קיב צ"א. ד) (שמות לא) לעיל אות תצה צ"ר. ה) (שיר ה) לעיל אות שמה צ"ח ואות תקנב צ"כ.

חלופי גרסאות

ס מוסיף ולא מיני; ולא מדי אלא. ע דהוי. פ קיימא לעלמא. צ ל"ג לעשות את השבת. ק ליה. ר ל"ג מן הוצאה עד ואינון. ש בת אל נכר. ת ושבעה. א בדפו"י כתבו עד חלבי חסר נרפס בפרשת ויקרא דף ג' ע"ב. (ואצלנו הוא בפרשת ויקרא מן אות ל"ב עד אות ל"ה).

מאמר

הסולם

מישה וכי משיחין והקשת ומלכות

בדירתם, כי לדרתם היא לשון דירתם, שלא יצאו מרשות היחיד לרשות הרבים. וזהו שהעמידו בעלי המשנה, יציאות השבת שתיים שהן ארבע דהיינו הוצאה מרשות לרשות. וגם הכנסה קורא יציאה. (שבת א.) ואלו סמאל ונחש, צריכים ישראל לשמור אותם שלא יכנסו לדירה של השכינה, שהיא רשות היחיד. מי הוא רשות הרבים. היא, חללה שפחה זונה נדה גויה, שהם רשות של סמאל ונחש וע' ממונים של העמים.

מאמר אריתי מורי - שתו ושכרו דודים

תקצד) **פתח ואמר וכו':** פו"א באתי וכו': ע"י בחל"ג. ובחיבור הראשון. אומר, אריתי מורי עם בשמי, היינו זרוע ימין בירך שמאל. אכלתי יערי עם דבשי, היינו יעקב ברחל. שתיתי ייני עם חלבי, היינו זרוע שמאל בירך ימין. ומפורש. זרוע ימין בירך שמאל, הם חסד עם הוד. יעקב ברחל, הם עמוד האמצעי שהוא ת"ת, עם מלכות. זרוע שמאל בירך ימין, היינו גבורה

שהיא המלכות, בזמן ההוא נמצאת מנוחה אל הה' וכל מה שהוא מתחתיה, וע"כ אין צריך לומר בה והוא רחום. ומי המה מתחתיה, הוא ישראל. ובכל מקום שישאל נמצאים, נמצאות שמירה ומנוחה.

תקצב) ובג"ד אסור למהרש וכו': ומשום זה אסור לחרוש בארץ ולעשות בה חפירות, כי הארץ רומזת על המלכות, ודומה כמו שעושה פגם בארץ הקדושה, שהיא השכינה. ואסור להשתמש בכלים של הארץ בשבת, ואפילו לטלטל אבן, ולא כלי בעלמא, שיהיו להם מנוחה בזכות השכינה הנקראת אבן, שכתוב בה, והאבן הזאת אשר שמתי מצבה, בתפלה. ונקראת מצבה, משום שהיא עמידה לישראל, שבשבילה יש לישראל קיום בעולם. ועליה נאמר משם רועה אבן ישראל. על אבן אחת שבעה עינים. אבן מאסו הבונים.

תקצג) ובג"ד ושמרו בני וכו': ומשום זה, ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם ברית עולם. שצריכים לשמרה (דפו"י דף רמ"ג ע"ב * דף רמ"ד ע"א)

רכב

פנחם

עם בְּשָׁמִי, דְּרוּעָא יְמִינָא בְּנִרְכָא שְׁמַאלָא. אֶכְלֵתִי יַעֲרִי עִם דְּבָשִׁי, יַעֲקֹב בְּרַחֵל. שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם חֲלָבִי, דְּרוּעָא שְׁמַאלָא בְּנִרְכָא יְמִינָא. דְּרוּעָא יְמִינָא בְּנִרְכָא שְׁמַאלָא, אֵינוֹן חֶסֶד עִם הוּד. יַעֲקֹב בְּרַחֵל, עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא בְּמַלְכוּתָא. דְּרוּעָא שְׁמַאלָא בְּנִרְכָא יְמִינָא גְבוּרָה בְּנִצָּח.

תקצוה) וְאִמַּאי שְׁנֵי מִדּוֹת דִּילֵיהּ הִכִּי. אֶלָּא נָזַא בְּדִינָמָא הִכָּא, דְּוֹד אָמַר הִכָּא, כִּהְנִיךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדִּיךְ יִרְנְנוּ. וְאִתְמַר הִתָּם, וְלוֹיִיךְ מִבְּעֵי לֵיהּ לְמִימַר. אָמַר קב"ה לְאוּ אֵרַח לְשָׁנוֹת מִדּוֹתֵי, אֶלָּא בְּתַר דְּזִמְנִית לִי, אֵית לִי לְמַעְבַּד רְעוּתָךְ. וּמִהִכָּא אֹלִיפְנָא, דְּבַעַל הַבַּיִת דְּמוֹמִין אֶפִּילוּ לְמַלְכָּא, אֵית לֵיהּ לְמַעְבַּד רְעוּתֵיהּ. וּבג"ד אֹקְמוּהָ, כֹּל מַה שְׁאוּמַר לָךְ בְּעַל הַבַּיִת עֲשֵׂה חוּץ מִצָּא. וְעַם כֹּל דָּא דְרָזַא דָּא שְׁפִיר אֵיהוּ, הָא פְּתִיב "אֲנִי יֵי" לֹא שְׁנִיתִי, וּבְכָל קְרַבְנִין לֹא פְּתִיב בְּהוֹן אֶלָּא לִידוּד, אִיךְ יָכִיל לְמַהוּי דִּישְׁנֵי דְרַגִּין דְּשָׁמִיָּה בְּקַרְבָּנָא.

תקצו) אֶלָּא, אֲרִיתִי מוֹרִי: יוֹצֵר אוֹר. עִם בְּשָׁמִי: אֶהְבֵּת עוֹלָם. אֶכְלֵתִי יַעֲרִי: שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. עִם דְּבָשִׁי: בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. שְׁתִּיתִי יֵינִי: וְהִיא אִם שְׁמוּעָה, עַד וַיֹּאמֶר. עִם חֲלָבִי: מִן וַיֹּאמֶר, עַד אָמַת. אֶכְלוּ רְעִים: ג' רֵאשׁוֹנוֹת, וְג' אַחֲרוֹנוֹת. שְׁתוּ וְשִׁכְרוּ דוּדִים: שְׁאֵר בְּרַכָּאן דְּצִלוּתָא.

תקצו) וּבַחֲבוּרָא קְדַמָּאָה, סִתְרָא דְקַרְבָּנָא, פְּרִים וּכְבָשִׁים וְעֲתוּדִים וְעִזִּים, אֵינוֹן, ג' פְּנֵי שׁוּר. פְּנֵי נֶשֶׁר וְגו', שְׁתֵּי תוֹרִים אוּ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה, וְצִדִּיק לְפָרְשָׂא. אֲרִיָּה נְחִית לְגַבֵּי שׁוּר, דְּאֵיהוּ שְׁמַאלָא, לְאַתְקַשְׁרָא חֶסֶד בְּגְבוּרָה. אָדָם נְחִית

ח'לופי גרמאות

ב דימא, ג ל'ג ד, ד ל'ג ו, ה ל'ג זחית.

מסורת הזהר

(1) (תהלים קלב) לעיל אות תקנה צ"מ. (2) (מלאכי ג) בשלח מט צ"ח.

ארייתי מורי שתו ושכרו דודים

בשמי, זהו אהבת עולם. אכילתי יערי, זהו שמע ישראל. עם דבשי, זהו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. שתיתי ייני, זהו והיה אם שמוע עד ויאמר. עם חלבי מן ויאמר עד אמת. אכלו רעים זהו ג' ברכות ראשונות וג' ברכות אחרונות של שמונה עשרה. שתו ושכרו דודים, שאר ברכות התפלה.

תקצו) וּבַחֲבוּרָא קְדַמָּאָה סִתְרָא וְכוּ': וּבַחֲבוּרָא הִרְשִׁין אִמְרָא, סִתְרָא שֶׁל הַקְּרָבָן הוּא, פְּרִים וּכְבָשִׁים וְעֲתוּדִים וְעִזִּים, אֵלוּ הֵם ד' פְּנִים שֶׁל פְּנֵי שׁוּר. פְּנֵי נֶשֶׁר וְגו', אֵלוּ הֵם שְׁתֵּי תוֹרִים אוּ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה (כִּנ"ל אוֹת תִּקְל"ג) וְצִדִּיקִים לְבָאֵר. אֲרִיָּה, שְׁהוּא חֶסֶד, יוֹרֵד אֶל שׁוּר, שְׁהוּא שְׁמַאל, שְׁהוּא גְבוּרָה, כִּדִּי שִׁתְקַשֵּׁר חֶסֶד בְּגְבוּרָה. דְּהֵיִינוּ שִׁיבְלִלוּ זֶה מִזֶּה. אָדָם שְׁהוּא מַלְכוּת, יוֹרֵד אֶל נֶשֶׁר, שְׁהוּא ת"ת, שְׁהוּא מִדְּרַגַּת יַעֲקֹב, כִּדִּי שִׁיזְדוּגוּ ת"ת וּמַלְכוּת זב"ל. וּמִשּׁוּם זֶה הֵעֲמִידוּ בְּעַלֵּי הַמְּשֻׁנָּה, יִפְּנוּ שֶׁל

הסולם

מאמר

גבורה בנצח. ביאור הדברים הוא לעיל (באות תקמ"ד בהסולם).

תקצוה) וְאִמַּאי שְׁנֵי מִדּוֹת וְכוּ': שׁוֹאֵל, וְלִמָּה שִׁינָה הַמִּדּוֹת שֶׁלוֹ כַךְ. וּמִשִּׁיב, אֵלָּא הַסּוּד שֶׁנֶּאֱמַר כֹּאן, הוּא, כִּי דוּד אִמְרָא כֹּאן, כִּהְנִיךְ יִלְבְּשׁוּ צֶדֶק וְחִסְדִּיךְ יִרְנְנוּ. וְלִמְדֵנוּ שֵׁם, וְלוֹיִיךְ הִיא צִדִּיק לִוְמַר (לְעִיל אוֹת תִּקְנ"ה) אִמְרָא הַקְּב"ה אֵין דְּרַכִּי לְשָׁנוֹת מִדּוֹתֵי אֵלָּא אַחַר שֶׁזִּמְנַת אוֹתִי, יֵשׁ לִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךְ. וּמִכֵּאֵן לְמִדְּנוּ, שֶׁאֶפִּילוּ בְּעַל הַבַּיִת מוֹמִין אֶת הַמֶּלֶךְ יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ. וּמִשּׁוּם זֶה הֵעֲמִידוּ כֹּל מַה שְׁאוּמַר לָךְ בְּעַל הַבַּיִת עֲשֵׂה חוּץ מִצָּא. וְעַם כֹּל זֶה, שֶׁסּוּד הוּזָה יִפָּה הוּא, הִרִי כְּתוּב, אֵנִי הוּיָה לֹא שְׁנִיתִי. וּבְכָל הַקְּרַבְנוֹת לֹא כְּתוּב בְּהֵם אֵלָּא לְהוּיָה, שֶׁאֵין בּוֹ שִׁינוּי, וְאִיךְ יָכוֹל לְהוּיָה שִׁישְׁנָה הַמִּדְּרַגּוֹת שֶׁל שְׁמוֹ בְּקַרְבָּן.

תקצו) אֶלָּא אֲרִיתִי מוֹרִי וְגו': וּמִשִּׁיב, אֵלָּא אֲרִיתִי מוֹרִי זֶהוּ בְּרַכַּת יוֹצֵר אוֹר. עִם (דפויי דף רמ"ד צ"א)

פנחס

לך

לגבי נשר. ודגא דיעקב. ובג"ד אוקמוה מארי מתניתין, שופריה דיעקב שופריה דאדם קדמאה הוה. ומאן גרים לאסתלקא לאתקרי ישראל, דכתיב ^ט לא יעקב יאמר עוד שמך פי אם ישראל יהיה שמך, ידיהוי ישראל עקר לאפרשא ביניהו. (ע"כ רעיא מהימנא). ז

תקצח ^ט ועשירית האיפה, אמאי. אלא עשירית האיפה, לקבל כ"י. דאיהי עשיראה דדרגין, ואצטריכא לאתקריכא בין תרין דרועין, ואיהי סלת נהמא, ואיהי נהמא. ובגין ^י דאיהי נהמא, לא אתפקד על נהמא ^י דחמשת מינין, דאיהי חטה, ושעורה, ושיפון וכו', ממנא דעלמא. ולא שוי ממנא עליהו, אלא קב"ה בלחודוי.

תקצט ובג"ד, מאן דמזלול בנהמא, וזריק ליה בארעא, עניותא רדיף אפתריה. וחד ממנא אתפקד על דא, ואיהו רדיף אפתריה, למיחב ליה עניותא, ולא פוק מן עלמא, עד דיצטריף לברין. ועליה כתיב, ^י נודד הוא ללחם איה. נודד הוא, ויהו מטלטל, וגלי מאתר לאתר, ללחם, איה הוא. ולית ^י מאן דישיגח עליה, הה"ד איה. מאן דירחם עליה, בגין דלא ישפח.

חלופי גרסאות

ז די יהוי ז ברפויי כתבו רמ"ז א' ובחבורא קדמאה סלת למנחה וכו', ח דההוא. ט דשבעה.

מסורת הזהר

ח (בראשית לב) תולדות עג צ"ה. ט) לעיל אות רמז זמז. רצז: י' (איוב טו) ח"ג רעב.

מאן דמזלול כפרורי דנהמא

תקצח ועשירית האיפה: שואל למה עשירית האיפה. ומשיב, אלא עשירית האיפה היא כנגד כנסת ישראל, שהיא מדרגה עשירית דהיינו מלכות, וצריכה שתנתן בין ב' זרועות, שהם חסד וגבורה ז"א, שתהיה נכללת מחכמה דשמאל וחסדים דימין. ואז היא סולת לחם, והיא לחם. ומשום שהמלכות ה"ס לחם, לא נתמנה ממונה בעולם על לחם של חמשת המינים, שהם חטה שעורה ושיפון וכו', ולא שם ממונה עליהם, אלא הקב"ה בלבדו.

תקצט ובג"ד מאן דמזלול וכו': ומשום זה, מי שמיקל בלחם, וזורקו לארץ, ורודפת אחריו עניות. וממונה אחד נתמנה על זה, והוא רודף אחריו לתת לו עניות. ולא יצא מן העולם עד שיהיה נצרך לבריות. ועליו כתוב, נודד הוא ללחם איה. שפירוש, הוא נודד, וילך מטולטל וגולה ממקום למקום לחפש לחם, איה הוא, ואין מי שיביט עליו. ז"ש, איה. איה מי שירחם עליו, כי לא ימצא. (ע"כ זהר).

ובחבורא

הסולם

מאמר

של יעקב היה יפיו של אדם הראשון. ומי גרם להתעלות שיקרא ישראל. היינו הקב"ה, שכתוב לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל יהיה שמך, שפירוש, שיהיה ישראל עיקר להתפשט ביניהם.

פירוש. כי ז"א עיקרו חסדים, ומלכות עיקרה חכמה. וכשז"א מזווג עם מלכות נכלל גם ז"א מחכמה. והארת החכמה נקראת יופי. וז"ש, שופריה דיעקב שופריה דאדם קדמאה הוה. שהחכמה של יעקב שהוא ז"א, באה ממלכות, שה"ס אדם הראשון. וה"ס פני אדם. אמנם כשהזווג הוא בכחינת זו"ן הגדולים, שאז נקרא ז"א ישראל, אין גילוי אז לחכמה דמלכות אלא החסדים של ז"א שולטים בשניהם, הן בו והן במלכות. וז"ש, כי אם ישראל יהיה שמך דיהוי ישראל עקר לאפרשא ביניהו, שבזווג ישראל עם מלכות שה"ס ז"א הגדול, אז ישראל, שהוא חסדים, עיקר השולט להתפשט ביניהם. ואין גילוי לחכמה דמלכות. (ע"כ רעיא מהימנא).

(דפו"י דף רמ"ד צ"א *) דף רמ"ד צ"ב)